

ΜΑΪΟΣ 1958

Π	Ε	Ρ	Ι	Ε	Χ	Ο	Μ	Ε	Ν	Α
Ἡ γνώση μᾶς φέρνει κοντὰ στὸ Θεό										Φώτης Κόντογλου 23
Ὁ προδομένος μάρτυρας (Ἕνα ἔργο τέχνης μὴ ἱστορία)										27
Νικοτίνη										33
Στράτης Μυριβήλης (Ἕνα σκίτσο)										36
Ἀλχημιστικά										40
Τὸ βιολί τοῦ Ρότσιλντ (Διήγημα)										45
Τετρασέλιδο τοῦ χιούμορ (Σκίτσα)										52
Ὁ Ναπολέον καὶ ἡ Κομνηνὴ										56
Συμβολικὴ τῶν ἀριθμῶν										60
Τὸ γαλάζιο διαμάντι										65
Βάτραχοι - τέρατα										69
Τὸ Διαμέρισμα (Διήγημα)										72
Σίλμπο										77
Τὸ σχῆμα τῆς Γῆς										80
Μαθεύετε κουτιά ἀπὸ σπέρτα;										85
Ἡ Ζέτα: ἕνας χρυσὸς αἰώνας										88
Παγκανίνι: ἀγγελὸς ἢ διάβολος;										93
Ἀναστενάρηδες										96
Ἕνας τύπος τοῦ περασμένου αἰώνα										102
Γιέν - Τσέ (Ἀστεροειδὴ διήγημα)										104
Τὸ μυστήριο τῶν Μετεωριτῶν										111
Ὁ Μάης στὰ δημοτικὰ τραγούδια										116
Υστερόγραφο τοῦ μηνὸς										118
Τὰ νέα Βιβλία										122

«Ἡ Μαύρη Πέννα» τῆς Agatha Christie
(8' συνέχεια)

Ἡμερολόγιο τοῦ μηνὸς 2. Σταυρόλεξο 7. Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε 32. Ποιὸς
θὰ βρῇ τὰ περισσότερα 39. Φλυαρίες 68. Σκῆκι 124.

Τὸ ἐξέφυλλό μας: «Στὴ σειρά ὁ γῆρος τοῦ κόσμου», ἡ «Ἐκλογὴ δημοσιεύει μιά φω-
τογραφία τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ σήμερὰ εἶναι μὴ ὥρα μὴ μεγαλόπολις.
(Φωτογραφία τοῦ καλλιτέχνη φωτογράφου Νικόλα Στουρνάρα)

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

«Ἐκλογὴ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διευτὴς Τυπογραφείου: ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ἐσωτ. Ἐτησ. 96

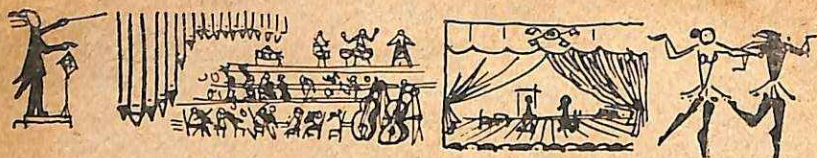
Ἐξωτ. Ἐτησ. § 4.50

Ἐσωτ. Ἐξάμ. 48

Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.60

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΪΟΥ

1 9 5 8

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Ἀγίου Κωνσταντίνου

Τηλ. 53.242

«Θαυμαστή μπαλωματοῦ»

τοῦ Λόρκα

Μετάφρασις καὶ Σκηνοθεσία : Ἀλέξη Σολομοῦ.
Σκηνογραφίες-Κοστούμια : Γ. Μόραλη.

Πρωταγωνιστοῦν : Μαίρη Ἀρώνη, Ν. Παρασκευᾶς, Π. Ζερβός.

«Ὁ ὥρατος ἀδιάφορος»

(μονόπρακτο)

τοῦ Ζαν Κοκτώ

Τὸ μονόπρακτο συνοδεύει τὴν «Μπαλωματοῦ» καὶ ἀποδίδεται ἀπὸ τὴν Μαίρη Ἀρώνη.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλατ. Κολοκοτρώνη

Τηλ. 21.559

«Ἐνα ζευγάρι παπούτσια»

τοῦ Κλώντ Μανιέ

Μετάφρασις: Δημήτρη Γιαννουκάκη.
Σκηνοθεσία : Μ. Κακογιάννη.
Σκηνογραφίες : Γ. Βακαλό.

Παίζουν : Ἑλλη Λαμπέτη, Δημήτρης Χόρν, Ντίνος Ἡλιοπούλος.

ΟΛΥΜΠΙΑ

(Ἑθνικὴ Λυρική Σκηνή)

Ἀκαδημίας 61

Ἡ Ἑθνικὴ Λυρική Σκηνὴ κατὰ τὸν Μάιο θὰ παρουσιάσῃ ἐναλλάξ τὸ κατωτέρω πρόγραμμα :

«Ἀῖντα», «Τροβατόρε»,

«Ριγολέττο»

τοῦ Βέρντι

«Μαντὰμ Πομπαντοῦρ»

τοῦ Λεοφάλ

«Κάρμεν»

τοῦ Μπιζέ

«Μέντιουμ»

τοῦ Μενόττι

«Πραματευτής»

τοῦ Πετρίδη

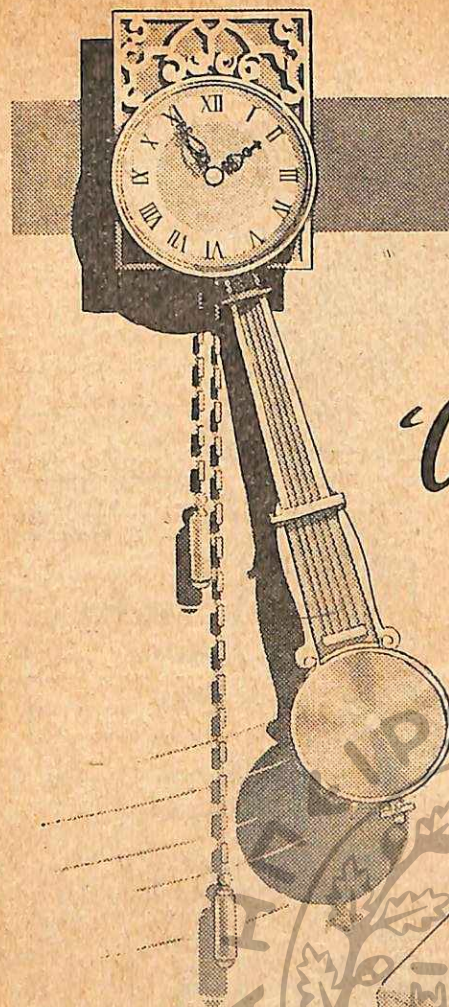
«Τὸ δαχτυλίδι τῆς μάνας»

τοῦ Καλομοίρη

Ἡ ὅπερα τοῦ Καλομοίρη θ' ἀνεβασθῇ κατὰ σκηνοθεσίαν Δ. Ροντήρη καὶ ὑπὸ τὴν μουσικὴν διεύθυνσιν τοῦ Λ. Ζώρα.

Τραγουδοῦν : Ἑλένη Γκάγκα (ὕψιφωνος), Λέλα Ζωγράφου, Μιχ. Χελιώτης (τενόρος), Κ. Πασχάλης (βαρύτονος), Παπαχρήστος (βαθύφωνος).

„ΑΛΕΚΤΩΡ“

Ὁ χρόνος διαβαίνει,
τὸ υαλὸ μένει....

Ἀπὸ τὸ 1931 τὰ σιγαρέττα „ΑΛΕΚΤΩΡ“ διαφημίζουν τὰ Ἑλληνικὰ Καννὰ σ' ὅλον τὸν Κόσμο.

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογρ. «Όρφεύς»
Τηλ. 28.706

«Καλοκαίρι και παταχνιά»

του Τέννεσν Ουίλλιαμς.

Μετάφρασις : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία : Καρόλου Κούν.

Σκηνογραφίες : Γιάννη Στεφανέλλη.

Παίζουν : Βέρα Ζαβιτσάνου, Έκαλη Σώκου, Έλένη Παπαγιάννη, Μαρία Κωνσταντάρα, Άννασσία Πανταζοπούλου, Μαρία Μαρμαρινού, Νίκος Μπιρμπίλης, Μηνᾶς Χριστίδης, Κώστας Μπάκας, Γιώργος Λαζάνης, Δημήτρης Μπάλας, Σπύρος Κωνσταντινόπουλος, Θεόδωρος Κατσαδράμης και Γιώργος Κωνσταντίνου.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48

Τηλ. 614-594

«Χρυσό χάρι»

του Νότη Περγιάλη

Σκηνοθεσία : Μάνου Κατράκη.

Σκηνογραφίες : Γ. Άνεμογιάννη.

Παίζουν : Έλενη Χατζηαργύρη, Νανά Παπαδοπούλου, Άγγεлика Καπελαρή, Κάκια Άναλυτή, Μάνος Κατράκης, Θεόδωρος Μορίδης, Σπύρος Μουσούρης, Λιάκος Χριστογιαννόπουλος, Κ. Παπᾶ, Γ. Βλαχόπουλος, Σ. Παπαφρατζής.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλ. Άγ. Γεωργίου Καρύτση
Τηλ. 27.248

«Τὸ ἡμερολόγιο

τῆς "Άννας Φράνκ»

τῶν Γκούντριτς και Χάκετ

Μετάφρασις : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία : Κώστα Μουσούρη.

Σκηνογραφίες : Μάριου Άγγελόπουλου.

Παίζουν : Άντιγόνη Βαλάκου, Βάσω Μεταξά, Τζέννη Ρουσσέα, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Σούλα Άθανασίου, Κώστας Μουσούρης, Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος, Γιώργος Λευτεριώτης, Σταῦρος Ξενίδης, Στέφανος Ληναῖος.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Τηλ. 41.351

«Μελετάμι»

του Παντελῆ Χόρν.

Σκηνοθεσία : Δημήτρη Ροντήρη.

Παίζουν : Δάφνη Σκούρου, Θεανώ Ίωαννίδου, Λούλα Ίωαννίδου, Μύρτα Πολύζου, Δημήτρης Καλιβωκάς, Άθηνόδωρος Προύσαλης.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ. 34.491

«Κάλπες και κάλπηδες»

τῶν Τραϊφόρου — Βασιλειάδη.

Μουσική : Μεν. Θεοφανίδη.

Παίζουν ὅλα τὰ στελέχη θιάσου
Βέμπο — Μακρή.

“ΔΑΕΚΤΩ”

Οἱ ἐπιδυμίες

**διαβάζονται
στὰ μάτια**

ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΠΛΥΤΑ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Τῶν κινητῶν ἑορτῶν θὰ τίς βρῆτε στὸ Πασχάλιον (αἰτ.).
2. Ἔχει τέσσαρα χέρια... — Καλυτέρα του δημιουργία « ὁ Γίγας ».
3. Λοιμώδης νόσος τῶν τροπικῶν χωρῶν (γεν.).
4. Εἶναι καὶ αὕτῃ ἓνα κατακάθισμα (γεν.). — Πατὴρ τοῦ Θεμιστοκλέους (αἰτ. δημ.).
5. Ἡ σύζυγός του εἶναι... λαίδη (ἀντιστρ.). — Χωριὸ τῆς ἐπαρχίας Γυθείου (Λακωνίας), κοιτὶς τῆς οἰκογενείας Γρηγοράκη (ἀντιστρ.).
6. Στὴ Γαλλία εἶναι... χρυσός. — Σύμικτοι ἦχοι. — Γερμανικὸ ἀνδρικό ὄνομα (ἀντιστρ.).
7. Γρήγορα λυώνουν μέσα στὸ νερὸ (ὑποκορ.).
8. Ἡ γραφὴ τοῦ 106. — Ἀρωματικὸν φυτὸν (δημ.).
9. Τῆς Ρώμης ἦτο ὁ Ρωμίλος.
10. Διάσημος ἐταῖρα (γεν.). — Ἀρχαῖκή πρόθεσις — Νότα.
11. Εἶναι τὸ φαγητὸ τοῦ φτωχοῦ (δημ.). — Υἱὸς τοῦ Νῶε (ἀντιστρ.). — Ἐπιδοκιμάζει.
12. Μὲ τὴν ταραχὴν καὶ σύγχισιν συγγενὴς λέξις (γεν.).

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Περιοχὴ τῆς Ἑλλάδος. — Ἐντωνώτερος τοῦ δὲ σύνδεσμος.
2. Διεδέχθη τὸν Κλεμανσὸ ὡς πρωθυπουργὸς τὸ 1920. — Δεξιὸς παρὰ τὸν Ροδανὸ.
3. Συνήθεια, ἔξις (γεν.). — Πόλις καὶ διοικητικὴ περιφέρεια τῆς Ἰαπωνίας ἐπὶ τῆς νήσου Κίου Σίου.

4. Ἡ αἰτιατικὴ ἐνὸς μεγάλου ποταμοῦ τῆς Εὐρώπης (δημ.). — Ὑπῆρξε βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας (γεν.).
5. Ἐθνικὸς ἥρωας τῶν Πολωνῶν, ἐνάρθρων.
6. Ἐπιφανὴς Ἀγγλος πρωταθλητὴς τῆς κούρσας, ὁ Στέρλινγκ... — Ἀναγκαῖο στὸ βασιλικὸ (δημ.).
7. Πόλις τῆς Ρουμανίας, ἐνάρθρων. — Ἀντίστροφον ἄρθρον.
8. Ἀκοίμητοι φρουροὶ τῆς ὑπαίθρου (ἀντιστρ.). — Κρατῶ καλῶς...
9. Γνωστοτάτη ὁρμὴ τῆς ἔσω ἐκ-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Η	Μ	Ε	Ρ	Θ	Μ	Η	Ν	Ι	Α	Σ	
2	Π	Ι	Θ	Η	Υ	Ο	Σ		Ν	Τ	Η	Ν
3	Ε	Λ	Ο	Μ	Ο	Σ	Ι	Α	Σ		Ε	
4	Ι	Λ	Υ	Ρ	Σ		Ν	Ε	Ο	Κ	Λ	Η
5	Ρ	Ε	Σ		Ι	Ρ	Α	Τ	Υ	Ο	Κ	Σ
6	Ο	Ρ		Β	Ο	Α	Ι		Λ	Ρ	Α	Κ
7	Σ	Α	Β	Ο	Υ	Ν	Α	Ρ	Ι	Α		Ρ
8		Ν		Υ	Σ	Ι		Π	Ι	Θ	Ο	
9	Α		Ο	Ι	Κ	Α	Σ	Σ	Υ	Σ		Φ
10	Λ	Α	Ν	Δ	Ε	Σ		Ε	Σ		Λ	Α
11	Λ	Τ	Τ	Ο		Μ	Α	Χ		Ε	Υ	
12	Α	Ν	Α	Σ	Τ	Α	Τ	Σ	Ε	Ο	Σ	

10. Ἡ αὕτῃ μὲ τὴν 7 β' καθέτως. — Μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους. — Ἐπονται ἡμερομηνιῶν τοῦ 1958.
11. Ἀδοξος, ἀφανής, ἄσημος (ἀντιστρ.). — Ρῆμα πού σ' εἶς ἀφορὰ... ὅταν μᾶς διαβάσετε.
12. Μία δημοτικὴ διὰ τὴν γουρουνάκι λέξις, ἐνάρθρων.

INTEAL

Πανεπιστημίου 46

Τηλ. 614.596

« Η Δαίδη εξοφλεῖ... »

τοῦ Σώμερσετ Μώμ

Μετάφρασις : Νάτας Κόκολη.

Σκηνοθεσία : Κατερίνας.

Σκηνογραφίες : Βαγγέλη Ὀλύμπιου.

Παίζουν : Κατερίνα, Παμφίλη Σαντοριναίου, Μαλένα Ἀνουσάκη, Χριστίνα Σύλβα, Κατερίνα Χέλη, Λ. Κωνσταντάρας, Χρ. Τσαγανέας, Τ. Βανδής, Ν. Ξανθόπουλος, Δ. Κούκης, Μπ. Κατσούλης, Κώστας Ντίτος.

ΜΠΟΥΡΝΕΛΛΗ

Πατησίων 28

Τηλ. 55.262

« Τοπὰς »

τοῦ Μαρσέλ Πανιόλ

Σκηνοθεσία : Πέλου Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. Ἀνεμογιάννη.

Παίζουν : Α. Κυριακοῦ, Νικολαΐδου, Ζέζα, Γιαννίδου, Μ. Φωτόπουλος, Τ. Μηλιάδης, Π. Χριστοφορίδης, Ὀλύμπιος, Καταπόδης, Λ. Διανέλος, Δενδρινός, Βλάχος.

ΔΙΑΝΑ

Ἱπποκράτους 7

Τηλ. 614.454

« 300 λέξεις στὸ λεπτό »

τοῦ Φοντόρ

Παίζουν : Βίλμα Κύρου, Λιάνα Μιχαήλ, Πόπη Κόντου, Κώστας Σαντοριναίος, Γιάννης Μιχαλόπουλος, Ἀνδρέας Μπαρκοῦλης, Γιώργος Νέζος.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ἱπποκράτους 9

Τηλ. 614.530

« Τὸ ρομάντσο μιᾶς καμαριέρας »

Σακελλάριου - Γιαννακόπουλου

Σκηνοθεσία : Πέλου Κατσέλη.

Σκηνογραφίες-Κοστούμια : Ἀγγελου Δόξα.

Παίζουν : Ἀλίκη Γεωργούλη, Μαίρη Χρονοπούλου, Πόπη Μεγγούλα, Μεριδιώτου, Ἀλέκος Ἀλεξανδράκης, Ν. Τσαγανέα, Ν. Καζής, Γ. Δάνης.

« Ἐδῶ Ἀθῆναι »

Ἐπιθεώρησις

τῶν

Γιαλαμά - Θισβίου - Πρετεντέρη

Μουσική : Γιώργου Μουζάκη.

Σκηνοθεσία-Χορογραφίες : Μ. Καστρινοῦ.

Σκηνογραφίες : Ἀγγελου Δόξα.

Παίζουν : Γ. Βασιλειάδου, Ρένα Ντόρ, Σπεράντζα Βρανᾶ, Μπέττυ Μοσχονά, Βασίλης Αὐλωνίτης, Γιάννης Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Γιάννης Φέρμης, Χρήστος Εὐθυμίου.

Τραγουδᾷ ἡ Μπελίντα.

Χορεύουν : Ζώκα - Καστρινὸς καὶ οἱ Προκοπίου - Σειληνὸς.

ΠΑΙΔΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΘΕΑΤΡΟ ΚΥΒΕΛΗΣ

(Πλατεῖα Συντάγματος)

« Τὸ θέατρο τοῦ παιδιοῦ »

Παρουσιάζει τὴ σύγχρονη σκηνικὴ δημιουργία τοῦ Κ. Στολίσκα :

« Ἐνα ξιζάνιο μὲ καρδιά »

μὲ πρωταγωνιστὰς τὸ Γιαννάκη Κα-

Ὅσο ποθυάσχοις κι' ἂν εἶθες

μὴν παραλείπετε ποτὲ τὸν καθημερινὸ καθαρισμὸ τῆς ἐπιδερμίδος σας.

• Τὰ Καλλυντικὰ, οἱ ἐκκρίσεις τοῦ δέρματος, οἱ σκόνες ἀπὸ τὶς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ ἢ ἀπὸ τὴν κίνησι τοῦ δρόμου, σχηματίζουν ἓνα μίγμα, ποὺ φράζει τοὺς πόρους, ἐμποδίζει τὴν « διαπνοή » τῆς ἐπιδερμίδος καὶ συντελεῖ στὸν γρήγορο μαρασμὸ τῆς.

• Γι' αὐτό, ἰδίως τὸ βράδυ πρὸ τοῦ ὕπνου, ἐπιβάλλεται ὁ καθαρισμὸς τοῦ προσώπου σας μὲ τὸ ἀγνὸ ΓΑΛΑΚΤΟΜΑ ΝΤΕΜΑΚΙΓΙΑΝ "ΜΕΛΠΑΝ".

Ἔτσι ἀποφεύγετε τὸ σαπούνισμα, ποὺ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ βλάβῃ ἀνεπανόρθωτα τὴν ἐπιδερμίδα σας. Μετὰ τὸν καθαρισμὸ χρησιμοποιεῖτε κρέμα Λανολίνη Μελπάν ὡς τροφή τοῦ δέρματος.

ΜΕΛΠΑΝ

λαντζόπουλο και τη Μίρκα Καλαντζοπούλου. Συμμετέχει το μπαλέτο της Μοριάνοβα.

Κάθε Κυριακή ώρα 11 π.μ.

ΘΕΑΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

(Γιάν Σμάτς 10).

«Δυο μάγκες»

του Γ. Δρόση.

και

«Ξαδέλφη απ' το Παρίσι»

της Μ. Στασινοπούλου.

Παιδικές παραστάσεις, κάθε Κυριακή ώρα 11 π.μ.

Χ.Ε.Ν. ΑΘΗΝΩΝ

(Αμερικής 11)

Όμιλος Ψυχαγωγίας Παιδιού

Κουκλοθέατρο

«Ο Μπάρμα Μυτούσης»

Διευθυνσις: Έλένης Θεοχάρη - Περάκη.

Κάθε Σάββατο ώρα 4.30 μ.μ., και Κυριακή 11 π.μ. και 4.30 μ.μ.

ΘΕΑΤΡΟ ΜΠΟΥΡΝΕΛΛΗ

Η Έλληνική Παιδική Σκηνή υπό την καλλιτεχνικήν διεύθυνσιν του Γιώργου Ρώη παρουσιάζει το έργο:

«Τηλέμαχος δ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεύα»

του Γεράσιμου Σταύρου.

Με τὸν Πιλάβιο καὶ τὴν μικρὴ Ἀγγελίκα Μεταξοπούλου.

Κάθε Κυριακή 11 π.μ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ -

ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ -

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ἐπιστημονικῶν κειμένων

ἀπὸ ἐπιστήμονα

Κα Ἀθηναίου,

Τηλ. 665-904,

8 - 10 π. μ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΝΕΑ

I

ΘΕΑΤΡΟ

ΟΙ ΑΔΕΛΦΕΣ Καλουτά, δὲν πρόκειται κατὰ τὴν ἐρχομένη καλοκαιρινήν περίοδο νὰ ἐμφανισθοῦν σὲ θέατρο ἀλλὰ θὰ ἀναπαυθοῦν, ἐπειτα ἀπὸ τὴν μεγάλη καὶ κοπιώδη περιοδεία τους στὴν Ἀφρική καὶ Αὐστραλία. Τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριο οἱ δύο δημοφιλεῖς βεντέττες τοῦ ἐλαφροῦ μουσικοῦ θεάτρου πρόκειται νὰ ἐπιχειρήσουν νέα περιοδεία στὸν ἐξωτερικόν.

ΤΟ ΖΕΥΓΟΣ τῶν δημοφιλῶν πρωταγωνιστῶν Ἑλλης Λαμπέτη - Δημήτρη Χόρν ἀποφάσισε νὰ παραμείνῃ καὶ τὴν προσεχῇ σαιζὸν στὸ Θέατρο «Κεντρικόν» παρὰ τὶς προτάσεις γιὰ συνεργασία μὲ τὸ Ἐθνικὸ θέατρο. Πληροφοροῦμεθα ὅτι στὸ ἐναρκτήριο ἔργο τῆς προσεχοῦς περιόδου δὲν θὰ λάβῃ μέρος

τονίζετε

τὴν γοητεία σας

Σήμερα κάθε γυναίκα ξέρει τι ἀκριβῶς ταιριάζει στὸν τύπο της, τί τονίζει τὰ χαρακτηριστικά της. Ἡ πούδρα, ἓνα κραγιόν, ἓνα ἄρωμα, ἓνα ρούζ... Καὶ κάθε γυναίκα ξέρει ὅτι ὅλα τὰ καλλυντικὰ πού της χρειάζονται δὲ τὰ βρῇ στὰ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΩΝΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΝΑΡΙ 20 - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

καὶ φυσικά... κομάντες Μαρινοπούλου

ή εξαιρετική πρωταγωνίστρια συνθησάρχης "Ελλη Λαμπέτη, διότι έως τις αρχές Οκτωβρίου θα είναι άπασχολημένη με το γύρισμα της ταινίας « Χαμένο κορμί ».

Ο ΘΥΜΕΛΙΚΟΣ Θιάσος του Λίνου Καρζή θα παρουσιάσει το καλοκαίρι στο θέατρο Ηρώδου του Άττικου την τραγωδία του Ευριπίδου « Ανδρομάχη » με την Λιάνα Μιχαήλ στον κεντρικό ρόλο. Η « Ανδρομάχη » άνεβάζεται για πρώτη φορά κατά την σύγχρονη εποχή. Στο ίδιο πρόγραμμα θα δοθῇ και ὁ « Κύκλωπας ».

ΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ζευγάρι Λίντα Άλμα - Γιάννης Φλερύ κατά πρότασι της Καλής Καλό πιστεύεται ότι θα εμφανισθῇ το καλοκαίρι στο « Περοκέ ».

Ο ΘΙΑΣΟΣ τὸν ὁποῖον καταρτίζει ὁ Κώστης Λειβαδέας γιὰ τὸ θέατρο τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου, θὰ ἔχῃ τὴν ἐπωνυμία « Νέα Σκηνή ». Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Δημήτρης Γιαννουκάκης διάβασε στὸν Κωστή Λειβαδέα τὸ ἔργο του « Ἀνθισμένη ἀμυγδαλιά », τὸ ὁποῖο εἶναι εἰδικὰ γραμμένο γιὰ τὸ θέατρο τοῦ Κήπου. Τὸ ἔργο τοῦ Δ. Γιαννουκάκη ἄρεσε πολὺ καὶ θὰ περιληφθῇ στὸ ρεπερτόριο τοῦ θεάτρου τοῦ Κήπου.

ΚΑΤΑ τὴν καλοκαιρινή περίοδο μετὰ τὸ Ἑλληνικὸ Λαϊκὸ Θέατρο τοῦ Μάνου Κατράκη θὰ συνεργασθῇ ἡ ἐκλεκτὴ πρωταγωνίστρια Μαίρη Ἀρώνη. Σχετικὰ μετὰ τὴν συνεργασία τῶν δύο πρωταγωνιστῶν πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ Μαίρη Ἀρώνη θὰ κάμῃ τὴν πρώτην ἐμφάνισίν της μετὰ τὸν Μάνο Κατράκη στὸ θέατρο τοῦ Πάρκου, σὲ ἕνα καινούργιο ἑλληνικὸ ἔργο ποὺ γράφεται εἰδικὰ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴν πρωταγωνίστρια. Ἀν τὸ ἑλληνικὸ ἔργο δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς καλλιτεχνικὰ ἀπαιτήσεις τῆς Μαίρης Ἀρώνη, τότε τὸ Λαϊκὸ Θέατρο τοῦ Κατράκη θὰ κάμῃ ἑναρξὶ μετὰ τὸν « Ἐμπορὸ τῆς Βενετίας » τοῦ Σαίξπηρ. Τὸ ἐναρκτήριο ἔργο τοῦ Λαϊκοῦ Θεάτρου θὰ σκηνοθετήσῃ ὁ σκηνοθέτης Πέλος Κατσέλης.

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ στὸ θέατρο « Σαμαρτζή » θὰ στεγασθῇ ὁ θιάσος τοῦ Μίμη Φωτόπουλου, ὁ ὁποῖος θὰ κάμῃ ἑναρξὶ τῶν παραστάσεων τοῦ κατὰ τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Μαΐου μετὰ τὴν κωμωδία τῶν Ν. Τσιφόρου καὶ Πολ. Βασιλειάδη « Ὁ καλὸς σὰς ἄγγελος ». Ὁ Γ. Δαμασιώτης θὰ ἐρμηνεύσῃ ἕνα ἀπὸ τοὺς βασικοὺς ρόλους τοῦ ἔργου καὶ μετὰ τὸν θίασον τοῦ Φωτόπουλου θὰ συνεργασθῇ καὶ ἡ ἐκλεκτὴ ἡθοποιὸς Τζόλη Γαρμπή.

ΣΤΟ « ΡΙΑΛΤΟ » τὸ καλοκαίρι θὰ ἐγκατασταθῇ ἐπιθεωρησιακὸ συγκρότημα μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ τὴν Καίτη Ντιριντάου, τὸν Νίκο Σταυρίδη, τὸν Κώστα Χατζηχρήστο, τὸν Ἀλέκο Λειβαδίτη καὶ τὴν Πόπη Ἀλβα. Ὁ θιάσος θὰ μετακλήσῃ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ μεγάλο χορευτικὸ συγκρότημα. Μετὰ τὸν θίασον αὐτὸ θὰ συνεργασθοῦν ἡ ἡθοποιὸς τοῦ ἐλαφροῦ μουσικοῦ θεάτρου Ἄννη Μπώλ, ὅσπερ ἀπὸ ἑπουσία ἀρκετῶν ἐτῶν, οἱ γνωστοὶ ἐρμηνευταὶ τῆς λαϊκῆς μουσικῆς Μανώλης Χιώτης καὶ Μαίρη Λίντα, ἡ καλλιτέχνις τοῦ ἐλαφροῦ τραγουδιοῦ Λένα Παμέλα καὶ ὁ ἐκλεκτὸς συνθέτης καὶ μαέστρος Ἰωσήφ Ριτσιάρδης, ὁ ὁποῖος θὰ συνθέσῃ τὴ μουσικὴ τοῦ ἔργου καὶ θὰ διευθύνῃ τὴν ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου. Τὸ ἐναρκτήριο ἔργο θὰ γράψουν οἱ συγγραφεῖς Πῶλ Νόρ καὶ Γ. Γιαννακόπουλος.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΑΚΟΣ θιάσος θὰ ἐγκατασταθῇ καὶ στὸ « Περοκέ » μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ τὴν Καλὴ Καλὸ καὶ μαέστρον τὸν Μεν. Θεοφανίδη. Βασικὰ στελέχη τοῦ θιάσου θὰ εἶναι ἡ Σοφία Βερώνη, οἱ ἀδελφεὶς Ἀλέκα καὶ Στέλλα Στρατηγοῦ, ὁ Τάκης Μηλιάδης καὶ ὁ νέος κωμικὸς Κώστας Βουτσᾶς. Τὸ ἐναρκτήριο ἔργο θὰ γράψουν οἱ συγγραφεῖς Ναπ. Ἐλευθερίου, Κ. Νικολαΐδης καὶ Ἡλ. Λυμπερόπουλος.

ΣΤΟ « ΑΚΡΟΠΟΛ » τὸ καλοκαίρι ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ Βασίλη Αὐλωνίτη, πιστεύεται ὅτι θὰ συνεχισθοῦν οἱ μικτὲς παραστάσεις μετὰ μὴν μονόπρακτῃ κωμωδίᾳ στὸ τέλος τῆς ἐπιθεωρήσεως. Οἱ συγγραφεῖς ποὺ θὰ γράψουν τὰ νέα ἔργα τοῦ « Ἀκροπόλ » εἶναι οἱ Α. Γιαλαμᾶς, Γ. Θίσβιος, καὶ Κ. Πρεντετέρης.

Ο ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ σκηνοθέτης Δημήτρης Ροντήρης κατὰ τὸ ταξίδι τοῦ στη Γερμανία καὶ Ἰταλία ἐπισκέφθηκε τὸ Μόναχο, τὴν Φραγκφούρτη καὶ ἄλλες πόλεις τῶν δύο χωρῶν ὅπου ἐρρύντισε τὴν προσεχὴ περιοδεία τοῦ κλιμακίου τραγωδίας τοῦ Πειραιικοῦ Θεάτρου.

Ο ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ σκηνοθέτης Τζέιμς Ἑλλιοτ θ' ἀνεβάσῃ τὸν προσεχὴ χειμῶνα στὸ Μπροντγουάι καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς Ἀμερικῆς τὸ ἀγνωστο θεατρικὸ ἔργο τοῦ Νίκου Κοζαντζάκη « Ρέκβιεμ », τὸ ὁποῖον ἔγραψε ὁ μεγάλος Ἑλληνας λογοτέχνης σὲ ἡλικία 22 ἐτῶν καὶ τὸ δημοσίευσε στὰ 1909 μετὰ τὸν τίτλο « Κωμωδία » στὸ περιοδικὸ « Σεράπειον » τῆς Ἀλεξανδρείας, ποὺ ἐξέδιδε ὁ ἀείμνηστος ποιητὴς Πέτρος Μάγκης. Τὸ τελείως ἀγνωστο αὐτὸ ἔργο τοῦ Ν. Κοζαντζάκη, ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια ὁ Νίκος Μαρκάκης, γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.

ΣΤΗ ΜΟΝΙΜΗ ἐκθεσὶ τοῦ Ἀνθρωπίνου Πολιτισμοῦ στὴ « Λεωφόρο τῶν Προέδρων » κοντὰ στὸν Λευκὸ Οἶκο, ποὺ περιλαμβάνονται τὰ πιὸ ἀξιόθεατα τοῦ κόσμου, ἔχουν ἀναρτηθῇ ἰδιαιτέρως μεγάλες ἐγχρωμες φωτογραφίες τῶν παραστάσεων τοῦ Ὀμίλου Ἀρχαίας Τραγωδίας. Στὴν ἐκθεσὶ αὐτὴ λαμβάνουν χώραν καὶ φωτεινὲς προβολὲς ἀπὸ τὶς παραστάσεις τοῦ θιάσου τοῦ Κωστή Λειβαδέα, ποὺ τὶς παρακολουθοῦν κάθε μέρα ἑκατοντάδες ἐπισκεπτῶν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐκθέσεως τῆς Οὐάσιγκτων. Τὶς φωτογραφίες πῆρε εἰδικὸ συνεργεῖο ποὺ εἶχε ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα καὶ παρακολούθησε παραστάσεις τοῦ Ὀμίλου.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ τοῦ Διευθύνοντος τὴν Λυρικὴ Σκηνὴ ἀρχιμουσικοῦ Ἀνδρ. Παρίδη, συλλήθη ἡ Καλλιτεχνικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ ἐξέλεξε τὰ ἔργα ποὺ θὰ παρουσιάσουν τὸ καλοκαίρι τὰ δύο κλιμάκια τοῦ Κρατικοῦ Μελοδραματοῦ στὸ Ὡδεῖο Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ καὶ στὸ θερινὸ θέατρο τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποτελομένη ἀπὸ τοὺς μαέστρους Α. Παρίδη, Τ. Καραλίβανο, Λ. Ζώρα, Β. Παφίφερ, Μιχ. Βούρτση καὶ τὸν συνθέτη Φρ. Θεολογίτη, προέκρινε τὸ ἀνέβασμα τῶν μελοδραμάτων « Φιντέλιο » τοῦ Μπετόβεν, « Ἀλκυστὶς » τοῦ Γκλόου καὶ « Σαμφὼν καὶ Δαλιδᾶ » τοῦ Σαίν-Σανς καθὼς καὶ τὴν ὅπερα τοῦ Καλομοίρη « Δακτυλίδι τῆς μάνας ». Τὸ ἀνέβασμα τῶν ἔργων αὐτῶν καθίσταται εὐκολώτερον, διότι ἡ Λυρικὴ Σκηνὴ διαθέτει τὰ σκηνικά καὶ τὰ κοστοῦμια ἀπὸ προηγουμένη παρουσιάσει τοὺς αὐτοὺς Ἀθήνα. Ἡ Ἐπιτροπὴ προέκρινε ἐπίσης γιὰ τὸ θερινὸ θέατρο τῆς Λυρικῆς τὴν ὅπερττα « Βικτώρια καὶ Οὐσσάρως » τοῦ Πῶλ Ἀμπραχάμ. Ἐξ ἄλλου ἡ Διεύθυνσις τῆς Λυρικῆς Σκηνῆς ἀποφάσισε νὰ μετακλήσῃ γιὰ τὶς θερινὲς μελοδραματικὰς παραστάσεις στὸ θέατρο Ἡρώδων τοῦ Ἀττικοῦ τέσσαρις διακεκριμένους ξένους καλλιτέχνες. Θὰ μετακαλέσῃ μίαν σοπράνο καὶ ἕνα βαθύφωνο γιὰ τοὺς ρόλους τῆς Ἑλεωνόρας καὶ τοῦ Ρόκο στὸ « Φιντέλιο » τοῦ Μπετόβεν, μίαν μέτζο-σοπράνο γιὰ τὸν ρόλο τῆς Δαλιδᾶς στὴν ὅπερα « Σαμφὼν καὶ Δαλιδᾶ » τοῦ Σαίν-Σανς καὶ μίαν σοπράνο γιὰ τὸν ὁμώνυμο ρόλο τῆς ὅπερας τοῦ Γκλόου « Ἀλκυστὶς ».

Ο ΛΕΥΚΟΡΩΣΟΣ πιανίστας Νικήτας Μαγκάλωφ μετά τις εμφανίσεις του στην Αθήνα, οι οποίες έσημείωσαν εξαιρετική επιτυχία, ανεχώρησε για την Τουρκία και από εκεί θα κατευθυνθή στην Ιταλία όπου θα δώσει 14 συναυλίες και ρεσιτάλ. Τον Απρίλιο ο Μαγκάλωφ θα περιοδεύση στην Γιουγκοσλαβία και στην επιστροφή του θα επανέλθω στην Ελλάδα για να δώσει δύο ρεσιτάλ στη Θεσσαλονίκη, στις 4 και 5 Μαΐου, ένα στην Αθήνα, στις 7 Μαΐου, και ένα στην Πάτρα, στις 10 Μαΐου. Στα ρεσιτάλ αυτά ο Μαγκάλωφ θα παίξει έργα Μπαχ, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Σοπέν, Σκαρλάττι και Στραβίνσκυ.

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ Αμερικανός μάεστρος Βλαδίμηρος Μπραϊλόφσκυ άπεδέχθη πρότασι του Καλλιτεχνικού Γραφείου Αθηνών να έλθω στην Ελλάδα τον Μάιο. Η μοναδική εμφάνισις του Μπραϊλόφσκυ θα γίνη στις 15 Μαΐου στη Θεσσαλονίκη με τη Συμφωνική Όρχήστρα του Έθνικου Ίδρύματος Ραδιοφωνίας. Η συναυλία θα δοθή στην αίθουσα του Βασιλικού Θεάτρου με συμμετοχή ως σολιστ της πιανίστας Μαρίας Χαιρογιώργου.

ΚΑΤΟΠΙΝ προσκλήσεως του Καλλιτεχνικού Γραφείου Αθηνών στις 23 Μαΐου δίδεται στην Αθήνα τὸ ρεσιτάλ, πού αναμένεται με πολὺ ενδιαφέρον, τοῦ διασημοῦ βιολονίστα Νάθαν Μίλσταϊν. Ὁ Μίλσταϊν θὰ συνδευεται ἀπὸ τὸν μόνιμο ἀκκομπανιατέρ του Μπάλασμ.

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ Γραφείο θὰ μετακαλέσῃ ἐπίσης στὴν Αθήνα τὴν διάσημα κοντράλτα Μάρθα Λίπτον καὶ τὸν τενόρο Κούρτ Μπάουμ. Ἡ Μάρθα Λίπτον εἶναι πρωταγωνίστρια τῆς «Μετροπόλιταν Ὀπερα» τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἔχει τραγουδήσει μετὰ τὴ Συμφωνικὴ τοῦ Σικάγου, μετὰ τὴν Φιλαρμονικὴ τῆς Φιλαδελφείας καὶ μετὰ ἄλλες μεγάλες ὀρχήστρες τοῦ Νέου Κόσμου.

ΕΞ ΑΛΛΟΥ στὴν Αθήνα φθάνει ὁ διάσημος Ἀμερικανὸς βιολοντσελίστας Τζόζεφ Σούστερ ὁ ὁποῖος θὰ ἐμφανισθῇ στὴ 16η συναυλία Συνδρομητῶν τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου Αθηνών.

ΚΑΤΑ ΤΑ ΜΕΣΑ Ἰουλίου φθάνει στὴν Ελλάδα ἡ διάσημη Ἑλληνίδα πιανίστα Τζίνα Μπαχάουερ ἡ ὁποία θὰ παραμείνῃ πρὸς ἀνάπαυσιν μέχρι τὴς 20 Αὐγούστου.

ΚΑΤ' ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΝ τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου Αθηνών, μία ἀπὸ τὴς πρῶτες συναυλίες τῆς προσεχοῦς μουσικῆς σαζὼν θὰ εἶναι τοῦ διασημοῦ βιολονίστα Γιεχούντι Μενουχίν. Ὁ Γιεχούντι Μενουχίν θὰ συνδευεται ἀπὸ τὸν διάσημο ἐπίσης Ἑλληνα ἀκκομπανιατέρ του Τάσσο Γιαννόπουλο.

Ο ΒΕΛΓΟΣ μάεστρος Μαρσύκ, σ' ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Μανώλη Καλομοίρη, ἀναφέρει ὅτι δὲν θὰ ἐλθῇ στὴν Ελλάδα τὸν Μάιο, ὅπως ἀρχικῶς εἶχε ἀποφασίσει, ἀλλὰ τὸν προσεχῇ Σεπτέμβριο γιὰ νὰ παρευρεθῇ στὴς συναυλίες τῆς Ὀρχήστρας τῆς Βιέννης ὑπὸ τὸν Δημήτρη Μητρόπουλο. Ἀς σημειωθῇ ὅτι ὁ Δημήτρης Μητρόπουλος ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Μαρσύκ, ὅταν ὁ Βέλγος μάεστρος διηύθυνε τὴν Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα τοῦ Ὠδείου Αθηνών.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΟΥΜΕΘΑ ὅτι τὸν προσεχῇ Ὀκτώβριο φθάνει στὴν Ελλάδα ὁ Φιλανδὸς μάεστρος Γιάλα, ὁ ὁποῖος θὰ διευθύνῃ ἔργα Σιμπέλιους μετὰ τὴν Κρατικὴ Ὀρχήστρα Αθηνών, στὰ πλαίσια τῆς Ἑλληνοφιλανδικῆς «ἐβδομάδος» πού θὰ ὀργανωθῇ ἀπὸ τὴς 18 ἕως 31 Ὀκτωβρίου. Ὁ Φιλανδὸς μάεστρος Γιάλα πού εἶναι γαμβρὸς τοῦ Σιμπέλιους, θεωρεῖται ὡς ὁ πλέον ἰδεώδης ἐρμηνευτὴς τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου Φιλανδοῦ μουσουργοῦ πού ὡς γνωστὸν ἀπέθανε πρὸ ὀλίγων μηνῶν.

III

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ τοῦ Ἀγγελου Σικελιανοῦ στοὺς Δελφούς, πού τώρα βρίσκεται σὲ κακὴ κατάστασι, θὰ ἐπιδιορθωθῇ καὶ θὰ μετατραπῇ σὲ Μουσεῖο προσωπικῶν ἀντικειμένων καὶ χειρογράφων τοῦ μεγάλου Ἑλληνα ποιητῆ.

ΣΤΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ τῆς Στέγης Καλῶν Τεχνῶν καὶ Γραμμάτων, ἔγιναν οἱ ἀρχαιρεσίες τῆς «Ἐνώσεως Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν», οἱ ὁποῖες ἀνέδειξαν τὸ ἑξῆς Διοικητικὸ Συμβούλιον : Στέλιος Σπεράντζας πρόεδρος, Ἀπόστολος Λεονταρίτης ἀντιπρόεδρος, Π. Ζητρίδου γενικὴ γραμματεὺς, Ν. Ραΐση ταμίας, Λ. Λουλακάκης καὶ Ἀντ. Κανακάρης σύμβουλοι, καὶ Ἀγ. Βογασάρης κοσμήτωρ.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ τὸ νέο βιβλίον τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Σπύρου Μελά «Ὁ γυιὸς τοῦ Ψηλορείτη». Στὸν «Γιὸ τοῦ Ψηλορείτη» ὁ Σπύρος Μελάς ἱστορεῖ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου στὴν Ελλάδα, τὴς ἀντιδράσεις πού συνάντησε καὶ τοὺς ἀνθρωπτικὸς ἀγῶνες του.

IV

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΖΑΠΠΕΙΟ — ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

Ἐκθεσις ζωγραφικῆς Ἀμερικανῶν καλλιτεχνῶν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης. Ἡ ἐκθεσις περιλαμβάνει 76 πρωτότυπα ἔργα, σὲ λάδια, ἀκουαρέλλες καὶ σχέδια καὶ καλύπτει ἑννέα γενεές καλλιτεχνικῆς ζωῆς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ πρῶτος πίνακας ἀνήκει στὴν ἐποχὴ πρὶν τῆς ἀμερικανικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὁ τελευταῖος τὸ 1957. Οἱ ζωγραφικοὶ αὐτοὶ πίνακες προσεφέρθησαν εὐγενῶς γιὰ νὰ ἐπιδειχθοῦν στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοὺς Λ. καὶ Α. Φλάσμαν, Γουίλιαμ Πόπλாக καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Τέχνης τοῦ Ντιτρόιτ.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

(Πλατεία Ἀγίου Γεωργίου Καρύτση).

Ἀνω Αἶθουσα :

1-20 Μαΐου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Βαρβάρας Κωνσταντοπούλου.

Μεσαία Αἶθουσα :

1-4 Μαΐου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Λάντας Καταγὰ-Λάμπρου.

Ἰσόγειος Αἶθουσα :

1-3 Μαΐου : Ἐκθεσις φωτογραφικῆ τοῦ Γεωργίου Γεραλή.

4-13 Μαΐου : Ἐκθεσις ἔργων γκομπλέν (κεντήματα) τοῦ Γεωργίου Σωτηροπούλου.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

(Ἀκαδημίας 28).

Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Φαίδωνος Παπαμιχαήλ.

ΓΚΑΛΕΡΙ ΚΩΤΣΑΚΗ

(Φιλελλήνων και Νικοδήμου 2).

Διαρκής έκθεσις έργων ζωγραφικής 'Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών.

ΓΚΑΛΕΡΙ ΗΛΙΑΔΗ

('Ακαδημίας 29).

Διαρκής έκθεσις έργων ζωγραφικής 'Ελλήνων καλλιτεχνών. 'Εκτίθενται έργα τών : Παρθένη, Μπισκίνη, Λύτρα, 'Οθωναίου, Γιατρά, Τριανταφυλλίδη, Οικονόμου, Μαλέα, Βολανάκη, Γεραλή, Γερμενή και αποκλειστικώς έργα του χαρακτή Γαλάνη.

ΓΚΑΛΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ

(Νίκης 2).

Στή νέα Γκαλερί εντός του Μαΐου θα γίνη έκθεσις παιδικής ζωγραφικής 'Ισραηλιτών. 'Η ίδια αίθουσα θ' ανοίξη το φθινόπωρο με έκθεσι έργων ζωγραφικής του Ντάκου.

Β' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

'Η 'Ελληνική Φωτογραφική 'Εταιρεία οργανώνει το Μάιο στις Αίθουσες του Παρνασσού την β' Πανελλήνιο έκθεσι φωτογραφικής τέχνης.

ΓΚΑΛΕΡΙ «ΖΥΓΟΣ»

(Βουκουρεστίου 11).

1-19 Μαΐου : 'Εκθεσις έργων ζωγραφικής του Πολύκλειτου Ρέντου.

21-31 Μαΐου : 'Εκθεσις έργων ζωγραφικής του Βλάση Καντάρη.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ «ΚΟΥΡΟΣ»

(Πλατεία Κολωνακίου 20).

Καθ' όλον το διάστημα του Μαΐου θα γίνη ομαδική έκθεσις έργων ζωγραφικής πολλών 'Ελλήνων καλλιτεχνών με θέμα τον πόλεμο. 'Η έκθεσις αυτή παρουσιάζει γενικά την άρνητική ή θετική θέσι που παίρνει ο καλλιτέχνης απέναντι στον πόλεμο.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

('Ομήρου 20).

'Η γ' και τελευταία ομαδική, από τις τρεις εκθέσεις γυναικών ζωγράφων. Συμμετέχουν 14 νέες καλλιτέχνιδες, οι περισσότερες τών οποίων εμφανίζονται για πρώτη φορά. 'Η γ' ομάδα αποτελείται από τις Ε. Δελοπούλου, Ρ. Ζαλοκώστα, Β. Λασπιά, 'Ηλ. Σταυρούση, Ρ. Παπαθανάση, Ε. Λαναρά, 'Ερ. Πετρίδη, Ε. Παπαδογιάννη, Δ. Λαλεχού, 'Αλ. Πετρίτζη, Θ. Κλεώπα, Α. Χαριάτη, Α. Χάλερη. 'Η έκθεσις θα διορκέση ένα δεκαπενθήμερο ακόμη και μετά θ' ακολουθήση, μία έκθεσις χαρακτηριστικής και μία τοπίου. Τους καλοκαιρινούς μήνες, έξ αφορμής του ότι οι αίθουσες του Πρακτορείου Πνευματικής Συνεργασίας διαθέτουν κήπο στο βάθος, θα γίνη μία έκθεσις γλυπτικής ανάμεσα σε πρασινάδες του κήπου και γλάστρες με λουλούδια, κατά το σύστημα τών ευρωπαϊκών υπαίθριων εκθέσεων, που την αρχή τους έκανε ο διάσημος 'Αγγλος γλύπτης Τόμας Μούρ.

2-30 Μαΐου : 'Εκθεσις έργων ζωγραφικής 'Αλεξάνδρου Δ. 'Αλεξανδράκη στο εργαστήριό του επί της οδού Νοταρά 17. τρίτη πάροδος Τσίτσας, όπισθεν Μουσείου.

V

ΔΙΑΔΕΞΕΙΣ

X.E.N. ΑΘΗΝΩΝ

('Αμερικής 11).

Κάθε Δευτέρα, 7.30 μ.μ. — Συζητήσεις στη Καντίνα της Λέσχης, με θέμα «'Η γυναίκα και το νοικοκυριό».

Κάθε Τρίτη, 7.30 μ.μ. — Στο Νέο 'Εντευκτήριο της Λέσχης, μαθήματα και συζητήσεις ψυχολογίας πάνω σε θέματα που άφορουν τη γυναίκα.

Κάθε Τετάρτη, 1.20 - 10 μ.μ. — Στο θέατρο της Λέσχης κινηματογράφος για τα μέλη.

Κάθε Πέμπτη, συγκεντρώσεις ομάδων, με συζητήσεις πάνω σε φιλανθρωπικά και καλλιτεχνικά θέματα.

Κάθε Παρασκευή, 7.30 μ.μ. — Στο Νέο 'Εντευκτήριο της Λέσχης συναυλία κλασσικής μουσικής από δίσκους.

Κάθε Σάββατο, 7 - 11 μ.μ. — Πάρτυ ομάδων.

VI

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Χαριλάου Τρικούπη 4, τηλ. 614-510).

1 Μαΐου : Πατέρας. 'Αρχηγός ο Γεώργιος Γαβαλάς.

4 Μαΐου : 'Υμηττός. 'Αρχηγός ο Στυλιανός Παθίδης.

10-11 Μαΐου : Καλλίδρομον. 'Αρχηγός ο 'Αβρίκος Χούρσογλου.

18 Μαΐου : Κιθαιρών. 'Αρχηγός ο Χάρης Παπαδόπουλος.

24-25 Μαΐου : Κανδύλι (από 'Αχμέτ 'Αγά). 'Αρχηγός ο Κ. Μαλαινός.

31 Μαΐου - 2 'Ιουνίου : α) Γκιώνα. 'Αρχηγός ο Πέτρος Κατηφόρης. β) 'Οχή. 'Αρχηγός ο 'Ανάργυρος Παπαδόπουλος.

Δηλώσεις γίνονται δεκτά μέχρι της 8.30 μ.μ. της Πέμπτης εκάστης εβδομάδος.

Καθ' όλη τη διάρκεια του Μαΐου θα λειτουργήση Σχολή αναρχικής του 'Ελληνικού 'Ορειβατικού Συνδέσμου στον 'Υμηττό και την Πάρνηθα.

VII

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Η ΓΚΑΛΕΡΙ «ΖΥΓΟΣ» προετοιμάζει μία μικρή πανελλήνιο έκθεσι νέων ζωγράφων, την οποία θα οργανώση, σε δύο περιόδους, κατά τους μήνες 'Ιούλιο, 'Αύγουστο και Σεπτέμβριο. Στην έκθεσι θα μετάσχουν, κατόπιν επιλογής, οι καλύτεροι νέοι καλλιτέχνες ηλικίας κάτω τών 35 ετών, οι οποίοι μέχρι τώρα δεν εξέθεσαν σε πανελλήνιο έκθεσι ή έλαβαν μέρος μόνον στην περυσινή Ε' Πανελλήνιο 'Εκθεσι στο Ζάππειο. Την έκθεσι του «Ζυγού» θ' αντιπροσωπεύσουν 40 - 50 ζωγράφοι με 2 - 3 έργα ο καθένας. 'Η επιλογή τους θα γίνη με αυστηρά ποιητικά κριτήρια από τριμελή επιτροπή στην οποία θα μετάσχουν ένας καλλιτέχνης άνεγνωρισμένου κύρους, ένας τεχνοκρίτης και ένας φιλότεχνος ως εκπρόσωπος της Γκαλερί «Ζυγός».

ΕΞ ΑΛΛΟΥ στην Αίθουσα εκθέσεων «Κούρος» τον 'Ιούνιο θα γίνη μία έκθεσι σχεδίου ανδρικού γυμνού στην οποία θα λάβουν μέρος πολλοί γνωστοί

ἐκλεκτοὶ Ἕλληνες καλλιτέχνες. Στὴν ἴδια αἶθουσα τὸν Ἰούλιο θὰ γίνων δύο ἐκθέσεις Μαρουσιώτικης καὶ Σιφνέικης κεραμεικῆς.

ΑΠΕΣΤΑΛΗΣΑΝ ΣΤΗΝ Πολωνία τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων γλυπτῶν οἱ ὅποιοι λαμβάνουν μέρος στὸν διεθνή διαγωνισμό γιὰ τὸ Μνημεῖο τῶν θυμάτων τοῦ Ἄουσβιτς. Ἡ πρώτη προκριματικὴ κρίσις τῶν ἔργων ἔγινε στὶς 15 Ἀπριλίου ἀπὸ διεθνή ἐπιτροπὴ στὴν ὁποία μετέχουν κορυφαῖες προσωπικότητες τῆς Τέχνης.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ Βικτωρίας καὶ Ἀλβέρτου τῆς Ἀγγλίας συμπεριέλαβε στὴ μόνιμη συλλογὴ του δυὸ χρωματιστὲς ξυλογραφίες τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἑλλήνου χαρακτοῦ Εὐθυμίου Παπαδημητρίου, οἱ ὁποῖες μέχρι τὸν περασμένο Νοέμβριο ἐξετίθεντο στὴν μεγάλη διεθνή ἐκθεσὶ τοῦ Μουσείου. Πρόκειται συγκεκριμένα γιὰ μιὰ νατὺρ - μὀρτ καὶ μιὰ ξυλογραφία μετ' ἰτίλο « Πόλις ».

ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ Ἱστορικὸ Μοῦσεῖο Τέχνης τῆς Στοκχόλμης μετ' ἐπιστολὴ του ζήτησε νὰ προμηθευθῇ ἓνα μετάλλιο τοῦ ἐκλεκτοῦ γλύπτου καὶ μεταλλιοπλάστου Δημ. Φερεντίνου. Ὁ Φερεντίνος ἐπίσης προσεκλήθη νὰ λάβῃ μέρος τὸν προσεχῆ Ἀύγουστο σὲ μιὰ ἐκθεσὶ καλλιτεχνικῶν μεταλλίων ποὺ θὰ γίνῃ στὶς Βρυξέλλες, μετ' τὴν εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκεῖ Διεθνούς Ἐκθέσεως. Ἡ ἐκθεσις ὁργανώνεται στὰ πλαίσια τοῦ 4ου Διεθνούς Συνεδρίου Ἐφηρμοσμένων Τεχνῶν στὸ ὁποῖο λαμβάνει μέρος καὶ ἡ παγκόσμια ὁργάνωσις τῶν μεταλλιοπλάστων τῆς ὁποίας μέλος εἶναι καὶ ὁ Φερεντίνος.

ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ἐκθεσὶ χαρακτηριστικῆς ἡ ὁποία ὁργανώθηκε στὸ Τόκιο, στὸ νεοσύστατο Μοῦσεῖο μοντέρνας τέχνης τῆς πόλεως καὶ ἡ ὁποία ἀργότερα μετεφέρθη στὴν Ὁζάκα, ἡ ἑλληνικὴ χαρακτηριστικὴ ἔκαμε ἀρίστη ἐντύπωσι καὶ ἀπέσπασε εὐμενέστατα σχόλια. Στὴν ἐκθεσὶ τοῦ Τόκιο ἔλαβαν μέρος κατόπιν προσκλήσεως οἱ ἐκλεκτοὶ χαρακτὰι Ν. Βεντούρας, Ἀγγ. Θεοδωρόπουλος καὶ Εὐθ. Παπαδημητρίου. Ὁ Βεντούρας ἔστειλε τρία ἔργα, καὶ οἱ ἄλλοι ἀπὸ πέντε.

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ στὴ Γκαλερί « A 23 » θὰ γίνῃ μιὰ ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς νέων καλλιτεχνῶν. Στὴν ἴδια αἶθουσα κατὰ τὴν προσεχῆ σαζὸν θὰ ἐκθέσων ἔργα τους οἱ καλλιτέχναι, Χαρατσίδης, Παναγιωτίδης, Κουτογιάννης καὶ Στεφόπουλος.

VIII

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η ΝΕΑ ΤΑΙΝΙΑ τοῦ Ἀλ. Σακελλαρίου « Ἐνας ἥρωας μετ' παντόφλες », στὴν ὁποία πρωταγωνιστεῖ ὁ Βασίλης Λογοθετίδης, θὰ ἐκπροσωπήσῃ τὴν Ἑλλάδα στὸ φετινὸ κινηματογραφικὸ φεστιβάλ τοῦ Κάρλοβι Βάρν.

Ο ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ Χρ. Μανιάτης ἐτοιμάζει τὸ γύρισμα δύο νέων ταινιῶν, στὴ μιὰ ἀπὸ τίς ὁποῖες πρωταγωνιστεῖ ὁ Κώστας Χατζηχρήστος.

Ο ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ Φίλιππος Φυλακτὸς γυρίζει μιὰ νέα του ταινία, ποὺ ἔχει τὸν τίτλο « Ὁ τζιτζίκας καὶ ὁ μέρμηκας » σὲ σενάριο Ν. Τσιφόρου καὶ Π. Βασιλειάδη. Στὴν ταινία πρωταγωνιστοῦν οἱ Β. Αὐλωνίτης, Ν. Ρίζος, Ρένα Ντόρ, Καίτη Μπελνίτα καὶ Θ. Μορίδης.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΟΥΜΕΘΑ ὅτι ἡ κινηματογραφικὴ ἐταιρεία « Δοσκὸ Φίλμς » ἀνέλαβε τὴ γενικὴ ἀντιπροσωπεῖα καὶ ἀποκλειστικότητα τῆς πολωνικῆς κινηματογραφικῆς παραγωγῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ Κύπρο. Ἡ πρώτη πολωνικὴ ταινία, ποὺ προβλήθηκε στὴν Ἀθήνα εἶναι οἱ « Ἡρώες τῆς Βαρσοβίας » ποὺ τιμήθηκε μετ' ὁ β' βραβεῖο τοῦ Φεστιβάλ Καννῶν τοῦ 1957.

ΜΕ ΑΝΘΗ

ἐκφράζετε τὰ συναισθήματά σας

Κ' ἐπειδὴ

ΑΝΘΗ ἴσον ΦΛΕΡΙΑΝΟΣ

Μόνον στοῦ

ΦΛΕΡΙΑΝΟΥ

θὰ βρῆτε ὅτι ἐκλεκτὸν καὶ σπάνιον, ἄνθος προερχόμενον ἀπὸ τὰ τελειοτάτου τύπου θερμοκήπια του μετὰ πλέον συγχρόνους ποικιλίας ἀνθέων μόλις παραληφθεῖσας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐπίσης ὑπενθυμίζει εἰς τὴν ἀξιότιμον πελατείαν του ὅτι χάρις εἰς τὴν INTERFLORA δύναται νὰ ἀποστείλῃ ἄνθη εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὸ ραντεβοῦ σας

διὰ τίς παραγγελίες τῶν Ἀνθέων σας

ΣΤΟΥ

ΦΛΕΡΙΑΝΟΥ

ΤΙΜΑΙ ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΛΟΓΙΚΑΙ

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Δια τούς φίλους του Δίσκου Μουσικής

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΕΙΣ ΤΟ DISCO - CLUB

Θα προμηθεύεσθε τούς δίσκους
με ΜΕΓΑΛΑΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

Μία ομάδα μουσικοφίλων ίδρυσε εις την Ελλάδα την «ΛΕΣΧΗ ΤΟΥ ΔΙΣΚΟΥ».

Αυτό είναι μία πληροφορία που θα πρέπει να χαροποιήση όλους τούς φίλους του Δίσκου.

Θα γίνετε μέλος **χωρίς καμμίαν επιβάρυνσιν** έγγραφης ή συνδρομής. Τα μέλη του DISCO - CLUB θα προμηθεύωνται τούς δίσκους της άρεσκείας των με ΜΕΓΑΛΑΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ.

Έγγραφέμενα τα μέλη αποκτούν μίαν ταυτότητα της Λέσχης ΔΩΡΕΑΝ, με μόνην ύποχρέωσιν να αγοράζουν ένα μεγάλο δίσκο τών 33 στροφών κατά μήνα ή δύο μικρούς τών 45 στροφών. Προς τὸ παρὸν ἡ DISCO - CLUB συνεβλήθη με τὸ Κατάστημα DISCOPHILE Ἀμερικής 15, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μελῶν του.

Τὰ προνόμια τῶν μελῶν τῆς «ΛΕΣΧΗΣ ΤΟΥ ΔΙΣΚΟΥ» εἶναι σημαντικά:

α) ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ 20-40% ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς λιανικῆς πωλήσεως τοῦ Καταστήματος.

β) ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ 15% ἐπὶ ὅλων τῶν δίσκων οἱ ὅποιοι δὲν ἀναγράφονται εἰς τὸν μηνιαῖον πίνακα τῶν ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ.

γ) Εἴσοδος ΔΩΡΕΑΝ εἰς ὅλας τὰς μουσικὰς συγκεντρώσεις τῆς Λέσχης.

δ) Πᾶσα νέα ἔκδοσις καταλόγου δίσκων θὰ ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ εἰς τὰ μέλη τοῦ DISCO - CLUB.

Ἀπὸ τὰς κατωτέρω κατηγορίας δύνασθε νὰ διαλέξετε τοὺς δίσκους τῆς ἀρεσκείας σας διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον.

Κατηγορία Α'. Ἐκπτώσις 20% ἐπὶ τῆς κανονικῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κατηγορία Β'. Ἐκπτώσις 25% ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κατηγορία Γ'. Ἐκπτώσις 30% ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κατηγορία Δ'. Ἐκπτώσις 40% ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κάθε μῆνα θὰ ἀλλάζῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ καταλόγου με σταθερὸν τὸ ποσοστὸν ἐκπτώσεως.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Εἰς περίπτωσιν ἀγορᾶς δύο δίσκων διαφορετικῆς κατηγορίας, θὰ δικαιούσθε τὴν μεγαλυτέραν ἐκπτώσιν τῶν δύο κατηγοριῶν. Δηλαδή ἐὰν ἀγοράσετε δίσκον Α' καὶ Δ' κατηγορίας θὰ δικαιούσθε τῆς ἐκπτώσεως Δ' κατηγορίας καὶ διὰ τοὺς δύο δίσκους, ἤτοι 40% κ.ο.κ.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ εἰς τὸ DISCO - CLUB: Ξενοφῶντος 15 α. Γραφεῖα ΟΡΙΖΩΝ, τηλ. 24.509. Δις Γιάννικον. Σπεύσατε νὰ ἐγγραφῆτε διὰ νὰ μὴ χάσετε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ Μαρτίου.

Ἀποστέλλοντες εἰς τὰ Γραφεῖα, Ξενοφῶντος 15 α, τὸ παρὸν ἀπόκομμα θὰ λάβετε ταχυδρομικῶς λεπτομερεῖς ὁδηγίας.

Ἐπώνυμον

Ὄνομα

Ἐπάγγελμα

Διεύθυνσις (Τηλέφωνον)

ΠΡΟΣ ΤΟ
DISCO - CLUB

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 15α - ΓΡΑΦΕΙΑ "ΟΡΙΖΩΝ"

Ἦσιν

Στὸ δρόμο πὺν πηγαίναμε μοῦ λέει: διψῶ.
—Κι ἐγὼ διψῶ! Καὶ πήραμε τὸ δρόμο μὲς στὰ ἐλάτια.

Νά ἡ ἐκκλησούλα, νά ἡ πηγή! Ζωσμένες μὲ κισσὸ
δυσὸ πέτρες εἶναι ἡ πόρτα τῆς· πέντ' ἔξι σκαλοπάτια
φέρνουνε στὸ νερὸ βαθιά:

Καὶ κατεβήκαμε κ' οἱ δύο. Κ' ἦτανε μέσα μιὰ δροσιά,
κ' ἦτανε μέσα μιὰ εὐωδιά παράξενη χυμένη,
κ' ἦτανε σκοτεινὰ καὶ σιωπηλά,
κ' ἔμπαινε μόνο λίγο φῶς ἀπ' τὸν κισσὸ δειλά,
κ' ἦτανε σὰ μιὰν ἐκκλησιὰ πὺν λειτουργιὰ προσμένει.

Κ' ἐγὼ γονάτισα στὴν πέτρα τῇ βρεμένη,
τῆς πήρα μὲς στὰ χέρια τὸ κεφάλι
καὶ τὴν φίλησα στὸ στόμα.

Ποτέ μου καμιὰν ἄλλη
φορὰ δὲν τὴν φίλησα, ποτέ μου ἀκόμα,
καὶ τώρα—πῶς!—τῆς πήρα μὲς στὰ χέρια τὸ κεφάλι
καὶ τὴν φίλησα τρελλά.

Γιατί; Γιατί...—γιατ' ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατ' ἔμπαινε λιγάκι φῶς ἀπ' τὸν κισσὸ δειλά,
γιατ' ἦταν μιὰ εὐωδιά παράξενη χυμένη
καὶ μιὰ πηγή σὰν ἐκκλησιὰ πὺν λειτουργιὰ προσμένει.

*Ο Θρασύβουλος Σταύρου γεννήθηκε στὴν Πέτρα τῆς Μυτιλήνης τὸ 1886. Ἐσπούδασε στὴν Εὐαγγελικὴ Σχολὴ τῆς Σμύρνης καὶ στὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Μονάχου καὶ ἄρχισε κατόπιν σταδιοδρομίαν ἐκπαιδευτικοῦ. Παράλληλα, μὲ τὸ φιλολογικὸ ψευδώνυμο «Μελικέρτης» συνεργαζόταν σὲ διάφορα περιοδικὰ. Πιχρυσίωσε τὴ λυρική συλλογὴ «Δρόμοι καὶ μονοπάτια» καὶ τὴ μελέτη «Νεοελληνικὴ μετρική». Μετέφρασε τὴν «Ἑλένη» τοῦ Γκαῖτε, τὴ «Μαρία Στούαρτ» τοῦ Σίλλερ, τὸν «Ροὺ Μπλάς» τοῦ Οὐγκώ, τὴ «Κατεργαριὲς τοῦ Σκαπίνου» τοῦ Μολιέρου καὶ ἄλλα ἔργα τοῦ κλασικοῦ ρεπερτορίου. Ἐπίσης θεωρεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἐκλεγκτοὺς μελετητὲς καὶ μεταφραστὲς τοῦ Ἀριστοφάνη. Οἱ στίχοι του ἔχουν εὐαίσθησιαν καὶ ὑποβλητικότητα.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΓΝΩΣΗ ΜΑΣ ΦΕΡΝΕΙ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΘΕΟ

Τοῦ

ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Εἶναι γραμμένο στὴν Ἁγία Γραφή πῶς ὁ Θεὸς εἶπε στὸν Ἀδὰμ νὰ μὴ φάγῃ ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς Γνώσης, καὶ πῶς, τὴ μέρα πὺν θὰ φάγῃ ἀπ' αὐτό, θὰ πεθάνῃ. «Καὶ ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέγων: Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν Παραδείσῳ βρώσει φαγῇ. Ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἢ ὅ· ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε».

«Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε»! Ἰδοὺ, ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς εἶπε στὸν ἄνθρωπο πῶς τὸ δέντρο τῆς Γνώσης εἶναι φαρμακερὸ γι' αὐτόν.

Καὶ παρακάτω λέγει ἡ Γραφή. «Ὁ δὲ ὄφεις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφεις τῇ γυναικὶ (τῇ Εὐᾷ): Τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεός, οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παραδείσου: Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει: Ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου φαγοῦμεθα. Ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ Θεός οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἄψησθε αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε». Καὶ τότε εἶπε τὸ φίδι στὴν Εὐᾶ. «Δὲν θὰ πεθαίνετε ἂν φάτε ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς γνώσης. Μὰ σὰς τὸ εἶπε ὁ Θεός, γιατί ξέρει πῶς τὴ μέρα πὺν θὰ φάτε ἀπ' αὐτό, θὰ ἀνοίξουνε τὰ μάτια σας

καὶ θὰ γίνετε θεοί, γνωρίζοντας καλὸ καὶ πονηρό. Καὶ σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Εὐᾶ, ἔκοψε κ' ἔφαγε ἀπὸ τὸ δέντρο, ἔδωσε καὶ στὸν Ἀδὰμ. Κι ἀνοίξανε τὰ μάτια τους κ' εἶδαν πῶς ἦταν γυμνοί. Καὶ ράψανε φύλλα συκιᾶς, καὶ περιζώσανε τὰ κορμιά τους».

Ἔτσι πονηρέψανε οἱ πρωτόπλαστοι, καὶ διωχθῆκαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο. Κι ὁ θάνατος ἦρθε μαζί με τὴ γνώση, κι ἄρχισε νὰ παλαίβῃ τὸ ἀνθρώπινο γένος καταπάνω στὴν κατάρρα τῆς φθορᾶς.

Αὐτὸς ὁ καρπὸς τῆς γνώσης εἶναι, μέχρι σήμερα, ἡ φαρμακερὴ θροφή τοῦ ἀνθρώπου κ' ἴσαμε σήμερα ὁ ὄφεις, ὁ σατανᾶς, τοῦ λέγει στ' αὐτή. «Μ' αὐτὴ τὴ θροφή θὰ γίνῃς θεός, πὺν θὰ τὰ ξέρῃς ὅλα!» Κ' ἔτσι τὸν παραπλανᾷ, καὶ τὸν κάνει νὰ ματώνῃ τὰ πόδια του στὸν κακοτράχαλο δρόμο ἀπ' ὅπου θαρρεῖ πῶς θ' ἀνέβῃ ἁπάνω ἀπὸ τὸν Θεό. Καὶ κάθε φορὰ πὺν βλέπει πῶς δὲν πέτυχε νὰ γίνῃ Θεός, ἀκούγει τὸν σατανᾶ νὰ τοῦ κρυφολέγῃ: «Μὴν ἀπελπίζεσαι. Τὸν πολὺ δρόμο τὸν πέρασες. Κοντεύεις νὰ γίνῃς παντοδύναμος ἐξουσιαστὴς τοῦ κόσμου».

Στὸν καιρὸ μας, ὁ ἄνθρωπος ρίχτηκε με περισσώτερη μανίαν στὴ γνώση. Μέρα-νύχτα τρώγει ἀπὸ τὸ φαρμακερὸ τὸ δέντρο, πὺν εἶπε ὁ Θεὸς στοὺς πρωτόπλαστους, ὅχι μόνο νὰ μὴ φᾶνε

ἀπ' αὐτό, μὰ μήτε νὰ τὸ ἐγγίσουνε : « οὐδὲ μὴ ἀψησθε αὐτοῦ ».

Κ' ἡ τρομάρα εἶναι τυπωμένη στὰ πρόσωπα ὅλων τῶν ἀνθρώπων, γιατί ἡ κατάρρα τοῦ Θεοῦ βαραίνει ἀπάνω κι ὁ θάνατος κατατρώγει ἀργὰ καὶ κρυφὰ τὴ φυλὴ τους. Μὲ τὴ γνώση καὶ μὲ τὴν ἐπιστήμη, ὁ ἀνθρώπος ἀντὶ νὰ κατασταθῇ ὁ βασιλέας τοῦ οὐρανοῦ, κοντεύει νὰ χάσῃ καὶ τὴ ζωὴ πού ζοῦσε ἀπάνω στὴ γῆ. « Θανάτῳ ἀποθνήσκει ».

Ὅπως εἶχαμε πῆ, ὁ νοῦς κι ὁ λογισμὸς μας βρίσκεται στὸ χάος τ' οὐρανοῦ, κι ὁλόένα σχεδιάζουμε κάποια ταξίδια ἀνάμεσα στὶς σφαῖρες πού βρίσκονται τόσο μακριά, πού μᾶς πιάνει ζάλη καὶ νὰ τὸ συλλογιστοῦμε.

Ὡστόσο, ὅσο φουσκώνουμε ἀπὸ ἀλάρουεῖα γιὰ τὰ πλούτη τῆς ἐπιστήμης μας, τόσο ὁ ἀπὸ μέσα μας ἀνθρώπος ὁλοένα φτωχαίνει, μαρμαζώνει καὶ κοντεύει νὰ πεθάνῃ. « Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη ».

Μὰ ποῖος σκοτίζεται γιὰ τὸν μέσα ἀνθρώπο, μὲ ἄλλα λόγια : γιὰ τὴν ψυχὴ μας. Οἱ πῖο πολλοὶ ἀπὸ μᾶς λένε μάλιστα πὼς δὲν ὑπάρχει ὁλότελα αὐτὴ ἡ ψυχὴ. Καὶ τὸ λένε σωστά, ἀφοῦ τὴν ξεχάσανε, σὰν κανένα λησμονημένο ξερόνησο. Μέσα τους στέρεψε πιά, ἔπαψε ν' ἀναβρῦξῃ « τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον ». Οἱ σημερινοὶ ἀνθρώποι εἶναι σὰν τὸν ἄσωτο γυιὸ πού ἔτρωγε ξυλοκέρατα, μαζὶ μὲ τοὺς χοίρους, γιὰ νὰ καταλαγιάσῃ τὴν πείνα του.

Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς πού διαβάσετε τοῦτα τὰ λόγια θὰ ἀγανακτήσετε πού παίρνω τὸ θάρρος νὰ λέγω ξυλοκέρατα τὰ θαυμαστά ἔργα τῆς ἐπιστήμης. Μὰ γιὰ τέτοια, τὰ θεωροῦσαν οἱ ἅγιοι πού πετάξανε ἀπὸ πάνω τους τὴν τυραννίαν τοῦ ὀρθολογισμοῦ, καὶ κάποιοι ἀπὸ τοὺς πῖο σπουδαίους ἀνθρώπους πού γέννησε ἡ γῆ μας. Ἀκόμα κι οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι μιλοῦν συμβολικὰ γιὰ τὴ μάγισσα Κίρκη, πού μεταμόρφωνε τοὺς ἀνθρώπους σὲ χοίρους. Ποιά, ἀραγε, ἦταν αὐτὴ ἡ μάγισσα Κίρκη ; Δὲν ἦταν ἡ ἐπιστήμη, πού βρίσκει ἕνα σωρὸ μαγικὰ πράγματα, καὶ μ' αὐτὰ ξετρελλαίνει τοὺς ἀνθρώπους ; Δὲν ἦταν πεντάμορφη στὴν ὄψη ἡ Κίρκη, ἀφοῦ τὴν

ἐρωτεύθηκε ὁ Ὀδυσσεύς, τότε πού ἄραξε στὸ νησί της, κ' ἔγινε σκλάβος της ; Πεντάμορφη δὲν παρουσιάζεται κ' ἡ ἐπιστήμη στοὺς ἀνθρώπους πού τὴ λατρεύουνε, καὶ πού κρεμάσανε κάθε ἐλπίδα τους σ' αὐτὴ τὴ μάγισσα ; Μὰ ὅπως ἡ Κίρκη, ἀντὶ νὰ ξαναβιώσῃ τὸν κενωμένο καὶ θαλασσοδαρμένον Ὀδυσσεά καὶ τοὺς συντρόφους του, τοὺς μεταμόρφωσε σὲ χοίρους μὲ τὸ μαγικὸ ραβδί της, ἔτσι κ' ἡ ἄλλη Κίρκη, ἡ ὕλική Γνώση, ἡ ἀμαρτωλὴ Γνώση, ἀντὶ νὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τὶς ἀγωνίες του τὸν ἀνθρώπο, πού κρεμάστηκε στὸν λαίμω, τὸν μεταμόρφωσε σ' ἕνα πλάσμα, κολλημένο στὰ ὕλικά, στὶς ἀναπαύσεις καὶ στὶς ἡδονές, ἐγωϊστικὸ καὶ συμφεροντολόγο σὰν τὸν χοῖρο, ἕνα πλάσμα πού προσκυνᾷ μόνο τὶς μηχανές, γιατί αὐτὰ τὰ εἰδωλὰ πιστεύει πὼς θὰ τοῦ χαρίσουνε τὴν καλοζωία, τὴν καλοπέραση, τὶς φαρμακερές ἡδονές, πού τὶς συντροφεύει ἡ κακία, ὁ φθόνος, κι ὁ σκοτωμός. Νά, λοιπόν, γιατί ἡ μάγισσα Κίρκη, πού καθότανε στὸ κρυφὸ νησί της, εἶναι ἡ ἴδια ἡ Ἐπιστήμη, πού εἶναι χωμένη στὸ μυστηριώδες ἄντρο της, καὶ πού ξεγελᾷ τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους μὲ τὴ σατανικὴ ἐμορφιά της, καὶ τοὺς τραβᾷ κοντὰ της τοὺς δυστυχισμένους πού ἐλπίζουνε σ' αὐτή. Καὶ κείνη ἀντὶ νὰ τοὺς κἀνὴ θεοῦς, ὅπως εἶπε ὁ διάβολος στοὺς πρωτόπλαστους, τοὺς μεταμορφώνει σὲ χοίρους, πού τρῶνε ξυλοκέρατα.

Συνηθίσαμε νὰ λέμε πνευματικὸν ἀνθρώπο κάθε ἀνθρώπο πού δουλεύει μὲ τὸ μυαλό του, τὸν μαθηματικὸ, τὸν χημικὸ, τὸν μηχανικὸ, τὸν φιλόσοφο. Μὰ, μὲ τὴν ἔννοια πού μιλά ἡ θρησκεία γιὰ τὸ πνεῦμα, αὐτοὶ δὲν εἶναι καθόλου πνευματικοί. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει πὼς αὐτὸ πού ὀνομάζουνε πνεῦμα οἱ τέτοιοι ἀνθρώποι, εἶναι « ὁ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτῶν ». Αὐτοὶ δὲν ἔχουνε ἰδέα ἀπὸ τὸν μυστικὸ κόσμον πού βρίσκεται στὸν βυθὸ τῆς ψυχῆς, γιατί δὲ μπήκανε ποτὲ στὰ ἅγια τῶν ἁγίων πού βρίσκονται πίσω ἀπὸ τὸ καταπέτασμα. Ἕνας ἅγιος λέγει : « Ἔμπα στὸ θαλάμι πού βρίσκεται μέσα σου, καὶ θὰ δῆς τὸ παλάτι τ' οὐρανοῦ. Γιατὶ ἕνα εἶναι καὶ τοῦτο καὶ κείνο, κι ἀπὸ τὴν ἴδια θύρα τὰ θωρεῖς καὶ τὰ δυό ».

Αλλὰ « οἱ θετικὲς ἐπιστῆμες » θαρροῦνε πὼς κατέχουνε τὴν πᾶσαν ἀλήθεια, καὶ πὼς δὲν ὑπάρχει τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸν ὕλικό κόσμο κι ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ὄψη του, πού ἀφώστωθηκε στὴ μελέτῃ της. Καὶ μὲ τὴν ὑπεροψία πού ἔχει ὁποῖος δὲν ὑποπτεύεται πὼς ὑπάρχει κάτι πέρα ἀπὸ ὅ,τι ξέρει, καταφρονοῦνε καὶ ἐμπαίζουνε αὐτὰ πού λένε κάποιοι ἀνθρώποι πού εἶναι ἀληθινὰ πνευματικοί, γιατί γιὰ τοὺς ὕλικους ἀνθρώπους τὰ λόγια τους εἶναι κάποια ἀκατανόητα πράγματα πού δὲ μπαίνουνε στὴ μηχανὴ τοῦ ὀρθολογισμοῦ. « Ἡ κοσμικὴ γνώση (δηλ. ἡ ἐπιστημονική), λέγει ἕνας ἅγιος, δὲ μπορεῖ νὰ γνωρίσῃ ἄλλο τίποτα, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα πλῆθος συλλογισμῶν, ὅχι ὅμως ἐκεῖνο πού γνωρίζεται μὲ τὴν ἀπλότητα τῆς διάνοιας ».

Τὴν πνευματικὴ τούτη γνώση, πού δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὴν ἐξωτερικὴ γνώση (τὴν ἐπιστημονική), τὴν λένε οἱ ἅγιοι « θεωρίαν τὴν βαθεῖαν, τὴν μὴ δυναμένην ἐκφρασθῆναι ὑπὸ τινος ». Καὶ λένε ἀκόμα πὼς ὁ σατανᾶς τὴν μισεῖ πολὺ, « ὁ σατανᾶς πολλὰ μισεῖ αὐτὴν καὶ ἐν πάσῃ δυνάμει αὐτοῦ πολεμεῖ, ἐκτίλει αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ». « Καὶ ἀνμποροῦσε (ὁ σατανᾶς) θάδινε στὸν ἀνθρώπο, λέγει ὁ ὅγιος, τὰ βασιλεῖα αὐτοῦ τοῦ κόσμου, μὴν καὶ μόνο γιὰ νὰ σβῆσῃ ἀπὸ τὴ διάνοιά του αὐτὴ τὴν πνευματικὴ γνώση : « Καὶ εἰ δυνατόν ἦν ἐδίδον αὐτῷ ὁ σατανᾶς τὴν βασιλείαν ὅλου τοῦ κόσμου, μόνον ἵνα τῷ περισπασμῷ ἀπαλείψῃ ἐκ τῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου τὴν τοιαύτην πνευματικὴν γνώσιν. Καὶ εἰ ἐδόνατο, ὡς εἴρηται, ἐποίει τοῦτο προθύμως. Γινώσκει γὰρ ὁ δόλιος ὅτι, ἐὰν ὁ λογισμὸς οὗτος (ὁ πνευματικὸς) διαμείνῃ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, οὐκέτι ἡ διάνοια αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τῆς πλάνης ἴσταται ». « Γιατὶ ξέρει, λέγει, ὁ δόλιος (ὁ σατανᾶς) πὼς, ἀν ἡ πνευματικὴ γνώση μείνῃ μέσα στὸν ἀνθρώπο,

ἡ διάνοιά του δὲν θὰ εἶναι πιά δεμένη μὲ τούτῃ τῇ γῇ τῆς πλάνης (ἀπάνω στὴν ὁποία βασιλεύει ἡ ψευτιά) ».

Αὐτὰ τὰ ἔχουνε οἱ σοφοὶ κ' ἐξυπνοὶ τοῦτου τοῦ κόσμου γιὰ ἀσύστατες φαντασιοληξίες. Καὶ καυχιοῦνται πὼς αὐτοὶ εἶναι οἱ κλειδοκράτορες τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ, καὶ πὼς ἔχουνε τὰ μάτια τοῦ μυθικοῦ Ἀργου πού βλέπανε τὰ πάντα, ἐνῶ στ' ἀληθινὰ εἶναι τυφλοὶ πού ψηλαφοῦνε μέσα στὸ σκοτάδι. Ὅποιοι ὅμως ἔχει καλὴ θέληση, θὰ καταλάβῃ πόσο σωστὰ εἶναι τὰ παραπάνω λόγια, πού λένε πὼς ὁ σατανᾶς βάζει ὅλη τὴ δύναμή του γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸν ἀνθρώπο μὲ τὶς ἐπιστημονικὲς τεχνολογίες του, ὥστε νὰ ξεχάσῃ πὼς ἔχει ἀθάνατη ψυχὴ, πού εἶναι ὁ μυστικὸς ναὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ κλείσῃ γι' αὐτὸν ἡ μυστικὴ πύλη. Κ' ἔτσι νὰ ἐπιδοθῇ μ' ὅλο τὸν ζῆλο του στὴν ὕλική ζωὴ, πού τὰ εἰδωλὰ της εἶναι οἱ μηχανές, οἱ πόμπες, οἱ πύραυλοι, τὰ τεχνητὰ ἄστρα, καὶ τὰ δνειρὰ της εἶναι τὰ ταξίδια στὰ ἄστρα, ἡ κατάκτηση, ὁ πόλεμος, καὶ κάθε σατανικὴ ἐπιθυμία.

Μήπως δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ βασιλεῖα τοῦ κόσμου πού πρόσφερε ὁ διάβολος στὸν Χριστό, καὶ πού τὰ προσφέρει σὲ κάθε ἀνθρώπο, φτάνει νὰ τὸν προσκυνήσῃ ;

Ἀραγε, θὰ θελήσῃ κάποτε ἡ ἀνθρωπότητα νὰ ξεσκίση αὐτὸ τὸ συμβόλαιο πού ὑπόγραψε μὲ τὸν διάβολο, ἢ θὰ τὸν ἔχῃ ἀγκαλιασμένον ὡς τὸ τέλος καὶ θὰ σέρνεται ἀπ' αὐτόν, ὡς πού νὰ πῆσῃ μαζὶ του στὴν ἀβυσσος ;

Ὡ, ἀνθρώπε, πού τρώγει μέρα νύχτα τὸ σικώτι σου ὁ ἀνυσταχτός γύπας καὶ δὲν σ' ἀφήνει νὰ ἡσυχάσῃς ! Ἀκουσε μιὰ ἀγίασμένη φωνὴ πού σοῦ λέγει : « Ἰδοὺ ὁ οὐρανὸς ἐσωθέν σου ἐστὶ, εἰ καθαρὸς ἢ, καὶ ἐν σεαυτῷ ὄψεαι τοὺς Ἀγγέλους σὺν τῷ φωτὶ αὐτῶν ».

Αναδημιουργεῖται ἀπὸ τὴν « Ἐλευθερία » τῆς 13 Μαρτίου 1958.

◆ Τὸ μόνο πού ὑποκαθιστᾷ τὸ μυαλό, ὅταν αὐτὸ λείπει, εἶναι ἡ σιωπὴ.

Μολιέρος

ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

• Επιγραφές της παλιάς Αθήνας

- Οίνοπολιον οί έπτά επί Θῆβες. Ἀθανάσης Θηβαῖος. Δίνει καί πατσᾶ.
- Ἀβδελλοποῖδς Ἀριστόδημος Κουρέας.
- Κουρεὺς ἐπιτήδειος, Καφεπώλης εὐάρεστος, Μουσικὸς Βέρδης. Νικόλαος Κλάρας.
- Κουρεὺς ὁδονταγωγὸς καί αἰμαγωγός.
- Ξενοδοχεῖον τῆς σκληρᾶς Εἰμαρμένης.
- Ἐνοικιάζεται οἰκία, ἐνίστε καί καφενεῖον.
- Παλοῦνται βδέλλαι καί χαρτόσημον.
- Ἐνταῦθα κεῖνται πηγαδοποιοὶ καί ἀνταμώνονται τὸ πρωῒ.
- Ἐνοικιάζεται τὸ ἄνω ὑπόγειον.
- Ξενοδοχεῖον. Δίδεται καί ὕπνος.
- Ἀλευροποιεῖον [ὁ Στρατηγὸς Βουλαντζέ.
- Σιμιτοποιεῖον ἡ Δούκισσα.
- Παταλωτήριον οἱ Φιλέλληνες.
- Βαρελοποιεῖον ἡ Ἀνάμνησις.
- Κόπτονται βεντοῦζες, ὁ Ἀχιλεὺς.
- Μαγειρεῖον οἱ ἥρωικοὶ χρόνοι.
- Ξενοδοχεῖον Λέρου καί πάντων.
- Μπαρμπεροπωλεῖον, ἡ καλλονή.
- Γαλακτοπωλεῖον ἡ παροῦσα κατὰστάσις τῆς Ἑλλάδος.
- Ὄνομα βάρκας: Ἡ τρεῖς χάριτες. Ἀλλάχ-Κερίμ.

(Ἀπὸ τῆ συλλογῇ τοῦ Μπάμπη Ἀννινου).

Τουλάχιστον καλοὺς τρόπους!

Ἔνα λεοντάρι κάνει τῇ βόλτα του στὴ ζούγκλα. Στὸ δρόμο συναντᾷ μιὰ τίγρι· τὴ σταματᾷ καί τὴ ρωτᾷ:

— Ποιὸς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς ζούγκλας;

— Εσύ, βέβαια, ἀπαντᾷ ἡ τίγρις. Λίγο πρὶν κάτω τὸ λεοντάρι βρῖσκει ἕναν ἐλέφαντα. Στέκεται μπροστά του καί τὸν ρωτᾷ:

— Ποιὸς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς ζούγκλας;

Ὁ ἐλέφαντας ρίχνει μιὰ περιφρονητικὴ ματιὰ στὸ λεοντάρι, τὸ ἀγκαλιάζει μὲ τὴν προβοσκίδα του, τοῦ κάνει μερικὲς στροφές στὸν ἀέρα καί τὸ πετᾷ σ' ἕνα δέντρο.

Τὸ λεοντάρι σηκώνεται ἐξαργυρωμένο.

— Ἄν δὲν ξέρεις νὰ ἀπαντήσης σὲ μιὰν ἐρώτησι, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρεσαι καί σὰν κτῆνος! τοῦ φωνάζει.

Tatler

Καλὲς φίλες...

— Τὸ κολιέ σου εἶναι ὑπέροχο καί τόσο πολὺ μακρὺ!... Ἀσφαλῶς σὲ κάθε ἐπαίτιο τῶν γενεθλίων σου, ὁ ἄνδρας θὰ προσθέτει ἀπὸ ἕνα μαργαριτάρι.

Boston Star

Ἄνχι τὰ ἴδια καί τὰ ἴδια...

Ἡ Μάρθα δὲν εἶναι τέτοια γυναῖκα νὰ ἐπαναλαμβάνῃ, ὅτι ἀκούει, λέει μιὰ ἐπιστήθια φίλη της. Ὅσα λέει τὰ ἐπινοεῖ μόνη της.

Constellation

Μιὰ κυρία κάνει τὸν περίπατό της στὶς ὁχθες τοῦ Σηκουάνα καί βλέπει ἕναν ψαρᾶ νὰ ξαγκιστρῶν ἕνα ψάρι.

— Τὸ φτωχό..., λέει ἡ κυρία στὸν ψαρᾶ.

— Κυρία μου, ἂν δὲν ἄνοιγε τὸ στόμα του, τώρα θὰ ἦταν πολὺ καλύτερα!

Constellation

Ἔνα ἔργο τέχνης — Μιὰ ἱστορία

ΒΑΝ ΓΚΟΓΚ

Ὁ προδομένος μάρτυρας

Τὸ πρὶν μεγάλο καλλιτεχνικὸ γεγονός τῶν τελευταίων μηνῶν ἦταν στὴ Βιέννη μιὰ σπουδαία ἐκθεσι Βαν Γκόγκ πού ὀργανώθηκε στὸ θερινὸ ἀνάκτορο τοῦ Μπελβεντέρε. Ἡ ἐκθεσι αὐτὴ περιλαμβάνει 112 ἔργα τοῦ Ὀλλανδοῦ ζωγράφου — λάδια καί μολύβια — πού τὰ ἐδάμεισαν τὸ Μουσεῖο Κρόλλερ-Μύλλερ τοῦ Ὁστερῶ τῆς Ὀλλανδίας, ἡ Πινακοθήκη τῆς Βιέννης, ἡ Συλλογὴ Ἀλμπρεχτίνια, ἡ Κρατικὴ Πινακοθήκη τοῦ Μιλάνου καί ἄλλα γνωστὰ μουσεῖα. Τὸ πρὶν ἐνδιαφέρον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ ἐκθεσι μεταφέρεται κάθε τρεῖς μῆνες περίπου σὲ μιὰ εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται ὅτι στὴ Στοκχόλμη τῆς Σουηδίας τὴν εἶδαν 165.000 ἐπισκεπτες, στὸ Ἀμστερνταμ τῆς Ὀλλανδίας 300.000 καί στὸ Βέλγιο 500.000. Λέγεται δὲ ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς προσεχεῖς σταθμούς της θὰ εἶναι καί ἡ Ἀθήνα καί ἴσως καί ἡ Θεσσαλονίκη.

Μ' αὐτὴ τὴν ἀφορμὴ λοιπὸν σὰς παρουσιάζουμε τὴ ζωὴ τοῦ Βαν Γκόγκ πού σκίθηκε ὅχι μόνο ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους ἐκπαιδευτικούς τοῦ ἱμπερессиονισμοῦ, ἀλλὰ καί ἕνας δραματικὸς μάρτυρας στὴν ἱστορία τῆς Τέχνης.

Σπάνιος ἄνθρωπος στὴν ἱστορία τῆς Τέχνης ἔφερε τόσο πολὺ μέσα στὴν ἴδια τὴν ιδιοσυγκρασίαν του τὸ στοιχεῖο τῆς τραγωδίας ὅσο ὁ Βικέντιος Βαν Γκόγκ. Στὴν περίπτωσί του ὁ ὅρος «τραγικός» ἦταν ἐννοια ταυτόσημη μὲ τὸ ἐπίθετο «ἀπροσάρμοστος». Ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια ἐμοιαζε σὰν ἕνα ἀπὸ κείνα τὰ πουλιὰ τῶν βορεινῶν ἀκτῶν πού λαχταροῦν νὰ πετάξουν πάνω ἀπ' τὶς ἀνοιχτὲς θάλασσες κι ὥστόσο ἄλλο δὲν κάνουν παρὰ νὰ χτυποῦν ἀπελπισμένα τὶς φτερούγες τους στὶς πρύμνες τῶν ἀραγμένων καραβιῶν.

Ἄς παρακολουθήσουμε ὅμως πρᾶξι πρὸς πρᾶξι τὴν τραγωδίαν του. Γεννήθηκε στὸ Ζουντερτ τῆς Ὀλλανδίας. Ἄν ἦταν ἡ μητέρα του Ἑλληνίδα, ἐκείνη τὴν ἡμέραν πού τὸν ἔφερε στὸν κόσμο θὰ ζητοῦσε ἴσως νὰ τῆς κατεβάσουν κάποιο εἰκόνημα γιὰ νὰ γράψῃ στὸ πίσω μέρος του: «30 Μαρτίου 1853. Ὁ Θεὸς μούδωσε τὸ πρῶτο ἀγῶρι...» Ὅ,τι ὅμως δὲν ἔκανε ἡ μητέρα του, μιὰ εὐαίσθητη γυναῖκα ἀπὸ τὴ Χάγη, κόρη τοῦ «βιβλιοδέτη τῆς Αὐλῆς», μπορεῖ νὰ

τὸ πραγματοποιήσῃ ὁ πατέρας του, πού ἦταν εὐσεβέστατος πόστορας. Αὐτὸς ἔδινε στὴν κάθε ἡμέραν καί στὴν κάθε νύχταν τοῦ σπιτιοῦ του τὴ σφραγίδα τῆς θεϊκῆς ἐπιθυμίας καί τῆς ἀνθρώπινης ὑποταγῆς τόσο πολὺ, πού ἄφησε τὰ παιδιὰ του — τρία ἀγῶρια καί τρία κορίτσια — νὰ μεγαλώσουν μέσ' στὴν ἀπνοια τῆς αὐστηρότητας καί τῆς θρησκοληψίας. Ἀπ' ὅλη τὴν παιδικὴν του ζωὴν ὁ Βικέντιος δὲ θυμόταν ποτὲ κανένα τόνο χαρούμενο, κανένα χρώμα ἀνοιχτό. Ὁ αὐθόρμητισμός καί ἡ τρέλλα τῆς νιότης ἦταν γι' αὐτὸν καί τ' ἀδελφία του θάμνοι κλαδεμένοι ἔξω ἀπ' τὸν αὐλόγυρο τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ. Ὁ μόνος μεταλλικὸς ἦχος, ἡ μόνη ἀχτίς πού τὸν ἀγγίξε πάντα μέσ' ἀπ' ὅλες τὶς μουντὲς παιδικὲς μὲρες του ἦταν ἡ ἀπερίοριστη λατρεία τοῦ ἀδελφοῦ του Τέο. Πρέπει κανένας ν' ἀνατρέξῃ στὶς σελίδες τῆς Βίβλου, σ' αὐτὲς πού γράφουν γιὰ τὸ στερνοπαῖδι τοῦ Ἰακώβ, τὸν Ἰωσήφ καί τὸν Βενιαμίν, γιὰ νὰ συλλάβῃ πρὶν τέλειαν τὴν ἀμοιβαία ἀφοσίωσιν τοῦ Τέο καί τοῦ Βικέντιου Βαν Γκόγκ.

Ἀπὸ αὐτοὺς ὁ μικρότερος στάθηκε πρὶ ἄξιος. Μπάρεσε πρῶτος ν' ἀνδρωθῇ καὶ νὰ πάρῃ στὰ χέρια του τὰ ἡνία τῆς ζωῆς του. Ἐφηβὸς ἀκόμη, πέρασε τὰ σύνορα τῆς πατρίδος του, κατηφόρισε στὸ Παρίσι, χτύπησε ἐκεῖ πόρτες συγγενῶν καὶ ζήτησε δουλειά. Ἐτσι, ἐγινε ὑπάλληλος τῶν ἐπιχειρήσεων Κουπίλ πού ἐμπορεύονταν πίνακες καὶ ἄλλα ἔργα τέχνης σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπῃ.

Στὸ Ζοῦντερτ ὁ πάστορας προώριζε τὸν προτότοκο γιὸ του γιὰ τὸ στάδιο τοῦ κληρικοῦ. Γρήγορα ὅμως οἱ βαθμοὶ του στὸ γυμνάσιο τὸν ἀπογοήτευσαν. Κι ἔτσι, στὸ 1869, τὸν ἄφησε κι αὐτὸν νὰ φύγῃ ἀπὸ κοντὰ του γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κερδίσῃ τὸ ψωμί του. Ὁ Βικέντιος, τότε, μιμήθηκε τὸν Τέο καὶ βρέθηκε ὑπάλληλος τοῦ οἴκου Κουπίλ στὰ ὑποκαταστήματα τῆς Χάγης, τοῦ Βελγίου, τοῦ Λονδίνου... Αὕτῃ ἦταν ἡ πρώτη ἐπαφὴ του μὲ τὴν τέχνη. Μὰ ἐνῶ ὅλα ἔδειχναν πῶς διαρκῶς τὸν ἔφερναν πρὶ κοντὰ τῆς, ξαφνικά καὶ τὸν ἀπομάκρυνε ἀπ' τὸ ἱδανικό του. Ἦταν ἓνα κορίτσι ἀνίδεο κι ἄσπλαχνο. Ἡ Οὐρσουλά τῆς ἐφηβείας του. Αὕτῃ, στοὺς ὅρκους τῆς πρώτης ἀγάπης του, τοῦ πέταξε κατὰμουτρα, πρώτη φορά, τὴ φράσι πού θὰ γινέταν ἀργότερα ἡ ἐπωδὸς τῆς τραγικῆς του μοίρας:

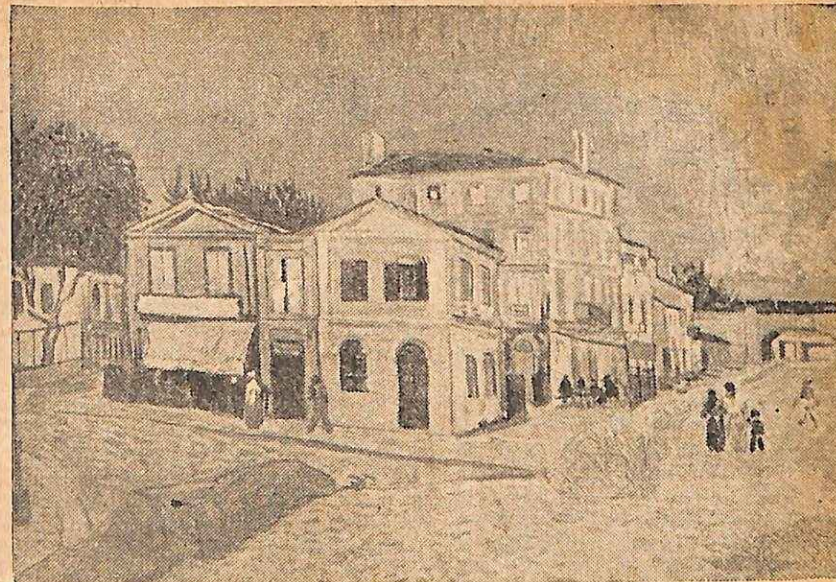
— Τρελλὲ κοκκινότριχῃ !...

Τὸ χτύπημα ἦταν βαρὺ γι' αὐτόν. Ὁ γιὸς τοῦ πάστορα μάθαινε πιά πῶς μέσ' ἀπ' τὶς ἀγάπες βγαίνουν οἱ προδοσίαι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γιὰ ἓνα διάστημα νόμιζε πῶς ὅλοι οἱ δρόμοι ἐκλείσαν γι' αὐτὸν παντοτεινά. Ὅμως, πλατύν, θολὸ ποτάμι εἶν' ὁ Τάμεσις· πῆρε τὰ φράγματα, πῆρε τὴν πίκρα του. Ἐκεῖ, στὸ Λονδίνο, στὴν οὐχὴ, ξανάνοιξαν οἱ δρόμοι καὶ ξαναβρῆκε ὁ Βικέντιος σκοπούς κι ὁμορφίαι στὴ ζωὴ. Ἐγινε στὴν ἀρχὴ ἱεροκήρυκας πού δίδασκε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ σ' ἐκκλησιὰς καὶ σχολεῖα. Λίγο ἀργότερα χειροτονήθηκε διάκος μὲ δικαιοδοσία στὰ γύρω προάστια. Τὸ ἔμαθε ὁ πατέρας του κι εὐτυχισμένος τὸν κάλεσε κοντὰ του. «Ἐλα — τοῦ ἔγραψε — νὰ σπουδάσῃς καὶ νὰ γίνῃς ἓνας μορφωμένος κληρικός. Εἶσαι νέος ἀκόμη...»

Ὁ Βικέντιος δέχεται τὴν πρόσκλησι καὶ ξαναβρίσκεται στὸ πατρικὸ σπι-

τι. Ρίχνεται ὁλόψυχα στὸ διάβασμα· νύχτες ἀτέλειωτες ἀγρυπνάει πάνω ἀπὸ Λατίνους συγγραφεῖς κι Ἑλληνες φιλοσόφους γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ πάρῃ τὸ δίπλωμα. Ἀδίκᾳ ὅμως. Κάτι στὴν κρίσιμη ὥρα τῶν ἐξετάσεων θολώνει τὴ σκέψι του, μπερδεύει τὴ γλῶσσα του καὶ τὸν κάνει ν' ἀποτύχῃ. Ἐπεμβαίνουν φίλοι καὶ συγγενεῖς, ἐπιστρατεύεται ἡ μεγάλη παράδοσι πού εἶχε ἡ οἰκογένειά του καὶ γιὰ νὰ μὴ χάσῃ ἡ ἐκκλησία ἓναν ἐνάρετο λειτουργὸ τῆς βρισκεται ἡ χειρότερη λύσι. Ὁ Βικέντιος διορίζεται ὅπως-ὅπως ἐφημέριος σ' ἓνα ἄθλιο χωριὸ ἀνθρακωρύχων στὸ Νότιο Βέλγιο, τὸ Μπορινάζ. Φτάνει ἐκεῖ κι ἀρχίζει τὸ ἔργο του. Σημαίνει τὸ σήμαντρο τῆς φτωχῆς ἐκκλησιᾶς, κάνει λιτανεῖες ἐρμηνεύει τὸ Εὐαγγέλιο. Ὅμως τὸ Μπορινάζ εἶν' ἓνα φουσκωμένο ἡφαίστειο ἀνθρώπινης δυστυχίας. Καὶ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ σπέρνῃ ρόδα μέσα στοὺς πυρῶμένους κρατήρες. Τὸ ποίμνιό του — ἄντρες πού ζύναν δεκαχτῶ ὥρες τὴν ἡμέρα τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, γυναῖκες μὲ τὸ πένθος γαντζωμένο πάνω τους καὶ παιδιὰ πεινασμένα — τραβεῦσε μονάχο του καὶ τὸν ἀγνοοῦσε. Ὅλοι τους εἶχαν χορτάσει ἀπὸ λόγια καὶ προσευχές, εἶχαν ἀποκάνει νὰ ἐλπίζουν καὶ ζητοῦσαν κάτι οὐσιαστικό, ἀληθινὸ, χειροπιαστό, γιὰ νὰ πιστέψουν. Ὁ Βικέντιος κατόλαβε τότε πῶς μόνο ἀν γινόταν ἴδιος μ' αὐτούς, ἴσος μαζί τους στὸν πόνο, στὴ στερήσει καὶ στὴν καθημερινὴ ἀγωνία τους, θὰ ἦταν πραγματικά ὁ ποιμενάρχης τους.

Γρήγορα λοιπὸν ἄφησε τὸ ἄνετο δωμάτιο μὲ τὴ μαλακὴ κλίνη, κατέβηκε μαζί μὲ τοὺς μινιδόρους στὸ Μαρκάς, τὴν πρὶ ἐπικίνδυν στοά, σκαρφάλωσε μαζί μὲ τὰ πεινασμένα παιδιὰ στοὺς μαύρους λόφους τῆς σκόνης γιὰ νὰ βρῇ τίποτα καρβουνάκια πού θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ ζεστάνῃ τὸ παγερὸ σχολεῖο, βρέθηκε βοηθὸς καὶ προστάτης μέσα στὰ χαμόσπιτα πού τὰ χτύπησε ὁ θάνατος κι ἡ ἀπελπισία. Οἱ κάτοικοι τοῦ Μπορινάζ τὸν εἶδαν νὰ δίνῃ «τὸν ἓνα ἀπὸ τοὺς δύο χιτῶνας του», νὰ ζῇ σὲ μιὰ μικρὴ παράγκᾳ, νὰ κοιμάται σ' ἓν' ἀχυρένιο στρώμα, νὰ χορταίνει μ' ἓνα ξεροκόμματο πασπαλισμένο καρ-

Τὸ σπίτι τοῦ Βὰν Γκόγκ στὴν Ἀρλ, ζωγραφισμένο ἀπὸ τὸν ἴδιο.

βουνόσκονη, νὰ εἶναι σ' ὅλα ὅμοιος μὲ αὐτούς· καὶ πιά τὸν ἀγάπησαν, τὸν σεβόσθηκαν, τὸν πίστεψαν. Ἐτρεχαν στὴν ἐκκλησία ν' ἀκούσουν τὸ κήρυγμά του, νὰ ζητήσουν τὴ συμβουλὴ του, νὰ μοιραστοῦν τὴν πίστι του. Ὅταν, ἓνα χρόνο ἀργότερα, ἔφτασε στὸ Μπορινάζ ὁ Ἐμίλ Ζολᾶ γιὰ νὰ πάρῃ τὴ βάσι τοῦ «Ζερμινάλ», ἐνὸς ἐπανοστατικῶ βιβλίου του πού ἀναφερόταν στὴν τραγωδία τῶν ἀνθρακωρύχων, ἄκουσε τοὺς μινιδόρους καὶ τὰ γυναικόπαιδα νὰ τοῦ μιλοῦν γιὰ τὸ Δεύτερο Χριστὸ πού ἔζησε ἐκεῖ.

— Ἦταν ἓνας ὑπέροχος ἀνθρώπος — τοῦ λέγαν μὲ δάκρυα. Ἀγωνιζόταν κι ὑπέφερε μαζί μας. Κι ἂν ἔμενε ποτὲ λιγάκι ἐλεύθερος ἔπαιρνε ἓνα μολύβι καὶ σχεδίαζε...

— Σχεδίαζε; Τί; ρώτησε ὁ Ζολᾶ.

— Νὰ, ἔμας τοὺς ἴδιους...

— Καὶ τί ἔγινε αὐτὸς ὁ Δεύτερος Χριστὸς; — ἦταν ἡ ἐπόμενη ἐρώτησι τοῦ Ζολᾶ.

— Τὸν φόγανε οἱ ἄλλοι παπάδες. Μία μέρα ἦρθαν ἐδῶ δύο καὶ τὸν βρῆκαν μουντζουρωμένο καὶ μὲ φθαρμένα

ροῦχα. «Φρίκη — τοῦ φώναξαν—. Δὲ μπορεῖτε σεῖς μ' αὐτὰ τὰ χάλια νὰ κανέτε τὸ λειτουργὸ τοῦ Ὑψίστου!» Καί...

— Καί;

— Ὁ συνομιλητὴς τοῦ Ζολᾶ ἀναστένανε βαθεῖα καὶ πρόσθεσε:

— Σὲ λίγες μέρες ἦρθε ἀπ' τὸ Παρίσι ἓνας ἀδερφός του, τὸν εἶδε ἐξαντλημένο κι ἀρρωστο καὶ τὸν πῆρε ἀπὸ δῶ. Ἀπὸ τότε δὲ μάθαμε τίποτα. Ἄν ζῇ, ὡς εἶναι καλὰ κι ὡς τάχῃ ὅλα λησμονήσῃ. Γιατὶ θαρρῶ, κύριε Ζολᾶ, δὲν εἶναι πόνος πρὶ βαρὺς ἀπ' τὸ ν' ἀκοῦς νὰ σπᾶνε τὰ φτερά σου...

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ ἔλεγε στὸ συγγραφέα τοῦ «Κατηγορῶ» ἓνας ἄπλος μινιδόρος. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχουν περισσότερο βάρος κι ἀξίζουν νὰ κλείσουν τὸ πρῶτο μέρος τῆς τραγωδίας Βὰν Γκόγκ.

Στὴ δευτέρῃ πρᾶξι τὸ τοπίο ἀλλάζει. Τὰ σκηνικά πρέπει νὰ δείξουν τὸ οἰκογενειακὸ του σπῆτι σ' ὅλλανδικὸ ἔττεν, ὅπου πιά εἶχε μετατεθῇ ὁ πατέρας του, ἓνα ἐργαστήρι στὴ

— Και τί μ' αὐτό; τὸν ἐρωτᾷ.
— Πές μου τί ζητᾷς καὶ θὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ τῶχης.
— Τὸ αὐτί σου... — ξεστομίζει περιπαιχτικά.

Καὶ τὸ κακὸ προχωρεῖ. Ἡ δοκιμασία τῆς μοναξιάς ἐντείνεται. Ἕνας τρόπος ὑπάρχει μονάχα γιὰ νὰ σταματήσει. Νὰ ἐρθῇ κοντὰ του ὁ Γκωγκέν, αὐτὸς ὁ περιπλανώμενος σὲ ξωτικά νησιά καὶ τροπικὰ μέρη. Ὁ Τέο βρίσκει λαμπρὴ τὴν ιδέα του. Εἶναι μάλιστα πρόθυμος νὰ δῖνῃ χρήματα γιὰ νὰ ζοῦν κι οἱ δυὸ στὴν Ἀρλ. Κι ἀναλαμβάνει νὰ πείσῃ τὸν Γκωγκέν. Τοῦ μιλάει γιὰ μιὰ σχολὴ τοῦ Νότου ποὺ θὰ μπορούσε νὰ δημιουργηθῇ ἐκεῖ κάτω, στὴν Προβηγκία, μὲ ἀρχηγὸ αὐτόν. Ὁ Γκωγκέν κολακεύεται. Ἐχει ἐξ ἄλλου ἀκούσει πὼς οἱ γυναῖκες στὴν Ἀρλ εἶναι φλογερὲς καὶ περίπατες. Καὶ δέχεται τὴν πρότασι. Ὁ Βικέντιος ἀγοράζει κρεβάτι, πολυθρόνα γιὰ τὸ φίλο του, γεμίζει ὅλους τοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ μὲ κίτρινα ἡλιοτρόπια καὶ πάει χαρούμενος στὸ σταθμὸ τοῦ τραίνου γιὰ νὰ τὸν ὑποδεχτῇ.

Ἀλλὰ ἡ προδοσία κι ἡ μοναξιά εἶχαν ριζώσει στὴ μοῖρα του. Καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς ἐρχεται πάλι γρήγορα. Ὁ Γκωγκέν λοξοκοιτάζει τὴ Ραχήλ του. Κι ἐπειτα, πᾶνω στὶς κουβέντες τους γιὰ τὴν τέχνη τοῦ Μποτιτσέλι ἢ τοῦ Μιλέ, τὸν κοροϊδεύει καὶ τοῦ φέρεται δίχως εὐγένεια κι ἀγάπη. Ἡ συντροφιά του γίνεται ἕνας ἀκόμη καημὸς γιὰ τὸ Βικέντιο. Τοῦ ἐπιδεινώνει τὴν ἐξαψί τῶν λογισμῶν, τὸ σπάσιμο τῶν νευρῶν του. Μὰ θὰ περνοῦσε τὸ κακὸ — συλλογιέται καὶ πάλι ὁ προδομένος μάρτυρας — ἂν ἴσως ἡ Ραχήλ τὸν κοιτάξε μὲ λίγη τρυφερότητα. Τί θέλει λοιπὸν γιὰ νὰ τὸν συμπονέσῃ; Τί;

— « Τὸ αὐτί σου ! »

Τοῦ τόπε ξεκάθαρα.

Καὶ μιὰ νύχτα ποὺ ἡ Ἀρλ βράζει ἀπ' τὸν πυρὸν ἀνεμο, ὁ Βικέντιος στέκεται μπρὸς στὸν καθρέφτη καὶ σφίγγει τὸ ξυράφι στὸ χέρι του. Ὅλα στὸ δωμάτιο γυροφέρνουν, κλυδωνίζονται μὲ μιὰ ἐπιληπτικὴ μανία. Ἀκόμη καὶ τὸ αὐτί του βουίζει ἀπ' τὴ λύσσα τοῦ ἀγέρα κι ἀπ' τὴν ἐπιθυμία τῆς Ραχήλ. Ὑψώνει λοιπὸν τὸ ξυράφι γιὰ νὰ δώσῃ ἕνα τέλος. Κόβει τὸ αὐτί

του, τὸ βάζει σ' ἕνα φάκελλο καὶ τὸ στέλνει στὴν ἀσπλαχνη. Ἐκείνη ἀνταριάζεται. Ὁ Γκωγκέν φοβάται καὶ φεύγει τὴν ἴδια νύχτα γιὰ τὸ Παρίσι. Ὁ κόσμος τῆς Ἀρλ ξεσπαθώνει. Μαζεύεται κάτω ἀπ' τὰ παράθυρα τοῦ Βικέντιου, ἀσχημονεῖ καὶ κοροϊδεύει.
— Τρελλὲ κοκκινότριχη !... φωνάζει.

Τὸ τέλος ποὺ περίμενε ὁ προδομένος μάρτυρας, δὲν ἐρχεται. Ἡ αὐλαία τοῦ δευτέρου μέρους δὲν πέφτει στὴ ζωὴ του πάνω σ' ἕνα φίλημα τρυφερῆς ἀγάπης, ἀλλὰ τὴν ὥρα ποὺ ἀνοίγει στὸ προβηγκιανὸ Σαιν Ρεμύ ἡ σιδερένια αὐλόθυρα κάποιου φρενοκομείου.

Ὁ ἐπίλογος διαδραματίζεται στὸ Παρίσι. Ὁ Τέο καταλαβαίνει τὰ αἷτια τῆς τραγωδίας καὶ τὸν παίρνει γρήγορα κοντὰ του. Μὲ τὴ στοργή του καὶ τὴν ἀφοσίωσί του ἐλπίζει νὰ τὸν κάνῃ ὁλοτέλα καλὰ. Ἀλλωστε τώρα πιά ἔχει γυναῖκα — μιὰ Ὁλλανδέζα σὰν τὶς τουλίπες τοῦ Ζούντερ — κι ἕνα ἀγοράκι, τὸ Βικέντιο, ποὺ θὰ βοηθήσουν τὸ ζωγράφο νὰ ξαναβρῇ τὴν ἡρεμία του. Κι ἀληθινὰ, τὸ θαῦμα γίνεται. Μὰ ὄχι γιὰ πολὺ. Τὰ κακὰ σημάδια στὴν υγεία τοῦ Βικέντιου εἶναι βαθειὰ χαραγμένα. Ὁ Τέο τὸν παίρνει ἀγόνγυστα καὶ τὸν πηγαίνει στὸ θεραπευτήριον τοῦ φιλότεχνου γιαιτροῦ Γκασέ. Ἐκεῖ τὸν ἐπισκέπτεται κάθε μέρα μὲ τὴν οἰκογένειά του. Τοῦ φέρνει μουςαμάδες καὶ χρώματα γιὰ νὰ ζωγραφίξῃ, φίλους ἀπ' τὴν Μονμάρτρ, γιὰ νὰ παίρῃ αἰσιοδοξία καὶ πίστι.

Στὶς 29 Ἰουλίου τοῦ 1890, ὁ Βικέντιος, μὲ μιὰ σφαῖρα ποὺ φυτεῖται στὸ στήθος του, παύει νὰ κουράζῃ τὸν ἀδελφό. Ἀπαρηγόρητος θρηνεῖ πᾶνω στὸ φέρετρο ὁ Τέο. Τί κι ἂν ὁ φιλότεχνος γιαιτρός μιλάει κιόλας στὸν ἐπικήδειο λόγο του γιὰ τὴν ἀθανασία τοῦ Βικέντιου. Ὁ καλὸς ἀδελφὸς δὲν ἀντέχει στὸ χωρισμὸ τοῦ θανάτου. Καὶ σ' ἑξὶ μῆνες, ὁ μαρσμοὸς τὸν φέρνει πάλι κοντὰ στὸ Βικέντιο. Ἡ γυναῖκα του, τοῦ κλείνει μ' ἐγκαρτέρησι τὰ βλέφαρα καὶ σωπαίνει. Μονάχα κάποιος, πιὸ κεῖ, κατανυχτικά ψιθυρίζει :

— Κύριε, οἱ Τέο τῆς Τέχνης ἐξιδιώνουν τοὺς Κάιν τῆς Βίβλου Σου...

Τί ἀξίζει ἕνα τσιγάρο χωρὶς ΝΙΚΟΤΙΝΗ ;

Τί ἀξίζει ἕνα φίλτρο ;

ΝΙΚΟΤΙΝΗ

τὸ αἶνιγμα τοῦ καπνιστοῦ

Τῶν L. M. MILLER & J. MONAKAN

Τί γίνεται, λοιπὸν, μὲ τὴ νικοτίνη; Εἶναι ἐπικίνδυνη ἢ ὄχι; Ἐκνευρίζει ἢ καλμάρει; Μποροῦμε νὰ τὴν ἐξουδετερώσουμε ἀπὸ τὸν καπνὸ, νὰ τὴν ἐξαφανίσουμε μὲ φίλτρο; Τί ποσότητα μποροῦμε νὰ πάρουμε χωρὶς κίνδυνον;

Αὐτὲς οἱ ἐρωτήσεις ἀπασχολοῦν γενικὰ τοὺς καπνιστὰς.

Ἡ νικοτίνη εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τοῦ καπνοῦ. Ἀντίθετα μὲ τὴν πίσσα ποὺ ἐμφανίζεται μὲ τὴν καῦσι, ἡ νικοτίνη εἶναι μιὰ φυσικὴ χημικὴ οὐσία ποὺ βρίσκεται στὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ. Μερικοὶ πιστεύουν πὼς ἔχει ἐπίδρασι καταπραυντική. Πραγματικά, ὅμως, στὴν καθαρὴ τῆς κατάστασι εἶναι ἕνα δηλητήριο. Ἡ θανατικὴ δόσι ἀρχίζει ἀπὸ 50 μιλλιγράμ καὶ ποικίλλει ἀνάλογα μὲ τὸ βάρος τοῦ σώματος.

« Ὁ καπνιστὴς ποὺ καταπίνει τὸν καπνὸ ἐνὸς πακέτου τσιγάρων τὴν ἡμέρα, ἀπορροφᾷ ποσότητα νικοτίνης ποὺ ἂν τὴν ἔπαιρνε σὲ μιὰ φορὰ θὰ κινδύνευε νὰ πεθάνῃ », λέει ὁ βιολόγος δρ. Τσάρλες Κένσλερ.

Εὐτυχῶς γι' αὐτοὺς οἱ καπνιστὰς δὲν ἀπορροφοῦν τὴ νικοτίνη

οὔτε καθαρὴ οὔτε συγκεντρωμένη. Ἡ νικοτίνη τοῦ καπνοῦ τῶν τσιγάρων ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τὴν ἄκρη ποὺ καίει. Ἔτσι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς καταστρέφεται ἀπὸ τὴν καῦσι ἢ φεύγει μὲ τὸν καπνὸ ποὺ δὲν καταπίνεται. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ μόνον τὸ 22 % περίπου (δηλ. 2 - 3 μιλλιγράμ γιὰ ἕνα τσιγάρο χωρὶς φίλτρο) φθάνει στὸ στόμα τοῦ καπνιστοῦ.

Ἄν ὁ καπνιστὴς καταπίνῃ τὸν καπνὸ, συγκεντρῶνεται τὰ 90 % τῆς νικοτίνης, δηλ. 35-55 μιλλιγράμ σὲ κάθε πακέτο τσιγάρων, ἀλλὰ κατανεμημένο σὲ μικρὰς δόσεις, ὅλη τὴν ἡμέρα. Περίπου 10 % διοχετεύεται μέσα σὲ εἰσοσιτέσσους ὥρες στὰ οὖρα καὶ τὸ ὑπόλοιπο ἀσφαλῶς καταστρέφεται ἢ μετατρέπεται στὸ συκώτι, ὅχι ὅμως χωρὶς τὸ δηλητήριο αὐτὸ νὰ ἀφήσῃ τὶς λεπτεῖς τοῦ ἐπιδράσεις σὲ πολλὰ σημεῖα τοῦ σώματος.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐπιδρᾷ στὸ κεντρικὸ νευρικὸ σύστημα, καὶ στὸν ἐγκέφαλο, βέβαια, καὶ στὸ συμπαθητικὸ σύστημα ποὺ ἐλέγχει ὅλες τὶς ὀργανικὰς λειτουργίας. Γενικὰ πρόκειται γιὰ μιὰ ἀλυσιδωτὴ ἀντίδρασι ποὺ ἡ πρόοδος τῆς προκαλεῖ ἐπιδράσεις τονωτικὰς ἢ καταπρωτικὰς καὶ

έτσι ή τελική εικόνα είναι άρκετά πολύπλοκη.

Οί έρευνήται απέδειξαν πώς σ' ένα κανονικό άνθρωπο και ένα μόνο τσιγάρο άρκει για να άνεβάση την άρτηριακή πίεσι, να επιταχύνη τὸ σφυγμό, ένῳ ή θερμοκρασία τῶν άκρων πέφτει έξαιτίας τῆς συστολῆς τῶν περιφερειακῶν άγγείων. Τὸ ήλεκτροκαρδιογράφημα άποκαλύπτει άκόμη άνωμαλίες στη λειτουργία τῆς καρδιάς τοῦ καπνιστοῦ. Γενικά οί μεταβολές αὐτές έξαφανίζονται μέσα σέ λιγώτερο από μιὰ ὥρο για να παρουσιασθουν πάλι με τὸ επόμενο τσιγάρο. Σέ ὀρισμένα άτομα είναι έντονότερες. Καί είναι σχεδόν ὅμοιες στους τακτικούς καπνιστάς ὅσο και στους έρασιτέχνες.

Δέν υπάρχει άμφιβολία πώς ή νικοτίνη άσκει κάποια επίδρασι στὰ αίμοφόρα άγγεία. Ὡστόσο τὰ πράγματα δέν είναι τόσο απλά ὅσο φαίνονται, γιατί ή επίδρασί της δέν γίνεται άμεσα αλλά με τή μεσολάβησι τῆς υποφύσεως, τοῦ ένδοκρινουῦς αὐτοῦ άδένος πού βρίσκεται κοντά στη βάση τοῦ έγκεφάλου.

«Τὸ κάπνισμα ενός ή δύο τσιγάρων, λείει τὸ Δελτίο τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου, άποδεσμεύει στην κυκλοφορία τοῦ αἵματος μιὰ υποφυσική ὁρμόνη, άνάλογη με τήν «βασοπρεσίνη», μιὰ οὐσία πού έχει τήν ιδιότητα να συστέλλη τὰ άγγεία, άκόμη και τή στεφανιαία άρτηρία τῆς καρδιάς».

Οί διαπιστώσεις αὐτές άφοροῦν στὸ κάπνισμα ενός ή δύο τσιγάρων. Τί γίνεται ὅμως στὸν μανιώδη καπνιστή πού καταναλώνει ένα και δύο πακέτα τήν

ήμέρα ; Οί γιατροί συμπεραίνουν πώς «ή χρησιμοποίησι τοῦ καπνοῦ με τήν άπορρόφησι νικοτίνης άσκει άξίόλογη επίδρασι στην κυκλοφορία και αύξάνει προσωρινά τήν εργασία τῆς καρδιάς. Αὐτὸ βέβαια είναι θετικά βλαβερό και ἴσως πολύ επικίνδuno για τοὺς καρδιακοὺς πού ή καρδιά τους πρέπει να άποφεύγη κάθε περίσσεια προσπάθεια. Ἀντίθετα, σέ ένα άτομο υγιές, κάτω τῶν σαράντα ετών, ή καρδιά μπορεί να άντιδράση καλά στη νικοτινική υπερδιέγερσι και να έκτελέση χωρίς έμφανή βλάβη τήν πρόσθετη εργασία πού τῆς επιβάλλεται».

Ὡστόσο ή επομένη φράσι άποκαλύπτει τὸ έρώτημα πού άπασχολεῖ ὅλους τοὺς καπνιστάς : «Δέν ξέρουμε καθόλου άν ή επανάληψι αὐτῆς τῆς διεγέρσεως 15-20 φορές τήν ήμέρα και παρπάνω γίνεται μέσα σέ 25-50 χρόνια βλαβερή στην υγεία ή όχι. Στὸ βασικό αὐτὸ έρώτημα ή επιστήμη δέν μπόρεσε ακόμη να δώση απάντησι άκριβῆ».

Ποιὸς ὅμως είναι ὁ ρόλος τῆς νικοτίνης στη θρόμβωσι τῆς στεφανιαίας ; Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1957 μιὰ έκθεσι τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἑταιρίας για τις συνήθειες 188.000 καπνιστῶν, 50-70 ετών, άποκαλύπτει θνησιμότητα από παθήσεις τῆς στεφανιαίας κατά 70 % άνώτερη από τῶν μη καπνιστῶν. «Ὅπως κάθε στατιστική κι αὐτή μπορεί να συζητηθῇ, άν και άρκετές κλινικές μελέτες επιβεβαίωσαν τὰ συμπεράσματα πού εξήχθησαν απ'αὐτήν.

Ὁ δρ. Ἰσιντορ Μπάφφ έκανε σέ καπνιστάς, φαινομενικά υγιεῖς καρδιογραφήματα, πού έδειξαν

μεγαλύτερη άναλογία «ύπερνεργητικῶν» σέ άτομα πού πέρασαν τὰ τριάντα. Αὐτὸ δέν είναι περίεργο, γιατί οί άνώμαλες άντιδράσεις στὸν καπνὸ επιτείνονται ὅσο τὸ άτομο πλησιάζει στην «ήλικία τῆς στεφανιαίας».

Οί περισσότεροι καρδιολόγοι άρνοῦνται να δεχθοῦν ὅτι ή νικοτίνη είναι ένα αίτιο τῶν καρδιακῶν παθήσεων. Μερικοί παραδέχονται πώς μπορεί να παίξῃ τὸ ρόλο ενός «προσθέτου» παράγοντος. Ὡστόσο ὅλοι σχεδόν δηλώνουν πώς επιδεινώνει γενικά τις υπάρχουσες παθήσεις τῆς καρδιάς και τῶν άγγείων. Τίποτα δέν άποδεικνύει πώς ὁ καπνὸς είναι ένας αιτιολογικὸς παράγων τῆς περιφερειακῆς άρτηριοσκληρώσεως, τῆς παθήσεως τῆς στεφανιαίας, τῶν βλαβῶν τῶν έγκεφαλικῶν άγγείων ή τῆς υπερτάσεως. Είναι ὅμως άναμφισβήτητο πώς οί ασθένειες αὐτές, όταν παρουσιαστοῦν, επηρεάζονται δυσμενῶς από τὸν καπνὸ.

Είναι περίεργο πού ή συνήθεια τοῦ καπνίσματος απλώθηκε τόσο στις σύγχρονες κοινωνίες χωρίς να ὀργανώση ή ιατρική ένα εὔρὺ πρόγραμμα έρευνῶν.

Φαίνεται πάντως πώς ὁ καπνιστής, άν ή κατάσταση τῆς καρδιάς του και τῶν άρτηριῶν του δέν άπαιτῇ τέλεια άποχή από τὸ κάπνισμα, πρέπει τουλάχιστον να καπνίξῃ με μέτρο. Καί μ' αὐτὸ έννοοῦμε ἐλάττωσι τοῦ αριθμοῦ τῶν τσιγάρων, έκλογῇ μιᾶς μάρκας λιγώτερο πλούσιος σέ νικοτίνη ή ακόμη χρησιμοποίησι μιᾶς πίπας-φίλτρο.

Οί καπνοβιομήχανοι μποροῦν να χρησιμοποιοῦν καπνὰ φτωχὰ σέ νικοτίνη ή πού έχουν υποστῇ

εἰδική επεξεργασία και να προσθέτουν στὸ τσιγάρο ένα φίλτρο. Δέν υπάρχει ὅμως κανένα τσιγάρο, φτιαγμένο με καπνὸ, πού να μὴν έχῃ νικοτίνη. «Μὲ φίλτρο ή όχι τὰ τσιγάρα δέν προσφέρουν καμιά προστασία στους ασθενεῖς πού υποφέρουν από παθήσεις τῶν άγγείων και πού τοὺς έχει άπαγορευτῇ τὸ κάπνισμα» (λέει τὸ Δελτίο τῆς Ἀμερικανικῆς Ἱατρικῆς Ἑταιρίας).

Αὐτὸ ὅμως πάλι δέν σημαίνει πώς για τοὺς συστηματικούς καπνιστάς τὰ λεγόμενα «αντεκτινίζε» τσιγάρα και τὰ άποτελεσματικά φίλτρα δέν έχουν κάποιο ένδιαφέρον.

Ένα τσιγάρο με φίλτρο πού καπνίζεται σέ πίπα με φίλτρο δίνει στὸν καπνὸ μιὰ άνοστη γεῦσι, λένε πολλοί. Ἀλλά ή πρόσθετη μείωσι τῆς πίσσης και τῆς νικοτίνης αξίζει αὐτῇ τῇ ζημιᾷ. Ἀλλωστε τὰ γούστα ποικίλλουν. Πρὶν από μερικά χρόνια οί έρευνήται τοῦ Ἱατρικοῦ Κολλεγίου τῆς Βιρτζίνια έκαναν τὸ ακόλουθο πείραμα. Πῆραν 24 γερούς καπνιστάς και προσπάθησαν να τοὺς συνηθίσουν σιγά-σιγά σέ εἰδικὰ τσιγάρα πού περιείχαν λιγώτερη νικοτίνη από ὅλα ὅσα κυκλοφοροῦν στὸ εμπόριο. Ἀπὸ τοὺς 24 καπνιστάς οί 6 δέν βρῆκαν καμιά διαφορά στὰ τσιγάρα αὐτά, οί 9 τὰ συνήθισαν μέσα σέ μιὰ ή δύο εβδομάδες και οί 9 τελευταῖοι δέν μπόρεσαν να τὰ συνηθίσουν διόλου.

Και οί έρευνήται φθάνουν στὸ συμπέρασμα ὅτι ακόμη και ὅσοι έχουν συνηθίσει πολὺ τή νικοτίνη, θὰ προτιμήσουν τὸ «άπονικοτινισμένο» τσιγάρο παρά να στερηθοῦν τὸν καπνὸ έντελῶς.

Ένα σύντομο σκίτσο του νέου 'Ακαδημαϊκού

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ

Στις 3 'Απριλίου ή ολομέλεια της 'Ακαδημίας 'Αθηνών εξέλεξε μέλος της τόν πεζογράφο Στράτη Μυριβήλη. 'Ακόμα συζητείται το θέμα της διεκδικήσεως από τὰ 'Ελληνικά Γράμματα του έφετεινου βραβείου Νόμπελ με οργανωμένη προβολή της ύποψηφίότητάς του Στράτη Μυριβήλη. Μ' αυτή την ευκαιρία αφιερώνουμε λίγες σελίδες στον δημιουργό της «Ζωής εν τάφω».

Λιτό, σεμνό, άσκητικό είναι το γραφείο του Στράτη Μυριβήλη, στο σπίτι του. Σε μία γωνία υπάρχει ένα ξύλινο ντιβάνι μ' ένα παλιό βυζαντινό εικόνισμα από πάνω. Πιο κεί, ένα τραπέζι άπλωτό, φορτωμένο πάντα μισογραμμένα χειρόγραφα, πέννες καλαμάρια και μία λόμπα. 'Ολόγυρα, στοιβαγμένα βιβλία και φωτογραφίες του Τολστόϊ, του Γκόρκυ, του Τσέχωφ, χαρισμένες όλες μ' έγκάρδια λόγια από τη χήρα του Γκόρκυ. 'Η ίδια απλότητα, ή ίδια ζέση κυριαρχεί και στο υπόλοιπο σπίτι. Κάποια θυμητικά άπτο πολέμους, πίνακες της Θάλειας Φλωρά-Καραβία και του Γουναρόπουλου, ένα-δύο πορτραίτα από τη Χαϊκάλη και το Μούγιο, μία προτομή, κάτι άλλα καλλιτεχνικά στολίδια δίνουν στα δωμάτια μία κατανυχτική άτμόσφαιρα κι άμέσως ξυπνούν στον επισκέπτη μία παράξενη ευσέβεια.

Με παίρνει στο γραφείο του ο Μυριβήλης και καθόμαστε άντίκρυ, κοντά στο άπλωτο τραπέζι.

— 'Ο άνθρωπος — λέει σε κάποια στιγμή — μπορεί σχεδόν πάντα νάναι ευτυχισμένος. Πρέπει μονάχα νά ξέρη νά εντάσσεται στη ζωή κι όχι νά ζητά νά της επιβάλλεται. 'Ο πόλεμος με τούς άκατάπαντους κινδύνους και τίς έφιαλτικές δοκιμασίες του δέ μου έδωσε μόνο την μικρή πείρα της άσημαντότητας του ανθρώπου, αλλά και τη σωστή αξιολόγησι της

ζωής. Γι' αυτό πιστεύω πώς κάθε στιγμή που έρχεται, μάς πλησιάζει με δώρα. Κάτι καλό φέρνει στον άνθρωπο ή ώρα της νεότητός του, κάτι πολύτιμο ή ώρα της ωριμότητάς του, κάτι ανεκτίμητο ή ώρα των γηρατειών. Κάθε εποχή του χρόνου έχει τη βαθύτερη ευφροσύνη της. 'Ομορφιές έχουν οι άγρες, όμορφια και τὰ σουρουπια. Κοιτάχτε τη νύχτα άπνευ, αύριο, μεθαύριο, κοιτάχτε καλά δ-ποια νύχτα θέλετε και πείτε με εό χέρι στην καρδιά αν δέν είν' ώραία. Τό νά εντάσσεται κανένας στη ζωή δέν είναι προδοσία του σκοπού του. Είναι αισιοδοξία, δύναμι, κι αληθινή νίκη.

Σωπαίνει για λίγο, ανάβει τη λάμπα και πάλι μιλάει για τη ζωή και τούς ανθρώπους.

Δυό στοιχεία χαρακτηρίζουν κυρίως τόν άνθρωπο Μυριβήλη : 'Ο έρωτας και ή συναίσθησι του καθήκοντος. 'Ο ίδιος συνηθίζει νά λήη :

— 'Αγαπώ, πάντ' αγαπώ. 'Ισως φταίη σ' αυτό ή πατρίδα μου ή Λέσβος που είναι ένα νησί λυρικό κι άβελά σου σε κάνει άνθρωπο έρωτικά. Βρίσκεται, βλέπετε, πάνω στο σύνορο, ανάμεσα σ' 'Ελλάδα και σ' 'Ανατολή. 'Από την πρώτη έχει τη δύναμι, από τη δεύτερη το λάγνυμα σου χτυπά την καρδιά και σου λιγώνει τη σκέφι.

'Αναστενάζει και προσθέτει :

— 'Α, νά ξέρατε πόσο βαθειά τη

νοιώθω τη Σαπφώ και πώς με καίει και μένα κάθε στίχος της. 'Ομως, πρὸς Θεού, μὴν πιστέψετε πὸς ὁ έρωτας πὸν μὸνδῶσεν ή Λέσβος είναι ένα δυναμικό αισθησιακό πύρωμα, αυτό δηλαδή πὸν συνήθως ἀποκαλούμε « έρωτα »· όχι. Βέβαια πήρα τη γυναίκα μου ἀπὸ ἀγάπη. 'Ωστόσο, ὁ έρωτας πὸν με χαρακτηρίζει είναι μιὰ ἀέ- ναν ήλξι γιὰ κάθε στοιχείο ζωής, ένα είδος στοργής και ὑποτακτικότητας μαζί πρὸς κάθε ὁμορφιά, είτε πατρίδα λέγεται, είτε οἰκογένεια, είτε φύσι, είτε ὁτιδήποτε ἄλλο.

'Αλλά ἄς προχωρήσουμε. Εἴπαμε πὸς τὸ δεύτερο στοιχείο πὸν χαρακτηρίζει τόν άνθρωπο Μυριβήλη είναι ή ἀπόλυτη συναίσθησι τοῦ καθήκοντος. Μία στέρεη και συγκροτημένη ἐπίγνωση γιὰ τίς εὐθύνες πὸν έχει και σάν ἄτομο ἀνεξάρτητο και σάν μονόδα τοῦ συνόλου. Αὐτή τὸν ἔκανε νά καταταγῇ ἐθελοντῆς στὸ στρατό και δέκα ὁλόκληρα χρόνια νά ζήσῃ τῇ φρίκῃ τῶν πολέμων στὴν τραγικότερη μορφή της κι αὐτὴ τοῦ ἔδωσε τῇ βαρειά πυξίδα τῆς ἐντιμό- τητας γιὰ τὴν πορεία τῆς ζωῆς του και τὴν ἠθική του ἀδιאלλαξία.

«...Κοντὰ στον Νίκο Καζαντζά- κη, πὸν χάθηκε τὴν ὥρα ἀκριβῶς πὸν ή Δύσι ἀναγνώρισε στὸ πρόσω- πὸ του ἕναν ἄπ' τούς πιὸ δυνατοὺς δημιουργοὺς τοῦ καιροῦ μας, νά τώ- ρα ἕνας ἄλλος ἐκπρόσωπος τοῦ ἐλ- ληνικοῦ θαύματος, ὁ Μυριβήλης... 'Η τέχνη αὐτοῦ τοῦ τελευταίου είναι, ἴσως ή πιὸ τέλεια. 'Ο Μυριβήλης, ἔχει ένα μεναδικό τρόπο με τὸν ὁποῖο συνταιριάζει τῇ λεπτομέρεια με τῇ λιτότητα, με τὴν αὐστηρή συν- ειδησι γι' αὐτὸ πὸν ἀρκεί γιὰ νά χα- ρακτηρίσει, γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς γραμμῆς πὸν χαράζει τὸ σκίτσο στὴ μνήμη. Κι ένα είδος συνθέσεως πὸν πλάθεται με ὄνειρα, ἐντυπώσεις κι ἀναμνήσεις χωρὶς ποτὲ νά χαλάη ή ἀκρίβεια κι ή συνέπεια αὐτῆς τῆς γραμμῆς... »

«...Θά κουραζόταν, ἴσως, κανείς, νά γεύεται σ' αὐτὸ τὸ ἔργο τὰ πλού- сия συμβολικά στοιχεία πὸν μετα- χειρίζεται ὁ συγγραφέας, αν δέν ἦταν ἐδῶ ή ζωὴ παντοῦ, μέσα στὴ διή-

γησι κι ἀκόμα μέσα σὲ κάθε λέξι, σὲ κάθε ἀπόχρωσι τῆς λέξης. 'Οταν πρόκειται πάλι νά περιγράψῃ τῇ Φύσι, τότε με πόθος κολλᾷ στὸ ἀν- τικείμενο, τὸ τρυπαινίζει. 'Εδῶ θά- πρεπε νά παροθέσουμε ένα κομμάτι ἀπ' αὐτὸ τὸ ἔργο. Μὰ πὸς νά δια- λέξουμε; Τί νά ξεχωρίσῃ κανείς ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀφθονία; Πὸς νά δια- κόψῃ αὐτὸν τὸν φωτεινὸ λόγο, με τὸν ὁποῖο ἐκφράζεται ή ψυχὴ ἑνὸς ἀρ- χαίου πολιτισμοῦ... »

Με τὰ λόγια αὐτὰ στὴν ἐφημερίδα «Γκαζέτ ντε Λωζάν» πὸν ἔχει ἰδιαί- τηρη βαρύτητα στὰ διεθνή λογοτε- χνικά θέματα, παρουσίασε στὸ 'Ελ- βετικό κοινὸ τὴν «Παναγία Γοργόνα» τοῦ Μυριβήλη ὁ περίφημος κριτικός 'Εμμανουὲλ Μπυανζό. Κι αὐτὸς δέν είναι ὁ μόνος ἔξενος λόγιος πὸν ὕ- φωνει φωνὴ πρὸς τῇ Σουηδικῇ 'Α- καδημία γιὰ νά δοθῇ τὸ «Νόμπελ» τῆς λογοτεχνίας στον Μυριβήλη. 'Απὸ μεγάλα και μικρά κράτη τῆς Εὐρώπης, μα και τῆς 'Αμερικῆς, πυ- κνώνει διακρῶς περισσότερο ή τάξι αὐτῶν πὸν, ἐξ ἀφορμῆς τῶν βιβλίων τοῦ Μυριβήλη, μιλοῦν γιὰ ένα νέο «'Ελληνικὸ θαῦμα» και συνηγοροῦν νά τοῦ δοθῇ ή ἀνώτατη λογοτεχνική διάκρισι.

Κλείνοντας τὴ συνομιλία μας, κάνω στον νέο 'Ακαδημαϊκὸ μερικές ἐρω- τήσεις σχετικὰ με διάφορα θέματα. Οἱ ἐπιγραμματικές ἀπαντήσεις πὸν μου δίνει ὁλοκληρώνουν τὸ σύν- τομο αὐτὸ σκίτσο.

Τί κατὰ τὴ γνώμη σας πρέπει νά χαρακτηρίξῃ τὴ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου ;

— 'Η δικαιοσύνη.

Πὸς ἀντιλαμβάνεσθε σεις τὴν ἐν- νοία «Θρησκεία» ;

— Είναι νομίζω ή ἱκανοποίησι τῆς δίνας τοῦ μεταφυσικοῦ πὸν υπάρχει μέσα στον άνθρωπο.

Ποιά είναι ή πιὸ μεγάλη ἀνθρώπινη δύναμη ;

— 'Ο νοῦς.

— 'Αν παραδεχθῶμε ὅτι υπάρχουν στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου προδοσία ἠθική κι ἀπογοήτευσι, ποῖος εὐθύ-

νεται γι' αὐτές ; (Ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, οἱ συνθήκες, ἡ μοίρα ἢ τίποτ' ἄλλο ;)

— Οἱ ἀδυναμίες τῆς ἀνθρώπινης φύσης.

Ὁ ἄνθρωπος γεννιέται μὲ τὴν εὐθύνη τῶν κακῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν ; Κι ἂν ναί, πῶς θὰ μποροῦσε νὰ διαχωρίσῃ τὴν δική του εὐθύνη ἢ ν' ἀπαλλαγῇ ἐντελῶς ἀπ' αὐτήν ;

— Διαχωρισμὸς τῆς κοινῆς εὐθύνης σημαίνει ἀσηκτισμό, δηλαδὴ ἀναδρία.

Πῶς ἀντιλαμβάνεσθε τὴν ἔννοια « Πατριωτισμός » ;

— Σὰ θυσία ποὺ προσφέρεται θεληματικά.

Ἡθικά ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμὸς διέρχεται σήμερα μιὰ κρίσι ;

— Βέβαια. Μᾶς μένει ἡ ἐλπίδα γιὰ ἓνα νέον πολιτισμό.

Πιστεύετε σὲ μιὰ νέα ἀναγέννησι κι ἂν ναί, ποῦ τὴν προβλέπετε αὐτή ;

— Στὴν Ἀμερικὴ ποὺ οἱ δυνατότητές της εἶναι ἀφάνταστες σὲ κάθε τομέα.

Ποιὰ εἶναι ἡ οὐσιαστικώτερη διακρίσι ἐνὸς καλλιτέχνη, ἐνὸς συγγραφέα ἀν προτιμᾶτε ;

— Νὰ βρῇ τὸ δρόμο ποὺ βγάζει στὴν ἀνθρώπινη καρδιά.

Ἄν σκεφτοῦμε ὅτι στὴν ἄλλη ζωὴ θὰ εἰσάσταν ὑποχρεωμένοι νὰ ζήτε σ' ἓνα χῶρο μὲ ἑξὶ ἄλλα πρόσωπα, ποιά θὰ θέλατε νὰ εἶναι αὐτά ;

— Ὁ Ντοστογιέφσκυ, ὁ Παπαδιαμάντης, ὁ Παπαναστασίου, ἡ γυναικα μου καὶ τὰ παιδιὰ μου.

Ἄν κάποτε σᾶς ἐξώριζαν σ' ἓνα ἐρημόνησο καὶ σᾶς ἐπέτρεπαν νὰ πάρετε μαζύ σας μόνο πέντε βιβλία ποιά θὰ διαλέγατε ;

— Τὴν Ἀγία Γραφή, τὸν Ὅμηρο, τοὺς « Ἀδελφούς Καραμαζώφ » καὶ τὸ « Ἐγκλημα καὶ τιμωρία » τοῦ Ντοστογιέφσκυ. Πέμπτο δὲ θάπαιρνα, γιὰτὶ ἀκόμη δὲν τόχω ξεχωρίσει.

Καὶ ἡ ἀνθρώπινη εὐτυχία ; Ὑπάρχει ; Γίνεται ; ἢ μένει μόνο χιμαίρικὴ ἐπιδίωξι ;

— Ὑπάρχει. Ἐγὼ εἶμαι εὐτυχής.

Ποιά εἶναι ἡ ἰσχυρότερη ἀνάμνησι τῆς ζωῆς σας ;

— Ὁ πόλεμος.

Θὰ θέλατε νὰ χαρακτηρίσετε μὲ δυὸ λόγια τὴ ζωὴ σας ;

— Λογοτεχνία καὶ πόλεμος.

Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε μιὰ σκέψι σας ;

— Νὰ γράφεις ὅ,τι πιστεύεις καὶ νὰ ζῆς ὅ,τι γράφεις.

♦ Θέλετε νὰ γνωρίσετε πραγματικὰ ἓνα φίλο σας ; Ἀφῆστε τον μὲ τὸν παπαγάλο σας μιὰ βδομάδα καὶ φύγετε ἀπὸ τὸ σπίτι σας.

Constellation

♦ Εὐτυχισμένος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐλευθερώνεται, ὄχι ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ τὶς ἀρρώστιες τοῦ σώματος, μὰ ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς ψυχῆς. Αὐτὸς δὲν γεύεται μόνο τὶς χαρὲς τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ ἀπολαμβάνει καὶ τὴν εἰρήνην τῆς συνειδησεως καὶ τὴν ἡρεμία τοῦ πνεύματος.

Jhon Tillotson

Ποιὸς δὰ βρῇ τὰ περὶ σόττερα

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδίδωκε ἡ ἀσκησι αὐτή, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιοῦσθε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησι μόνον ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων. Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 230 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεών μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα, μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	Ε	*	*	*	*	*	Ρ	Ο	Σ	=	
2)	Ε	Π	Ι	*	*	*	Ι	*	Σ	=	
3)	Π	Ρ	Ο	*	*	*	*	*	Σ	=	
4)	Π	*	*	*	Ο	*	*	Ο	Ν	=	
5)	Δ	*	Α	*	*	*	Σ	*	Σ	=	
6)	Α	*	Α	*	*	*	*	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι. Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

Ἐκεῖ ὅπου ἡ συνήθης λογικὴ δὲν ἰσχύει

ΑΛΧΗΜΙΣΤΙΚΑ

N. M. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Απὸ τὰ ἀρχαῖα ἀλχημιστικά συγγράμματα ποὺ ἔφε-
ρε στὸ φῶς ὁ ἑακουστός Γάλλος
χημικός τοῦ περασμένου αἰώνα,
Berthelot, μαθαίνουμε ὅτι οἱ
τέσσερες, μόνες γνωστὲς τότε
στὴν Αἴγυπτο, κύριες βαφές
(Ἐάνθωσις = κίτρινο, Λεύκωσις
= ἄσπρο, Μελάνωσις = μαῦρο
καὶ Ἰωσις = γερανί), ἀντιστοι-
χοῦσαν πρὸς τὰ τέσσερα σημεῖα
τοῦ ὀρίζοντα: Ἡ Ἐάνθωσις ἀνα-
φέρεται στὴν Ἀνατολή, ἡ Λεύ-
κωσις στὴ Δύσι, ἡ Μελάνωσις
στὴν Βοριᾶ καὶ ἡ Ἰωσις στὸ
Νότο.

Μελάνωσις, ἡ ἄλλως Μέλαν-
σις, λεγόταν καὶ ἡ ἀσωμάτως
(ὀξείδωσις, ἐξαέρωσις) τοῦ εἴ-
δους ποὺ προωριζόταν νὰ μετου-
σιωθῇ σὲ χρυσάφι. Τὴ μέλανσι
ἀκολουθοῦσε ἡ λεύκανσι (πλύ-
σεις μὲ λευκαντικὲς οὐσίες) καὶ
τέλος ἡ Ἐάνθωσις, ἡ «βαφή τοῦ
Χρυσοῦ», ποὺ τὴν πετύχαιναν
οἱ ἀλχημιστὲς μὲ τὴ βοήθεια
κάποιας «μεσαζούσης οὐσίας»,
ποὺ δὲν τὴν ἔχουν ἀκόμη ἀνακα-
λύψει καὶ ποὺ ἔγινε γνωστὴ μὲ
τὸ ὄνομα «Φιλοσοφικὴ λίθος».
Ὁ ἀριθμὸς τῶν βαφῶν ἀνταπο-
κρινόταν καὶ πρὸς τὸν ἀριθμὸ
τῶν στοιχείων «Γῆ, ὕδωρ, Ἀήρ,
καὶ Πῦρ». Καὶ αὐτὰ ἦταν τέσ-

σερα. Ἦταν δὲ ὁ ἀριθμὸς τέσσε-
ρα τὸ σύμβολο τοῦ θεοῦ ΦΘΑ,
(Ptha), ἓνα εἶδος Αἰγύπτιου
Ἡραίου, προστάτοι τῶν τεχνι-
τῶν καὶ καλλιτεχνῶν, ἐφευρέ-
του τῶν τεχνῶν, μεταλλουργοῦ
καὶ συνάμα οἰκοδόμου. Ἐμβλημα
τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἦταν ὁ πῆχυς,
ζωντανὴ δὲ ἐνσάρκωσί του ὁ
«ἱερὸς Ἀπίς» (Hapi), τὸ ταυρὶ
μὲ τὴ λευκὴ κηλὶδα στὸ μέτωπο,
ποὺ οἱ Αἰγύπτιοι τοῦ ἀπέδιδαν
τιμὲς θεοῦ.

Τὰ γνωστὰ στὰ πρῶτα χρόνια
τῶν ἀλχημιστῶν τῆς Αἰγύπτου
— ὅχι καὶ στὰ χρόνια τῶν Ἀλ-
χημιστῶν τοῦ Μεσαίωνα — μέ-
ταλλα ἦταν ἐπτά: Χάτ=ἄργυρος,
Νούβ=Χρυσός, Μέν=σίδηρος,
Τάχτ=μόλυβδος, Χόμπ=χαλ-
κός, Μπεντίλλ (Ἰουδαϊκὴ λέ-
ξι, λέει ὁ Berthelot)=κασσίτε-
ρος καὶ Ἀσημον=κράμα χρυσοῦ
καὶ ἀργύρου.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα ἐκεῖνα χρόνια
ποὺ μεσουρανοῦσαν οἱ μεγάλοι μύ-
στες τῆς Ἀλχημείας (ὁ Ἑρμῆς
ὁ Τρισμέγιστος, ὁ Σάθ καὶ ἡ
Κλεοπάτρα), ἡ «Τέχνη τῆς Χρυ-
σοποιῆς» ἡ «Ἱερὴ Τέχνη», ἡ
ἄλλως ἡ «Τιμὴ Τέχνη», ποὺ
εἶναι τὰ ὀνόματα τῆς Ἀλχημείας,
εἶχε μὲν σὰν πρακτικὸ σκοπὸ
τὴν εὑρεσι τῆς φιλοσοφικῆς λί-

θου, τὰ μετελλοίωσι δηλαδὴ τῶν
μεταλλουργικῶν συλλιπασμάτων
σὲ χρυσάφι, ἀλλὰ τὸ βάθος τῆς
ἦταν φιλοσοφικό. Ἦταν, λένε
οἱ τρανοὶ σημερινοὶ ἐπιστήμονες,
μία ἄληθινή φιλοσοφία γιὰ τὴς
μεταβολὲς τῆς ὕλης, ποὺ ἀξίζει
νὰ ἐρευνηθῇ.

Σύμφωνα μὲ κάποια Βαβυλω-
νιακὴ παράδοσι, ὑπῆρχε μυστικὴ
συγγένεια ἀνάμεσα στὰ μέταλλα
καὶ στοὺς Πλανῆτες. Βαβυλωνια-
κῆς προελεύσεως εἶναι καὶ ἡ δο-
ξασία γιὰ τὴν ἁρμονία τῶν ἀρι-
θμῶν, ποὺ μὲ αὐτὴν εἶναι διαπο-
τισμένο ὁλόκληρο τὸ φιλοσοφικὸ
σύστημα τοῦ Πυθαγόρα (Μονὰς-
Δυὰς-Τριττὺς - Τετρακτὺς - ὁ
ἀριθμὸς Ἑπτὰ - ἡ Ἱερὰ Δε-
κάς κ.λ.π.).

Ἀνάμεσα στὰ χρώματα, τρία
ἦταν ἐκεῖνα ποὺ συγκέντρωναν
τὸ ἰδιαιτερο ἐνδιαφέρον καὶ λο-
γαριάζονταν χρώματα μὲ σημα-
σία, ὁ δὲ συνδυασμὸς τους ἦταν
ἱερός. Αὐτὰ ἦταν τὸ κυανό, τὸ
πράσινο καὶ τὸ ὑποκίτρινο. Τρεῖς
καὶ οἱ πολὺτιμες πέτρες μὲ ἰδιαι-
τερὴ σημασία: Χεσβέτ=τὸ ζα-
φεῖρι, Μαφέν=τὸ σμαράγδι καὶ
Τεχέν=ὁ Ἰασπις. Σὲ Αἰγυπτια-
κὲς ἀνασκαφὲς βρέθηκαν πολλὰ
κοσμήματα κεκτημένα ἀποκλει-
στικὰ μὲ αὐτὰ τὰ τρία εἶδη: μπλέ,
ξανθὰ καὶ πράσινα. Τὸ δὲ τέτοιο
σύμπλεγμα ἀνταποκρινόταν, κα-
θὼς θέλουν νὰ εἰποῦν, στὴν
«πολύχρουν θεότητα, τὴν ὅτε
μὲν εὔσαν κυανῇ, ὅτε δὲ πρασί-
νην, ἐνίοτε δὲ ξανθὴν», τὴν
θεὰ Ἀθώρ (Hathor), βασίλισ-
σα τῆς εὐθυμίας καὶ τοῦ χοροῦ
καὶ θεὰ τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ἔρω-
τα, μεταγενέστερα δὲ στὴν Ἀ-
φροδίτη, «τὴν Ἑλληνίδα θε-

αῖναν καὶ ἅμα τὴν Κύπριδα,
τὴν Φοινικικὴν τῆς Κύρπου θεό-
τητα τὴν παρασχούσαν τὸ ὄνομα
τῷ χαλκῷ».

Προστάτιδες τῆς Ἱερῆς Τέ-
χνης ἦταν οἱ ἐννιά Μοῦσες. Κάθε
μία ἀπ' αὐτὲς φρόντιζε καὶ προ-
στάτευε ξεχωριστὰ καὶ μιὰ ἀπὸ
τὴς ἀπόκρυφες ἐπιστῆμες.

Ἀπὸ τὴς Ἑννιά Μοῦσες τοῦ
ἐλληνικοῦ Πονθέου, οἱ τρεῖς πρῶ-
τες Μελομένη, Πολύμνια καὶ
Οὐρανία, ποὺ λογαριάζονταν καὶ
οἱ ἀνώτερες, ἀντιπροσώπευαν καὶ
οἱ τρεῖς μαζί τὴν κοσμογονία
καὶ τὴν οὐρανία φυσική: Ἰ-
διαίτερα, ἡ μὲν Οὐρανία τὴν
ἀστρονομία καὶ τὴν ἀστρολογία,
ἡ δὲ Πολύμνια τὴ μαντικὴ τέχνη
καὶ τὴ μεταθανάτιο ζωὴ καὶ ἡ
Μελομένη τὴν ἐπιστήμη τῆς
ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τὴς με-
ταμορφώσεις καὶ τὴς ἀναγεννή-
σεις — αὐτὸ ποὺ οἱ Ἰνδοὶ ἐν-
νοοῦν μὲ τὸν ὄρο «Σαμσάρα»,
ἐλληνικὰ δὲ μεταφρασμένον «ἀ-
νακύκλωσι τῶν μεταβιβάσεων».

Ἡ δευτέρα τριάδα (Εὐτέρπη,
Καλλιόπη, Κλειώ) ἀντιπροσώ-
πευε τὴν ἀθροολογία καὶ τὴν
ψυχολογία. Ἐξχωριστὰ, ἡ Καλ-
λιόπη προστάτευε τὴν Ἱατρική,
ἡ Κλειώ τὴ μαγεία καὶ ἡ Εὐτέρ-
πη τὴν ἠθική. Τέλος, οἱ τρεῖς
ὑπόλοιπες (Τερψιχόρη, Ἑρατώ
καὶ Θάλεια) ἀντιπροσώπευαν τὴ
χημεία καὶ τὴ γήινη φυσική,
τὴν ὀρυκτολογία καὶ τὴ φυτο-
λογία μὲ τὴ ζωολογία.

Σύμβολο τῶν ἀλχημιστῶν,
καθὼς καὶ ἀρχὴ καὶ ἀξία τῶν
ἀλχημιστικῶν ἰδεῶν (ἡ Αἰώνια
ἀνακύκλωσις), ἦταν ὁ Οὐροβόρος.
Δράκων, τὸ κουλουριαστὸ φεῖδι,
ποὺ δαγκώνει τὴν οὐρὰ του. Αὐ-
τὸ ἦταν καὶ τὸ σύμβολο τοῦ ἄ-

ναρχου και ἀτελεύτητου Λόγου, τὸ ἴδιο καθὼς ὁ Ἀετὸς τοῦ Ἰωάννη, τοῦ Τέταρτου Εὐαγγελιστῆ, ποὺ ἔχει γράψει τὸ πνευματικὸ Εὐαγγέλιον.

Σὲ μερικὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα Ἑλλήνων ἀλχημιστῶν ὁ Οὐροβόρος ὅφει εἰκονίζεται μὲ τρία αὐτιά, ποὺ συμβολίζουν τρεῖς αἰθάλες, καθὼς και μὲ τέσσερα πόδια ποὺ ἀνταποκρίνονται στὰ τέσσερα θεμελιακὰ μέταλλα : Τὸν μόλυβδο, τὸν χαλκὸ, τὸν κασσίτερο και τὸν σίδηρο. Γύρωθε και ἀπὸ τὸ μέσα μέρος τῆς εἰκόνας τοῦ φειδιοῦ, διαβάξει κανεῖς τίς λέξεις «Ἐν τῷ Πᾶν». Ἀπὸ αὐτὴ τῇ ρήτρᾳ, παρμένη προφανῶς ἀπὸ τοὺς Ἑλεᾶτες, πρέπει σίγουρα νὰ ἔχει βῆν ἡ κοσμολογικὴ θεωρία τοῦ Ἐνισμοῦ, ἡ δοξασία τῆς λεγόμενης «Ἀνώτερης Ἐπιστήμης» τῆς Ἰνδικῆς Βεδάντα.

Ἀνάμεσα στὶς πραγματεῖες τῶν ἀρχαίων ἀλχημιστῶν — και μὲ τὸν ὄρο «ἀρχαῖοι» ἐννοοῦμε μονάχα τοὺς Αἰγύπτιους και τοὺς Ἑλλήνες, γιατί ἀρχαῖοι εἶναι και οἱ Σύροι και οἱ Ἀραβες ἀλχημιστὲς, ποὺ μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι τρανοὶ και ξακουστοὶ — συναντᾷ κανεῖς και φράσεις ἀκατάληπτες ποὺ δὲν μποροῦν νὰ νοηθοῦν μὲ τὴν κυριολεξία τους, ἀντιπροσωπεύουν δέ, μπορεῖ νὰ πῇ κανεῖς, ἓνα κρᾶμα ἀπόκρυφων ἰδεῶν ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴ μετουσίωσι, ἀκόμα δὲ και μὲ τὴν ἐννοια τῆς ἀναστάσεως — ἰδεῶν καθαυτὸ φιλοσοφικῶν.

Γράφει λόγου χάριν ὁ Ἑλλήνας ἀλχημιστὴς Στέφανος και ὁ Αἰνείας ὁ Γαζαῖος :

«Δεῖ οὖν ἐξοφάνισαι τὴν ὕ-

λην, ἵνα ἐπὶ τὸ ἔμφυχον μεταβῇ τελετουργούμενον.» Νὰ ἀφαιρέσης, λέει, ἀπὸ τὴν ὕλη τὸ ὑλικὸ τῆς βάρους και νὰ τὴ γυρίσης πρὸς τὴν ψυχὴ. Πῶς μπορεῖ ὅμως νὰ μετατραπῇ ἡ ὕλη σὲ οὐσία ἔμφυχη ; Μόνο αὐτοὶ τὸ ξέρουν. Κι ἄλλο, ἀξίωμα αὐτὸ τοῦ Ἑρμῆ τοῦ Τρισμέγιστου, τοῦ πρώτου και μεγαλύτερου ἀλχημιστῆ : «Ἐὰν μὴ τὰ σώματα ὁσωματώσης και τὰ ἀσώματα σωματώσης, οὐδὲν τὸ προσδοκώμενον ἔστω». Δὲν κάνεις τίποτε, λέει ὁ Ἑρμῆς, ἀν δὲν ὁλοποιήσης τίς ἰδέες και ἀν δὲν ὁσωματώσης τὰ σώματα.

Σ' αὐτὸν τὸν ἀπίθανον ἄθλο τῆς ἀποπνευματώσεως τῶν σωμάτων και τῆς ὁλοποιήσεως τῶν ἰδεῶν σπουδαῖοι τεχνῖτες ἀφιέρωσαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἔργου τους, ἀν ὅχι ὁλόκληρο.

Τέτοιοι τεχνῖτες, αἰῶνες ὁλόκληρους παραγνωρισμένοι, θαμμένοι στὴν ἀφάνεια, στάθηκε πᾶνω ἀπ' ὅλους ὁ Κρητικὸς μάγος τῆς παλέτας Δομήνικος Θεοτοκόπουλος. Ὀνόματα φιλοσόφων τῆς Ἱερῆς Ἐπιστήμης και Τέχνης : Μωϋσῆς - Δημόκριτος - Συνέσιος - Πάνσῃρις, Πηβίχιος, Ξενοκράτης, Ἀφρικανός, Λουκάς, Διογένης - Ἰππασος, Στέφανος, Χύμης, Χριστιανός, Μαρία, Πετᾶσιος, Ἑρμῆς, Θεοσέβεια, Ἀγαθοδαίμων, Θεόφιλος, Ἰσίδωρος, Θαλῆς, Ἡράκλειτος, Ζώσιμος, Φιλάρετος, Ἰουλιάνη, Σέργιος...

Γίνωσκε δέ, ὦ φίλε, και τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν : Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ἑρμῆς, Ἰωάννης ἱερεὺς τῆς ἐν Εὐασία, ὁ μέγας Ὀλυμπιόδωρος, Σοφὰρ ὁ ἐν Περσίδι, Διόσκουρος, ὁ ἱερεὺς τοῦ

μεγάλου Σεοάπιδος, Ὁστάνης ἀπ' Αἰγύπτου, Κομάριος, Μαρία, Κλεοπάτρα γυνὴ Πτολεμαίου, Πορφύριος, Ἐπιβίχιος, Ἡράκλειος ὁ βασιλεὺς, Θεόφραστος, Ἀρχέλαος, Κλαυδιανός, Ἀνεπίγραφος ὁ Φιλόσοφος, Μένος ὁ Φιλόσοφος, Πελάγιος, Πάνσῃρις...

Σ' αὐτὸν τὸν κατάλογο ποὺ ἔσσήκωσε ὁ Berthelot ἀπὸ ἑλληνικοὺς παπύρους, ποὺ ἀφορᾷ τοὺς ἀρχαίους μονάχα ἀλχημιστὲς, πρέπει νὰ προσθέσουμε και τὰ ἀκόλουθα, ξακουστὰ ὀνόματα : Τὸν Ἀραβὰ Τζαφφέρ, τὸν Λατῖνο Geber, τὸν Πέρση Abou - Mansour, τὸν Ραζῆ, τὸν Ἀβικέννα και τὸν Ἀβερρόη, καθὼς και τὸν Χάλεδ Μαουῖα, δάσκαλο τοῦ μεγάλου Τζαφφέρ.

* * *

Καθὼς ὅποιος ἄλλος, ἔτσι κι ὁ ὑπογραφομένος ἀπάντησε κάμποσες φορὲς τὸ σύμβολο τῶν ἀλχημιστῶν. Τὴν πρώτη φορὰ ἦταν στὸ πολύκροτο ἔργο τοῦ Berthelot «Ἡ γένεσις τῆς Ἀλχημείας», γραμμένο στὸ 1887 και μεταφρασμένο στὸ 1907 ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Μ. Στεφανίδη. Ἡ δευτέρα ἦταν στὸ ἀποτύπωμα σφραγίδας κάποιου βιβλίου, χαρισμένου καμιά εἰκοσαριά χρόνια πρὶν, στὸν ὑπογραφομένο ἀπὸ τὸν ἀλχημιστὴ Νίκο Καζαντζάκη. Νέος ἀκόμα, ὁ Καζαντζάκης εἶχε γοητευθῇ ἀπὸ τίς ἀπόκρυφες ἐπιστῆμες, δεῖγμα δὲ τῆς ἐπιδράσεως ποὺ εἶχαν ἀπάνω του, ἦταν και ἡ σφραγίδα του μὲ τὸ Οὐροβόρο φίδι, ποὺ στὸ μέσα μέρος εἶχε βάλει νὰ χαράξουν τὸ ψευδώνυμό του : « Πέτρος Ψηλορείτης ».

Τὴν τρίτη φορὰ ἦταν ἀναπάντεχα τὰ καθέκαστα. Ἦταν σὲ κάποιον ἀπὸ τὰ ταξίδια ποὺ ἔκαμα στὴν Κρήτη, πρὶν ἀπὸ τὸν Δεύτερο Πόλεμο, στὸ 1940, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ χωριά τῆς Ἐπαρχίας Σελίνου, τὸ ὄνομα Κάνδανος. Χωρὶς μικρὸ, ὀρεινὸ, κατοικημένο ὅπως ὅλα τὰ ὀρεινὰ χωριά τῆς Κρήτης ἀπὸ ποιμένες και ἀγρότες, και κάμποσους ἀκόμα ἐργάτες ποὺ δούλευαν στὰ γειτονικά μεταλλεῖα, λίγες δεκαετίες πρωτύτερα ἀνοικμένα. Ἦταν ἓνας τόπος σχετικὰ νέος, χωρὶς παράδοσι, χωρὶς ἱστορία ἰδιαίτερη, χωρὶς παρουσία καμιά ποὺ νὰ φανερώνη κάποια πνευματικότητα. Ποιᾶ λοιπὸν στάθηκε ἡ κατάπληξι μου ὅταν, μπαίνοντας στὸ κεντρικὸ καφενεῖο τοῦ χωριοῦ, σὲ κάποια γωνιά, ἀπάντησα τὸ ἀλχημιστικὸ σύμβολο σκαλισμένο στὸ ἐρεϊσίνωτο ἐνὸς καρεκλιοῦ, καμωμένου ἀπὸ ξύλο μουργιάς, κατὰ μαῦρου ἀπὸ τὴν πολυκαιρία!

Ἦταν ἓνα καρέκλι χαμηλὸ και πλατὺ, στὸ εἶδος τῆς πολυθρόνας, μὰ καγκλωπὸ ἐρεϊσινωβραχίονο, ἓνα βραχιόνιο μοναδικό, ἔτσι ποὺ τὸ καρέκλι νὰ ταιριάζῃ σὲ γωνιακὴ μονάχα θέσι. Δὲν εἶχε δηλαδὴ τὸ καθίσμα δευτέρου βραχιόνιο, κι ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ μοναδικοῦ μπράτσου, ποὺ ἀπέληγε σὲ κεφαλὴ φειδιοῦ, κρεμόταν μιὰ ταμπакέρα, ἀπ' ὅπου και προεξήρχε ταμπάκος ἐκείνος ποὺ καθόταν — συνήθως ὁ γεροντότερος τοῦ χωριοῦ.

Ἀλλά, ἐκεῖνο ποὺ ἦταν ἀξιοπρόσεκτο, ὅσο και ἀνεξήγητο γιὰ τὸ περιβάλλον, ἦταν οἱ σκαλισμένες στὴν πλάτη τῆς ξύλι-

νης πολυθρόνας παραστάσεις. Πραγματικά, τὸ ἐρεϊσίνωτο τοῦ καρεκλιοῦ, πού εἶχε πλάτος ἕως τρεῖς ἀνδρικές πιθαμές, ἦταν ὀλοκέντητο. Δεξιά κι ἀριστερά ἦταν σκαλισμένα δυό, ὅμοια μεταξὺ τους, ἐμβλήματα τοῦ Ἀσκληπιοῦ — τὸ τυλιγμένο σὲ κλαρί ἑλῆας φεῖδι καὶ στὸ κέντρο οἱ ἀκόλουθες, μία γύρω στὴν ἄλλη παραστάσεις, πού σχηματίζαν ἕναν κύκλο, διαμέτρου τριανταπέντε κάπου ἑκατοστῶν :

Ἐξω-ἔξω ἦταν ἕνα παλαμάρι, ἕνας κύκλος καμωμένος ἀπὸ σκονινὶ πού δὲ διακρινότανε ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος του. Ὁ δεύτερος κύκλος παρίστανε μία ἀτέρμονη ναυτικὴ ἀλυσίδα καὶ τέλος τὸν τρίτο κύκλο ἐπiane ὁ Οὐροβόρος Δράκων, τὸ φεῖδι πού δαγκώνει τὴν οὐρά του, τὸ γνωστὸ σύμβολο τῶν ἀλχημιστῶν.

Ὁ πόλεμος δὲν ἄφησε νὰ μαθευτῇ πῶς αὐτὸ τὸ ἐκπληκτικὸ καρέκλι βρέθηκε στὴν κατοχὴ τῶν παπούδων τοῦ Κρητικοῦ

καφετζῆ πού, θέλεις ἀπὸ ἀδικο-ολόγητῃ περηφάνεια, θέλεις ἀπὸ τὴ μεγάλη τιμὴ πού τοῦ πρόσφερα γιὰ τὰ μὲν τὸ δῶση, πού ἴσως καὶ νὰ ἐρμηνεύτηκε διαφορετικά, δὲ δέχτηκε τὰ τὸ χωριστῇ. Σὲ λίγο ἡ τευτονικὴ ἀγριότητα ἐξαφάνισε καὶ καφετζῆ καὶ καρέκλι, καὶ τὸ χωριὸ ὀλόκληρο. Ὅσοι ἔτυχε νὰ ταξειδέσουν στὸ Σέλινο τῆς Κρήτης τοὺς πρώτους μῆνες μετὰ τὸν Πόλεμο δὲν βρῆκαν τὴν Κάν-δανο. Στὴ θέσι τοῦ χωριοῦ βρῆκαν μιὰ μονάχα ἐπιγραφή, πού μαρτυροῦσε τὴν ὑπαρξί του στὴν τοποθεσία ἐκείνη :

ΕΔΩ ΗΤΟ Η ΚΑΝΔΑΝΟΣ
ΚΑΤΕΣΤΡΑΦΗ ΕΠΕΙΔΗ ΟΙ
ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΠΕΤΕΘΗΣΑΝ
ΔΙΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑ-
ΤΟΥ...

Ὡστόσο, ὅμως, ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος δέχτηκε νὰ ξεσηκώσω τὸ σχέδιο τοῦ καρεκλιοῦ καὶ νὰ μα-στορέψω ἕνα πανεμοιότυπό του.

♦ «Ὁ Μίλος Ρούζιτς γιόρτασε τελευταία τὴν 115ῃ ἐπέτειο τῶν γενεθλίων του», ἔγραφε μιὰ ἐφημερίδα τοῦ Βουκουρεστίου. «Τὴ μακροζωία του ὀφείλει ἰδίως στὴν αὐστηρὴ πολιτικὴ του οὐδετερό-τητα».

♦ — Ἡ Μέμπελ λέει ὅτι εἶναι ἐρωτευμένη μὲ τὸ αὐτοκίνητό της. Ἴδου μιὰ ἀκόμη ἀπόδειξις ὅτι ἡ μηχανὴ ἔχει ἐκτοπίσει τὸν ἄν-θρωπο.

Punch

Duke of Edinbrugh

Τὸ βιολί τοῦ Ρότσιλντ

Ἕνα διήγημα τοῦ ANTON ΤΣΕΧΩΦ

Ἡ πολιτεία ἦταν μικρὴ — καλύ-τερα πῆς χωριὸ — κι οἱ κάτοικοι σχεδὸν ὅλοι γέροι, πού πέθαιναν τόσο σπάνια, ὥστε καταντοῦσε πιὰ μαρτύριο. Στὸ νοσοκομεῖο, ἀκόμα καὶ στὴ φυλακὴ, πού καὶ πού νὰ χρειάζονταν κανένα φέρετρο. Μὲ μιὰ λέξι οἱ δουλειὲς ἦταν χάλια. Ἄν ὁ Γιακώβ Ἰβάνωφ ἦταν φερετροποιὸς στὴ πρωτεύουσα τοῦ Κυβερνείου, σίγουρα θάχε δικό του σπίτι καὶ θὰ τὸν φώνοζαν Γιακώβ Ματβέιτς. Ἀλλὰ τώρα, ὅλοι τὸν ἤξεραν ὁ Γιακώβ, καὶ μάλιστα μὲ τὸ παρατσούκλι ὁ «Μπροῦντζος», πού τοῦ τόχαν κολ-λήσει γιὰ κάποιο ἄγνωστο λόγο. Καὶ ζοῦσε τόσο φτωχικὰ, σὰν μου-ζίκος, σ' ἕνα παμπάλαιο καλυβάκι μ' ἕνα δωμάτιο. Καὶ μέσα σὲ τοῦτη τὴν κάμαρα ἔμεναν αὐτός, ἡ Μάρθα, ἡ σόμπα, τὸ διπλὸ κρεβάτι, τὰ φέ-ρετρα, ὁ μπάγκος τῆς δουλειᾶς καὶ τὰ ἐργαλεῖα.

Ὡστόσο, ὁ Γιακώβ ἔφτιαχνε θαυ-μάσια φέρετρα, γερὰ καὶ καλά. Γιὰ τοὺς μουζίκους καὶ γιὰ τοὺς μικρέμ-πορους τ'ἔφτιαχνε ὅλα σ' ἕνα μέ-γεθος, παίρνοντας γιὰ μέτρο τὸν ἑαυτὸ του. Κι ἔτσι, ποτὲ δὲν ἔπε-φε ἔξω, γιατί μ' ὅλο πού ἦταν ἑ-βδομηντάρης, δὲν ὑπῆρχε πρὶς ψηλὸς καὶ πρὶς γεροδεμένος ἄντρας σ' ὅλη τὴν πόλη, ἀκόμα μήτε στὴ φυλακὴ. Γιὰ τίς γυναῖκες καὶ γιὰ τοὺς ἀφεντά-δες, ἔφτιαχνε τὰ φέρετρα ἐπὶ μέτρο, καὶ χρησιμοποιοῦσε μιὰ σιδερένια μεζούρα. Πολὺ ἀπρόθυμα, ἔπαιρνε τίς παραγγελίες γιὰ παιδικὰ φέρετρα, καὶ τ'ἔφτιαχνε δίχως νὰ τὰ μετρήσῃ, λὲς καὶ τὰ καταφρονούσε. Κάθε φορὰ

πού τοῦ τὰ πληρῶναν φώναζε : — Φχαριστῶ. Μὰ δὲν θέλω νὰ χάνω τὸν καιρό μου μὲ τιποτένια πρά-ματα.

Ἐκτὸς ἀπ' τὰ φέρετρα ὁ Γιακώβ εἶχε καὶ κάποιο ἔσοδο ἀπὸ τὸ βιολί του. Στους γάμους ἔπαιζε συνήθως ἡ ἐβραϊκὴ ὀρχήστρα, πού ὁ μαέ-στρος τῆς, ὁ φαναρτζῆς Μωυσῆς Ἰλιτς Σακχῆς, κρατοῦσε τὰ μισὰ λε-φτὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Μιὰ κι ὁ Γιακώβ ἔπαιζε πολὺ καλὰ βιολί, κι εἶχε ἐξέχωρῃ δεξιωσύνη στὰ ρούσικα τραγούδια, ὁ Σακχῆς πότε-πότε τὸν ἔπαιρνε στὴν ὀρχήστρα καὶ τοῦ πλήρωνε πενήντα καπίκια τὸ με-ροκάματο, ἐξὸν ἀπ' τὰ τυχερὰ πού δύναν οἱ καλεσμένοι. Ὅποτε ὁ Μπορῦν-τζος ἔπαιζε στὴν ὀρχήστρα ἰδρῶνε καὶ τὸ κούτελό του φλογιζόταν. Ἔκανε πάντα ζέστη καὶ μὲ τὴ μυ-ρουδιά τοῦ σκόρδου σ' ἔπιανε ἄσφυ-ξία. Τὸ βιολί κλαψούριζε, στὸ δεξί του αὐτὶ ροχάλιζε τὸ κόντρα μπάσο, καὶ στ' ἀριστερὸ θρηνοῦσε τὸ φλά-ουτο, πού τόπαιζε ἕνας ἀχαμνός, κοκκινόμαλλης Ἑβραῖος μ' ὀλόκληρο πλεμάτι γαλάζιες καὶ κόκκινες φλέ-βες ἀπλωμένο στὸ μούτρο του. Εἶχε τὸ ἴδιο παράνομα μὲ τὸ φημισμένο πολυεκατομμυριεῦχο, τὸν Ρότσιλντ. Ἀκόμα καὶ τοὺς πρὶς κεφάλτους σκο-ποῦς τοῦτος ὁ καταρομένος Για-χουντῆς, κατάφερνε νὰ τοὺς παίξῃ θλιμμένα. Δίχως καμιὰ χειροπιαστὴ αἰτία ὁ Γιακώβ λίγο-λίγο ποτίστηκε μὲ μῖσος καὶ καταφρόνια γιὰ τοὺς Ἑβραίους, καὶ ἐξέχωρα γιὰ τὸν Ρό-τσιλντ. Στὴν ἀρχὴ ξάναβε, ἔπειτα τὸν βλαστημοῦσε καὶ κόποτε παρὰ

λίγο να του τις βρέξη. Ἀλλά ὁ Ρότσιλντ φλογιζόταν, καὶ κοιτώντας τὸν λυσσασμένα τοῦ φώναζε:

— Σὰν δὲν σεβόμουν πούσαι καλλιτέχνης, θὰ σὲ πετούσα ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Ἐπειτα ὁμως ἔβαζε τὰ κλάματα. Ἔτσι, φώναζαν πολὺ σπάνια τὸν Μπρουντζό στὴν ὀρχήστρα, καὶ μόνο στὴ μεγάλη ἀνάγκη, σὰν ἔλειπε κάποιος Ἑβραῖος.

Ὁ Γιακώβ ποτὲ δὲν ἦταν στὰ κέφια του. Πάντα τὸν βασάνιζαν οἱ χασοῦρες του. Ἀς ποῦμε, Κυριακὲς καὶ γιορτάδες ἦταν ἀμαρτία νὰ δουλέψης. Ἡ Δευτέρης εἶναι ὅλο βαρυστημάρα—κ.ο.κ. Ἔτσι, καὶ τοῦτο καὶ μὲ κείνο, κάπου διακόσιες μέρες τὸ χρόνο ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ κάθεται μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Καὶ τοῦτο ἦταν χασούρα. Ὅποτε παντρεῦνόνταν κανεὶς δίχως μουσικὴ ἢ ἢ ὅποτε ὁ Σακχὲς δὲν τὸν φώναζε, ἦταν ἄλλη χασούρα. Δυὸ χρόνια ἦταν ἄρρωστος ὁ Ἀστυνόμος, καὶ ὁ Γιακώβ περιμένε ἀνυπόμονα νὰ πεθάνη, καὶ νὰ πού στὸ τέλος ὁ Ἀστυνόμος πῆγε στὴν πρωτεύουσα τοῦ Κυβερνείου νὰ γιαιτρευτῇ, καὶ καὶ χειρότερο καὶ πῆθανε. Ἄλλη, λοιπὸν, χασούρα, καὶ μάλιστα τὸ λιγώτερο δέκα ρούβλια, γιὰ τὸ φέρετρό τοῦ Ἀστυνόμου θάταν ἀκριβὴ, φοδραρισμένο μὲ μπροκάρ. Συνήθως τὶς νύχτες ἔπιανε τὸν Γιακώβ ἡ στενοχώρια γιὰ τὶς χασοῦρες του. Πλαγιασμένος στὸ κρεβέτι, μὲ τὸ βιολί σιμά του, καὶ μὲ τὸ κεφάλι γεμάτο λογαριασμούς, ἔψαχνε τὸ δοξάρι καὶ μέσα στὸ σκοτάδι, τὸ βιολί ἀνάδινε ἕνα μελαγχολικὸ ἦχο πού ξαλαφρώνε κάπως τὸν Γιακώβ.

Πέρναι στὶς 6 Μαΐου, ἀρρώστησε ξάφνου ἡ Μάρθα. Ἀνάσαινε βαρειά, ἔπινε ὁλοένα νερὸ καὶ εἶχε ζαλάδες. Τ' ἄλλο πρωὶ ἀνάψε τὴ σόμπα, καὶ πῆγε νὰ φέρῃ νερό. Κατὰ τὸ βραδάκι ὁμως ἔπεσε στὸ κρεβάτι. Ὅλη ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ Γιακώβ ἔπαιζε βιολί, καὶ τὸ σούρουπο πῆρε τὸ τεφτέρι πούγραφε τὶς χασοῦρες του καὶ μὴ πού δὲν εἶχε τί ἄλλο νὰ κἀν ἄρχισε νὰ τὶς ἀθροίζει. Ἡ σούμα ξεπερνοῦσε τὰ χίλια ρούβλια. Μὲ τόση φρίκη τὸν γέμισε τέτοια χασούρα, πού πέταξε τὸ τεφτέρι, κατὰ

χαμα καὶ τὸ ποδοπάτησε. Ἐπειτα τὸ σήκωσε, καὶ βαρειαναστέναξε. Τὸ πρόσωπό του ἦταν κατακόκκινο, μούσκεμα στὸν ἰδρώτα. Συλλογιόταν πὼς ἂν αὐτὸ τὸ χιλιάριο τὸ χε βάλεϊ στὴν Τράπεζα, θάπαιρνε τὸ λιγώτερο σαράντα ρούβλια τὸ χρόνο ἀπὸ τὸν τὸκους. Κι αὐτὸ σήμαινε πὼς καὶ τὰ σαράντα ρούβλια ἦταν χασούρα. Μὲ δυὸ λόγια, ὅπου κι ἂν γύριζε, χασοῦρες παντοῦ καὶ κέρδος κανένα.

— Γιακώβ, φώναζε ἀναπάντεχα ἡ Μάρθα, πεθαίνω.

Κοίταξε τὴ γυναῖκα του. Τὸ πρόσωπό της ἦταν φλογισμένο ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ ἀσυνήθιστα διάφανο καὶ χαρούμενο. Κι ὁ Μπρουντζός, ποῦχε μάθει νὰ τὴν βλέπῃ χλωμὴ, φοβισμένη καὶ δυστυχισμένη, σάστισε. Θαρροῦσε πὼς στ' ἀλήθεια πέθαινε, καὶ ἦταν εὐτυχισμένη πού θάφηνε γιὰ πάντα τὸ καλυβάκι, τὰ κιβούρια καὶ τὸν Γιακώβ. Τώρα εἶχε καρφωμένο τὸ βλέμμα στὸ ταβάνι καὶ σποῦσε τὰ χεῖλιά της, λὲς καὶ θωροῦσε τὸ θάνατο τὸ λυτρωτὴ της, καὶ συναγροικίονταν μαζί του.

Ξημέρωσε. Ἀπὸ τὸ παραθύρι ξανοίγεις τὸν ἥλιο πού ἀνέβαινε. Κοιτώντας τὴ γριὰ γυναῖκα του ὁ Γιακώβ, ἀναλογίστηκε πὼς δάκερη τὴ ζωὴ του ποτὲ δὲν τῆς εἶχε φερθῇ καλά, ποτὲ δὲν τῆς εἶχε γλυκομιλήσει, ποτὲ δὲν τὴν εἶχε συμπονέσει, ποτὲ δὲν σκέφτηκε νὰ τῆς ἀγοράσῃ μιὰ μαντήλα, ποτὲ δὲν τῆς ἔφερε ἀπὸ τοὺς γάμους ἕνα μεζεδάκι, παρὰ μονάχα τῆς ἔβαζε τὶς φωνές, τὴν ἔβριζε γιὰ τὶς χασοῦρες του, καὶ τὴν φοβόριζε μὲ σφιγμένες γροθιές. Δὲν τὴν εἶχε χτυπήσει, βέβαια, ποτὲ, μὰ πολλὲς φορὲς τῆς ἔκοβε τὸ αἷμα καὶ τὴν ἄφηνε ἀσάλευτη ἀπὸ τὴν τρομάρα. Naί, καὶ τῆς εἶχε ἀπαγορεύει νὰ πίνῃ τσάι, γιὰτὶ καὶ χωρὶς αὐτὸ οἱ χασοῦρες του ἦταν μπλοκίτες. Ἐτσι ἐκείνη ἔπινε μονάχα ζεστὸ νερό. Καὶ τώρα πού ἀρχίζει νὰ καταλαβαίνει ὁ Γιακώβ γιὰτὶ ἡ Μάρθα εἶχε τόσο ἀλλόκοτη, ἐκστατικὴ ἔκφρασι στὸ πρόσωπό της, ἔνοιωσε ἀμηχανία.

Ὅταν ὁ ἥλιος σηκώθηκε κάμποσο, δανείστηκε τὸ κάρρο ἐνὸς γείτονα, καὶ κουβάλησε τὴ Μάρθα στὸ νοσοκομεῖο. Οἱ ἄρρωστοι δὲν ἦταν πολ-

λοί, κι ἔτσι χρειάστηκε νὰ περιμένουν μονάχα τρεῖς ὥρες. Χάρηκε πολὺ, ὅταν δὲν τοὺς δέχτηκε ὁ γιαιτρός, ἀλλὰ ὁ νοσοκόμος, ὁ Μαξιμ Νικολάιτς, ἕνας γέρος πού μ' ὅλο πού ἦταν μπεκρῆς καὶ καυγατζῆς, λέγαν ὅτι ἤξερε περισσότερα ἀπὸ τὸ γιαιτρός.

— Ὁ Θεὸς νὰ σ' εἴχῃ καλά, εἶπε ὁ Γιακώβ, μπάζοντας τὴ γερόντισσα στὸ ἐξωτερικὸ ἱατρεῖο. Μὲ τὸ συμπάθειο, Μαξιμ Νικολάιτς, πού σὲ σκοτίζω, μὰ τὸ βλέπεις καὶ μόνος σου, πὼς ἡ γριουλά εἶναι ἄρρωστη. Ἡ συντροφισσα τῆς ζωῆς μου, ὅπως λένε, μὲ τὸ συμπάθειο...

Σμίγοντας τὰ γκριζὰ του φρύδια καὶ χαϊδεύοντας τὶς μπαρμπέτες, ὁ νοσοκόμος ἀρχισε νὰ ἐξετάζῃ τὴ γερόντισσα πού καθόταν στὸ σκαμνάκι, γερτῇ, κοκκαλιάρω, μὲ μύτη πεταχτὴ καὶ μὲ τὸ στόμα μισάνοιχτο ἔτσι πούμοιαζε μὲ πουλὶ ἑτοιμὸ νὰ πιῇ νερό.

— Μπα... εἶπε ὁ νοσοκόμος ἄργα καὶ ἀναστέναξε. Γρίπη καὶ θάχη κομμάτι πυρετὸ. Ἐχει πέσει τύφος στὴν πολιτεία... Τί μπορῶ νὰ κάνω ἐγώ; Γριὰ εἶναι πιά, δόξα σοι ὁ Θεός... Πόσο χρονῶν;

— Ἐξήντα ἐννιά, Μαξιμ Νικολάιτς.

— Γριὰ εἶναι πιά. Ἐφτασε ἡ ὥρα της.

— Φυσικά! Ἐχεις μεγάλο δίκιο, εἶπε ὁ Γιακώβ, χαμογελώντας ἀπὸ εὐγένεια. Καὶ ἀπὸ καρδιάς σὲ εὐχαριστῶ γιὰ τὴν καλὴ σὺνῃ σου. Μὰ νὰ πῶ κι ἐγὼ μιὰ κουβέντα. Καὶ μιὰ μινύα ἀγαπᾷ τὴ ζωὴ.

Ὁ νοσοκόμος τοῦ ἀποκρίθηκε μ' ἕνα τόνο πού ὑπνοοῦσε πὼς μόνο ἀπὸ αὐτὸν κρεμόταν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατός της.

— Νὰ σοῦ πῶ τί νὰ κάνης, φίλε. Βάλε της στὸ κεφάλι μιὰ κρύα κομπρέσσα, καὶ δίνε της δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα ἀπὸ αὐτὰ τὰ σκονάκια. Ὡρα σὰς καλὴ.

Ἀπὸ τὴν ἔκφρασι πούχε πάρει τὸ πρόσωπο τοῦ νοσοκόμου, ὁ Γιακώβ κατάλαβε πὼς τὰ πράγματα ἦταν σκούρα καὶ πὼς κανένα σκονάκι δὲν θάκανε τίποτα. Ἦταν ὁλοφάνερό πὼς ἡ Μάρθα δὲν ἔπαιρνε γιαιτρεῖα σήμερα αὔριο, θὰ πέθαινε σίγουρα. Ἐπίασε τὸ νοσοκόμο ἀπὸ τὸ μπράτσο, ἔσμιξε τὰ μάτια καὶ τοῦ ψιθύρισε.

— Σωστά, Μαξιμ Νικολάιτς, μὰ νὰ τῆς πάρης αἷμα.

— Δὲν ἔχω καιρὸ, δὲν ἔχω καιρὸ. Πάρε τὴ γριὰ σου κι ὁ Θεὸς μαζί σας.

— Κάνε μου τὴ χάρι! τὸν ἰκέτευε ὁ Γιακώβ. Ἀφοῦ τὸ ξέρεις καὶ μόνος σου, πὼς σὰν ἦτανε στομαχόπονος, ἡ τίποτε ἄλλο κοιλιακό, τότε τὰ σκονάκια καὶ τὰ σιρόπια θὰ τὴ γιάτρευαν. Μὰ ἔχει πουντιάζει. Στὴν πούντα τὸ πρῶτο πού πρέπει νὰ κάνης εἶναι νὰ πάρης ἀπὸ τὸν ἄρρωστο αἷμα.

Ἀλλὰ ὁ νοσοκόμος εἶχε κιόλας φωνάξει τὸν ἐπόμενο ἄρρωστο, καὶ στὸ δωμάτιο μπῆκε μιὰ μουζικὰ μ' ἕνα ἀγοράκι.

— Σύρε! εἶπε στὸν Γιακώβ, ζαρώνοντας τὰ φρύδια.

— Βάνε της τουλάχιστο βδέλλα.

— Ὁ νοσοκόμος ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ οὐρλιαξε.

— Οὐτε κουβέντα!

Κι ὁ Γιακώβ ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ τὸ πρόσωπό του φλογίστηκε. Δὲν εἶπε ὁμως τίποτα. Περνώντας τὸ μπράτσο του ὀλόγυρα στὴ Μάρθα, τὴν ὠδήγησε ἔξω. Μόλις ἀνέβηκαν στὸ κάρρο, κοίταξε μὲ θυμὸ καὶ καταφρόνια τὸ νοσοκομεῖο καὶ εἶπε:

— Μασκαρά! Στούς πλούσιους παίρνεις αἷμα, μὰ γιὰ τὸ φτωχὸ λυπάσαι καὶ μιὰ βδέλλα. Ἡρώδη!

Μόλις φτάσανε καὶ μπῆκαν στὸ καλυβάκι, ἡ Μάρθα, γιὰ μιὰ στιγμή βσταχτήκε ἀπὸ τὴ σόμπα. Φοβόταν πὼς ἂν πλάγιαζε, ὁ Γιακώβ θ' ἀρχίζει νὰ γρινιάζῃ γιὰ τὶς χασοῦρες του, θὰ τὴν ἔβριζε ὅτι κοιμάται καὶ δὲν δαυλεύει. Ὁ Γιακώβ τὴν κοίταξε βαρυστησιμένα καὶ θυμήθηκε πὼς αὔριο ἦταν τ' Ἀν-Γιαν-νισοῦ τοῦ Βαπτιστῆ καὶ τὴν ἐπομένη τοῦ Ἀν-Νικόλα τοῦ Θαυματουργοῦ καὶ ἔπειτα ἐρχόταν Κυριακὴ καὶ μετὰ Δευτέρα—ἕνα ἡμέρα ἀργίας. Τέσσερις ἡμέρες θάπρεπε νὰ κάτῃ μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια, καὶ σίγουρα σι' ἀναμεταξύ ἡ Μάρθα θὰ πέθαινε. Σήμερα ἔπρεπε, λοιπὸν, νὰ τῆς φτιάξῃ τὸ φέρετρο. Πῆρε τὴν σιδερένια μεζούρα του, ζύγωσε τὴ γερόντισσα καὶ τὴν μέτρησε. Κατόπιν, ἐκείνη πλάγιασε κι ὁ Γιακώβ σταυροκοπήθηκε καὶ ἀρχισε νὰ μαστορεύῃ τὸ φέρετρο.

«Όταν άπόσωσε τή δουλειά, ό Μπρουντζος φόρεσε τά ματογυάλια του κι έγγραψε στο τεφτέρι με τίς χασούρες.

«Φέρετρο τής Μάρθας Ίβάνοβνας — 2 ρούβλια 40 καπίκια».

Κι άναστέναξε. Ή Μάρθα όλην ώρα άπόμμενε άμίλητη με τά μάτια σφαλιστά. Κατά τό βραδάκι, καθώς σουρούπωνε, φώναξε τόν άντρα της.

— Θυμάσαι, Γιακώβ; τούπε, κοιτώντας τον χαρούμενη. Θυμάσαι, έδω και πενήντα χρόνια ό Θεός μās χάρισε ένα μωρουδάκι με ξανθά μαλλάκια. Τότε έσύ κι έγώ καθόμασθε κάθε μέρα στην άκροποταμιά... κάτω από τήν ίτιά... και τραγουδούσαμε. Και πρόσθεσε γελώντας πικρά. — Πέθανε τό παιδί.

— Όνειροφαντασιές, είπε ό Γιακώβ.

Άργότερα ήρθε ό παππάς, έκανε εύχελαιο και κοινώνησε τή Μάρθα. Κάτι άκατανόητα άρχισε νά μурμουρίζει ή Μάρθα και κατά τά χαράματα ξεψύχησε.

Οί γριές γειτόνισσες τήν έπλυναν, τή σαβάνωσαν και τήν ξάπλωσαν στο κιβούρι. Για νά μήν πληρώσει τό διάκκο, ό Γιακώβ διάβαζε μενάχος του τούς ψαλμούς και γλύτωσε τό μπαξίσι και στο κοιμητήρι, γιατί ό φύλακας ήταν νονός του. Τέσσερις μουζίκoi κουβαλήσαν τό φέρετρο τζάμπα, άπό σεβασμό για τή μακαρίτισσα. Πίσω άπ τή νεκρή άκολούθησαν γριούλες, ζητιάνοι και δυο σακάτηδες. Οί μουζίκoi πού άντάμωσαν στο δρόμο σταυροκοπιόνταν με σεβασμό. Κι ό Γιακώβ ήταν πολύ ευχαριστημένος πού όλα έγιναν τιμημένα, τακτικά και φτηνά, δίχως νά παρεξηγηθί κανείς. Όταν άποχαιρετούσε για πάντα τή Μάρθα, χτύπησε με τό δάχτυλο τό φέρετρο κι άναλογίστηκε: «Σπουδαία δουλειά».

Άλλά τήν ώρα πού γύριζε άπ τό κοιμητήρι, τον τσάκισε ή κούρσσι. Ένοιωσε άσχημα, βαρειανάσαινε, και μόλις πού στεκόταν στα πόδια του. Άλλόκοτες σκέψεις στριμώχνονταν στο κεφάλι του. Θυμήθηκε πάλι πώς ποτέ δέν είχε συμπονεσει τή Μάρθα και ποτέ δέν τής είχε γλυκομιλήσει. Τά πενήντα δυο χρόνια πού έζησαν μαζί στο ίδιο καλυβάκι τού φαίνονταν αιωνιότητα,

κι ωστόσο, σ' όλη ατή τήν αιωνιότητα, ποτέ δέν τήν είχε συλλογιστή, ποτέ δέν τήν είχε προσέξει, παρά τής φερόταν σαν νάταν γάτα ή σκυλί. Κι όμως εκείνη καθεμέρια άναβε τή σόμπα, μαγείρευε, φούρνιζε, κουβαλούσε νερό, έκοβε τά ξύλα, και πλάγιαζε μαζί του στο ίδιο κρεβάτι. Κι όποτε αὐτός γυρνούσε μεθυσμένος άπό τούς γόμους εκείνη έπαιρνε τό βιολί του με σεβασμό, τό κρεμούσε στον τοίχο, και τόν έβαζε νά πλαιγίσουν — κι όλα τούτα σιωπηλά, με τή φοβισμένη, βασανισμένη έκφραση στη θωριά της. Και τώρα αὐτός ένοιωσε πώς ήθελε νά τή συμπονεσει και νά τής άγορήσει ένα δώρο, μα ήτανε πια πολύ άργά...

Τόν ζύγωσε με χαμόγελα και ρεβεράντσες ό Ρότσιλντ.

— Σε γύρενα, μπάρμπα, τού είπε. Ό Μωυσής Ίλιτς σε χαιρετά και λέει παρευθης νά πās νά τον εύρης.

Ό Γιακώβ ένοιωσε νά τού άνεβαίνουν δάκρυα.

— Τράβα! τού φώναξε και εξακολουθήσε τό δρόμο του.

— Τί πā νά πī αὐτό! φώναξε άνήσυχος ό Ρότσιλντ, τρέχοντας πίσω του. Ό Μωυσής Ίλιτς θά παρεξηγηθί. Σε θέλει παρευθης.

Ό τρόπος πού ξεφύσαγε και ζάρωνε τά μάτια του ό Έβραϊος, κι οι άναρίθμητες κόκκινες πιτσιλίες στο μούτρο του, έφεραν άηδία στον Γιακώβ. Άηδία τούφερε κι ή πράσινη ρεντιγκότα του με τά μαύρα μπαλώματα, κι όλο τό εύθραυστο, λεπτεπίλεπτο σουλούπι του.

— Γιατί χώνεσαι μέσ' στα πόδια μου, σκορδοστούμπι; ούρλιαξε. Χάσου!

Θύμωσε κι ό Έβραϊος και πάτησε τίς φωνές.

— Νάσαι πιό εύγενικός μαζί μου, γιατί θά σε πετάξω μέσα στο περιβόλι.

— Χάσου άπ' τά μάτια μου! βρούχηξε ό Γιακώβ, χυμώντας καταπάνω του με σφιγμένες γροθιές. Χάσου άπ' τά μάτια μου, έξάμβλωμα, γιατί θά σε κάνω νά ξεράσεις τήν ψυχή άπ' τό σάπιο κορμί σου! Δέν θέλω κουβέντες με Γιαχουντίδες.

Ό Ρότσιλντ πάγωσε άπό τόν

τρόμο. Κατάκατσε καταγής κι άνέμιζε τά χέρια πάνω άπ' τό κεφάλι, σαν νά προφυλαγόταν άπό χτυπήματα. Έπειτα άναπήδησε και τόβαλε στα πόδια. Καθώς έτρεχε χοροπηδούσε και κουνούσε τά χέρια. Κι έβλεπε τούς σπασμούς στη μακρυά και άσαρκη ραχοκοκαλιά του. Τά χαμίνια άναγάλλισαν με τό έπεισόδιο και τόν πήραν ξεπίσω ξεφωνίζοντας. «Γιαχουντί! Γιαχουντί!» Τά σκυλιά τόν κυνηγήσαν με δυνατά γαυγίσματα. Κάποιος γέλασε, έπειτα κάποιος άλλος σφύριξε και τά σκυλιά γαυγίζουν όλοένα πιο δυνατά. Κι ύστερα, κάποιος σκύλος θά τόν δάγκωσε, γιατί ό Ρότσιλντ άφησε μιá σβυσμένη κραυγή γεμάτη άπόγνωσι.

Ό Γιακώβ διάβηκε άπ' τό κοινοτικό λιβάδι, κι έφτασε στην άκρη τής πολιτείας. Στο δρόμο τά παιδιά τού φωνάζαν «Μπρουντζο! Μπρουντζο!» Με μιá διαπεραστική κρωξιά μιá μεκάτσα πέταξε ολόγυρά του, οι πάπιες ξεφώνιζαν. Ό ήλιος έψηνε τά πάντα κι οι άναλαμπάδες τού νερού ήταν τόσο έκτυφλωτικές πού δέν μπορούσαν νά κοιτάξουν. Ό Γιακώβ βάδιζε στο μονοπάτι στο μάκρος τής άκροποταμιάς και είδε μιá μεγάλωση κυρία με ροδοκόκκινα μάγουλα νά βγαίνει άπ' τίς μπανιέρες. Λίγο πιό κάτω κάμποσα παιδιά μάζευαν καβούρια. Μόλις τόν είδαν τού φωνάξαν με μοχηρία: «Μπρουντζο! Μπρουντζο!» Και κίνη τή στιγμή, μπροστά του ξεπρόβαλε μιá πελώρια γέριχη ίτιά, με μιá τεράστια κουφόλα, όπου φώλιαζε ένα κοράκι... Και ξάφνου, ό Γιακώβ άναθυμήθηκε τό παιδί με τά ξανθά μαλλάκια πού τούλεγε ή Μάρθα... Ναι, ήταν ή ίδια ίτιά, πράσινη, σιωπηλή, θλιβερή... Πώς είχε γεράσει, ή καιμενούλα!

Κάθισε στα ριζά της, κι άρχισε νά θυμάται. Στην άντικρυνή όχη πού τώρα ήταν ένα πλημμυρισμένο λιβάδι, τότε υπήρχε ένα δασάκι άπό σημύδες, και παραπέρα, εκεί πού τώρα λαμποκοπούσε στον όρίζοντα ένας φαλακρός λόφος, ήταν ένας πευκιός. Στο ποτάμι άνεβοκατέβαιναν σλέπια. Αλλά τώρα όλα ήταν άχαρα και μονότονα. Στην άντικρυνή όχη ύψωνόταν μιá μοναχική ση-

μύδα, νεαρή και λυγερή σαν κορίτσι. Και στο ποτάμι, εκεί πού κάποτε περνοδιαβαίνουν οι μαούνες, τώρα έβλεπες μονάχα πάπιες και χήνες. Θαρρούσε πώς τώρα άκόμα κι οι χήνες είχανε μικρήνει. Ό Γιακώβ έκλεισε τά μάτια κι είδε με τή φαντασία ένα μεγάλο κοπάδι άσπρες χήνες νά πετάνε καταπάνω του.

Άρχισε ν' άναρρωτιέται πώς έγινε και σαράντα ή πενήντα χρόνια τώρα δέν είχε ζυγώσει ποτέ τό ποτάμι ή κι άν τόχε ζυγώσει ποτέ δέν τό πρόσεξε. Κι όμως ήταν πολύ σπουδαίο ποτάμι, κάθε άλλο παρά άξιοκαταφρόνητο. Θά μπορούσε νά φαρύνη έδω, και θά μπορούσε νά πουλάη τά ψάρια στους εμπόρους, στους δημόσιους ύπολληλους και στο μπουφετζή τού σιδηροδρομικού σταθμού, και θάβαζε τά λεπτά στην Τράπεζα. Θά μπορούσε νά μπαίνει στη βάρκα και νά λάμνη άπό άρχοντικό σε άρχοντικό και νά παίξει τό βιολί του. Όλοι θά τόν πληρώναν. Θά μπορούσε άκόμα νά γίνη μαουνιέρης — πιό καλά παρά νά φτιάχνει κιβούρια. Θά μπορούσε νά τρέφει χήνες, νά τίς σφάζει και νά τίς στέλνει τό χειμώνα στη Μόσχα — μονάχα άπ' τά πούπουλα θάβγαζε δέκα ρούβλια τό χρόνο. Άλλ' αὐτός σ' όλη τή ζωή του χασμουριόταν και δέν έκανε τίποτα. Τί χασούρες! Άχ, τί χασούρες! Κι άν τάκανε όλα μαζί — και φαρās και βιολιτζής και μαουνιέρης και χηνοτρόφος — τί πλούτη θάχε σοδεύσει! Ποτέ του όμως ούτε τ' όνειρευτηκε τούτο. Ή ζωή του είχε κυλήσει χωρίς κέρδη, χωρίς ευχαρίστησι. Όλα είχαν ξεγλιστρήσει άπορατήρητα. Και μπροστά του δέν άπόμμενε τίποτα. Κοιτώντας τά περασμένα — τίποτ' άλλο άπό χασούρες, τέτοιες χασούρες πού νά τίς σκέφτεσαι σου πάγωνε τό αίμα. Μα γιατί νά μή μporή νά ζήση ό άνθρωπος δίχως τέτοιες χασούρες; Γιατί νά πετασκόφουν τό δασάκι με τίς σημύδες και τόν πευκιό; Γιατί κανείς δέν χρησιμοποιοει τό κοινοτικό λιβάδι! Γιατί οι άνθρωποι κάνουν έκείνο άκριβώς πού δέν πρέπει; Γιατί αὐτός ολάκερη τή ζωή του ξεφώνιζε, ούρλιαζε, έσφιγγε τίς πουλιές του κι έβριζε τή γυναίκα του; Για ποιό άκατανόητο λόγο νά τρο-

μάξη τὸν Ἑβραῖο ; Γιατί, ἀλήθεια, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀφήνουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο νὰ ζήσει εἰρηνικά ; Κι ὅλα τοῦτα εἶναι χασοῦρες ! Φοβερὲς χασοῦρες ! Ἄν δὲν ὑπῆρχε τὸ μῖσος καὶ ἡ κακία, οἱ ἄνθρωποι, θὰ κέρδιζαν ἀμύθητα πλούτη ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Ἐκείνη τὴ νύχτα στὸ μυαλὸ τοῦ Γιακώβ στριφογύριζαν ἡ ἱτιά, τὰ ψάρια, οἱ χῆνες, ἡ Μάρθα μὲ τὸ πουλήσιο προφίλ, τὸ χλωμό, ἀξιοθρήνητο πρόσωπο τοῦ Ρότσιλντ, καὶ μὴ στρατιά ἀπὸ μουσοῦδες πού ξεπετάγονταν ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ τοῦ ψιθύριζαν γιὰ χασοῦρες. Στριφογυρνοῦσε στὸ κρεβάτι καὶ πέντε φορές ἐκείνη τὴ νύχτα σηκώθηκε κι ἔπαιξε τὸ βιολί του.

Τὸ πρῶτὸ μὲ κόπο σύρθηκε ὡς τὸ νασκομεῖο. Πάλι ὁ Μαξίμ Νικολάιτς τοῦ ὥρισε νὰ βάλῃ στὸ κεφάλι μιὰ κρύα κομπρέσσα καὶ τοῦδωσε τὰ σκονάκια. Κι ἀπ' τὴν ἔκφρασι πούχε πάρει τὸ πρόσωπό του, κι ἀπ' τὸ ὕψος του, ὁ Γιακώβ κατάλαβε πὼς τὰ πράγματα ἦταν σκούρα καὶ κανένα σκονάκι δὲν θάκανε τίποτα. Ἀλλὰ γυρνώντας στὸ σπῆτι συλλογίστηκε πὼς μὲ τὸ θάνατο θάβγαине τουλάχιστον ἓνα κέρδος. Δὲν θάπρεπε πιά νὰ τρώῃ, νὰ πίνῃ, νὰ πληρώνῃ φόρους καὶ νὰ βρίζει τοὺς ἄλλους. Κι ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος δὲν μένει στὸν τάφο του ἓνα χρόνο, μὰ αἰῶνες, χιλιάδες χρόνια, τὸ κέρδος ἦταν κολλοσσιαῖο. Μὲ δυὸ λόγια, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μιὰ χασούρα, ἐνῶ ὁ θάνατος εἶναι κέρδος. Ὡστόσο, ἂν καὶ σωστός αὐτός ὁ λογαριασμός, πάλι ἦταν προβληματικός καὶ πικρός. Γιατί τάχα εἶναι ἔτσι φτιαγμένα τὰ πράγματα κι ἡ ζωὴ πού σου χαρίζεται μόνο μιὰ φορά, διαβαίνει διχῶς κέρδος ;

Δὲν λυπόταν πού πέθαινε, ἀλλὰ μόλις ἔφτασε στὸ σπῆτι κι ἀντίκρουσε τὸ βιολί του, ἡ καρδιά του βάρυνε, καὶ τὸν κυρίεψε θλίψη. Τὸ βιολί δὲν μπορούσε νὰ τὸ πάρῃ στὸν τάφο. Θάμνε οὐφαναούλι καὶ θὰ πόθαινε κι αὐτὸ ὅ,τι ἔπαθε τὸ δασάκι μὲ τὶς σημύδες κι ὁ πευκιδῶς. Ὅλα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο χάνονταν· κι αὐτὸ θὰ χανόταν ! Ὁ Γιακώβ σίμωσε στὸ κατώφλι τοῦ καλυβιοῦ καὶ κάθησε στὸ ξώσκαλο, σφίγγοντας τὸ βιολί

στὸν ὦμο του. Κι ἐνῶ συλλογιόταν ἀκόμα τὴ ζωὴ ποῦναι ὅλο φθορὰ καὶ χασοῦρες, ἔρχισε νὰ παίξῃ. Καὶ καθὼς ξεχύθηκε ὁ σκοπὸς παραπνεύμενος καὶ θλιβερός, δάκρυα κυλῆσαν στὰ μάγουλά του. Κι ὅσο πιο πολὺ συλλογιόταν, τόσο πιο θλιβερὸ γινόταν τὸ τραγούδι τοῦ βιολιῦ.

Τὸ μάνταλο ἔτριξε δυὸ φορές καὶ στὴν ξώθουρα παρουσιάστηκε ὁ Ρότσιλντ. Διάβηκε τὴ μισὴ αὐτὴ θαρραλέα, μὰ βλέποντας τὸν Γιακώβ, κοντοστάθηκε, καὶ σίγουρα ἀπ' τὴν τρομὰρα του ἔρχισε νὰ τοῦ κἀν σχέδια μὲ τὰ δάχτυλα σὰν νάθελε νὰ τοῦ πῇ τὴν ὥρα.

— Σίμωσε, μὴ φοβάσαι, τοῦγενεψε καλῶσινάτα ὁ Γιακώβ. Ἔλα.

Ὅλος δυσπιστία καὶ φόβο, ὁ Ρότσιλντ ἦρθε πιδ σιμά, καὶ στάθηκε δυὸ βήματα πέρα του.

— Μὴ μὲ χτυπήσης, Γιακώβ, δὲν φταίω ἐγὼ ! εἶπε μὲ μιὰ ὑπόκλισι. Μὲ ξανάστειλε ὁ Μωυσῆς Ἰλιτς. « Μὴ φοβάσαι ! » μοῦ λέει, « σὺρε ξανὰ στὸν Γιακώβ καὶ πές του πὼς χωρὶς αὐτὸν δὲν τὰ βγάνουμε πέρα. » Ὁ γάμος εἶναι τὴν Τετάρτη. Ἡ κόρη τοῦ Σαποβάλῳφ πεντρεῦεται ἓνα πλούσιο. . . Θάναί γάμος ἄλφα-ἄλφα, πρόσθεσε ὁ Ἑβραῖος κλείνοντας τὸνα μάτι.

— Δὲν μπορῶ νὰ πᾶω, ἀποκρίθηκε βαρεῖα νασαίνοντας ὁ Γιακώβ. Εἶμαι ἄρρωστος, ἀδελφέ μου.

Καὶ πάλι ἔπιασε τὸ δοξάρι, καὶ πάλι δάκρυα ἀναβλύσαν ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ στάξαν πάνω στὸ βιολί. Ὁ Ρότσιλντ τὸν ἀκούγε προσεχτικά, ὀρθὸς στὸ πλευρὸ του, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὸ στήθος. Λίγο-λίγο ἡ δυσπιστία κι ὁ τρόμος στὴ θωριά του, μετᾶλλαξαν σὲ πόνο καὶ λύπη, στριφογυρνοῦσε τὰ μάτια σὰν νὰ τὸν ἐσφίγγε τυραννικὴ ἡ συγκίνησι, κι ἀναστέναξε « Ἀχ ! » Καὶ τὰ δάκρυα κυλῆσαν στὰ μάγουλά του ἀργὰ κι ἀφήκαν μαύρους μικροὺς λεκέδες στὴν πράσινη ρεντιγκότα του.

Ὅλη ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ Γιακώβ ἔμεινε στὸ κρεβάτι ἀνήσυχος. Τὸ βραδάκι ἦρθε ὁ παπᾶς καὶ τὸν ἐχομολόγησε. Τὸν ρώτησε ἂν εἶχε κἀνα ἐξέχωρο κρίμα πούθελε νὰ τοῦ συχωρεθῇ. Κι ὁ Γιακώβ, συγκεντρώνοντας τὸ μνημονικὸ του πού ἔσβυνε, ἀνα-

θυμήθηκε τὴ δυστυχισμένη θωριά τῆς Μάρθας καὶ τὴν ἀπελπισμένη κραυγὴ τοῦ Ἑβραίου σὰν τὸν δάγκωνε τὸ σκυλί. Ψιθύρισε μὲ μισοσβησμένη φωνή.

— Νὰ δώσετε τὸ βιολί στὸν Ρότσιλντ.

Καὶ τώρα ὅλοι ἀναρωτιοῦνται στὴν πολιτεία. Ποῦ βρῆκε ὁ Ρότσιλντ τόσο σπουδαῖο βιολί ; Τ' ἀγόρασε, τὸ κλεψε. . . ἢ τοῦ τὸ δῶσαν ἐνέχυρο ; Πᾶει πιά καιρὸς πού παράτησε τὸ σουραῦλι του καὶ τώρα παίξει μονάχα βιολί. Κι ἀπ' τὸ δοξάρι του

βγαίνουν οἱ ἴδιοι πένθιμοι τόνοι πού ἐβγαίνουν ἄλλοτε ἀπὸ τὸ φλάουτό του. Ἀλλὰ ὅποτε πασχίζει νὰ παίξῃ τὸ τραγούδι πού ἔπαιξε ὁ Γιακώβ καθισμένος στὸ ξώσκαλό του, τὸ βιολί ἀναδίνει ἓνα σκοπὸ τόσο σπαρχτικό καὶ θλιμμένο, πού ὀλοι δακρύζουν. Κι ὁ ἴδιος στριφογυρίζει τὰ μάτια κι ἀναστενάζει. . . Ἀλλὰ τοῦτο τὸ καινούργιο τραγούδι τόσο πολὺ ἀρέσει σ' ὅλους, πού οἱ πλούσιοι ἔμποροι κι οἱ ἀξιωματοῦχοι πάντα φωνάζουν τὸν Ρότσιλντ στίς κοινωνικὲς συναναστροφές καὶ τὸν ἀναγκάζουν νὰ τὸ παίξῃ καμιά δεκαριά φορές.

♦ Ἀφοῦ ἐξῆσε πολλὰ χρόνια στὴν Ἀμερικὴ ἓνας Ρῶσος ἀποφάσισε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα. Ἀφῆσε στὴ Νέα Ὑόρκη τὸ γυιὸ του μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὴν κόρη τοὺς Σάρα πού ἔκλεινε τὰ πέντε τῆς χρόνια καὶ ἔφυγε μὲ τὴ συμφωνία, ἂν ἦταν καλὰ τὰ πράγματα, νὰ τοὺς γράψῃ νὰ πᾶνε κι αὐτοὶ στὴ Ρωσία. Ὑστερα ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ἦρθε γράμμα ἀπὸ τὸν πατέρα : Εἶναι ὑπέροχο νὰ ξαναβρισκεσαι πίσω στὴν πατρίδα. Ἡ ζωὴ εἶναι ὡραία ἐδῶ. Σᾶς περιμένω νὰ ἔρθετε μόλις μπορέσετε — βέβαια μετὰ τὸ γάμο τῆς Σάρας.

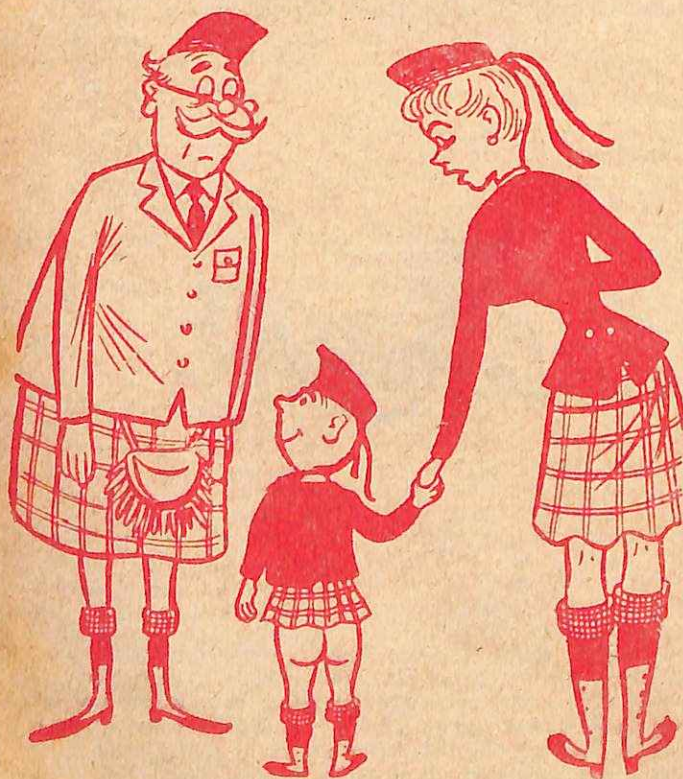
Coronet

♦ Ἐνα χαλί παραπονιέται σ' ἓνα μουσαμά : — Εἶσαι τόσο καλός, πού ποτὲ δὲ σὲ χτυποῦν !

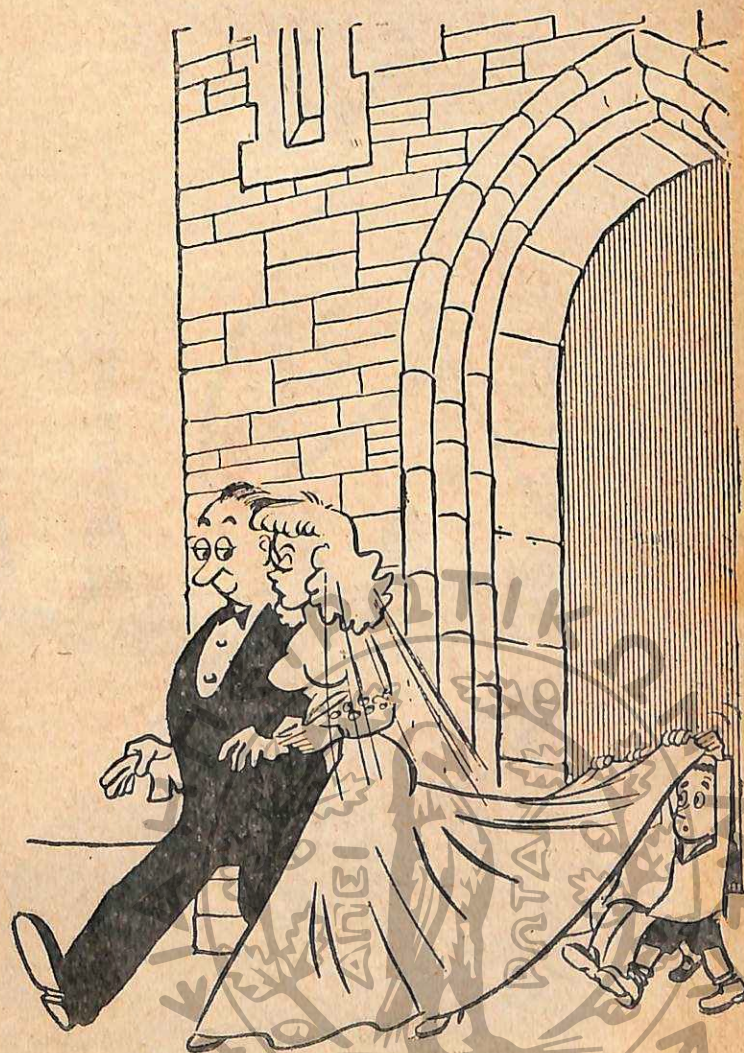
Constellation

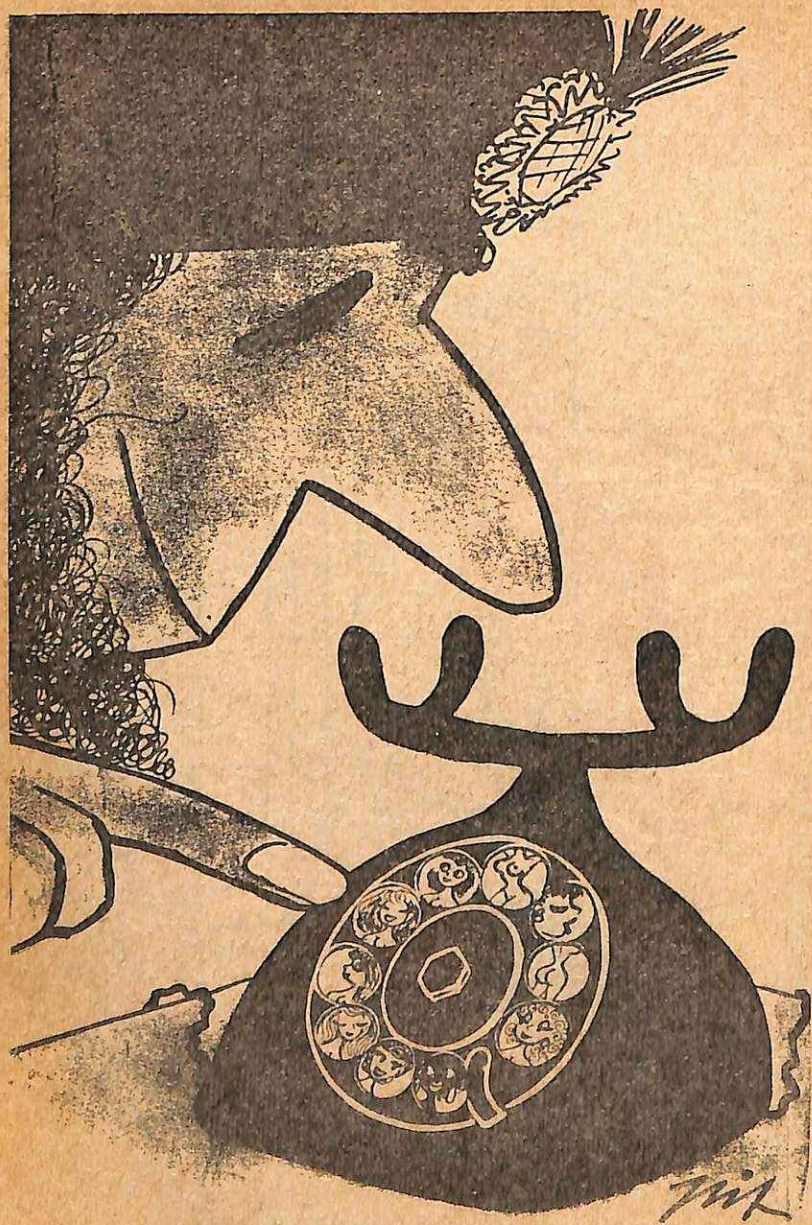
Τὸ γέλιο εἶναι ζωὴ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

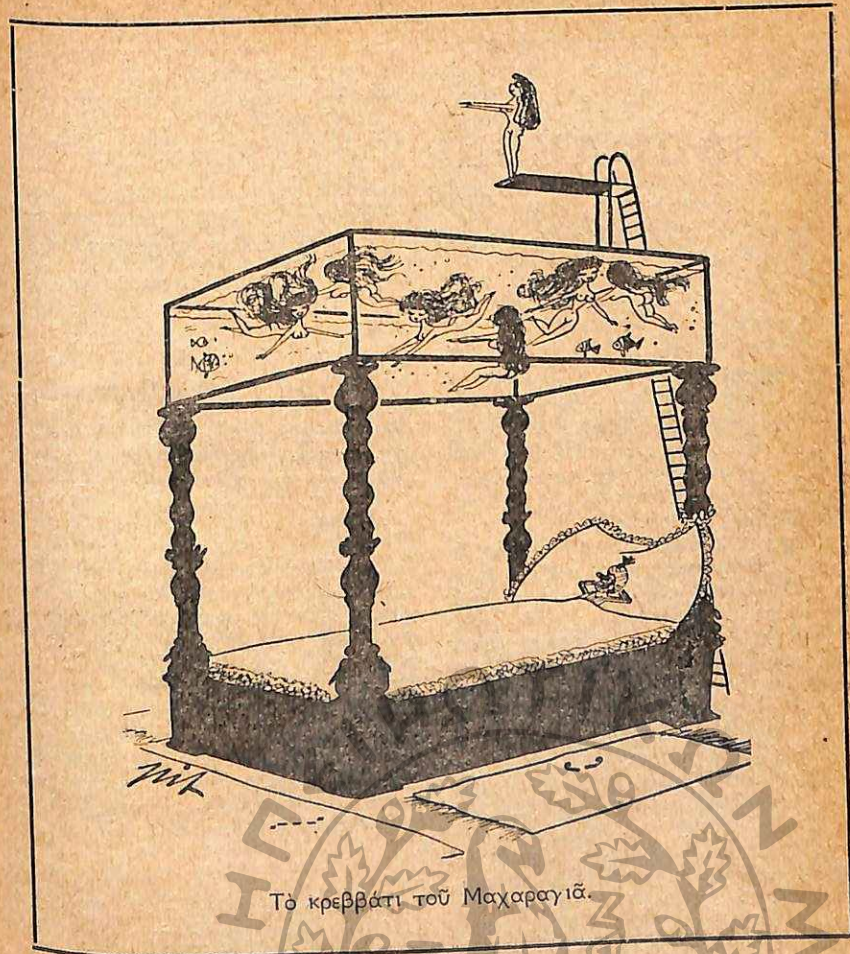

— Μεγαλώνει, δυστυχώς, πολύ γρήγορα... Πρέπει νὰ τοῦ πάρουμε ἕνα μεγαλύτερο κοστούμι.

Τὸ τηλέφωνο τοῦ Μαχαραγιᾶ

Τὸ κρεββάτι τοῦ Μαχαραγιᾶ.

‘Ο ἀετός τοῦ Ναπολέοντα παρ’ ὀλίγο νὰ ἦταν δικέφαλος !

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ

καὶ ἡ Πανώρηα Κομνηνὴ

Α πομνημονεύματα γράφανε πάρα πολλοὶ ἀπ’ ὅσους πλησιάζανε τὸ Ναπολέοντα. Στρατηγοὶ του, γιατροὶ του, ὑπηρετές του, δεσμοφύλακες ἔγραψαν καὶ τύπωσαν τόμους ὁλόκληρους πάνω στὴ μορφή τοῦ μεγάλου Κορσικανοῦ.

Μέσα στὶς χιλιάδες λοιπὸν τὰ σχετικὰ δημοσιεύματα εἶναι καὶ τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς δούκισσας τοῦ Ἀμπραντές.

Ἀλλὰ ἐκείνη πού κρύβεται κάτω ἀπ’ αὐτὸ τὸν τίτλο, δὲν εἶν’ ἄλλη ἀπὸ τὴ δεσποινίδα Λώρα Περμόν, κόρη τῆς κυρίας Πανώρας Περμόν, τὸ γένος Κομνηνοῦ, ἀπὸ τὴν Κορσική. Μ’ ἄλλα λόγια ἡ σύζυγος τοῦ συμπαθέστατου στρατηγοῦ Ζυνό, πιστοῦ φίλου τοῦ Ναπολέοντα, εἶχε ἑλληνικὸ αἷμα στὶς φλέβες της.

Στὰ ἀπομνημονεύματά της ἀφιερώνει ὁλόκληρες σελίδες γιὰ νὰ μᾶς περιγράψῃ τὴν ἑλληνικὴ της καταγωγή. Στὸ κοιμητήρι τοῦ Μονπαρνὲς στὸ Παρίσι ὑπάρχει μιὰ ἐπιγραφή : «Ἐδῶ κείται ἡ Κομνηνὴ, δούκισσα τοῦ Ἀμπραντές». Ἡ παράξενη μοῖρα θέλησε νὰ συνδυασθοῦν στὸ σταυρὸ τῆς γυναίκας αὐτῆς, τὸ ὄνομα τοῦ πιὸ ἐνδοξου βασιλιά τοῦ Βυζαντίου μὲ τὸν ἐπιχρυσωμένο τίτλο ἐνὸς πορτογαλικοῦ Δουκάτου.

Ἡ κυρία Πανώρηα Περμόν ἦταν πολὺ πλούσια ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, πού στὴ Γαλλικὴ Ἐπαναστάσι ὅμως ἔχασε ὅλη του τὴν περιουσία. Ἐτοί ἡ χήρα του μὲ μεγάλη δυσκολία ἀνάδρεψε τὴ Λώρα καὶ τὰ δύο ἀδέρφια της.

Ἡ μητέρα τῆς Λώρας ἦταν τὸ γένος Κομνηνοῦ καὶ ὁ ἀδερφός της Δημήτριος ἦταν πασίγνωστος στοὺς κύκλους τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσας σὰν πρίγκιπας τοῦ Βυζαντίου.

Στὴν Κορσικὴ ὑπῆρχε ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ μεσαίωνα μιὰ δυνατὰ ριζωμένη ἑλληνικὴ παροικία. Ἀχνάρια ἀπὸ αὐτὴ τὴν παροικία, πού δὲν εἶναι τίποτ’ ἄλλο παρὰ πρόσφυγες ἔγκατεστημένοι στὸ νησί ὕστερα ἀπὸ τὴ διάλυσι τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας, ἐπιζοῦν ἀκόμα καὶ στὶς ἡμέρες μας. Χωρὶά ὁλόκληρα τῆς Κορσικῆς κρατοῦν τὴν ὀρθοδοξία τους, τὴν ἑλληνικὴ τους συνείδησι καὶ μιλοῦνε παρεφθαρμένα ἑλληνικά.

Στὶς 3 Ὀκτωβρίου τοῦ 1675 τρεῖς χιλιάδες ψυχὲς ξεκίνησαν ἀπὸ τὴ Μάνη μὲ ἀρχηγὸ τους τὸν Κωνσταντῖνο Στεφανόπουλο-Κομνηνὸ. Ἐκαναν σκάλα στὴ Σικελία καὶ ἔπειτα στὴ Γένουα. Ἀπὸ κεῖ ἡ γενοιάτικη Γερουσία τοὺς ξεφορτώθηκε στέλνοντάς τους στὴν Κορσικὴ, ὅπου φθάσανε αἰσιῶς στὶς 14 Μαρτίου τοῦ 1676. Τοὺς παραχωρήθηκαν τρεῖς τοποθεσίες, ἡ Πασμιά, ἡ Σαλόνια καὶ ἡ Ρεβιούντα. Ὁ Κωνσταντῖνος Κομνηνὸς πῆρε τὸν τίτλο καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ χωροδεσπότη.

Οἱ Ἕλληνες, προκομμένοι καὶ ἐργατικοὶ καθὼς ἦταν, μεταμορφώσανε γρήγορα σὲ λουλουδισμένα περιβόλια τὶς ἔξρες πού τοὺς δώσανε. Ἀρχίσανε

ἀτέλειωτοι καυγάδες μὲ τοὺς ντόπιους ὥσπου στὸ τέλος οἱ Ἕλληνες κατέφυγαν στὸ Αἰάκειο, ἀφήνοντας τὰ κτήματά τους. Ὁ ἀρχηγὸς τους τότε Ἰωάννης Κομνηνὸς ἀντιμετώπισε μὲ παλληκαριά τοὺς ἀγριεμένους Κορσικανούς. Ὁ Ἰωάννης Στεφανόπουλος Κομνηνὸς ἄφησε 5 γιούς. Ἐνας ἀπ’ αὐτοὺς ἦταν ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ πατέρας τῆς Πανώρης, πού ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὶς κακοτυχίες τῆς οἰκογενείας του στὴν Κορσικὴ παρακάλεσε τὰ παιδιά του νὰ μείνουν ἀνύπαντρα γιὰ νὰ σβῆσῃ μὲ τὴ γενιά τους ἡ οἰκογένεια. Ἡ Γαλλία ἐν τῷ μεταξὺ κατέλαβε τὴν Κορσικὴ καὶ τὰ προνόμια τῶν Κομνηνῶν πού εἶχαν δώσει οἱ Γενοβέζοι τελείωσαν. Τὰ κτήματά τους ἐδημεύθηκαν. Ὑστερὰ ὅμως ἀπὸ πολλὰ διαβήματα τῆς Λώρας Δημήτρη Κομνηνοῦ, ἡ γαλλικὴ Αὐλὴ ἀναγνώρισε ἐπισήμως τὴν καταγωγή τοῦ Δημητρίου Κομνηνοῦ ἀπὸ τὸν Δαυὶδ Β’, τελευταῖο αὐτοκράτορα τῆς Τραπεζούντας καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ σχετικὸ δίπλωμα εὐγενείας μὲ ἡμερομηνία 15 Ἀπριλίου 1782. Αὐτὸ τὸ γενεαλογικὸ παραμῦθι, πού ἴσως νὰ ἔχει καὶ ἱστορικὴ ἀκρίβεια, ἔχει συνέχεια πλὴν ἀφορᾷ τὸν ἴδιο τὸν Ναπολέοντα καὶ τὴν οἰκογένειά του. Ἡ Λώρα Περμόν Κομνηνὴ μᾶς ἔβγαλε στὴ μέση τὸν ἱστορικὸ θρύλο γιὰ τὴν ἑλληνικὴ καταγωγή τοῦ Ναπολέοντα. Δὲν μᾶς τὸ λέει μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, ἀλλὰ μᾶς τὸ παρουσιάζει σὰν κάτι τὸ πολὺ πιθανόν.

Ὅταν, λέει, ὁ γενάρχης τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος Κομνηνὸς ἀποβίβαστῃκε στὴν Κορσικὴ, εἶχε ἀνάμεσά στοὺς γιούς του καὶ ἓναν πού τὸν λέγανε Καλόμερο. Ὁ πατέρας του τὸν ἔστειλε στὴ Φλωρεντία, στὴν Αὐλὴ τοῦ Μεγάλου Δούκα τῆς Τοσκάνης. Ἐκεῖ ὁ Καλόμερος Κομνηνὸς ἔρριξε ρίζες καὶ ἄλλαξε καὶ τὸν ὄνομά του ἀπὸ Καλόμερος σὲ Μπουόνα Πάρτε. Τὸ ἴδιο ἔγινε, ὅπως μᾶς λέει ἡ Ἀμπραντές, καὶ μὲ τοὺς γιατροὺς τῆς Μάνης πού ἔγιναν στὴν Ἰταλία Μέντιτσι καὶ μὲ ἄλλους πρόσφυγες Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πού ὅταν πῆγαν στὴν Ἰταλία ἀλλάξανε ὀνόματα καὶ συνέβησι ἐθνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ.

Κάποτε λοιπὸν ὁ Μπουοναπάρτε ἢ κάποιος ἀπόγονός του ξαναγύρισε στὴν Κορσικὴ καὶ ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ, ἔχοντας ἑξαίρεσι πιά τὴν ἑλληνικὴ του καταγωγή. Ἰσχυρίζεται λοιπὸν ἡ δούκισσα ὅτι στὴν οἰκογένειά της συνηθίζανε ἀνέκαθεν νὰ μιλοῦν γιὰ τοὺς Μπουοναπάρτε μὲ τὸ ἑλληνικὸ τους ὄνομα Καλόμεροι. Στενὴ φιλία συνέδεε ἀπὸ παλιὰ τὶς δύο οἰκογένειες. Στὰ 1789 ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας στὴ Βενετία ἔγραψε ἓνα βιβλίο γιὰ τοὺς Μπουοναπάρτε τῆς Κορσικῆς ὅπου τοὺς ἀναφέρει μὲ τὸ διπλὸ ὄνομα Μπουοναπάρτε - Κομνηνοί. Ἦτανε λοιπὸν φυσικὸ νὰ συνδεθοῦν μιὰ Κομνηνὴ, ὅπως ἡ μητέρα τῆς Λώρας, μὲ τὴ Λαίτιτσια Ραμολίνο, πού εἶχε μπιτὴ στὴν οἰκογένειά της παίρνοντας ἓνα Μπουοναπάρτε, τὸν πατέρα τοῦ Ναπολέοντα.

Ἡ Λώρα πρόφτασε τὸν μικρὸ Ναπολέοντα, πολὺ μεγαλύτερό της, στὴν Κορσικὴ. Οἱ παιδικές της ἀναμνήσεις δὲν περιέχουν ἐξαιρετικὲς ἐντυπώσεις ἀπ’ αὐτόν. Κοινότατο παιδί, γράφει. Τίποτε δὲν προμηνούσε τὸ μέλλον του.

Ὅταν οἱ γονεῖς τῆς Λώρας ἐγκαταστάθηκαν στὸ Παρίσι, ἀναλάβανε τὴ φροντίδα τῆς δεσποινίδας Μαριδίννας Μπουοναπάρτε πού ἦταν ἐσωτερικὴ στὸ Σαιν Ζὺρ, στὸ ἀριστοκρατικὸ Παρθεναιαγωγεῖο, καὶ τοῦ νεορροῦ Ναπολέοντα, ὁ ὁποῖος μόλις εἶχε μπιτὴ στὴ Στρατιωτικὴ Σχολὴ τοῦ Παρισιῦ.

Φτωχὸς, πλὴν φτωχὸς ὁ καημένος ὁ Ναπολέων. Ἐχεῖ παράξενες ἰδέες. Μιλᾷ γιὰ τὴ Μάνη, γιὰ τὴν ἀρχαία Σπάρτη καὶ γιὰ τὴ σπαρτιατικὴ ἀνατροφή πού τὴν θεωρεῖ ἰδεώδη γιὰ νὰ ἀναδιοργανωθῇ ἡ Γαλλία. Πάνω σ’ αὐτὸ τὸ θέμα γράφει κι ἓνα ὑπόμνημα πού ἔχει τὴν ἀνάδεια νὰ ὑποβάλῃ στὸν Ὑπουργὸ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἡ ἀπενταρία πού τὸν δέρνει τὸν κάνει πικρόχολο. Βλέπει γύρω του τοὺς ἄλλους νὰ ζοῦν μὲ πολυτέλεια, νὰ σπαταλοῦν καὶ βράζει. Μέσα στὴ Σχολὴ δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ δώσῃ τὸ μερίδιό του σ’ ἓνα γεῦμα πού διοργανώνουν οἱ συμμαθηταὶ του γιὰ ἓναν καθηγητὴ. Ὁ κύριος Περμόν τὸ μαθαίνει καὶ γιὰ νὰ μὴ θίξῃ τὸν ὑπερήφανο Ναπολέοντα, τοῦ λέει ὅτι

δήθεν ο πατέρας του, προτού πεθάνει, του είχε εμπιστευθεί ένα ποσό για τις έκτακτες ανάγκες του γιου του.

— Έν τοιαύτη περιπτώσει το δέχομαι, απαντά ο Ναπολέων, αν ήταν δάνειο όμως δεν θα μπορούσα να το δεχθώ.

Τα μεγάλα γεγονότα που συγκλόμισαν τη Γαλλία, ήρθαν ραγδαία. Στά 1795 πεθαίνει ο Περμόν. Ο στρατηγός — τώρα πιά — Ναπολέων είναι κοντά του και αργότερα φροντίζει τη χήρα του. Διηγείται όμως η Λώρα Περμόν ότι μολοντί η μητέρα της συμπαθούσε πολύ το νεαρό στρατηγό της Έπαναστάσεως, δεν μπορούσε να υποφέρει τη μυρωδιά από τις μπότες του. Στο τέλος ο Ναπολέων το κατόλαβε και φρόντιζε να τις στεγνώνει και να τις καθαρίζει προτού παρουσιαστή στη χήρα Περμόν — Κομνηνού.

Έφερνε μαζί του το φίλο και ύπασπιστή του Ζυνώ. Ήταν η εποχή της πείνας στο Παρίσι. Ο Ναπολέων φρόντιζε να στέλνει κάθε μέρα δυο καρβέλια ψωμί στην παλιά του φίλη. Αργότερα τη συνώδευε στο θέατρο. Μία περίεργη φιλική σχέση είχε ενώσει το νεαρό Κορσικανό και την Έλληνίδα χήρα, που ήταν κατά πολύ μεγαλύτερή του.

Στο κομπολόι των ερώτων του, που κατά καιρούς γίνεται ανάγνωσμα «πικάντικ», η Κυρία Περμόν — Κομνηνού δεν αναφέρεται. Πάντως η κόρη της μάς το λέει καθαρά ότι ο Ναπολέων προτού πάρη το μεγάλο του πέταγμα δοκίμασε παράφορο έρωτικό αίσθημα, που έκδηλώθηκε ένα καλό πρωί.

Ο Ναπολέων νοιώθοντας το αίσθημα του άρχηγου της λυκοφωλιάς των Μπουοναπάρτε αγωνιζόταν να πλάσσει τους αδερφούς και τις αδερφές του.

Μία μέρα λοιπόν επρότεινε στην κυρία Περμόν να παντρεύουνε το γιο της με την αδερφή του Παλέττα.

— Η αδερφή μου, είπε, δεν έχει τίποτε. Άλλα είμαι σέ θέσι να δημιουργήσω μία καλή θέσι για τον άντρα της. Ξέρετε ότι η αδερφή μου είναι πολύ όμορφη. Η μητέρα μου είναι φίλη σας, πείτε το ναί και θα

τά κανονίσουμε όλα. Ο νεαρός Περμόν σπούδαζε ζωγράφος. Ο Ναπολέων, που νόμιζε ότι οι Περμόν είχαν ακόμα λεπτά (ενώ στην πραγματικότητα τα είχαν χάσει όλα), τον έβλεπε σαν περίφημο γαμπρό.

Επειτα πρότεινε στην κυρία Περμόν να παντρεύουν και την κόρη της τη Λώρα με έναν από τους αδερφούς του, τον Λουδοβίκο.

— Μα τί πάθατε σήμερα, αγαπητέ μου Ναπολέων; Θέλετε να παντρεύετε όλο τον κόσμο... Άκόμη και τα παιδιά, είπε γελώντας η κυρία Περμόν.

Ο Ναπολέων το παραδέχτηκε χαμογελώντας κι αφού έσκυψε και φίλησε το χέρι της νεαρής χήρας:

— Είμαι άπορασιμένος, της είπε, να κάνω αρχή στην ένωση των οικογενειών μας με το δικό μας γάμο, μόλις περάσει το πένθος σας.

Η κυρία Περμόν κοίταξε τον Ναπολέοντα με έκπληξη και έσκασε στα γέλια. Γελούσε τόσο δυνατά, που η κόρη της την άκουσε από το διπλανό δωμάτιο. (Τη σκηνή αυτή μάς την διηγείται η δούκισσα σαν γεγονός αναμφισβήτητο). Τα γέλια της πειράζανε πολύ στην αρχή τον υπερήφανο Μπουοναπάρτε. Η χήρα Περμόν — Κομνηνού το κατάλαβε και έσπευσε να του πη ότι η πρότασή του δεν έγελοιοποιούσε εκείνον, αλλά αυτήν.

— Αγαπητέ μου Ναπολέων, του είπε, ως μιλήσουμε σοβαρά. Νομίζετε ότι ξέρετε την ηλικία μου; Έ λοιπόν, εγώ σας λέω πώς δεν την ξέρετε. Δεν θα σας την πω, γιατί αυτή είναι η αδυναμία μου. Σας λέω μονάχα πώς μπορούσα να είμαι μητέρα σας. Άς αφήσουμε λοιπόν τ' άστεια.

Ο Ναπολέων φυσικά δεν ήταν από κείνους που υποχωρούσαν. Της ανέπτυξε τη θεωρία ότι αδιαφορούσε για την ηλικία της γυναίκας που θα παντρευόταν· έφ' όσον δεν φαινόταν πιο μεγάλη από τριάντα χρόνων. Της είπε ότι είχε σοβαρά μελετήσει το ζήτημα.

— Θέλω να παντρευτώ. Και αυτό που σας προτείνω με συμφέρει από κάθε πλευρά. Σκεφθήτε το.

Ο Ναπολέων παρουσιάζει δηλαδή το ζήτημα αυτό σαν συνει-

κείο μυαλωμένο και υπολογισμένο ψυχρά. Δεν ήταν ρομαντισμός νεανικός. Για την εξέλιξη του χρειάζονταν μια γυναίκα με κάποια περιουσία, με κοινωνική θέσι και με κάποιο μυαλό. Αυτή θα τον βοηθούσε να σταδιοδρομήσει. Γιατί λοιπόν να μη διαλέξει τη γυναίκα που συνδεόταν με την οικογένειά του, που είχε τα απαιτούμενα προσόντα και που τη συμπαθούσε και σά γυναίκα;

Ο Κορσικανός ήθελε με όλη του την καρδιά, αλλά και με το μυαλό του την Έλληνίδα Κορσικανή, με την οποία μπορούσε να συνεννοηθεί.

Η Έλληνίδα χήρα δεν έπαιρνε στα σοβαρά το νεαρό στρατιώτη που είχε μεγαλώσει στα χέρια της, τον καιρό που φοιτούσε στη Στρατιωτική Σχολή. Σηκώθηκε και διέκοψε τη συζήτησι για το άπιθανο, σύμφωνο με τη γνώμη της, συναικείο. Του έδωσε το χέρι της να το φιλήσει λέγοντας γελαστά, ότι μολοντί είχε ακόμη κάποιες απαιτήσεις σά γυναίκα, δεν τολμούσε να φαντασθή ότι θα μπορούσε να κατακτήσει την καρδιά ενός νεαρού 26 χρόνων.

Ο Ναπολέων όμως δεν υποχωρούσε:

— Τουλάχιστον υποσχεθήτε μου ότι θα το σκεφθήτε ωριμώτερα, έπειμενε.

Το περίεργο συνοικέσιο που σχημάισε ο Ναπολέων, δεν έγινε. Όπως καταϊώθηκε και το συνοικέσιο του νεαρού Περμόν με την Παλέττα. Ο Ναπολέων πήρε όσο μπορούσε πιο καλά τη διπλή χυλόπιττα που του προσέφεραν η Έλληνίδα χήρα και ο γιος της. Η δούκισσα Άμπραντς διηγείται ότι ο Ναπολέων είχε αργότερα ένα αρκετά ζωηρό επεισόδιο με τη μητέρα της, με αφορμή κάποιο ρουσφετί που του ζήτησε η κυρία Περμόν. Ο στρατηγός απέφυγε να το φροντίσει. Η κυρία Πανώρηα του έκανε μία σκηνή ζωηρή μπροστά σε όλους.

Εκείνος σηκώθηκε να φύγει. Έσκυψε

να της φιλήσει το χέρι. Η χήρα το τράβηξε απότομα και παρά λίγο να του βγάλει το μάτι:

— Μην ξεχνάτε, του είπε, ότι αν δεν είμαι Κορσικανή, είμαι γεννημένη στην Κορσική.

— Θα το θυμάμαι πάντα με ευχαρίστησι, σινιόρα Πανώρηα, αλλά αυτό δεν θα με κάνει να τρομάξω· λοιπόν δώστε μου το χεράκι σας και ειρήνη ήμιν!

Και σκύβοντας στ' αυτή της κυρίας Περμόν — Κομνηνού ο Ναπολέων της είπε σιγά: «Αυτοί οι νεαροί γελούν εις βάρος μας, φερόμαστε σαν παιδιά».

Η κυρία Πανώρηα όμως δεν ήταν μονάχα Κορσικανή, αλλά και Μανιάτισσα. Τράβηξε τα χέρια της και τα σταύρωσε για να μη τα φιλήσει ο Ναπολέων.

Εκείνος τότε με μία απότομη κίνησι, αντί για χαιρετισμό, έφυγε από το σαλόνι της πεισματάρης Έλληνίδας.

Η ταπεινώσι του υπερήφανου Ναπολέοντα ήταν μεγάλη, γιατί αυτή τη σκηνή έγινε μπροστά στους νεαρούς ύπασπιστές του. Ο Ναπολέων δεν μπορούσε να την ξεχάσει. Ύστερα από λίγο η οικογένεια Περμόν — Κομνηνού έμαθε ότι ο Ναπολέων έφυγε για την Ίταλία όπου και παντρεύτηκε την Ίωσηφίνα ντε Μπωαρναί.

Έτσι ύστερα από λίγα χρόνια έγινε αυτοκράτειρα της Γαλλίας μία κρεολή από τη Μαρτινίκα και όχι μία Έλληνίδα και μάλιστα απόγονος των Κομνηνών της Τραπεζούντας.

Αν η κυρία Πανώρηα Κομνηνή έπαιρνε σοβαρότερα τον νεαρό Κορσικανό, όταν της πρότεινε γάμο, αν είχε λίγη διάαθνησι για να φαντασθή που μπορούσε να φτάσει άκουμπώντας στο στιβαρό μπράτσο του Κορσικανού φίλου της, αν ήταν πιο επιπόλαιη γυναίκα ώστε να μη λογαριάσει τη διαφορά της ηλικίας που την έχωριζε από τον Ναπολέοντα, τότε ο αέτος του Ναπολέοντα θα μπορούσε να είναι δικέφαλος αφού στο θρόνο της Γαλλίας θα καθότανε η Έλληνίδα δέσποινα Πανώρηα Κομνηνή.

♦ Το μυστικό να είσαι ενοχλητικός είναι να τὰ λες όλα.

— Διατί άνθρωπῳ πειστέον
μᾶλλον ἢ ἄλλῳ ζώῳ;
— "Οτι ἀριθμεῖν μόνον ἐπι-
σταται τῶν ἄλλων ζώων.
ΠΛΑΤΩΝ

Ἡ «Συμβολικὴ» τῶν ἀριθμῶν

Τὰ μυστήρια ποῦ δὲν μπορεῖ
νὰ λύση ὁ ἀνθρώπινος νοῦς.

Ἡ ἀριθμοσοφία, ἓνας κλάδος τοῦ ἀποκρυφισμοῦ

Αὐτὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων τοὺς
ἀνθρώπους ἀπασχόλησε τὸ
μυστήριον τῶν ἀριθμῶν καὶ με-
ρικές περιέργες συμπτώσεις ἔ-
χουν δημιουργήσει στὴ συνείδη-
σὶ τους τὴν πίστι στὴν ὑπαρξί-
μιὰς μυστηριώδους σχέσεως με-
ταξὺ ἀριθμῶν καὶ μέλλοντος,
ποῦ τοὺς ἔκανε νὰ προσέχουν
ὠρισμένους ἀριθμούς. "Οπως
φαίνεται ὁ ἄνθρωπος πρὶν νὰ
μιλήσῃ ἢ γράψῃ εἶχε σχηματί-
σει τὴν ἔννοια τῶν ἀριθμῶν καὶ
γι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα
ἄρχισε νὰ ἀναζητῇ τὴ βαθύτερη
ἐννοιά τους.

"Ενας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς κλά-
δους τοῦ ἀποκρυφισμοῦ εἶ-
ναι καὶ ἡ ἀριθμοσοφία, ἡ
ἀπόκρυφη ἐπιστήμη ποῦ μελετᾷ
τὴ βαθύτερη, τὴν ἐσωτερικὴ ἔν-
νοια, σημασία καὶ ἐπίδρασι τῶν
ἀριθμῶν. Σήμερα ὑπάρχουν ὅλ-
γοι ἀλλ' ἐκλεκτοὶ μπορεῖ νὰ πῇ
κανεὶς ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν
ἀριθμοσοφία. Μόνος του ἓνας
ἀριθμὸς δὲ λέει τίποτα, ἐφαρμό-

ζεται ὅμως ἀδιάκριτα καὶ μὲ
τὴν ἴδια ἀκρίβεια σὲ κάθε ἀν-
τικείμενο. "Ετσι ὅταν λέμε
 $2 \times 2 = 4$ εἶναι μιὰ ἀλήθεια ποῦ
ισχύει εἴτε γιὰ μῆλα εἴτε γιὰ
ἀνθρώπους εἴτε γιὰ οὐράνια σώ-
ματα πρόκειται. "Ολοι οἱ νόμοι
τοῦ σύμπαντος καὶ ὅλη ἡ ἁρμο-
νία του μὲ ἀριθμούς ἐκφράζονται.

"Ενας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους
σοφοὺς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὁ
Πυθαγόρας, τοὺς ἀριθμούς
ὑψωσε σὲ ἱερὲς ὀντότητες καὶ
μάλιστα ὡς αὐτὴ τὴν οὐσία τῶν
ὄντων καὶ ἐπάνω σ' αὐτοὺς στε-
ρέωσε τὸ φιλοσοφικὸ του σύ-
στημα. Κατὰ τὸν Πυθαγόρα, οἱ
ἀριθμοὶ αποτελοῦν τὴ βάση κάθε
γνώσεως καὶ τὴν αἰτία τῆς γεν-
νήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν ὄντων,
καθὼς καὶ τὸ κλειδί γιὰ τὴν
κατανοήσι τοῦ ἀπείλυτου. Μιὰ
ποῦ μιλάμε γιὰ τὸν μυστικισμό
ἢ ἀποκρυφισμό, θὰ ποῦμε λίγα
γι' αὐτόν. "Οσοι ἀσχολήθηκαν ἢ
ἀσχολοῦνται μὲ τὸν ἀποκρυφι-
σμό καὶ συγκεκριμένα μὲ τὴν

ἀριθμοσοφία ἀποδί-
δουν στὸν κάθε ἀρι-
θμὸ μιὰ ἰδιαίτερη ἀ-
ρετὴ ἢ ἰδιότητα. Γι'
αὐτοὺς ὁ ἀριθμὸς 1
εἶναι ὁ ἀριθμὸς τοῦ
ἀπόλυτου καὶ τοῦ τέ-
λειου. Ὁ 2 εἶναι ὁ
ἀριθμὸς τοῦ σχετικοῦ
καὶ τῆς διαιρέσεως,
γι' αὐτὸ θεωρεῖται
ἀπαίσιος, ἐνῶ ἀντί-
θετα ὁ ἀριθμὸς 3
ποῦ ἐνώνει τὸ 1 καὶ
τὸ 2 καὶ ἀποτελεῖ
μιὰ λογικὴ μονάδα
εἶναι ἐξαιρετικός. Ὁ
ἀριθμὸς 4 ποῦ ἀπο-
τελεῖται ἀπὸ δύο ἀν-
τιθέσεις ($2 + 2$) ποῦ
ἔρχονται ὅμως σὲ ἰ-
σορροπία γεννᾷ τὴν
ἰδέα τῆς ἀδράνειας
ἐνὸς μοιραίου νόμου,
ὅπως μοιραῖοι εἶναι
οἱ νόμοι τῆς φύσεως
στοὺς ὁποίους ὑπό-
κεινται τὰ ὄντα. Ὁ
ἀριθμὸς 5 παριστά-
νει τὶς 5 αἰσθήσεις,
εἶναι ἡ μονάδα ποῦ στεφανώ-
νει τὴν τετράδα, δηλαδή ἡ νίκη
τοῦ πνεύματος πᾶντῃ στὴν ὕλη.
Γι' αὐτὸ ὁ ἀριθμὸς πέντε παριστά-
νεται σὰν ἀστέρης μὲ 5 ἀκτίνες
ἢ μὲ τὸ ἀθρώπινο σῶμα (4 ἄ-
κρα + κεφάλι) ποῦ τὸ κεφάλι
δεσπόζει τῶν τεσσάρων ἄλλων
μελῶν γιὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ὑπεροχὴ
τοῦ πνεύματος.

Οἱ ἀριθμοὶ 6 καὶ 9 μετέχουν
καὶ αὐτοὶ στὴν ἁρμονία τοῦ ἀρι-
θμοῦ 3 τοῦ ὁποίου εἶναι πολλα-
πλάσια, εἰδικὰ ὅμως ὁ ἀριθμὸς 6
ἔχει κατὰ τὸ ἀπογοητευτικὸ καὶ
ἀσταθὲς γιὰτὶ προέρχεται καὶ ἀπὸ

Εἰδικὰ ὁ ἀριθμὸς ΕΠΤΑ εἶναι ἐκεῖνος ποῦ πι-
στεύεται ὅτι ἐπηρέαζε τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Στὴν
Ἀγ. Γραφὴ ὁ ἀριθμὸς 7 ἔχει ἐξαιρετικὴ θέσι. Ὁ
Θεὸς ἔφτιαξε τὸν κόσμον σὲ 7 μέρες, 7 μέρες δια-
κόσσε ἡ γιορτὴ τοῦ Πάσχα τῶν Ἑβραίων, 7 ἦσαν οἱ
σφραγίδες τοῦ θρησκευτικοῦ βιβλίου τοῦ Ἀλνίου
τῶν Ἑβραίων, 7 μέρες μετὰ τὴν γέννησι γινόνταν ἡ
περιτομὴ τῶν Ἑβραίων παιδίων, 7 ὥρα εἶχε ἡ Λυχνία,
7 πληγὴς ὁ Φαραὼ, 7 ἦσαν οἱ ἰσχνὲς καὶ 7 οἱ παχείες
ἀγελαδὲς, 7 οἱ νέοι στὴν κάμιν, 7 ἦσαν τὰ δαιμό-
νια ποῦ ἔβγαλε ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴν ἀμαρτωλὴ γυ-
ναῖκα καὶ ὅταν τὸν ρώτησιν ἂν πρέπει νὰ συγχω-
ρήσουμε ἓνα ἀδελφὸ μας ποῦ ἁμάρτησε ἑπτά φορὲς
ἀπάντησε «ὄχι ἑπτὰ, ἀλλὰ ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ».
7 εἶναι τὰ χαρίσματα τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, 7 οἱ πρῶ-
τοι δῖκονοι τῶν Ἀποστόλων, 7 οἱ πρῶτες μεγάλες
χριστιανικὲς ἐκκλησίαι καὶ ἑπτὰ οἱ πρὸς αὐτὰς ἐπι-
στολές, 7 σφραγίδες — 7 ἀστέρες — 7 κεφαλές — 7 δια-
δήματα εἶχε τὸ θρόνον τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ 7 εἶναι
τὰ μυστήρια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Ἐπίσης
βλέπουμε στὴν εἰδωλολατρικὴ Ἑλλάδα ὅτι ὁ ἀριθμὸς
7 ἦταν πολὺ σημαντικός: 7 σοφοί, 7 μεγάλοι ποιητές,
7 κυριώτεροι ἥρωες τοῦ Τρωικοῦ Πολέμου, 7 θαύματα
τοῦ κόσμου, 7 φύλλα βοδινοῦ πετιοῦ εἶχαν οἱ ἀσπίδες
τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἡρώων (ἑπταβόειος ἀσπίς),
7 νέους καὶ 7 νέες ἔστειναν οἱ Ἀθηναῖοι στὸν Μι-
νώταυρον, 7 εἰλωτες ἀκολουθοῦσαν καθὲς Σπορτιάτη
πολεμιστὴ, 7 ἦσαν τὰ ἀγωνίσματα τῶν Ὀλυμπιακῶν
ἀγώνων (δρόμος — πάλη — πυγμαχία — δισκοβολία —
ἄλμα — πένταθλον καὶ παγκράτιον), 7 γιοὺς καὶ 7
κόρες εἶχε ἡ Νιόβη, 7 πύλες εἶχαν οἱ ἀνέμοι, 7 κε-
φαλές εἶχε ἡ Λερναία Ὑδρα, 7 φωνήεντα, 7 χορδὲς
εἶχε ἡ Λύρα τοῦ Ἀπόλλωνα, 7 πόλεις ἀμφισβητοῦ-
σαν τὴν καταγωγὴ τοῦ Ὀμήρου κ. ἄ. Ἐκελὴν ὅμως
ἡ πόλις ποῦ εἶχε περισσότερη σχέση μὲ τὸ 7 ἦταν
ἡ Θῆβα, 7 ἦσαν τὰ τελεῖα τῆς, 7 πύλες εἶχε ἡ ἀκρό-
πολις τῆς ἡ Καδμείας, 7 παρθένων τάφοι ὑπῆρχαν
ἐκεῖ καὶ 7 ἦσαν ἐκεῖνοι ποῦ ἐξεστράτευσαν γιὰ νὰ
φέρουν στὸ θρόνον τὸν Πολυνεΐκη (Ἐπὶ ἐπὶ Θῆβας).
Εἶναι περιέργη πραγματικὰ, καθὼς βλέπετε, ἡ
προτίμησι ποῦ εἶχαν πάντοτε οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὸν
ἀριθμὸ ΕΠΤΑ. Πολλοὶ ἀποδίδουν τὴν ἐπίδρασι τοῦ
στὶς φάσεις τῆς σελήνης ποῦ ἀλλάζουν κάθε 7 μέ-
ρες, πράγμα ποῦ τὸ παρατήρησαν ἀπὸ τὰ παλιὰ χρό-
νια οἱ ἀστρολόγοι τῆς Ἀνατολῆς.

τὸν ἀριθμὸ 2 γι' αὐτὸ εἶναι ὁ
ἀριθμὸς τῆς ὁρατότητας ποῦ εἶ-
ναι τόσο πρόσκαιρη. Ἀντίθετα ὁ
ἀριθμὸς 9 εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῆς
δόξας, γιὰτὶ ἔρχεται μόνο ἀπὸ τὴ
λογικὴ δύναμι τοῦ 3. Π.χ. ὁ
Μέγας Ναπολέων γεννήθηκε τὸ
1764 ($1+7+6+4=18=9$). τὸ
ἄθροισμα τοῦ ἀριθμοῦ τῆς χρο-
νολογίας αὐτῆς δίνει 9 ποῦ τὸν
ὠδήγησε στὴ δόξα. Ἐπίσης καὶ
ἡ χρονολογία τῆς γεννήσεως τοῦ
Λουδοβίκου ΙΔ' δίνει 9 (1638).
Στὸν ἀριθμὸ 7 ἀποδίδεται ἡ ἴδια
λογικὴ ἀνάπτυξι ὅπως καὶ στὸν
5 καὶ εἶναι ὁ ἀριθμὸς ποῦ πάντα

προσελκύει περισσότερο από τους άλλους. Ο αριθμός 8 που είναι το διπλάσιο του 4 μάς διπλασιάζει την δέσμευσή μας στα γήινα.

Κατά γενικό κανόνα αϊσιοί είναι οι περιττοί αριθμοί ή εκείνοι που αθροίζονται δίνουν περιττό αριθμό, ενώ αντίθετα οι άρτιοι αριθμοί ή εκείνοι που αθροίζονται δίνουν άρτιο αριθμό θεωρούνται μοιραίοι (π.χ. $13 = 4$). Με το μοιραίο όμως δεν έννοούμε απαραίτητως και το κακό, τη συμφορά, άλλ' απλώς το αναπόφευκτο. Γιατί υπάρχουν και ευχάριστα γεγονότα, το ίδιο μοιραία σαν τα δυστυχήματα. Είναι κείνα που έρχονται χωρίς να τα επιδιώκουμε. Οί ασχολούμενοι με την αριθμοσοφία παραδέχονται ότι ή ιδιότητα κάθε αριθμού, κατά τρόπο μυστηριωδώς άρμονικό, μεταβάλλεται με τα άτομα. Σε καθένα μας ανήκει ένας αριθμός που μάς φέρνει γοῦρι κι ένας αριθμός που φέρνει γροῦσο υζιά.

Με βάσι αυτά τα δεδομένα οί ειδικοί χαρακτήρισαν δυο σημαντικές χρονολογίες, το 1939 (άρχη του Β' Παγκοσμίου πολέμου), που αθροζόμενο δίνει τόν αριθμό 4 ό όποιος είναι ό αριθμός της φύσεως (ή γή, πάνω στην όποία οί άνθρωποι πολεμούσαν) και το 1945 (τέλος του πολέμου) που δίνει αθροζόμενο τόν αριθμό 1 τόν εξαίρετο αυτό αριθμό του τέλει και απόλυτου.

Οί αριθμοί είναι κάτι τό άναπόσπαστο από τη φύσι, γι' αυτό

κάθετι σχετικό μ' αυτήν εκφράζεται με τους αριθμούς. Άλλά οί αριθμοί επεμβαίνουν και εκεί που δεν θα τους περίμενε κανείς, δηλαδή στα ιστορικά γεγονότα και μάλιστα κατά τρόπο άρκετά σκανδαλιστικό. Πρίν από κάμποσα χρόνια ό Γάλλος μηχανικός Ζωρζέλ παρουσίασε μια θεωρία που στηρίζεται πάνω σε μαθηματικούς υπολογισμούς και τά γεγονότα που παρουσιάζει είναι άναμφισβήτητα. Ο Ζωρζέλ λέει πως υπάρχει ένας κύκλος από 2.156 χρόνια διαιρεμένος σε 4 περιόδους από 539 χρόνια (και κατά περίεργη σύμπτωση επεμβαίνει και έδω ό αριθμός 7, $7 \times 77 = 539$), που ή ιστορία της ανθρωπότητας επαναλαμβάνεται σχεδόν όμοιόμορφα. Νά, τώρα, μερικά παραδείγματα από την καταπληκτική αυτή θεωρία άρκετά χαρακτηριστικά: Σύγκρισι πολιτισμού Περικλή και πολιτισμού Λουδοβίκου ΙΔ', ή Μεγ. Άλεξάνδρου και Μεγ. Ναπολέοντα, ή στρατιωτικής κατάστάσεως της Σπάρτης τό 224 π.Χ. και άνόδου του Χίτλερ τό 1932. Έκτός όμως από αυτά υπάρχουν και τά έξης που είναι επίσης ένδεικτικά του κύκλου. Η ζωή του Άγίου Μαρτίνου και της Ζάνντ' Άρκ χωρίζεται από 1078 χρόνια, τό ήμισυ του 2156, ενώ τό ίδιο χρονικό διάστημα χωρίζει την εποχή της βαπτίσεως του βασιλιά των Φράγκων Χλωδοβίκου από τόν Έρρίκο Γ', την πτώσι των Μεροβιγγείων από την πτώσι των Βουρβώνων

στή Γαλλία. Επίσης ό αριθμός 539 έχει παίξει μεγάλο ρόλο στη ζωή 2 Λουδοβίκων της Γαλλίας, του Άγίου Λουδοβίκου και του καρατομηθέντος Λουδοβίκου του ΙΣΤ'. Ο Άγ. Λουδοβίκος γεννήθηκε τό 1215, ό Λουδοβίκος ΙΣΤ' τό 1754 ($1215 + 539$). Η άδελφή του πρώτου Ίσαβέλλα γεννήθηκε τό 1225 και ή άδελφή του δευτέρου Ίσαβέλλα γεννήθηκε κι αυτή τό 1764 ($1225 + 539$). Ο πατέρας του πρώτου πέθανε τό 1226, του δευτέρου τό 1765 ($1226 + 539$). Άνήλικος (ύπό κηδεμονίαν) άνακηρύχθηκε βασιλιάς ό πρώτος τό 1226 και ό δεύτερος άνακηρύχθηκε διάδοχος τό 1765 ($1226 + 539$). Ο πρώτος υπέγραψε συνθήκη ειρήνης με τόν Έρρίκο Γ' της Άγγλίας τό 1243 και ό δεύτερος υπέγραψε μια συνθήκη με τόν Γεώργιο Γ' της Άγγλίας τό 1782 ($1243 + 539$). Ο Άγ. Λουδοβίκος έπισκέφθηκε τό 1249 ένα ήγεμόνα της Ανατολής που ήθελε να γίνει χριστιανός και τό 1788 ($1249 + 539$) ό Λουδοβίκος ΙΣΤ' δέχτηκε μια προσβεία από ήγεμόνα πάλι της Ανατολής που ήθελε να γίνει χριστιανός. Τέλος τό 1250 ό πρώτος συνελήφθη αιχμάλωτος στη Μανσούρα και ό δεύτερος τό 1789 ($1250 + 539$) συνελήφθη αιχμάλωτος από τόν επαναστατημένο λαό του. Συνεχίζοντας ό Ζωρζέλ την εξέτασι του κύκλου αυτού των 2156 χρόνων κάνει πρωτότυπες συγκρίσεις μεταξύ των άρχ. Μυηνών και της αυτοκρατορίας των Φράγκων, των άρχαίων Άθηνών και της άρχης του βασιλείου της Γαλ-

λίας, μεταξύ της κλασικής Έλλάδος και της Αναγεννήσεως στη Δύσι τόν 16ον αιώνα κ.ά. Με βάσι λοιπόν αυτούς τους υπολογισμούς ό μηχανικός Ζωρζέλ πιστεύει ότι μια νέα λάμψι του δυτικού πολιτισμού θάρθη πολύ γρήγορα.

Σε μερικούς ανθρώπους ένας αριθμός επικρατεί σ' όλα τά σπουδαία γεγονότα της ζωής των, ευχάριστα ή δυσάρεστα, όπως λ.χ. ό αριθμός 14 ήταν μοιραίος για τό Βασιλιά της Γαλλίας Έρρίκο Δ' αφού και τό όνομά του έχει 14 γράμματα (Henri de Bourbon). Γεννήθηκε 14 του μηνός, έζησε 56 χρόνια ($14 + 4$), νίκησε στη μάχη του Ίβρυ 14 του μηνός και δολοφονήθηκε πάλι 14 του μηνός και ό δολοφόνος του εκτελέστηκε 14 μέρες μετά τό έγκλημά του. Ο ίδιος αριθμός επικράτησε και στη ζωή του έγγονου του Λουδοβίκου που ήταν 14ος στη σειρά των Λουδοβίκων, έηλικιώθηκε 14 χρόνων κι άνέβηκε στο θρόνο στις 14 του μηνός. Ο αριθμός αυτός επηρεάζει μπορεί να πη κανείς άρκετους βασιλιάδες της Δύσεως: τό 814 με τό θάνατο του Καρόλου Μεγάλου διαλύεται ή αυτοκρατορία του, τό 1814 παραιτείται ό Μεγ. Ναπολέων και τέλος τό 1914 ό Γουλιέλμος Β' της Γερμανίας κηρύσσει τόν πόλεμο και έτοιμάζει μ' αυτόν τόν τρόπο τη διάλυσι της γερμανικής αυτοκρατορίας κ.ά. Θα μπορούσαμε ν' αναφέρουμε άναρίθμητες περιπτώσεις των διαφόρων αριθμών και των επεμβάσεών τους σ' ανθρώπινα πεπραμένα. Και μ' αυτά τά λίγα όμως μπορούμε να όμολογήσουμε

Νά όμως και ένας φοβερός αριθμός, ο περιβόητος ΔΕΚΑΤΡΙΑ. Δεν ξέχουμε για ποιο λόγο, αλλά οι άνθρωποι τον αποφεύγουν όσο μπορούν. Κατά τους αρχαιολογικούς χρόνους ο αριθμός 13 δεν ήταν ο αριθμός της δυστυχίας, αλλά της ευτυχίας. Κατά την πρωτόγονη εποχή οι άνθρωποι μετρούσαν μέχρι του αριθμού 5 με την βοήθεια του ενός χεριού, μέχρι του αριθμού 10 με την βοήθεια του άλλου χεριού και μέχρι του αριθμού 12 με τη βοήθεια των 2 ποδιών. Αργότερα ο αριθμός 13 προσδιόριζε κάθε αριθμό μετά το 12, όμως με την άρριστη αυτή έννοια ή οποία προϋπέθετε κάτι το άγνωστο και μυστηριώδες ο αριθμός 13 θεωρήθηκε προσωποποίησι του πεπρωμένου. Η πρόληψι για τη γρουσουζιά του 13 δεν είναι μόνο για τους άπλοϊκούς ανθρώπους, αλλά και πολλοί μεγάλοι άνδρες έχουν υποστή την δυσάρεστη ή εχθάριστη επίδρασί του. Πολλοί πιστεύουν πως η γελοία αυτή πρόληψι προήλθε από τον προσοδότη του Ίησού, τον Ιούδα, ο οποίος ήταν ο 13ος μαθητής Του. Επίσης στο 13 άλλοι αποδίδουν την Αλωσι της Κωνσταντινουπόλεως, γιατί $1453 = 1 + 4 + 5 + 3 = 13$. Υπάρχουν ακόμη πολλά ενδεικτικά από τα περίεργα του αριθμού 13 στη ζωή μεγάλων ανδρών: Ο Βίσμαρκ, ο περίφημος σιδηροδρόμος καγκελλάριος, φοβόταν τον αριθμό 13 και με κάθε τρόπο προσπαθούσε πάντα να τον αποφεύγει. Άλλος μεγάλος, ο Richard Wagner, με 13 γράμματα κι αυτός στ' όνομά του, φοβόταν άράντασι αυτόν τον αριθμό, αλλά όσο κι αν τον απέφευγε ο αριθμός 13 ήταν πάντα κοντά του. Γεννήθηκε το 1813 και πέθανε στις 13 Φεβρουαρίου 1883. Τελείωσε την περίφημη όπερά του Τανχόυζερ στις 13 Απριλίου 1859 και την ανέβασε στις 13 Ματίου 1861. Η περίφημη Μιστεγκέτ είχε για γούρικο το 13, γι' αυτό φορούσε ένα βραχιόλι που είχε 13 κρόκους. Είναι πολύ μεγάλη ή φιλολογία γύρω στον αριθμό 13.

πως τα φαινόμενα είναι καταπληκτικά και δικαιολογούν, αν δεν εξηγούν, πολλές προλήψεις για τους αριθμούς και την ικανότητά τους να επεμβαίνουν στη ζωή των ανθρώπων.

♦ Δύο φίλοι είχαν βγει για κυνήγι και καθένας τους κοίταζε να τὰ βγάλη περά με τὸ κρῦο ὅπως τὸν βόλευε καλύτερα. Ὁ Ἀρθουρ εἶχε μαζί του ἕνα τερμὸς με καυτό καφέ και ὁ Πήτερ ἕνα μπουκάλι καλὸ οὔτσι.

Περιμένοντας νὰ φανῇ κανένα πουλί, ἐβγαζε ὁ ἕνας τὸ τερμὸς με τὸν καφέ κι ὁ ἄλλος τὸ μπουκάλι με τὸ οὔτσι και ἔτσι παρηγοριόταν.

Με τὰ πολλὰ φάνηκε μιὰ ἀγριόπαπια.

Σκοπεύει ὁ Ἀρθουρ, μὰ τίποτα. Ἡ ἀγριόπαπια συνέχισε ἀνενόχλητη τὸ πέταγμά της.

Βάζει ὁ Πήτερ τὸ μπουκάλι στὴν τσέπη, χτυπάει και πάρτο κάτω τὸ πουλί.

— Μπράβο Πήτερ! λέει ὁ Ἀρθουρ. Μεγάλη ἐπιτυχία!...

— Ἐ καημένε, ἀπαντᾷ ὁ Πήτερ. Δὲν εἶναι και τόσο δύσκολο ἀπὸ ὀλόκληρο τσοῦρμο πουλιά νὰ χτυπήσης ἕνα!

Julie Efros

Μιά πέτρα πὺ φώτισε με τὴ λάμψι
της Αὐλὲς και σκόρπισε τὸ θάνατο.

Τὸ Γαλάζιο διαμάντι

Η μοῖρα κάθε πολύτιμης πέτρας εἶναι νὰ περνᾷ ἀπὸ χέρι σὲ χέρι. Στὸ πέρασμά της τὰ δράματα διαδέχονται τὸ ἕνα τ' ἄλλο. Καμιά φορὰ ἐρείπια συσσωρεύονται. Πρόκειται γιὰ ἀπλή σύμπτωση, ἢ γιὰ δύναμι μυστηριώδη πὺ ἀκτινοβολεῖται ἀπὸ τὶς πολύτιμες πέτρες; Μιά σειρά ἀπὸ τραγικά συμβάντα ἀκολουθῆσε στὸ δρόμο του ἕνα περὶφημο διαμάντι, γνωστὸ με τὸνομα «Γαλάζιο Διαμάντι».

Στὶς 10 Ἀπριλίου 1912 ἔφυγε ἀπ' τὸ Σαουθάμπτον γιὰ τὴ Νέα Ὑόρκη ὁ «Τιτανικός», κάνοντας τὸ παρθενικό του ταξίδι. Τὸ καράβι αὐτὸ δὲν ἔμελλε νὰ κάνῃ δεύτερη διαδρομή. Στὶς 15 Ἀπριλίου, μέσα στὴ νύχτα, τὸ μεγαλύτερο καράβι τῆς ἐποχῆς του χτύπησε σ' ἕνα παγόβουνο και καταποντίστηκε καταμεσῆς τοῦ Ἀτλαντικοῦ, παίρνοντας μαζί του χίλιους ἑκατόσιους ἀνθρώπους.

Δοκίμασαν ν' ἀποτιμήσουν σὲ χρῆμα κάθε τι πὺ καταποντίστηκε μαζί με τὸ ὑπερκεκλιμένο: κοσμήματα, ἐμπορεύματα, ἀποσκευές. Ὑπολόγισαν περὶπου εἰκοσιπέντε χιλιάδες χρυσὰ φράγκα τῶν ἀξία τῶν διαμαντιῶν, μαργαριταριῶν και πολυτίμων λίθων πὺ χάθηκαν μαζί με τὸν «Τιτανικό».

Οἱ φήμες γιὰ κάμποσο καιρὸ ἔλεγαν ὅτι μέσα σ' αὐτὰ τὰ κειμήλια βρισκόταν και τὸ περίφημο «Γαλάζιο Διαμάντι» ἢ «Διαμάντι τοῦ Χόππ». Στὴν πραγματικότητα τὸ «Γαλάζιο Διαμάντι» δὲν εἶχε χαθῇ στὸ ναυάγιο γιὰτί ποτὲ δὲν τοξίδεψε με τὸν Τιτανικό.

Ἡ διάδοσι ὥστόσο δὲν ἦταν εὔκολο νὰ διαφενεθῇ, μιὰ και τὸ θαυμάσιο διαμάντι, μοναδικὸ στὸ εἶδος του, εἶχε δικαιολογημένα φήμη ἀποτρόπαιη.

Σὲ κάθε ἐποχῇ τῆς ἱστορίας, ἢ λαϊκῇ δεισιδαιμονία ἀπέδωσε σὲ διάφορες πολύτιμες πέτρες ἰσχυρὲς δυνάμεις. Π.χ. οἱ ἀρχαῖοι πίστευαν ὅτι ὁ περὺξες προφυλάσσει ἀπὸ τὰ δυστυχήματα, ὁ ἱάσπις προστατεύει ἀπὸ τὴ πανώλη, ὁ σάπφειρος θεραπεύει τὴ νευρασθένεια. Δὲν εἶναι λίγοι οἱ ἀνθρώποι πὺ ἀκόμη και σήμερα πιστεύουν ὅτι τὸ ὅπαλι — αὐτὴ ἡ πέτρα με τὶς γαλάζιες, κόκκινες και πρασινωπὲς ἀνταυγίες — φέρνει δυστυχία σ' ἐκεῖνον πὺ τὴ φορεῖ.

Υπάρχουν και ὑπῆρχαν πάντοτε πολλές ἱστορίες γιὰ μοιραῖες πολύτιμες πέτρες. Εἶναι πασίγνωστος ὁ μῦθος ὁ σχετικὸς με τὸν Κοχινούρ, πὺ πρὶν λάμψῃ ἀνάμεσα στὰ πετράδια τοῦ Ἀγγλικῶ. Στέμματος ἀνῆκε στοὺς Μεγάλους Μογγόλους, στοὺς ὁποίους δὲν ἔπαψε νὰ φέρνῃ ἀτυχίες.

Καμιά πέτρα ὅμως δὲν εἶχε τὴ μοῖρα τοῦ «Γαλάζιου Διαμαντιοῦ» πὺ ἔσπαιρε στὸ δρόμο του συγκλονιστικά δράματα: Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι πὺ στὴ ζωὴ τους ἀπέκτησαν αὐτὸ τὸ διαμάντι αἰσθάνθηκαν τ' ἀπαίσια ἀποτελέσματα τῆς δυνάμεως του. Ὅπως μερικὰ λουλούδια πὺ ἡ φύσι τὰ προκίζει με ἐκθαμβωτικὰ χρώματα και πὺ με τὸ χυμὸ τους ἢ με τὸ ἀρώμα τῶν προκαλοῦν τὸ θάνατο, ἔτσι και τὸ «Γαλάζιο Διαμάντι» σκοτώνει αὐτοὺς πὺ κατακτᾷ ἢ μαγεῖται του. Ὁ πρῶτος κάτοχος τοῦ «Γαλάζιου Διαμαντιοῦ» ἦταν ὁ Ταβερνιέ, ταξιδευτὴς, γεννημένος στὸ Βέλγιο μὰ με γαλλικὴ συνειδησι. Αὐτὸς ὁ Ταβερνιέ, ταξίδεψε σὲ ὅλο

τόν κόσμο και στις 'Ινδίες απ' όπου έφερε άμύθητα πλούτη και πολυτίμες πέτρες. 'Ο άνθρωπος αυτός πέθανε σ'ε φρικτή αθλιότητα στη Ρωσία. Τό «Γαλάζιο Διαμάντι» το πούλησε στα 1669 στο Λουδοβίκο ΙΔ'. Ζύγιζε 112 καράτια και ήταν άκατέργαστο. 'Ο Λουδοβίκος το ξανάκοψε, το χάραξε και του έδωσε το σχήμα καρδιάς. Ήταν έξαιρετικά ωραίο. Στις 7 Φεβρουαρίου 1715, στη μεγάλη αίθουσα των ανακτόρων των Βερσαλλιών βρισκόταν συγκεντρωμένη όλη η ύψηλή άριστοκρατία της Γαλλίας, έπιδεικνύοντας τόν πλούτο της. 'Ο βασιλιάς "Ηλιος θα δεχόταν τ'α σέβη του άπεσταλμένου του Σάχη της Περσίας Μωχάμετ Ριζά. 'Η Γαλλία περνούσε δύσκολα χρόνια και ο βασιλιάς σ'ε βαθιά γεράματα έβλεπε ότι η μεγάλη του δόξα χανόταν. Οι πόλεμοι είχαν εξασθενήσει τη Γαλλία, είχαν φτωχύνει το λαό της. 'Ο βασιλιάς ήθελε ν' άνυψώσει το γόητρό του στον 'Ανατολίτη ήγεμόνα, γι' αυτό και ώργάνωσε μιά γιορτή άντάξια των καλύτερων χρόνων μιάς έποχής που τελείωνε. Όλα έτοιμάστηκαν γιά ν'α θαμπωθεί ο πρέσβυς. 'Εκείνη την έποχή ήταν πολύ της μόδας στις έπίσημες τελετές ν'α φορούν κοσμήματα τόσο οι γυναίκες όσο και οι άνδρες. Τ'α κουμπιά και οι κουμπότρυπες και οι έπωμίδες ήτανε γαρνιρισμένα με διαμάντια και πολύτιμες πέτρες πλαισιώναν τ'α στολίσματα των μανικιών.

Οι γυναίκες φορούσαν περιδέρια, διαδήματα, βραχιόλια και δακτυλίδια. Οι αλικοί και άξιωματοίχοι πηγαινόερχονταν στις στολισμένες αίθουσες εύτυχιμένοι στην αυταπάτη που ζούσαν. Εαφνικά μιά πόρτα άνοιξε και — μέσα σ'ε άπόλυτη σιωπή — φάνηκε ο βασιλιάς. Ήτανε ύπερήφανος και καταστολισμένος. Ποτέ άλλοτε δέν είχε παρουσιάσει τόσο μεγαλείο και ποτέ άλλοτε δέν ήταν τόσο εύχαριστημένος. 'Η έμφάνισί του προκάλεσε μεγάλη έντύπωση.

Στο λαιμό του βασιλιά διακρινόταν μιά πέτρα, μιά πέτρα λαμπερή, και γαλάζια, που έλεγε πώς ήταν ένα κομμάτι ουρανό.

Την παλιά καλή έποχή, η κυρία ντε Μοντεσπάν, η όποια θαύμαζε αυτό το διαμάντι, είχε κατορθώσει

ν'α πείση το βασιλιά ν'α της το χάριση. Δέν το φόρεσε όμως παρά τρεις φορές, γιατί μετά περίπεσε σ'ε δυσμένεια. "Υστερα από το θάνατό της η πέτρα ξαναμπήκε στη θήκη της και δέν βγήκε παρά στην περίφημη ύποδοχή του Μωχάμετ Ριζά. 'Ο Λουδοβίκος τ'α φόρεσε τότε. Και τ'α φόρεσε μόνο δυό φορές άκόμη. Πρίν φύγη γιά την πατρίδα του ο άπεσταλμένος του Σάχη, ο Λουδοβίκος είχε πεθάνει...

Στα 1717 αγοράστηκε από τόν Λουδοβίκο ΙΕ' ένα διαμάντι πολύ μεγαλύτερο, ο περίφημος «Άντι-βασιλεύς» που ζύγιζε 136 καράτια. Έτσι έγκαταλείφθηκε γιά λίγο το «Γαλάζιο Διαμάντι».

Τη βασιλική του εύνοια το «Γαλάζιο Διαμάντι» τ'α βρίσκει πάλι έπί Λουδοβίκου ΙΣΤ', που τ'αβαλε στο στέμμα του την ήμερα της στέψώς του.

'Ο δυστυχημένος όμως βασιλιάς δέν ήταν από κείνους που συνηθίζανε τ'α στολίδια και το χάρισε στη Μαρία 'Αντουανέττα. Όλοι ξέρουμε το φρικτό τέλος της βασιλίσσας.

Στα χρόνια της Γαλλικής Έπαναστάσεως το «Γαλάζιο Διαμάντι» μαζί με πολλά άλλα κατετέθη στο Σκενοφυλάκιο του Παρισιού. Από κεί κάποιος το έκλεψε και ξαναβρέθηκε μετά από τριάντα χρόνια, μόνο που ο 'Αγγλος κλεπταποδόχος το είχε κόψει στα δυό, φοβούμενος τ'α έπακόλουθα της αγοράς του.

Τό ένα κομμάτι, βάρους 12 περίπου καρατιών, αγοράστηκε από το Δούκα του Μπρουίνσβικ Κάρολο - Φρειδερίκο Γουλιέλμο. Άτυχίες βόηκαν άμέσως το Δούκα, που στα 1830 διώχτηκε κακήν κακώς από τους επαναστατημένους ύπηκόους του.

Τό ύπόλοιπο το αγόρασε ο Γεώργιος Δ' της 'Αγγλίας. Μόλις το φόρεσε στη στέψη του, στα 1821 — μετά το τέλος της τελετής — τόν κατέλαβε μιά άλλόκοτη κρίσι από την όποία ποτέ δέν συνήλθε. Στα 1830 πέθανε σ'ε άθλία διανοητική κατάσταση, αφού έν τ'α μεταξύ είχε πουλήσει την πέτρα σ' ένα περίφημο 'Αγγλο συλλέκτη, τόν Χένρυ Χόπ, το όνομα του ό-

ποίου συνοδεύει από τότε το «Γαλάζιο Διαμάντι».

Μήπως ήταν αίτία το όνομα του καινούργιου του κατόχου (Χόπ, σημαίνει άγγλικά έλπίδα) που άλλαξε ή κρυφή δύναμι του διαμαντιού; Γιά πολλά χρόνια το πολύτιμο κοσμημα δέν προξένησε κανένα κακό. 'Αλλά αυτό δέν κράτησε πάρα πολύ γιατί στα 1901 ένας άπόγονος του Χένρυ Χόπ, έχοντας οικονομικές στενοχώριες, αναγκάστηκε ν'α το πουλήσει. Και ή μαύρη γραμμή της κακοτυχίας που χάραζε στο διάβα του το διαμάντι ξανάρχισε...

'Ο μεσίτης που τ' αγόρασε, ο κύριος Κόλτ, το πούλησε στο Ρώσο πρίγκιπα Κανιτόφσκι. 'Εκείνος το χάρισε στη φίλη του, μιά όμορφη άρτίστα του καμπαρέ. Μόλις το φόρεσε ή νέα γυναίκα, τσακώθηκε με το φίλο της. Και τη στιγμή που έβγαине στη σκηνή, ο πρίγκιπας τη σκότωσε με μιά πιστολιά. 'Ο μεσίτης που το είχε πουλήσει, ο Κόλτ, τρώμαξε τόσο πολύ απ' αυτό το δράμα, ώστε έχασε τ'α λογικά του.

Τό «Γαλάζιο Διαμάντι» έξακολούθησε ν'α ταξιδεύη και έφθασε στα χέρια ενός Έλληνα κοσμηματοπώλη, του κυρίου Μονταρίδη, που το αγόρασε με τ'α σειρά του χωρίς ν'α δ'ή ότι το όχρο γαλάζιο χρώμα έκρυβε άόρατες αιμάτινες γραμμές... Κι αυτός μαζί με τη γυναίκα του και τ'α παιδιά του

πέσανε σ' ένα γκρεμό και σκοτώθηκαν όλοι...

Και ποιος δέν ξέρει το θλιβερό τέλος του 'Αβδούλ Χαμίτ; Μήπως στην παραίτησι και στη φυλάκισί του πρέπει ν'α ιδούμε την έπίδρασι του «Γαλάζιου Διαμαντιού» που είχε αγοράσει λίγον καιρό πρίν από την έκθρόνισί του; 'Η μοιραία πέτρα βρέθηκε έπειτα ένέχυρο σ'ε κάποια Τράπεζα. 'Η Τράπεζα έπτώχευσε σκορπίζοντας την καταστροφή και την άπελπισία.

Πορ' όλα αυτά ένας 'Αμερικανός, διευθυντής έφημερίδων στην Ουάσιγκτον, άφήφησε το πεπρωμένο πολύτιμης πέτρας. 'Ο Μάκ Λήν την αγόρασε από ένα κοσμηματοπώλη του Παρισιού, και τη χάρισε στη γυναίκα του 'Εβελυν. Μετά από λίγον καιρό δυό ύπηρέτες του Μάκ Λήν πέθαναν ένω ή μητέρα του έπαθε μιά μυστηριώδη άρρώστια. Πέρασαν άρκετά χρόνια χωρίς άλλο θλιβερό έπακόλουθο, ώσπου μιά μεγάλη δυστυχία βρήκε τους κατόχους του διαμαντιού. Τό Μάιο του 1919 ένα αυτοκίνητο σκότωσε το νεαρό γυνό του κυρίου Μάκ Λήν μπροστά στα μάτια των γονιών του.

Είναι άραγε άπλεις συμπτώσεις ή πραγματικά μιά πέτρα μπορεί ν'α έπηρέαση τόσο πολύ τη μοίρα των κατόχων της;

♦ 'Η δεσποινίς προσελήφθη από ένα βιομήχανο γιά ν'α μοιράζει στους περαστικούς δωρεάν κουτάκια με ένα καινούργιο γλυκισμα. "Υστερα από λίγο καιρό από την ήμερα που προσελήφθη πήγε ν'α δ'ή ένα παλιό της φίλο.

- Είμαι άλήθεια ότι παντρεύεσαι; τ'α ρώτησε αυτός.
- Βεβαίως. Τόν άλλο μ'α.
- Και τί κάνεις έν τ'α μεταξύ;
- Δίνω δείγματα δωρεάν.

Φ Α Υ Α Ρ Ι Ε Σ

- ◆ — Τι έχεις Τίνα; ρωτάει τη δακτυλογράφο ένας συνάδελφός της.
— Νά, ο άρραβωνιαστικός μου έχασε όλα του τα χρήματα!
— Τί λές βρέ παιδί μου. Γι' αυτόν λοιπόν είσαι τόσο στενοχωρημένη...
— Καί βέβαια. Τώρα πρόκειται να χάση και μένα.

Tatler

◆ "Ένα νεαρό ζευγάρι πηγαίνει στο μεγάλο κοσμηματοπωλείο Τίφφανυ, στη Ν. Υόρκη, και διαλέγει ένα ωραιότατο δακτυλίδι του γάμου.

Η κοπέλα το κοιτάζει με θαυμασμό και ρωτάει το γηραλέο υπάλληλο πού τους περιποιήθηκε:

— Πρέπει να κάνω ειδικώς τίποτε για να το κρατώ έτσι φωτεινό όπως είναι τώρα;

— Ο καλύτερος τρόπος της λέει χαμογελώντας πατρικά ο υπάλληλος, για να συντηρηθῇ ένα δακτυλίδι του γάμου, είναι να μπαίνει στη λεκάνη των πιάτων τρεις φορές την ημέρα!

Coronet

◆ Μαμά: Μπέρτραμ, η δεσποινίς Μιμή είναι η καινούργια σου δασκάλα των γαλλικών. Πρέπει, σαν τέλειος τζέντλεμαν.. να μάθης τους ευρωπαϊκούς τρόπους και όταν έρχεται ή δις να την φιλάς.

Μπέρτραντ: Μά... μαμά... φοβάμαι!

Μαμά: Ανόητε! η δεσποινίς δεν πρόκειται να σε δείρη!

Μπέρτραντ: Ναι... έτσι νόμιζε κι ο μπαμπάς χθές και πήγε να τη φιλήσει στο χώλλ και κίνη τον μπάτσισε!

Voo Doo

◆ "Ωστε λοιπόν θέλεις την κόρη μου; Θα σου την δώσω, αλλά μόνο όταν μου υποσχεθῇς ότι αφού παντρευθῇ δεν θα πίνης, δεν θα καπνίζης, δεν θα βγαίνης μόνος σου έξω και θα την βοηθάς στις δουλειές του σπιτιού.

— "Όλα αυτά έχω μπωρ να σᾶς τα υποσχεθῶ· μη μου πῆτε όμως καμιά μέρα ότι δώσατε την κόρη σας σ' έναν ήλιθιο!

Constellation

◆ Διαρκής επαγρύπνησι είναι το τίμημα της ειρήνης.

Jhon Ppilpot Curran

Τὰ κατορθώματα τοῦ «ἀτόμου»

ΒΑΤΡΑΧΟΙ - ΤΕΡΑΤΑ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ

Τοῦ

JEAN DE CHAUMES

Προσέξτε τὸ ἄτομο! Τὸ ἄτομο, ἔστω καὶ ἂν τὸ χρησιμοποιήσουμε γιὰ εἰρηνικοὺς σκοποὺς, μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τὸν ἐκφυλισμὸ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἀκόμη καὶ τὴν καταστροφὴ του».

Ὁλόκληρη ἐκστρατεία διεξάγεται ἀκόμη πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Καὶ στὸ πλαίσιο τῆς πρέπει νὰ τοποθετήσουμε τὴ συζήτησι πού ἄρχισε τελευταῖα στοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους γιὰ τοὺς τερατώδεις βατράχους πού ἀνακαλύφθηκαν σὲ ἓνα ὀλλανδικὸ κανάλι κοντὰ στὸ Ἰνστιτούτο Ἀτομικῶν Ἐρευνῶν τῆς Ὀλλανδίας.

Ὁ δρ. Χελλένιους, τοῦ Βιολογικοῦ Μουσείου τοῦ Ἀμστερνταμ, ἀνακάλυψε σὲ ἓνα μικρὸ κανάλι κοντὰ στὸ Ἰνστιτούτο Ἀτομικῶν Ἐρευνῶν κάτι βατράχους τερατώδεις, ὅχι στὸ μέγεθος ἀλλὰ σὲ πολλὰς ἀνωμαλίες πού παρουσιάζουν. Ἄλλοι ἔχουν ἔξι πόδια ἀντὶ τέσσερα, ἄλλοι ἔχουν δεκαπέντε ἢ εἴκοσι δάχτυλα σὲ κάθε πόδι καὶ ἄλλοι ἔχουν ἓνα ἢ περισσότερα πόδια ἐνῶμένα μετὰ τὴν οὐρὰ τους μὲ μιὰ μεμβράνη.

Μόλις ἔγινε αὐτὴ ἡ ἀνακάλυψι ζητήθηκε ἡ γνώμη τοῦ μεγάλου Γάλλου βιολόγου Ζὰν Ροστάν, πού

εἶναι μάλιστα ἐντελῶς εἰδικός, ἀφοῦ πέρασε τόσα χρόνια μελετώντας τὴ γενετικὴ μὲ πειραματόζωα βατράχους.

«Εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι οἱ ἀτομικὲς ἀκτινοβολίες δὲν ἔχουν καμμιά ἀνάμιξι στὴ δημιουργία τῶν τερατομόρφων βατράχων τοῦ Ἀμστερνταμ, εἶπε ὁ Γάλλος σοφός. Οἱ βάτραχοι αὐτοὶ φαίνεται πὺς παρουσιάζουν τὴν ἰδίαν ἀνωμαλία μὲ κείνους πού εἶχα ἀνακαλύψει πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια σὲ ἓνα βάλτο τῆς Βρετάνης. Τὸ φαινόμενον ἐκεῖνο τὸ εἶχα ὀνομάσει «ἀνωμαλία Π». Ἡ ἀνωμαλία αὕτη, πού παρουσιάζεται κυρίως στοὺς πράσινους βατράχους, φθάνει σὲ ἀναλογία 30-40%. Δὲν πρόκειται γιὰ παραλλαγή· γιατί δὲν εἶναι κληρονομικὴ, ἀλλὰ προκαλεῖται ἀπὸ κάποιον ἐξωτερικὸ παράγοντα πού μπορεῖ νὰ εἶναι χημικὸς ἢ ἴσως κάποιος ἰός. Πάντως δὲν ὀφείλεται σὲ ἀτομικὸ αἶτιο γιατί τὸ νερὸ τοῦ βάλτου τῆς Βρετάνης πού ἐξετάστηκε τελευταῖα δὲν περιέχει τὴν παρμικρὴ φυσικὴ ραδιενέργεια».

Ὁ Ὀλλανδὸς δρ. Χελλένιους δὲν ἐπείσθη.

Ἡ ὑπόθεσι τοῦ Ζὰν Ροστάν ἀποτέλεσε θέμα μελέτης στὸ Ἀμστερνταμ. Εἶναι πιθανὸ ὅτι

πρόκειται για παραμορφώσεις που προκαλούνται από ραδιενεργά απορρίμματα. Από τους 56 βατράχους που πιάστηκαν μέσα σ' ένα χρόνο στο κανάλι, οι 26 είναι φυσιολογικοί, οι 22 έχουν μερικά δάκτυλα υπερβολικά μεγάλα και 7 είναι πραγματικά τεράτια. Μερικές περιπτώσεις ποδιών με επί πλέον δάκτυλα είναι κληρονομικές!

Η συζήτηση κινδυνεύει να διαιωνισθῇ γιατί δεν είναι δυνατό να μελετηθοῦν όλα τα βατράχια του καναλιού, ἐπειδὴ ἀπὸ τότε πού τὸ Ἰνστιτούτο ἄδειασε στὸ κανάλι όλα τὰ τοξικά του απορρίμματα χάθηκε ἀπὸ καὶ κάθε ἔχνος ζωῆς. Στὸ σημείον αὐτὸ μπορούμε νὰ ἀναφέρουμε πῶς μερικὰ πειράματα ἔδειξαν ὅτι πολλοὶ παράγοντες ἔχουν τὴν τάσι νὰ προκαλοῦν τερατομορφίες σὲ ζῶα ὅταν θίγουν τὸ ἐμβρυο. Οἱ παράγοντες αὐτοὶ μπορεῖ νὰ εἶναι ἀκτινοβολίες, χημικὰ προϊόντα ἢ τοιαῖα.

Υπάρχει στὸ Παρίσι ἓνα ἐργαστήριον ὅπου φτιάχνουν τεράτια ἀκριβῶς γιὰ νὰ μελετήσουν τὰ αἷτια τῶν τερατομορφιῶν. Πρόκειται γιὰ τὸ «Ἐργαστήριον Ἑμβρυολογίας καὶ Πειραματικῆς Τερατολογίας» πού ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Ἑθνικὸ Κέντρο Ἐπιστημονικῶν Ἑρευνῶν καὶ πού διευθύνεται ἀπὸ τὸν ἰδρυτὴ του, τὸν καθηγητὴ Ἐτιέν Βόλφ.

Τὰ πειράματα γίνονται συνήθως μὲ αὐτὰ κόττας ἢ πάπιες. Δὲν μπορούμε ἐδῶ νὰ περιγράψουμε ὅλες τίς ἐργασίες τῶν ἐρευνητῶν. Μποροῦμε ὅμως νὰ πούμε ὅτι ἀναρίθμητα πειράματα ἐπέτρεψαν

στον καθηγητὴ Βόλφ καὶ στοὺς συνεργάτες του νὰ φτιάξουν ἓνα πραγματικὸ χάρτη τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἐμβρύου τῆς κόττας καὶ τῆς πάπιος. Χάρη στῇ βαθύτερῃ αὐτῇ γνῶσι τῶν ὁργανικῶν ἐπιστημῶν οἱ ἐρευνηταὶ μποροῦν νὰ δημιουργήσουν κατὰ βούλησι ἓνα τέρας μὲ συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, π.χ. ἓνα κοτόπουλο - κύκλωπα, δηλαδὴ κοτόπουλο μὲ ἓνα μόνο μάτι στὸ μέτωπο ἢ ἓνα τέρας μὲ δύο τεράστια μάτια τοποθετημένα στὴν ἴδια κόγχη ἢ πάλι ἓνα κοτόπουλο - γοργόνα, δηλαδὴ ἓνα τέρας μὲ ἓνα πόδι πού ἡ σιλουέττα του θυμίζει κάπως τίς γοργόνες τῆς μυθολογίας.

Πῶς ὅμως δημιουργοῦνται αὐτὰ τὰ τερατώδη χαρακτηριστικά; Μὲ τὴν ἐπίδρασι σὲ ὠρισμένο σημεῖον τοῦ ἐμβρύου ἐνὸς παράγοντος ἀπ' αὐτοὺς πού ἀναφέραμε προηγουμένως : ἀκτινοβολίας, χημικῆς οὐσίας ἢ τοιαῖα.

Ἡ προετοιμασία τῶν αὐγῶν εἶναι τόσο θεαματικὴ ὅσο καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πειράματος.

Στὸ κέλυφος τοῦ αὐγοῦ γίνεται ἓνα μικρὸ ἀνοιγμα πού ὅταν τελειώσῃ ἡ σχετικὴ ἐπέμβασι θὰ κλείσῃ μὲ μιὰ λεπτότατη πλάκα μίκας μὲ παραφίνη. Ἀπὸ τὸ παρὰ θυράκι αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ παρακολοθηθῇ ἡ ἐξέλιξι τοῦ ἐμβρύου.

Ἄν ὁ παράγων τῆς τερατομορφίας πού χρησιμοποιοῦμε εἶναι χημικὸ προϊόν ἢ ἰός, οἱ ἐγχειρήσεις (πρόκειται γιὰ πραγματικὴ μικροχειρουργικὴ) γίνονται μὲ καταπληκτικὰ ἐργαλεῖα : γυάλινα νυστέρια πού ἡ αἰχμή τους δὲν φαίνεται μὲ γυμνὸ μάτι, βελόνες γυάλινες, πένσες ὠρολογιοποιῶ καὶ τὰ παρόμοια.

Ἀλλὰ καὶ ἂν χρησιμοποιῆται ἀκτινοβολία, ἡ δουλειὰ δὲν παύει νὰ εἶναι λεπτότατη : τὸ αὐγὸ τοποθετεῖται, μὲ τὸ ἀνοιγμα πρὸς τὰ πάνω, κάτω ἀπὸ τὸν πομπὸ τῶν ἀκτίνων πού εἶναι ὅμως ἔτσι τοποθετημένος ὥστε νὰ μπορῇ ἡ ἀκτινοβολία νὰ κατευθύνεται μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια ἐκεῖ πού θέλει ὁ πειραματιστής, σὲ ὠρισμένο σημεῖον τοῦ ἐμβρύου ἢ σὲ ὠρισμένο ὄργανο τοῦ ἐμβρύου πού εἶναι ὑπὸ διαμόρφωσιν.

Οἱ ἐργασίες πού διεξάγονται στὸ ἐργαστήριον τοῦ καθηγητῆ Βόλφ ἔχουν καὶ τὴν πρακτικὴ τους ἐφαρμογή. Παρατηρήθηκε λ.χ. πῶς ὠρισμένες μολυσματικὲς ἀρρώστιες μποροῦν νὰ ἔχουν γιὰ τὸ παιδί πού θὰ γεννηθῇ πολὺ δυσάρεστες συνέπειες ἂν τίς πάθῃ ἡ γυναίκα τὴν ἐποχὴ τῆς ἐγκυμοσύνης της. Τὰ μικρόβια ἢ οἱ τοιοῖοι χύνουν στὸ αἷμα τῆς μητέρας, ἄρα καὶ τοῦ ἐμβρύου, οὐσίες τοξικὲς πού μποροῦν νὰ δημιουργήσουν στὸ παιδί διάφορες παραμορφώσεις. Ἐτσι παρατηρήθηκε ὅτι ἡ ἐρυθρὰ πού εἶναι τόσο ἐλαφρὰ ὥστε συχνὰ περνᾷ ἀπαρτηρητῇ, ὅταν μεταδοθῇ σὲ γυναῖκα στὴν ἀρχὴ τῆς ἐγκυμοσύνης της, μπορεῖ νὰ γίνῃ αἰτία κακῆς διαπλάσεως τῆς καρδιάς τοῦ παιδιοῦ. Ἐπίσης ἡ ἑλλειψι ὠοισμένων τροφῶν ἢ ὠοισμένων βιταμινῶν ἀπὸ τὸ διαιτολόγιον τῆς

μητέρας μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ στὰ παιδιὰ κακὴ διάπλασι τῶν μελῶν του ἢ καὶ νὰ τὸ κάνῃ κωφάλαλο. Ἐπίσης, μιὰ ἀκτινοβολία, ἀπὸ ἀκτίνες X ἢ ἀπὸ ραδιενεργὰ σώματα, μπορεῖ νὰ βρίσκειται στὴ ρίζα κάθε τερατομορφίας.

Καὶ ἔτσι γυρίζουμε πάλι στοὺς τερατομορφους βατράχους τῆς Ὀλλανδίας.

Οἱ ἄ.θρωποι συνεχῶς βρίσκονται σὲ κύκλον ἀκτινοβολιῶν πού ἐρχονται ἀπὸ τὸ ἔδαφος πού πατοῦν, κυρίως ἂν τὸ ἔδαφος αὐτὸ εἶναι γρανιτικόν, γιὰτὶ οἱ βράχοι τῆς γῆς περιέχουν καὶ ραδιενεργὰ σώματα. Ἡ ἀκτινοβολία μᾶς ἐρχεται ἀκόμη ἀπὸ τὸν οὐρανὸ σὰν ὁρατὸ φῶς ἢ ὑπεριώδεις ἀκτίνες ἢ καὶ σὰν κοσμικὴ ἀκτινοβολία. Αὐτὸ ὅμως τὸ λουτρὸ ἀκτινοβολίας τείνει νὰ μεγαλώσῃ σὲ ἔντασι μὲ τὴν ἐπέκτασι τῶν πυρηνικῶν πειραμάτων καὶ τὴν ἐγκατάστασι τοῦ ἀτόμου στὴ βιομηχανία, τὴν ἐπιστήμη, τὴ γεωργία.

Χρειάζεται λοιπὸν πάνω ἀπ' ὅλα νὰ γίνουν γνωστὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀκτινοβολίας στὰ φυτὰ, στὰ ζῶα καὶ στοὺς ἄνθρωπους. Ἀνακρίψεις σὰν τῶν βατράχων τῆς Ὀλλανδίας θὰ προσελκύσουν τὴν προσοχὴν στὸ σημαντικό αὐτὸ θέμα καὶ θὰ ἐπιταχύνουν τὴν ἐρευνα γιὰ τὴν ἐξέρεσι τῶν καλύτερων μέτρων προστασίας ἀπὸ τὴν βλαβερὴν ἐπίδρασι τῆς ραδιενέργειας στὸν ὀργανισμό τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ πραγματικὴ χρησιμότητα τῆς γλώσσας δὲν εἶναι τόσο ὅτι μᾶς βοηθᾷ νὰ ἐκφράζουμε τὰ αἰσθήματά μας, ὅσο νὰ τὰ κρύβουμε.

Constellation

ΤΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

1η Μαρτίου

Ἐπιστολή τοῦ Ἐτιέν Λενουάρ πρὸς τὴν Ζανὶν Μαρτὲν

Ἐρωαία μου Ζανὶν,

Θὰ μὲ βρίσκεις ἴσως πολὺ τεμπέλη στὸ γράψιμο, ἀλλὰ ξέρεις δὲν εἶμαι πολὺ δυνατὸς στὶς ὥραϊες φράσεις καὶ ἐπὶ πλέον ἡ δουλειὰ δὲν μοῦ ἀφίνει πολὺ διαθέσιμο χρόνο.

Νάσου λοιπὸν τώρα μὲ μιὰ μικρὴ Συλβιάνα! Ὅταν σκέπτομαι πὼς ἔγινες μητέρα δὲν μπορῶ νὰ τὸ πιστέψω! Ἀλήθεια τί ἱστορία! Σὲ βλέπω ἀκόμα ἀνόμεσα ἀπὸ τὸ τζάμι τοῦ γραφείου μου, πίσω ἀπὸ τὴ γραφομηχανή σου. Μόνο τὸ ξανθὸ σου κεφάλκι ξεχώριζε... Ὅλη τὴν ὥρα χαμογελοῦσαμε, καὶ ἀλήθεια προτιμοῦσα νὰ κοιτάζω τὴ μικρὴ ἀεράτη μυτούλα σου παρὰ τὶς στήλες τῶν ἀριθμῶν μου!

Θὰ ὁμολογήσεις πὼς περάσαμε καλὲς στιγμὲς μαζί. Τοὺς περιπάτους μας στὸ Βοκρεσόν... θυμάσαι κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη βαλανιδιά τοῦ δάσους τοῦ Σαιν-Ζερμαίν... Μὴ... μοῦ πῆς πὼς δὲν ἀγαπιόμαστε πολὺ ἐκείνη τὴν ἡμέρα: Καὶ στὸ σινεμά...

Ὅμως ἐγὼ δὲν μετανοιώνω γιὰ τίποτα! Παίρνω τὸν καιρὸ ὅπως ἔρχεται, καὶ δὲ μὲ νοιάζει καθόλου! Εἶναι ἀλήθεια πὼς καμιά φορὰ μοῦ ἔρχονται κεραμίδες νά, σὰν κι αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι τῶν γραμματοσήμων π.χ., ἀλλὰ δὲν δραματοποιῶ τίποτα! Ἐκανα μιὰ γκάφα αὐτὸ εἶναι ὅλο! Πιάστηκα ἀσχημα. Νά, σ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις δὲν πρέπει νὰ μὲν κανεὶς μὲ σταυρωμένα χέρια! Αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν. Τέλος δὲν ξέμπλεξα ἀσχημα ἀφοῦ δὲν μὲ κατηγόρησαν καὶ ἀφοῦ μπόρεσα νὰ καταταγῶ. Ἀλλὰ, ξέρεις, κατὰ βάθος προτιμῶ πού εἶμαι στρατιώτης παρὰ λογιστής. Ἐδῶ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι πολὺ σκληρὴ, τρῶμε καλὰ καὶ τὸ κλίμα εἶναι ἐξαιρετικό.

Καταλαβαίνω πολὺ καλὰ πόσες σκοτοῦρες ἔχεις, φτωχούλα μου Ζανὶν. Ἐνα παιδί μπερδεύει τὰ πάντα. Ἡ φίλη σου Μαρία-Λουίζα, ἡ μοδίστρα, θὰ μποροῦσε κάλλιστα νὰ βρῇ τρόπο νὰ σὲ κρατήσῃ κοντά της. Μοῦ γράφεις πὼς δὲν ἔχει παρὰ τὸ δωμάτιό της καὶ ἓνα πολὺ μικρὸ χώρο γιὰ νὰ δέχεται τὶς πελάτισσές της καὶ νὰ κάνῃ τὶς δοκιμές της. Σύμφωνα, ἀλλὰ δὲν πετᾶνε στὸ δρόμο μιὰ γυναίκα μὲ ἓνα παιδί. Πόσο ἐγωῖσται εἶναι οἱ ἄνθρωποι! Ἐγὼ βρίσκω πὼς ἡ καλύτερη λύσι γιὰ τὸ παιδάκι σου θὰ ἦταν νὰ ἀναζητήσῃς μιὰ καλὴ κυρία πού θὰ τὸ υἱοθετοῦσε, γιὰτὶ ἀλλιῶς σὲ περιμένει ζωὴ σκυλήσια. Κατὰ βάθος αὐτὸ τὸ παιδί δὲν εἶναι ἀκόμα παρὰ ἓνα μαρὸ 15 ἡμερῶν, δὲν ἔχει κανεὶς συνδεθῇ μαζί του πολὺ, θὰ τὸ ξεχάσῃς γρήγορα...

Πίστεψέ με, ἂν ἦσουν λογικὴ θὰ τὸ ἀποχωρίζουν αὐτὸ τὸ μικρό... Καὶ τὸ πρόσωπό πού θὰ τὸ υἱοθετοῦσε θὰ ἦταν ἀσφαλῶς σὲ θέσι νὰ τοῦ προσφέρῃ περισσότερα ἀπὸ σένα. Καταλαβαίνεις; Ἐγὼ τίποτα δὲν μπορῶ νὰ κάνω. Δὲν ἔχω παρὰ τὰ χρήματα πού μοῦ δίνουν στὸ στρατὸ καὶ πρέπει νὰ κρατήσω 3 δεκάρες γιὰ χαρτζηλίκι μου. Ἐσὺ χωρὶς τὸ μαρὸ θὰ μπόρεσῃς πάλι νὰ δουλέψῃς καὶ ἴσως νὰ ξαναβρῇς τὴ θέσι σου. Δὲν θὰ ζητοῦσαν τίποτα καλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ σὲ προσλάβουν ἐκ νέου. Ἦταν πολὺ εὐχαριστημένοι ἀπὸ σένα. Στὸ γράμμα σου μὲ ρωτᾷς ποιά εἶναι τὰ σχέδιά μου; Τί μεγάλα λόγια

Ζανὶν μου! Κάνω τὴ θητεία μου καὶ μὰ τὴν πίστι μου δὲν μοῦ κακοφαίνεται τόσο! Αὐτὸ εἶναι ὅλο πού μπορῶ νὰ σοῦ πῶ. Καταλαβαίνω καλὰ πὼς θάθελες ν'ἀβλεπες τὰ πράγματα πιδ εὐχάριστα, αὐτὸ εἶναι φανερό. Ἐγὼ δὲν θάθελα τίποτα καλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ σὲ παντρευτῶ, ἀλλὰ βλέπεις τὰ πράγματα ἦρθαν διαφορετικά. Θὰ σοῦ ζητοῦσα νὰ μὲ περιμένῃς μέχρις ὅτου τελειώσω τὸ στρατιωτικό μου, ὅμως ἂν ξανάρθω στὸ Παρίσι δὲ θάχω οὔτε θέσι, οὔτε συστάσεις ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησι ὅπου ἐργαζόμουν (καὶ κατὰ συνέπεια...) οὔτε λεπτὰ, οὔτε στέγη. Ἀς εἶναι! Ἐχει ὁ Θεός.

Σὲ φιλῶ στὸ ὁμορφο μουσουδάκι σου
Ἐτιέν Λενουάρ

Υ.Γ. Σκέπτομαι ἓνα πράγμα: Ἄν ἡ Μαρία-Λουίζα δὲν θέλῃ νὰ σὲ κρατήσῃ θὰ μποροῦσε ἴσως νὰ δοκιμάσῃς νὰ πᾶς στὸ σπῆτι τοῦ πατέρα. Κἀθεταὶ στὴν ὁδὸ Καρντινὲτ 318, τρίτο πάτωμα, ἀριστερὴ πόρτα. Ξέρεις, ὁ πατέρας καὶ ἐγὼ δὲν τὰ πηγαίναμε ποτὲ καλὰ. Εἶναι περίεργος τύπος. Πολὺ λίγες πιθανότητες ὑπάρχουν νὰ σὲ δεχθῇ, πρῶτα ἀπ' ὅλα γιὰτὶ εἶναι πολὺ ἰδιότροπος στὸ σπῆτι του γιὰ τὸ ὅποιο εἶναι πολὺ περήφανος καὶ ὕστερα γιὰτὶ δὲν ἔχει κανένα λόγο νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ σένα ἀφοῦ οὔτε γιὰ μένα δὲν ἐνδιαφέρεται. Ἀς εἶναι! Δοκίμασε. Ὅποιος δὲν ἐπιχειρεῖ τίποτα δὲν ἔχει τίποτα! Ἄν δὲν σὲ θέλῃ θὰ φύγῃς καὶ νὰ θυμάσαι πὼς τίποτα δὲν πρέπει νὰ δραματοποιῇ κανεὶς.

Ἐπιστολὴ τῆς Ζανὶν Μαρτὲν πρὸς τὸν Ἐτιέν Λενουάρ
Ὀδὸς Καρντινὲτ 318 (17)

17 Μαρτίου

Ἐτιέν, μοῦ εἶναι δύσκολο νὰ ἐξηγήσω τὰ συναισθήματα πού γεννήθηκαν μέσα μου διαβάζοντας τὸ γράμμα σου.

Εἶσαι σὺ πού μοῦ προτείνεις νὰ ἐγκαταλείψω τὴ Συλβιάνα; Ἀλλὰ δὲν ἔχεις καθόλου ἰδέα τί εἶναι νὰ φέρνῃς μέσα σου ἓνα παιδί 9 μῆνες καὶ νὰ τὸ βγάξῃς στὸν κόσμο;

Εἶχα ἐμπιστοσύνη σὲ σένα, σὲ θεωροῦσα μνηστῆρα μου, θὰ ἔπρεπε νὰ παντρευτοῦμε καὶ θὰ μποροῦσαμε νὰ εἴχαμε μιὰ ζωὴ ἀνετη καὶ θελκτικὴ καὶ μιὰ κούνια θὰ εὑρίσκει κάπου τὴ θέσι της.

Νά ὅμως πού ἔκανες αὐτὴ τὴν τρέλλα πού παρ' ὀλίγο... (δὲν τολμῶ νὰ γράψω τὶς λέξεις) καὶ πού ἀναστᾶτῳσε ὅλη μας τὴ ζωὴ. Καὶ θὰ δεχόσουν τώρα τὸ μικρὸ μου κοριτσάκι νὰ ὑποστῇ τὶς συνέπειες καὶ νὰ ἀποχωριστῇ τὴ μητέρα του;

Ὅχι· μέινε ἥσυχος, δὲν θὰ ὑπολογίζω πᾶς σὲ σένα. Εἶναι φανερό πὼς ἔχεις ἀνάγκη νὰ κρατήσῃς τὸ χαρτζηλίκι σου. Πόσο σὲ λυπᾶμαι! Σὲ φανταζόμουν εὐθύ, θαρραλέο καὶ βέβαια εἶσαι· δὲ γελάστηκα σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, οὔτε σ' αὐτὴ τὴν στιγμή τῆς τρέλλας, οὔτε σ' αὐτὸ τὸ γράμμα πού δὲν ταιριάζει σὲ σένα...

Ὡστόσο πρέπει νὰ εἶμαι δίκαιη ἀπέναντί σου. Εἶχες μιὰ καλὴ ἰδέα στὸ τέλος τοῦ γράμματός σου... Ὅπως βλέπεις εἶμαι στὸ σπῆτι τοῦ πατέρα σου. Ὅχι γιὰ πολὺ, ὅμως αὐτὸ μὲ σώζει λίγο καὶ εἶναι ἥδη ἀρκετό! Ἀληθινὰ δὲν μποροῦσα πιά νὰ μείνω κοντὰ στὴ Μαρία-Λουίζα. Τὸ μαρὸ ἐκλαίγει ὅλη τὴ νύχτα καὶ ἡ φτωχὴ δὲν μποροῦσε νὰ κλείσῃ μάτι!

Ἀποφάσισα ν' ἀκολουθήσω τὴ συμβουλὴ σου. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατὰ ὅταν ἀνέβαινα τὰ σκαλοπάτια καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα δίστασα πρὶν νὰ χτυπήσω μὲ τὴ μικρὴ στῆν ἀγκαλιά μου.

Ἐνας ἄνδρας, πού μοῦ φάνηκε ψηλός, νέος ἀκόμα, μ' ἓνα σακκάκι τοῦ σπιτιοῦ, μοῦ ἀνοίξε τὴν πόρτα. Εἶχε ἓνα ὕψος ἀπορριμμένο καὶ μοῦ εἶπε μὲ γλυκύτητα:

— Τί ἐπιθυμεῖτε, κυρία μου!

Ἦμουν τόσο συγκινημένη, τόσο ἀμήχανη, πού τοῦ ἔδωσα τὸ γράμμα

σου. Ο πατέρας σου το διάβασε βιαστικά και είδε την υπογραφή σου. Έγινε πολύ χλωμός και με φωνή ήσυχη μά κατηγορηματική είπε: Λυπάμαι, δεσποινίς, όμως δεν μπορώ να κάνω τίποτα για σάς. Δεν θέλω να έχω καμιά σχέση πλέον με το γιό μου, ούτε από κοντά ούτε από μακριά. Και ήταν έτοιμος να κλείσει την πόρτα διαν, εξουθενωμένη από αγωνία και κούραση, ξέσπασα σε λυγμούς. Τότε μου ξανάνοιξε την πόρτα και μου είπε ψυχρά:

— Ακούστε, δεσποινίς, μπορώ να σάς κρατήσω δυο μέρες στο σπίτι μου, όμως μην έχετε αυταπάτες, δεν θα σάς κρατήσω ούτε λεπτό περισσότερο. Έξ αλλού η κάμαρα είναι πιασμένη από τον άνηψό μου και θα πρέπει να την έχω την Παρασκευή.

Πήρε το σάκκο που είχα αφήσει κατά γης και που μέσα είχα το μπιμπερό και τα μαξιλόρια της Συλβιάνας μου. Έπειτα προχωρήσαμε, μπροστά εκείνος πίσω εγώ, σ' ένα μεγάλο άσπρο διάδρομο. Με έβαλε σ' ένα σαλόνι που μου φάνηκε πολύ όμορφο... Έκλαιγα τόσο, ώστε μόλις μπόρεσα να του πω εύχαριστώ.

Εκείνος μου είπε:

— Θα κοιμηθήτε εκεί. Για το παιδί θα πρέπει να ενώσετε δυο πολυθρόνες. Ο νιπτήρας είναι στο ντουλάπι του τοίχου. Δειπνώ στις 7 και μισή. Κι έφυγε.

Πιστεύω πως κάποια στιγμή μου φάνηκε ότι άκουσα τον κ. Λεονάρ ν' ανοίγει την πόρτα και να με φωνάζει για το δείπνο, όμως η πόρτα ξανάκλεισε πολύ άπαλά και δεν θυμάμαι πια τίποτα.

Ετιέν, τί μπορεί να έκαμες λοιπόν στον πατέρα σου για να σου είναι τόσο κακιωμένος;

Έπιστολή της Ζανίν Μαρτέν προς την φίλη της Μαρία Λουίζα.

Οδός Καρντινέτ 318 (17)

15 Μαΐου

Άγαπημένη μου Μαρία,

Θα παραξενευτής πολύ βλέποντας ότι η διεύθυνσί μου είναι πάντα η ίδια. Είμαι σέ βεβαιώ πιο παραξενεμένη από σένα. Ναι, βρίσκομαι ακόμα στο σπίτι του κ. Λεονάρ· πάνε αύριο δυο μήνες που έγκαταστάθηκα στο σπίτι του και έχω την εντύπωση ότι ποτέ δεν έζησα άλλο. Έν τούτοις, ένας θεός το ξέρει ότι όταν μου άνοιξε την πόρτα ήμουν τόσο τσακισμένη... που θα δεχόμουν να μείνω έστω και για μιά ώρα.

Δυστυχώς δεν είχα το δικαίωμα να κάνω όνειρα και από την επομένη ήδη βάλθηκαν να βρώ ένα μέρος να βάλω τη Συλβιάνα, ένα δωμάτιο σέ μιά πανσιόν (που με δέχτηκε) και μιά θέσι γραμματέως που βρήκα. Όλα λοιπόν πήγαιναν θαύμα και ήμουν πολύ υπερήφανη που μπορούσα ν' αναγγείλω στον κ. Λεονάρ ότι ήμουν έτοιμη να φύγω. Με δέκοψε, λίγο άμύχανα, και μου είπε πως ό άνηψιός του του μίλησε ότι θα καθυστερούσε... και ότι... θεέ μου, αν αυτό με βόλεψε, ευχαρίστως θα με κρατούσε λίγες μέρες ακόμα. Παραδέχομαι πως βρέθηκα σέ άμύχανα, αλλά είχα την εντύπωση ότι δεν υπήρχε τρόπος να το συζητήσουμε και δέχτηκα. Πιστεύω ότι ο κ. Λεονάρ είναι λυπημένος, αλλά Έχασα Μαρία μου να σου περιγράψω τον κ. Λεονάρ. Θά ήταν ασφαλώς πολύ όμορφος στά 20 χρόνια του (πρέπει να είναι περίπου 43 ή 44 χρόνων). Είναι χήρος, είναι ψηλός, έχει ένα κανονικό πρόσωπο και ύψος μάλλον ψυχρό, αλλά μόλις χαμογελά ή έκφρασι του γίνεται γλυκεία και λίγο λυπημένη. Μου είπε ότι δεν ήμουν σέ κατάστασι να δουλέψω. Άς είναι! Έμεινα λοιπόν λίγες μέρες παραπάνω, αφού αυτό του έδινε την εντύπωση πως με υποχρέωνε. Εύτυχώς η Συλβιάνα δεν κλαίει πια το βράδυ. Είναι ένα πολύ ήσυχο μωρό. Θάλεγε κανείς πως καταλαβαίνει την κατάστασι. Αυτό που μου κάνει εντύπωση, είναι ότι ο κ. Λεονάρ δεν μου μιλά ποτέ για τον γιό του ούτε καν προφέρει το όνομά του. Αυτό που δεν καταλαβαίνω είναι ότι αυτός, που είναι τόσο άνθρωπος, τόσο λεπτός κατά βάθος, είναι τόσο σκληρός απέναντι στο παιδί του... Έν τούτοις δεν ξέρω πια... τα έχω χαμένα...

Οι μέρες περνούσαν και ήμουν πάντα εδώ. Τότε λοιπόν πήρα όλο μου το κουράγιο και είπα: Κύριε Λεονάρ, αποφάσισα να φύγω την έρχομένη Κυριακή χωρίς αναβολή. Δεν θα μείνω ούτε μιά μέρα παραπάνω· δεν θα ήθελα να σκέπτωμαι πώς θυσιάζετε για μένα τον άνηψό σας, γιατί κατά βάθος είμαι βεβαία πως εσείς καθυστερήσατε τον έρχομό του. Τότε μου έδωσε αυτή την καταπληκτική έσφις καθυστερήσατε τον έρχομό του. Τότε μου έδωσε αυτή την καταπληκτική έσφις για να με ξεαποστείλει. Τα έχασα εντελώς και ψέλλισα: Παρ' όλα αυτά θα φύγω, κ. Λεονάρ· δεν θάθελα να καταχρασθώ της καλωσύνης σας. Με έβαλε να κόσω απέναντί του, πήρε το χέρι μου και το κράτησε πολλή ώρα ανάμεσα στα δικά του και μου είπε με φωνή λίγο παράξενη:

«Μικρό μου κοριτσάκι δεν έσφιξε δυστυχισμένη εδώ· το μωρό σας θα το περιποιήσθε καλύτερα εδώ εσείς, απ' όσο θα το περιποιούνται οι καλύτερες παραμάνες· δεν με ένοχλείτε καθόλου, γιατί λοιπόν θέλετε να φύγετε; Κερδίζω τη ζωή μου άνετα, μην έχετε ένδοιασμούς πάνω σ' αυτό το σημείο.» «Ήμουν έτοιμη να του πω: Τότε λοιπόν, κ. Λεονάρ, αφού θέλετε να με κρατήσετε θα πρέπει να με θεωρήτε σαν την μνηστή ή μάλλον σαν τη γυναίκα του... μά δεν τόλμησα, δεν μπόρεσα να πω τίποτα. Θά τον φιλούσα μ' όλη μου την καρδιά, όταν ξαφνικά με άφησε και δεν τον ξανάδα όλο το βράδυ.

Την επομένη ένας υπάλληλος μου έφερε μιά αξιολάτρευτη ροζ κουνίτσα, μιά μικρή καρεκλίτσα και ένα μεγάλο μουςαμά για να προστατεύη το παρκέ της «κράμας μου». Ίσως μπορώ να πω «κάμαρά μου» αφού πάνε δυο μήνες που βρίσκομαι εγκατεστημένη εδώ και δεν προβλέπω τίποτα για το τέλος αυτής της θυσιάς παραμουνής. Ο κ. Λεονάρ είναι μαζί μου άπέραντα καλός. Άγαπά πολύ τη μουσική. Την περασμένη Κυριακή ζήτησε από τη θυρωρή, μιά πολύ καλή γυναίκα, να μείνη με τη Συλβιάνα και με συνάδευσε στή συνανλία. Όλα τα βράδια μετά το δείπνο άκουμε μουσική από το ραδιόφωνο. Πόσο περίεργο είναι αυτό! Όταν πηγαίνω στην κάμαρά του κατά τις 10 και μισή έχει μερικές φορές μιά έκφρασι ακαθόριστη και μόλις και μετά βίας μου λέει καληνύχτα. Καλή μου φίλη, πόσο υπερδεμένη είναι όλα αυτά... Έλπίζω νάσαι καλά, σέ φιλώ.

Ζανίν

Έπιστολή του κ. Λεονάρ προς την Ζανίν Μαρτέν

Μιλχάουζ, 30 Ιουνίου

Φεύγοντας την τελευταία Δευτέρα, σάς είχα πη ότι θα γυρίζα την Παρασκευή το βράδυ ή, το αργότερο, την Κυριακή πρωί. Το πιστεύα πολύ, όμως αυτό το γράμμα φθάνει για να σάς πληροφορήση ότι δεν θα ξαναγυρίσω πια.

Άλλαξα σχέδια και έδωσα μιά καινούργια κατεύθυνσι, πολύ διαφορετική, στη ζωή μου. Δέχτηκε τη Διεύθυνσι του ύποκτος της Άσφαλιστικής Έταιρίας μου που μου είχαν προτείνει από καιρό και είχα άρνηθ.

Ξέρω, άκαπητό μου παιδί, ότι αυτή η απόφασι θα σέ βρή άπροετοίμαστη, ότι ίσως ακόμα να σέ κάν να πονέσης λίγο. Πάντως, σου ζητώ να πιστέψης ότι την πήρα αφού σκέφτηκα πολύ. Αυτό το μικρό ταξίδι των λίγων ημερών με έβαλε αντιμετώπιτο με τον ίδιο τον εαυτό μου. Με έσωσε.

Άφησε με να σου δώσω μιά συμβουλή, μ' όλη την αντικειμενικότητα που μου δίνει η απόστασι που μάς χωρίζει:

Ζανίν, μην παντρευτής το γιό μου! Δεν θάταν ευγενικό εκ μέρους μου να σου πω τις άγωνίες που μου προκάλεσε αυτό το παιδί...

Σου άφηνω το διαμέρισμά μου.

Μην άσχολήσαι με τίποτα το ύλικό, θά τα κανονίσω όλα με τη θυρωρή. Έξ αλλού κάθε τριμηνία θά έχης ένα μικρό τοέκ και ελπίζω πως θά φανής άρκετά λογική να το δεχτής.

Έτσι για λίγον καιρό δεν θά είσαι ύποχρεωμένη να έργασθης.

“Όμως δέν θάθελα νά φωνά στά μάτια σου σάν γέρος ιδιότροπος. “Άς μιλήσουμε γιά άλλα πράγματα. “Άς πούμε γιά σένα: μόνον ἐσύ λογαριάζεσαι. Καί πρό παντός μὴ σπαζοκεφαλιάσης ρωτώντας: Γιατί ἔφυγε ὁ κύριος Λενοῦάρ; Μήπως ἔκανα κάτι πού τὸν δυσάρεστησε; “Εν τούτοις μοῦ φαίνεται πὼς συνεννοούμεθα τόσο καλά! “Όχι μικρή μου, δέν ἔκανες τίποτα πού νά μὲ δυσάρεστηση.

Μὴν ψάχνης. “Αργότερα, ὅταν θάχης μεγαλύτερη πείρα ἀπὸ τὴ ζωή, θά καταλάβης καί θά σκεφτῇς ὅτι εἶχα δίκιο!

Τότε θά μπορούσα νά ξαναγυρίσω. Θά ἔχης παντρευτῇ ἕνα νέο καί τίμιο παιδί πού θά σέ κάνη πολὺ εὐτυχισμένη.

“Αντίο Ζανίν, σέ παρακαλῶ νά μοῦ φιλήσης πολὺ τὴ μικρούλα σου Συλβιάννα καί πάντοτε νά μὲ θεωρῇς σάν τὸν πιστὸ καί ἀφωσιωμένο σου

“Ανρὺ Λενοῦάρ

Υ.Γ. Τὴν Κυριακὴ τὸ βράδυ στὶς 8.30 ἔχει ἕνα πολὺ ὁμορφο κονσέρτο στὸν Ἑθνικὸ Σταθμό. Θά τὸ ἀκούσω ὅπωςδήποτε. Μπορεῖς καί σύ ἴσως νά τὸ ἀκούσης.

◆ “Ένα πλούσιο λεξιλόγιο σημαίνει ἐπιτυχία στὴ ζωή, ἐξήγησε ἡ δασκάλα στά παιδιά. Γι’ αὐτὸ θέλω, κάθε μέρα, νά μαθαίνετε μιὰ καινούργια λέξι. “Αν δέν καταλαβαίνετε τί θά πῇ, νά κοιτάζετε στὸ λεξικό. “Υστερα θά μοῦ λέτε τὴν καινούργια σας λέξι καί θά σχηματίζετε μ’ αὐτὴν μιὰ φράσι.

Μετά ἀπὸ λίγες μέρες ἡ δασκάλα ρωτᾷ τὸν “Αλμπερτ ἂν εἶχε μάθει καμία νέα λέξι.

— “Εμαθα, λέει ἐκεῖνος, τὴ λέξι ἑ γ κ υ ο ς· κοιτάξα στὸ λεξικό καί εἶδα ὅτι θά πῇ φ έ ρ ω π α ι δ ι.

— “Ωραία, “Αλμπερτ. Μπορεῖς τώρα νά σχηματίσης μιὰ φράσι μὲ τὴ νέα σου λέξι;

— Καί βέβαια μπορῶ! « Τὸ πλοῖο βυθιζόταν. “Ο ναύτης ἀκουσε κλάματα ἀπὸ μιὰ καμπίνα. “Ωρμησε μέσα καί βγήκε ἐγκυος! »

Pourquois Pas?

◆ Δυὸ φίλοι τρῶνε μαζί τὸ μεσημέρι.

— “Η γυναῖκα μου, λέει ὁ ἕνας εἶδε σήμερα ἕνα παράξενο ὄνειρο. Εἶχε παντρευτῇ, λέει, ἕνα πολυεκατομμυριούχο!

— Εἶσαι τυχερός, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. “Η δική μου τὸ ὄνειρεύεται καθημερινῶς στά ξύπνια της.

Dublin Opinion

“Ισπανικά πού ἀντὶ νά μιλοῦνται σφυρίζονται!

André Classe

ΣΙΛΜΠΟ

ἡ γλῶσσα τῆς Λὰ Γκομέρα

Πολὺν καιρὸ προτοῦ οἱ ἄνθρωποι σκεφθοῦν τὸ τῆλέφωνο, οἱ πρωτόγονοι λαοὶ εἶχαν λύσει μὲ διάφορους τρόπους τὸ πρόβλημα τῆς ἐπικοινωνίας ἐξ ἀποστάσεως. Οἱ Ἰνδιάνοι τῆς Ἀμερικῆς χρησιμοποιοῦσαν σήματα μὲ καπνὸ, προλαμβάνοντας τὸν κώδικα Μόρς. Φυλές τοῦ Μεξικοῦ καί τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς καταφεύγανε, καί ἀκόμη τὰ χρησιμοποιοῦν, σὲ ἡχητικὰ σήματα βασισμένα σὲ ὠρισμένα γνωρίσματα τῆς γλώσσας τους. “Ολοι αὐτοὶ οἱ λαοὶ μιλοῦνε τοιαύτες γλώσσες, δηλαδή γλώσσες στὶς ὁποῖες τὰ μουσικὰ γνωρίσματα, κυρίως τὸ «ῥυθμὸς» τοῦ ἤχου τῶν συλλαβῶν, ἀποτελοῦν βασικά στοιχεῖα ὅσο καί τὰ σύμφωνα καί τὰ φωνήεντα.

“Αν ἡ γλῶσσα ἔχῃ περίπλοκο τινικὸ σύστημα, τὸ μελωδικὸ τῆς

“Ο λαὸς τῆς ὁρεινῆς Λὰ Γκομέρα, ἐνὸς νησιοῦ τοῦ συμπλέγματος τῶν Καναρίων, κουβεντιάζει μὲ σφυρίγματα ἀπὸ μεγάλες καί δύσβατες ἀποστάσεις.

διάγραμμα (δηλαδή αὐτὸ πού μένει ἀπὸ μιὰ φράσι ὅταν τὸν σφυρίζῃ κανεὶς ἢ τὴν παίξῃ στὴ φλογέρα, ἢ στὸ ταμπούρλο) μπορεῖ νά ἐρμηνευθῇ μᾶλλον εὐκόλα. “Όταν ἡ γλῶσσα ἔχῃ μόνο δύο τόνους, ὅπως στὴν περίπτωσι μερικῶν διαλέκτων τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς, ἕνα ὠρισμένο μελωδικὸ διάγραμμα μπορεῖ νά σημαίνει τόσο πολλὰ διαφορετικὰ πράγματα, ὥστε πρέπει νά εἰσαχθοῦν εἰδικὰ σημεῖα γιὰ νά ἐξασφαλιστῇ ἡ κατανόησι.

“Απὸ ὅλα αὐτὰ τὰ συστήματα ἀνώτερο εἶναι τὸ «σίλμπο» ἢ ἡ «σφυριχτή» γλῶσσα τῆς Λὰ Γκομέρα, ἐνὸς μικροῦ νησιοῦ τῆς ομάδας τῶν Καναρίων. Ἐκεῖ οἱ ἰθαγενεῖς ἐπικοινωνοῦν ἀπὸ μεγάλες ἀποστάσεις μὲ δυνατόν σφυρίγματα μὲ τὴν ταχύτητα καί τὴν ἀκρίβεια τοῦ κανονικοῦ λόγου. Πρόκειται γιὰ μιὰ μορφή τηλεφώνου κατώτερου ἀπὸ τὸ δικό μας σὲ ἀκτῖνα δράσεως, ἀλλὰ ἀνώτερο γιατί ἡ μόνη συσκευή πού χρειάζεται εἶναι γερὰ δόντια καί γερὰ πνεμόνια. “Η συνηθισμένη ἀκτῖνα ἀκοῆς εἶναι περίπου τέσσερα χιλιόμετρα μὲ καλὲς συνθῆ-

Παιδιά τῆς Λὰ Γκομέρα μαθαίνουν τὸ Σίλμπο.

κες και σχεδόν διπλάσια και πλέον όταν ο «σφυριχτής» είναι εξαιρετικός και οι συνθήκες άριστες.

Η χρησιμοποίησι του «σίλμπο», πού είναι πραγματικά ένα είδος λόγου, δεν είναι εύκολη, αλλά οι βασικές του αρχές είναι απλές. Παράγοντας το σφύριγμα με έναν από τους ειδικούς τρόπους, ο άνθρωπος προσπαθεί να προσφέρει λέξεις όπως ήταν μιλάει. Οι κινήσεις της γλώσσας πικνύουν το ύψος του σφυρίγματος. Οι παραλλαγές αυτές του ύψους μεταφράζονται σε ισπανικούς φθόγγους και λέξεις.

Για να επιτύχει το βασικό τόνο πρέπει κανείς να βάλει ανάλογως ένα ή δύο δάκτυλα μέσα στα στόμα και να τα κρατήσει στο εμπρός μέρος της γλώσσας ενώ τα χείλη μένουν τεντωμένα και κολλημένα στα δόντια. Αφού το εμπρός μέρος της γλώσσας μένει ακίνητο και τα χείλη τεντωμένα, η αλλαγή στο ύψος του τόνου μπορεί να γίνει μόνο με κινήσεις του πίσω τμήματος της γλώσσας και του ουρανίσκου. Αυτό σημαίνει πως μπορούμε να έχουμε μόνο μια κατά προσέγγισι ομοιότητα με την προφορά του κανονικού λόγου, αρκεί όμως για να γίνεται τέλεια η κατανόησι των έννοιων. Πάντως η έκφρασι των φωνηέντων με το σφύριγμα δεν παρουσιάζει προβλήματα, ενώ η έκφρασι των συμφώνων είναι πολύ πιο περίπλοκη.

Θα μπορούσε κανείς να ρωτήσει σε τί υπερέχει το «σίλμπο» από την «φωνητική όμιλία». Η απάντησι σ' αυτό είναι διττή. Πρώτα η δύναμι μεταδόσεως είναι καταπληκτικά μεγαλύτερη.

Δεύτερο η κατανόησι δεν είναι ζητήμα ισχύος και στο «σίλμπο» αρκεί να συλλάβη κανείς τις παραλλαγές ύψους για να κατανοήσει το μήνυμα, αφού ο τρόπος αυτός της συνεννόησεως δεν έχει κανένα από τα αδύνατα σημεία που χαρακτηρίζουν τη συνήθη όμιλία. Όταν έκανα μια όμιλία από το ραδιόφωνο για το «σίλμπο», ένας ακροατής σε μια περιοχή κακής λήψεως παρατήρησε ότι η φωνή μου δεν ήταν καθόλου καθαρή, «σφυριχτά» παραδείγματα που ενώ τα ανέφερα ακούστηκαν πολύ καλά.

Όσο μπορούμε να ξέρουμε, αυτή η σφυριχτή γλώσσα είναι μοναδική. Ένας τύπος της ήταν σε χρήση στις Καναρίους πριν ακόμη από την ισπανική κατάκτησι. Οι νέοι κατακτηταί προσάρμοσαν τη γλώσσα αυτή στη δική τους και με τη νέα της μορφή επέζησε αλλά μόνο στη Λα Γκομέρα, το νησί όπου η επικοινωνία είναι τρομερά δύσκολη. Έχει το «σίλμπο» είναι ιδιαίτερα χρήσιμο. Πολλά παιδιά το μαθαίνουν σχεδόν από τη στιγμή που μαθαίνουν και να μιλούν και με τις ίδιες φράσεις: το παθητικό στάδιο προηγείται του ενεργητικού και τα παιδιά αρχίζουν να καταλαβαίνουν το σίλμπο πολύ προτού αρχίσουν να το σφυρίζουν.

Το «σίλμπο» χρησιμοποιείται μόνο για επικοινωνία εξ απόστασεως και ποτέ για κουβέντα από κοντά. Ωστόσο είναι ένα σύστημα τόσο νοητό, ώστε θα μπορούσε να υπάρξει και μόνο του και για πρακτικούς λόγους θα μπορούσε να αντικαταστήσει την προφορική γλώσσα. Και η σχετική φτώχεια ακόμη του «φωνη-

τικού» του μέρους δεν θα μπορούσε να θεωρηθῇ σοβαρό εμπόδιο. Άλλωστε μερικές πρωτόγονες γλώσσες χρησιμοποιούν πολύ λίγους ήχους.

Ωστόσο, όσο ξέρω, καμιά εθνική ομάδα δεν χρησιμοποιεί αποκλειστικά μία μορφή «σίλ-

μπο». Κι αυτό βέβαια είναι φυσικό γιατί ο άνθρωπος έχει λάρυγγα και η παραγωγή της φωνής είναι μια αυτόματη λειτουργία (αφού συνοδεύει την πρώτη αναπνοή του νεογέννητου), ενώ το σφύριγμα είναι κάτι που απαιτεί πολύπλοκη και εξεζητημένη προσπάθεια.

♦ Μια μικρή πηγαίνει για πρώτη φορά στο ζωολογικό κήπο και βλέπει τα παγόνια. Ένθουσιασμένη γυρίζει στη μητέρα της: — Μαμά, την άνοιξι ανθίζουνε και τα πουλιά;

Constellation

♦ Δυο Άμερικανίδες, σύζυγοι ιδιοκτητών κινηματογραφικών επιχειρήσεων, είναι ξεπλωμένες στον κήπο ενός πολυτελέστατου ξενοδοχείου του Πάλμ Σπρίνγκς.

— Μήμπελ, ρωτάει η μία. Τί ώρα να είναι;

— Η Μήμπελ κοιτάζει με θαυμασμό το ρολογάκι της και λέει στη φίλη της:

— Τρία ρουμπίνια και πέντε ζαφείρια!

Coronet

♦ Το κρασί του είχε καταστρέψει την υγεία και ο γιατρός του επέβαλε αυστηρή γαλακτοτροφία.

Καλύτερα στην υγεία του, αλλά πολύ χειρότερα στα κέρια του, από τη δεύτερη κιόλας ημέρα της διαίτας, ο δυστυχής έλεγε στη γυναίκα του:

— Τώρα μόνο καταλαβαίνω γιατί τα μωρά κλαίνε συνεχώς!

The Home Stead

♦ — Αὐτός ο Ὀδηγός Μαγειρικῆς εἶναι γεμάτος τυπογραφικά λάθη.

— Ναί ἀγαπητή μου· ἔχω γευτῇ μερικά ἀπ' αὐτά.

Dublin Opinion

ΤΟΥ YVES WATREMEZ

ὅπως τὸ εἶδαν οἱ αἰῶνες

Ἡ ἐκτόξευσι τεχνητῶν δορυφόρων θὰ δώσῃ τὴν τελειωτικὴν ἀπάντησιν σὲ μιὰ θεωρίαν ποὺ ἀπάντησε σ' ἓνα ἐρωτηματικὸ παλαιὸ ὅσο ὁ κόσμος.

Απὸ τὸ σχολεῖο μαθαίνουμε πῶς ἡ γῆ εἶναι στρογγυλή. "Οχι ἐντελῶς, διορθώνουν οἱ ἐπιστήμονες, πάντως στρογγυλή. Αὐτὸ μᾶς φαίνεται σὰν μιὰ ἀληθεῖα πρωταρχικὴ, ἀναμφισβήτητη, σχεδὸν ἐκδηλη. Καὶ ὅμως...

Ὁ ἴδιος ὁ Χριστόφορος Κολόμβος δὲν ἦταν τόσο πεπεισμένος. Στὸ τρίτο του ταξίδι πέρα ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ, πλέοντας στὰ ἀνοικτὰ τοῦ Ὀρινόκου, κατὰλαβε ποὺ ἀκριβῶς βρισκόταν μιὰ νύχτα, βλέποντας τὸν πολικὸ ἀστέρα. Καὶ βρῆκε πῶς ὁ πολικὸς ἀστέρας βρισκόταν στὶς 5 μοῖρες τοῦ οὐράνιου βόρειου πόλου ἀντὶ στὶς 3,5 μοῖρες ὅπως θὰ ἦταν κανονικὸ ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ : σήμερὰ ἡ ἀπόκλισις αὐτὴ εἶναι μικρότερη ἀπὸ 1 μοῖρα καὶ ὁ πολικὸς ἀστέρας βρίσκεται στὸ πλησιέστερο πρὸς τὸν οὐράνιο βόρειο πόλο σημεῖο του.

Ὁ Κολόμβος βρῆκε μιὰ μόνον ἐξήγησιν αὐτῆς τῆς ἀνωμαλίας.

Θὰ ἔπρεπε νὰ βρισκόταν πλησιέστερα στὰ ἄστρα ἀπὸ ὅ,τι σὲ προηγούμενες παρατηρήσεις του. Γι' αὐτὸ ὁ κύκλος ποὺ διαγραφόταν γύρω ἀπὸ τὸν οὐράνιο πόλο τοῦ φαινόταν μεγαλύτερος.

Ἔτσι ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα πῶς ἡ γῆ « δὲν εἶναι στρογγυλὴ ὅπως τὴν περιγράφουν, ἀλλὰ μοιάζει μὲ ἀχλάδι ποὺ εἶναι στρογγυλὸ παντοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σημεῖο τῆς οὐρᾶς, γιατί ἐκεῖ εἶναι πιὸ ὑψηλό. "Ἡ εἶναι σὰν μιὰ μπάλλα στρογγυλή, σὲ ἓνα ση-

Οἱ ἀρχαῖοι τὴν πίστευαν ἐπίπεδη.

Ὁ Κολόμβος τὴν ἔβλεπε σὰν ἀχλάδι.

μεῖο τῆς ὁποίας ὑπάρχει κάποιον ἐξόγκωμα καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶναι ὑψηλότερο καὶ πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὸν οὐρανὸ, βρίσκεται δὲ κάτω ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό, πρὸς τὴν ἀνατολή ».

Ὅσο ἀπίθανο κι ἂν φαίνεται αὐτό, ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ταξιδευτὲς ὅλων τῶν ἐποχῶν, εἶχε ἀπλοῦστα κάνει λάθος στὸ ἄστρο.

Δίσκος, κουτί ἢ ταμποῦρο.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ πρωτόγονοι λαοί, αὐτοὶ ποὺ τοὺς λέμε ἄγριους, πιστεύουν, χωρὶς νὰ πηγαίνουν μακρύτερα, ὅτι ἡ γῆ ἔχει τὴ μορφή ποὺ βλέπουν : ἓνας ἐπίπεδος δίσκος κάτω ἀπὸ ἓνα θόλο γαλάζιου οὐρανοῦ.

Αὐτὸ ἀκριβῶς πιστεύανε οἱ Βαβυλώνιοι. Ἀλλὰ οἱ Αἰγύπτιοι, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν τοπογραφία τῆς χώρας τους, φαντάζονταν τὸν κόσμον ἐντελῶς διαφορετικὰ. Τὸν φαντάζονταν σὰν ἓνα εἶδος μακροῦ καὶ στενοῦ κουτιοῦ μὲ τὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου στὴ μέση, χωρισμένη ἀπὸ τὶς τέσσερις πλευρὲς ἀπὸ στενὲς λουρίδες ἐρήμου καὶ θάλασσας.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ οὐρανὸς φαίνεται νὰ βρίσκεται στὴν ἴδια ἀπόστασι σὲ ὅλες τὶς κατευθύνσεις ὁδηγεῖ εὐκόλῃ τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους στὴ σκέψιν ὅτι κατοικοῦν στὸ κέντρο τοῦ κόσμου ἢ τουλάχιστον κοντὰ σ' αὐτό.

Ἔτσι οἱ Ἕλληνες ὑποθέτανε πῶς τὸ ὄρος Ὀλυμπος, ἡ κατοικία τῶν θεῶν, ἦταν τὸ κέντρο τοῦ κόσμου ἢ ὅτι ὁ « ὀμφαλὸς » τοῦ κόσμου ἦταν μιὰ ἱερὴ πέτρα τῶν Δελφῶν.

Οἱ σοφοὶ τῶν ἀρχαίων Ἰνδιῶν εἶχαν μεγαλοπρεπέστερη φαντασίαν. Ἀτένιζαν τὸν κόσμον σὲ μεγάλη κλίμακα. Ἴσως γιατί, ἔχοντας ἐφεύρει ἓνα σύμβολο γιὰ

τὸ μηδέν, δὲν φοβόνταν μήπως κάνουν κατάχρησιν τοῦ.

Τὸ δικὸ τους κέντρο τοῦ κόσμου ἦταν ἓνα τεράστιο μυθικὸ βουνό : τὸ ὄρος Μερού, ψηλὸ 128.000 χλμ. — μὲ τοὺς θεοὺς τοὺς ἐγκατεστημένους στὴν κορυφή — τριγυρισμένο ἀπὸ ἓνα μαγικὸ ὠκεανὸ μὲ βάθος ὅσο τὸ ὕψος τοῦ βουνοῦ. Ὑστερὰ ἔρχονταν ἑπτὰ κύκλοι ἀπὸ βουνὰ χρυσά, μὲ ἑπτὰ κύκλους ὠκεανῶν ἀνάμεσα, ποὺ τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τους ὅλοένα μίκραινε ὅσο ἀπομακρύνονταν ἀπὸ τὸ ὄρος Μερού.

Στὸν ἐξωτερικὸ ὠκεανικὸ κύκλο βρισκόνταν οἱ τέσσερις κυριώτεροι ἡπειροὶ ποὺ ἦταν κατοικημένες : δυτικὰ ἡ Τζαμπουντρίκα ὅπου κατοικοῦσαν οἱ Ἰνδοῦσταί καὶ οἱ βουδδιστοὶ φιλόσοφοί τους, ἀνατολικὰ ἡ Βιράτ Ντεχά μὲ τοὺς ἥσυχους καὶ ἐνάρητους κατοίκους της, βόρεια ἡ μεγάλη Οὐταρά - Κουρού καὶ δυτικὰ ἡ Γκοντάνα μὲ τοὺς στρογγυλοπρόσωπους ἀνθρώπους της. Ὅλα αὐτὰ ἦταν κλεισμένα σὲ μιὰ κόφρα σιδερένια σφαῖρα. Καὶ ὑπῆρχαν ἄπειροι τέτοιοι κόσμοι.

Πρὶν ἀπὸ 2.600 χρόνια ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, ἀπὸ τὴν Ἰωνίαν τῆς Μ. Ἀσίας, ἦταν ὁ πρῶτος Ἕλληνας φιλόσοφος ποὺ διατύπωσε μιὰ γνώμη γιὰ τὴ μορφή τῆς γῆς. Καὶ πάλι ὅμως δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μιμηθῇ τὴ βαβυλωνιακὴ θεωρίαν.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἀποψὶ τοῦ « τὸ σύμπαν ἦταν μιὰ ρευστὴ μάζα ποὺ ἔκλεινε μέσα της μιὰ τεράστια φουσαλλίδα ἡμισφαιρικὴ. Ἡ κυρτὴ ἐπιφάνεια τῆς φουσαλλίδας ἦταν ὁ οὐρανὸς μας. Ἐ-

πάνω δὲ στὴν ἐπίπεδὴ ἐπιφάνεια ἔπλεε ἡ γῆ μας σὰν ἕνα ἐπίπεδος κύλινδρος στὸ σχῆμα ποὺ μᾶς δίνει ὁ ὀρίζοντας».

Ἡ ἰδέα αὐτὴ τοῦ ἐπιπλέοντος δίσκου ἦταν ἴσως ἐκείνη ποὺ τὴν δέχονταν οἱ περισσότεροι στὴν ἐποχὴ του.

Σφαιρικὴ σὰν μπαλλόνι.

Ποιὸς λοιπὸν σκέφθηκε πρῶτος πῶς ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιρικό;

Ἄν πιστέψουμε τὸν Διογένη, αὐτὸς ἦταν ὁ Πυθαγόρας, πρᾶγμα ποὺ βεβαιώνει μὲ ὅσα λέει καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Πολύτωρ, ὁ ὁποῖος «βρῆκε ἀνάμεσα στὰ πυθαγόρεια κείμενα τὶς ἀκόλουθες ἀρχές: ὅτι ὑπάρχουν τέσσαρα βασικὰ στοιχεῖα: τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ, ἡ γῆ καὶ ὁ ἀήρ, ὅτι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἐναλλάσσονται καὶ μεταβάλλονται ἐντελῶς μεταξὺ τους καὶ συνδυάζονται γιὰ νὰ δημιουργήσουν ἕνα σύμπαν μὲ ζωὴ καὶ νοῦ, σφαιρικό, μὲ τὴ γῆ στὸ κέντρο του καὶ ὅτι ἡ ἰδία ἡ γῆ εἶναι σφαιρική καὶ κατοικεῖται γύρω-γύρω. Ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ ἀντίποδες καὶ τὸ δικό μας «κάτω» εἶναι τὸ δικό τους «ἐπάνω».

Ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ γνώμη αὐτὴ φαίνεται νὰ εὐσταθῇ. Ὡστόσο ὁ Διογένης τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνα ἀναφέρεται στὸν Πολύτωρα τοῦ 1ου π.Χ. αἰῶνα γιὰ νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν Πυθαγόρα ποὺ εἴησε 800 χρόνια νωρίτερα.

Ὁ Πυθαγόρας ἦταν μιὰ παράξενη μεγαλοφυΐα, μαθηματικός καὶ φιλόσοφος ποὺ, ὕστερα ἀπὸ πλῆθος ταξίδια, μελέτες καὶ περιπέτειες, ἔγινε ὁ «πατριάρχης»

ἐνὸς εἵδους ὁρησκείας παράξενης, ποὺ ἀπαγόρευε στοὺς ἀνθρώπους νὰ τρῶνε κουκιὰ ἢ νὰ φορᾶνε μάλλινα ροῦνα.

Ὡστόσο ὁ Πυθαγόρας δὲν ἐφεύρε τὰ πάντα. Καὶ ὅπως ὁ Διογένης δὲν εἶναι πολὺ προσεκτικός στὰ «δάνεια» ποὺ κάνει ἀπὸ προγενέστερους συγγραφεῖς, ἐννοεῖ καὶ ὁ λόγος νὰ εἴμαστε πολὺ ἐπιφυλακτικοὶ γιὰ τὰ λεγόμενά του.

Οἱ γνῶμες τοῦ Πλάτωνα εἶναι πιὸ σοβαρές: «Πιστεύω πῶς ἡ γῆ εἶναι ἕνα σῶμα στρογγυλὸ στὸ κέντρο τῶν οὐρανῶν καὶ γι' αὐτὸ δὲν χρειάζεται ἀέρα ἢ κάποια ἄλλη ἀνόλογη δύναμις γιὰ νὰ στηρίζεται», λέει ὁ Σωκράτης στὸν «Φαίδωνα».

Ξέρουμε βέβαια καλὰ πῶς μὲ τὸ στόμα τοῦ Σωκράτη ὁ Πλάτων ἐκφράζει δικές του ἰδέες. Πάντως μποροῦμε νὰ πιστέψουμε πῶς στὰ χρόνια τοῦ Σωκράτη ἡ ἰδέα ὅτι ἡ γῆ ἦταν στρογγυλὴ σὰν σφαῖρα ἀποτελοῦσε ἤδη ἀντικείμενο ζωηρῶν συζητήσεων.

Στὸ ἴδιο θέμα ξαναγυρίζει ὁ Πλάτων στὸν «Τίμαιο» ὅπου λέει: «Ἡ τοοφός μας ἡ γῆ εἶναι στρογγυλὴ σὰν σφαῖρα γύρω ἀπὸ ἕνα ἄξονα ποὺ τὴν διαπερνᾷ».

Ὁ περὶφημος μαθητὴς τοῦ Πλάτωνα, ὁ Ἀριστοτέλης, ἐπανάλαβε τὴν ἴδια θεωρίαν δίνοντας ἐξηγήσεις λίγο-πολὺ βόσιμες.

Ὁ ἐπίπεδος δίσκος τοῦ Θαλῆ, λέει ὁ Ἀριστοτέλης, πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῇ γιὰ τὸν πρόδηλο λόγο ὅτι ἡ γῆ δὲν ἐπιπλέει. Καὶ ἡ γῆ πρέπει νὰ εἶναι στρογγυλὴ, γιατί ἡ σκιά της πάνω στὴ σελήνῃ, ὅταν γίνεταί ἐκλει-

ψι σελήνης, εἶναι στρογγυλὴ.

Ὁ ἴδιος κάνει καὶ ἕνα ὑπολογισμὸ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς: «Οἱ μαθηματικοὶ ποὺ προσπαθοῦν νὰ ὑπολογίσουν τὴν περιφέρεια τῆς γῆς φθάνουν στὸν ἀριθμὸ τῶν 400.000 σταδίων».

Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀντιστοιχεῖ μὲ 74.000 χιλιόμετρα, δηλαδὴ σχεδὸν τὸ διπλὸ τοῦ πραγματικοῦ. Πάντως ὁ ὑπολογισμὸς δὲν εἶναι τόσο κακὸς γιὰ πρώτη δοκιμὴ.

Ἐπίπεδη πλάκα.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε λοιπὸν πῶς ἡ ἰδέα τῆς «γῆς τῆς στρογγυλῆς σὰν σφαῖρα» ἦταν δεκτὴ τὴν ἐποχὴ τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη.

Χρειάστηκε νὰ ἔρθουν τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ γιὰ νὰ γίνῃ πάλι τῆς μόδας ἡ ἰδέα τῆς ἐπίπεδης γῆς. Ἡ ἰδέα τῆς σφαιρικῆς γῆς ἦταν ἀντίθετη, ἔλεγαν, μὲ τὶς Γραφές καὶ μὲ τὴν κοινὴ λογικὴ, χωρὶς κανένα ἄλλο ἐπιχείρημα.

Τὸν 6ο αἰῶνα ὁ μοναχὸς Κοσμάς ὁ Ἰνδικοπλεύστης ἀποφασισε νὰ ἀναιρέσῃ τὴν εἰδωλολατρικὴ ἰδέα ὅτι ἡ γῆ εἶναι στρογγυλὴ σὰν σφαῖρα. Ὑποστήριξε ὅτι ἡ «σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου», ὁ φορητὸς ναὸς τοῦ Μωϋσῆ, δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ μικρογραφία τοῦ κόσμου καὶ ἐμοιαζε μὲ τὸ στενὸ μακρὸ κουτί τῶν Αἰγυπτίων.

Σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴ θεωρίαν ὁ οὐρανὸς χωρίζε τὸν κόσμον σὲ δύο ὁρόφους. Ὁ ἐπάνω ὁρόφος στὸ κάτω μέρος του ἦταν κατελιγμένος ἀπὸ «ὑδάτα».

Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη περιστρέφονταν γύρω ἀπὸ ἕνα μεγάλο βουνὸ στὸ βορρᾶ. Καὶ ἡ σκιά τοῦ βουνοῦ αὐτοῦ ἔφερνε τὴ νύχτα. Μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναρωτηθῇ μήπως ὁ Κοσμάς κατὰ τὴν παραμονὴ του στὶς Ἰνδίες ἀκουσε νὰ μιλᾶνε γιὰ τὸ ὅρος Μερού.

Πρέπει νὰ ποῦμε ἐδῶ πῶς ἐκείνη τὴν ἐποχὴ οἱ ἐλληνικὲς θεωρίες εἶχαν ξεχαστῇ καὶ ὅτι ἂν οἱ μορφωμένοι μπορούσαν νὰ σκεφθοῦν τὴ γῆ σὰν σφαῖρα, οἱ ὑπόλοιποι ἀνθρώποι δὲν εἶχαν διαθεσὶ νὰ ἀπασχοληθοῦν μὲ θεωρίες πέρα ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη γῆ ποὺ βλέπανε.

Καὶ εἶναι διασκεδαστικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι στὶς ἀρχές τοῦ μεσαίωνα αὐτοὶ οἱ μορφωμένοι, ποὺ ἦταν σίγουροι γιὰ τὸ σφαιρικὸ σχῆμα τῆς γῆς, δὲν μπορούσαν νὰ δεχθοῦν τὴν ἰδέαν τῶν ἀντιπόδων.

Ἐπηρεασμένοι ἴσως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες χαρτογράφους ποὺ εἶχαν παρουσιάσει τὴ μᾶζα τῆς ἡρᾶς τοῦ γνωστοῦ κόσμου σὲ μορφὴ γενικῆς στρογγυλῆς, κατέληξαν σ' ἕνα ἄλλο παράδοξο: ὅτι ἡ γῆ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο σφαῖρες, ἡ μία ὑδάτινη καὶ ἡ ἄλλη στερεή.

Ἄν οἱ δύο αὐτὲς σφαῖρες ἦταν ἀκριβῶς ὁμόκεντρες, ἡ γῆ θὰ ἦταν ὁλόκληρη σκεπασμένη ἀπὸ τὰ νερά τοῦ ἀπέραντου ὠκεανοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦταν ὁμόκεντρες, ἕνα στρογγυλὸ νησί πρόβαλε ἀπ' τὰ νερά καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ γνωστὸς κατοικημένος κόσμος. Ἐτσι τὸ θέμα τῶν ἀντιπόδων ἔπαυε νὰ ὑφίσταται, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ κό-

σμου ήταν ο βαθύς ωκεανός.

Αρκετούς αιώνες αργότερα ο Κοπέρνικος γκρέμιζε αυτή τη φαντασιώδη εικόνα, παρατηρώντας ότι η Γερουσαλήμ, το κέντρο του υποτιθέμενου νησιού, βρίσκεται κοντά σε δύο θάλασσες: τη Μεσόγειο και την Ερυθρά Θάλασσα, ενώ θα έπρεπε να βρίσκεται μακριά στο έσωτερικό,

έκατομμύρια χιλιόμετρα πέρα από τη θάλασσα.

Εν τῷ μεταξύ ο Χοιστόφορος Κολόμβος ανακάλυψε την Αμερική — χωρίς να το πιστεύει — και το καράβι του Μαγγελάνου, κάνοντας το γύρο του κόσμου, αποδείκνυε αναμφισβήτητα ότι η γῆ ήταν πραγματικά στρογγυλή σαν σφαῖρα.

◆ Στη Νέα Υόρκη υπάρχει ένα εστιατόριο που το προσωπικό του αποτελείται μόνο από Ευρωπαίους μετανάστες, τους περισσότερους ξεπεσμένους αριστοκράτες.

Ένα βράδυ μπήκε στο εστιατόριο ο πρίγκιψ Όλαφ της Σουηδίας. "Όλα τα τραπέζια ήταν πιασμένα και ο πρίγκιψ φώναξε τὸν διευθυντή.

— Δεν έχετε καμιά θέσι για μένα; τοῦ εἶπε. Εἶμαι ὁ πρίγκιψ Όλαφ της Σουηδίας.

— Δυστυχῶς, ἀπάντησε ὁ διευθυντής, τὸ προσωπικό μου εἶναι περισσότερο ἀπὸ ὅτι χρειάζεται!

L' Europeo

◆ Κάποτε ὁ Στάλιν παρακολουθοῦσε τὸν Βισίνσκυ πὸν συνομιλοῦσε ἀπὸ τὸ τηλέφωνο μὲ τὸν "Ατσεσον". "Ὁχι, ὄχι, ὄχι, ἔλεγε διαρκῶς ὁ Βισίνσκυ.

Ξαφνικὰ ὅμως ὁ Στάλιν, πὸν ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή ἦταν ἐνθουσιασμένος, ἀγρίεψε ἀκούγοντας ἕνα ναί.

— Ἀνόητε! φώναξε στὸν Βισίνσκυ, καταστρέφεις ὅλη τὴν ἐξωτερική μας πολιτική!

Ὁ Βισίνσκυ ἐκλείσε μὲ τὸ χέρι του τὸ ἀκουστικό καὶ καθυσόχασε τὸν ἀρχηγό:

— Μὴ φοβάσαι. Μὲ ρώτησε ἂν ἔχω σκοπὸ νὰ λέω διαρκῶς ὄχι, καὶ τοῦ εἶπα ναί!

Muenchener Illustrierte

◆ Ένας γέρος Έβραῖος στεκόταν ὄρθιος στὸ κατάγεμο λεωφορεῖο Γιάφφας - Τέλ Άβιβ. Ένας πιτσιρίκος καμιά δεκαριά χρόνων, πὸν δὲν ἔφτανε νὰ πιάσει τὸ στήριγμα, κρατιόταν ἀπὸ τὴ γενειάδα τοῦ γέροντος. Ἀφοῦ ἐπὶ ἀρκετὴ ὥρα ὁ γέρος ὑπέφερε ἀδιαμαρτύρητα, εἶπε στὸν μικρό.

— Μπορεῖς παιδί μου νὰ κρατηθῆς ἀπὸ πουθενὰ ἄλλοῦ;

Καὶ ὁ μικρός, πὸν δὲν θὰ φημιζόταν ἀσφαλῶς γιὰ τὴν καλή του ἀνατροφή, ρώτησε τὸν γέρο.

— Γιατί; θὰ κατέβης;

Davar

Ένας ἐμπειρογνώμων γιὰ ἕνα γοητευτικό «Χ»

Μαζεύετε

ΚΟΥΤΙΑ ΑΠΟ ΣΠΙΡΤΑ

Τοῦ DONALD SAYER

τικεττῶν γιὰ σπιρτόκουτα εἶναι ἀληθινὰ ἀριστουργήματα τῆς πρώτης τέχνης τῆς τυπογραφίας. Τὰ θέματα πὸν ἀπεικονίζουν εἶναι ἄπειρα.

Κάθε τί καὶ κάθε

Πόσος καιρὸς σὰς χρειάστηκε γιὰ νὰ μαζέψετε ὅλες αὐτὲς τίς ἐτικέττες ἀπὸ κουτιά σπέρτων; Νὰ μιὰ ἐρώτησι πὸν κάνουν ὅλοι. "Ὁμως οἱ ἀριθμοὶ δὲν εἶναι τὸ πᾶν καὶ ὁ καιρὸς δὲν ἔχει πιά σημασία τώρα πὸν στὸ χόμπυ αὐτὸ ἔχει δοθῇ τόση ἐμπορικὴ ἀξία καὶ οἱ μοντέρνες ἐκδόσεις ἀποκτῶνται εὐχερῶς.

Δὲν εἶναι τόσο εὐκόλο νὰ προσέση κανεὶς αὐτὲς τίς παλιὲς καὶ ἀπληροκλήρες ἐτικέττες στὴ συλλογή του. "Εχετε πάντοτε τὰ μάτια σας καὶ τ' αὐτιά σας ἀνοικτὰ γι' αὐτὲς τίς παλιὲς ἐτικέττες, γιὰ τίς ὁποῖες μπορεῖ νὰ διαβάσατε κάτι, ὅμως ποτὲ δὲν ἐλπίζατε νὰ τίς κάνετε κτῆμα σας. Ἐμφανίζονται στὰ πινάκω ἀπίθανα μέρη καὶ κάτω ἀπὸ τίς πινάκω κίλες περιστάσεις.

Μοῦ ἔστειλαν κάτι σειρὲς πὸν τίς βρῆκαν σὲ κατεδαφισμένα κτίρια, στὴν ὁροφὴ μιᾶς ἐκκλησίας στὴ Βόρειο Οὐαλλία, μέσα σὲ μιὰ αἶθουσα πλειστηριασμῶν στὸ Καντέρμπουρι, καὶ ἀκόμα μιὰ πὸν τὴν πῆραν ἀπὸ ἕνα νεαρὸ Ἰάπωνα στρατιώτη στὴ Μπούρμα κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τελευταίου πολέμου.

Κάνετε γνωστὸ τὸ χόμπυ σας σὲ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους ἀνθρώπους, καταφύγετε καὶ στίς ἐφημερίδες. Θὰ μείνετε κατὰ πλῆκτοι ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Οἱ παλιὲς κλασικὲς ἐκδόσεις ἐ-

ένας μὲ ἀξία ἔχει ἀπεικονισθῇ πάνω σ' αὐτὲς καὶ πρέπει ἀληθινὰ νὰ ποῦμε πὸς μᾶς διηγῶνται τὴν ἱστορία τοῦ κόσμου, πὸς περικλείουν ὅ,τι ἔχει σχέσι μὲ τὸν Χριστιανισμό καθὼς καὶ τίς εἰδωλολατρικὲς θρησκείες.

"Ἀς γυρίσωμε ὅμως πίσω στὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1827, ὅταν ὁ Τζῶν Γουῶλκερ, ἕνας χημικὸς ἀπὸ τὸ Στόκτον - ον - Τίς τῆς ἐπαρχίας Ντάραμ, ἔκανε μιὰ μεγάλη ἐπιστημονικὴ πρόοδο στὴν ἀνακάλυψι τοῦ σπέρτου πὸν ἀναφλέγεται διὰ τῆς τριβῆς. Κανεὶς πρὶν ἀπ' αὐτὸν δὲν εἶχε κατασκευάσει ἕνα σπέρτο πὸν νὰ μπορῇ νὰ ἀνάβῃ μὲ ἕνα ἀπλὸ τρίψιμο.

"Ὅπως καταλαβαίνετε, τὰ σπέρτα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν μιὰ πολυτέλεια. Ένα κουτί πὸν περιεῖχε 100 «φῶτα τριβῆς» τοῦ Γουῶλκερ, ὅπως ὁ ἴδιος καμιά φορὰ τὰ ὠνόμαζε, κόστιζαν ἕνα σελλίνι καὶ περισσότερο — λεπτά πολλὰ καὶ καθόλου προσιτὰ γιὰ τὸν καθένα. Ένας πολὺ πρῶτος τύπος σπέρτου τριβῆς ἦταν ἡ «Ἑστία», λατινικὰ vesta. Αὐτὴ ἡ Ρωμαία Θεὰ ἔδωκε τ' ὄνομά της σὲ ἑκατοντάδες διαφορετικοὺς τύπους ἐτικεττῶν, ὅ-

που αντί για άγαλμα παριστάνονταν από μια ιερή φωτιά που την συντηρούσαν αναμμένη έξι Έστιάδες Παρθένες, ώρκισμένες να μείνουν άγνες στα 30 χρόνια που θα κρατούσε η ύπηρεσία τους. Η Θεά είχε το ναό της στη Ρώμη. Αυτές οι έτικέττες με τη Θεά Έστία προσφέρονται σαν ένα θαυμάσιο μέσον μελέτης των διαφόρων σταδίων εξέλιξης των σπέρτων, όπως π.χ. σπέρτα βέστας από κερί, από φυτίλι, από σπαρματσέτο και πολλά άλλα που βρίσκονται ακόμα στην αγορά.

Μια έτικέττα που εξέδόθη στην Ιταλία γύρω στο 1880 για την αγορά του Μπουένος Άϊρες παριστάνει τον Δία, με μεγάλη άσπρη γενειάδα, να στέκεται με γυμνά πόδια έμπρός στις έξι Έστιάδες Παρθένες. Έχει σηκωμένο το άριστερό του χέρι και στο δεξί του κρατεί τον κεραυνό.

Αυτή η άσυνήθιστη έτικέττα έχει τον τίτλο : « Ο Δίας επιτηρών τις Έστιάδες Παρθένες ».

Μερικές από τις φημισμένες και σπάνιες αυτές έτικέττες με το θρησκευτικό περιεχόμενο δυσaréστησαν πολλούς, ιδιαίτερα στην Εύρώπη. Σπάνιες έτικέττες είναι μερικές του 19ου αιώνα και μάλιστα πριν από το 1875, την περίοδο που η Ιαπωνία απέκτησε βιομηχανία κατασκευής σπέρτων.

Μία γιαπωνέζικη έτικέττα που παριστάνει την Παρθένο Μαρία και το Χριστό εξέδόθη το 1884, με σκοπό να πουληθώ στις χριστιανικές χώρες, όμως πολύ γρήγορα απαγορεύτηκε στην Εύρώπη.

Το Μεξικό, το οποίο ανέκα-

θεν είχε σημαντική παραγωγή στις όμορφες έτικέττες, εξέδωσε μια σειρά από φημισμένα έργα ζωγραφικής του Άντόνιο Άλλέγκρι. Μια έτικέττα παριστάνει την Παρθένο Μαρία σκυμμένη πάνω στο Θείο Βρέφος. Ο Μυστικός Δείπνος απεικονίζεται σε μια έτικέττα ισπανικής προελεύσεως, με μια ανατύπωση του περίφημου ζωγραφικού πίνακος του Λεονάρντο ντα Βίντσι.

Κι αυτό ακόμη το ιερό θέμα δυσaréστησε πολλούς.

Οι Ινδίες έδωσαν πολλά θέματα θρησκευτικού περιεχομένου σ' αυτές τις έτικέττες. Η πιό ξακουστή και που ίσως γι' αυτήν έγινε λόγος πολύς σ' όλο τον κόσμο, ονομάζεται « Πυρεΐα του Ίησου Χριστού ».

Αυτή η έτικέττα που ονομάζεται και « έτικέττα της Σταυρώσεως » είναι σπάνια στο είδος της, επειδή αποσύρθηκε γρήγορα από την κυκλοφορία, γιατί απεικόνιζε τον Ίησου Χριστό πάνω στο Σταυρό.

Πριν από δύο χρόνια αγόρασα μια παλιά συλλογή από 18.000 έτικέττες. Καθώς φυλλομετρούσα ένα από τα άλμπουμ, βρήκα μια θαυμάσια Ιταλική έτικέττα, του 20ου αιώνα, που παριστάνει την Ανάστασι του Χριστού, από ένα Ιταλικό έργο χαρακτηριστικό του 1600 μ.Χ.

Δεν γνωρίζω κανένα συλλέκτη που να έχει στην κατοχή του μια τέτοια έτικέττα, ή οποία παρουσιάζει τον Χριστό να εγκαταλείπει το μνήμα, αντικρύζοντας τους Ρωμαίους στρατιώτες που φρουρούν τον τάφο.

Έκανα και άλλη μια ανακάλυψη μέσα σ' αυτήν τη συλλογή, μια σπάνια Ινδική έτικέττα που ονομάζεται : « Ο καλός ποιμήν της Ναζαρέτ » και εμφανίζει τον Ίησου με ένα πρόβατο στα χέρια του και ένα ραβδί, ως καλό ποιμένα.

Ανάμεσα στις έτικέττες που παρουσιάστηκαν στην Άγγλία είναι και εκείνες οι σπάνιες και παλιές έτικέττες που ονομάζονται « Φώτα στη σκοτεινή Άγγλία » και εξέδόθησαν από τα εργοστάσια πυρείων του Στρατού της Σωτηρίας στο Όλντ-Φόρντ, στο Λονδίνο, το 1890. Το εργοστάσιο αυτό εξέδωσε έτικέττες που είχαν επιγραφές σαν κι αυτή : « Αγάπα τον πλησίον σου ως εαυτόν », « Αϊμα και φωτιά », « Η εργασία μου είναι για τον Θεό και την ανθρωπότητα », « Άλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε ».

Αυτές οι έτικέττες σπάνια αλλάζουν χέρια.

Στο τμήμα της περουνιανής συλλογής μου έχω μια όμορφη σειρά από 6 διαφορετικές έτικέττες, θρησκευτικού περιεχομένου, που εκδόθηκαν το 1875, με που τελικά αποσύρθηκαν, γιατί η κοινή γνώμη και η εκκλησία αποδοκίμασαν τις απεικονίσεις τους. Αυτή η μοναδική σειρά εμφανίζει επτά παραστάσεις του Ίησου Χριστού, μια σκηνή στη Ναζαρέτ, την Παρθένο Μαρία

και τον Ίωσήφ και έχει καθαρά θρησκευτικό χαρακτήρα.

Στην Παλαιστίνη υπήρχε μια φημισμένη έκδοσι, « Το ιερό τζαμί » και επρόκειτο να πουληθώ στη Συρία και τόν Λίβανο. Αυτή η έτικέττα απαγορεύτηκε λόγω διαμαρτυρίας των μουσουλμάνων άρχηγών γύρω στα 1936, και έτσι πουλήθηκαν μόνον μερικές σειρές της.

Επίσης σε έτικέττες κουτιών σπέρτων έχει απεικονιστή ο τάφος του Άμερικανού Άγνωστου Στρατιώτη στο Έθνικό Νεκροταφείο, στο Άρλιγκτον της Βιργινίας, καθώς και το Μαυσωλείο του Λένιν στη Μόσχα.

Πολλές εκδόσεις άμερικανικής προελεύσεως κυκλοφόρησαν για θρησκευτική προπαγάνδα. Έχω στην κατοχή μου μια που δείχνει δυο χέρια σε προσευχή και από κάτω έχει την επιγραφή : « Θεέ μου σε παρακαλώ βοήθησέ με να μὴν ανακατεύωμαι στις δουλειές των άλλων. Άμήν ». Και άλλη μία : « Πηγαίνετε στην εκκλησία ».

Η μανία της συλλογής έτικετών από κουτιά σπέρτων είναι μια απασχόλησι που απορροφά ευχάριστα και διδάσκει και είναι επίσης αλήθεια πως το κουτί των σπέρτων — ή έτικέττα και το περιεχόμενό του — έτσι όπως κυκλοφορεί χρόνια και χρόνια, αποτελεί, από πολλές πλευρές, μια θαυμάσια βιομηχανία.

♦ «Υστερα από πειράματα του διάσημου βιολόγου καθηγητή Μιτσούριν, ειδικού στις διασταυρώσεις, οι Ρώσοι πέτυχαν μια παραλλαγή αγελάδας που βόσκει στους Δορυφόρους τους και αρμέγεται στη Μόσχα.

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΠΟΥΤΝΙΚ

ή «ΖΕΤΑ»

Προαναγγέλλει ένα «χρυσό αιώνα»;

Τού

JEAN DE CHAUMES

Το κοινό λεξιλόγιο στις μέρες μας πλουτίζεται με λέξεις φαινομενικά παράξενες, αλλά που καθεμιά τους προαναγγέλλει την έναρξη μιᾶς καινούργιας εποχής: μετά τὸν Σπούτνικ, πού μᾶς ἀνήγγειλε τὴν πολὺ σύντομη πιθανότητα νὰ μπορῇ ὁ ἄνθρωπος νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸν πλανήτη του, ἤρθε ἡ «Ζέτα» πού μᾶς ἀναγγέλλει ὅτι σὲ δέκα, σὲ εἴκοσι χρόνια θὰ ἔρθῃ αὐτὸς ὁ Χρυσὸς Αἰώνας ὅπου οἱ ἄνθρωποι θὰ ἔχουν στὴ διάθεσί τους ἐνέργεια ἀπὸ τὴν σύντηξι τῶν ἀτόμων ὑδρογόνου καὶ ἔτσι οἱ μηχανές θὰ ἀναλάβουν νὰ κάνουν ὅλες σχεδὸν τίς δουλειές πού τώρα πέφτουν στοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων.

Εἶναι καλὸ ἄραγε αὐτὸ ἡ κακὸ; Μήπως οἱ ἀργόσχολοι ἄνθρωποι ἀρχίσουν νὰ κάνουν ἀνοησίες; Αὐτὸ θὰ τὸ δείξῃ τὸ μέλλον καὶ ἄλλωστε δὲν εἶναι θέμα τοῦ ἄρθρου μας.

Χάρι λοιπὸν στὴν ἀγγλικὴ Ζέτα μερικὰ ἄτομα ὑδρογόνου σὲ θερμοκρασία πέντε ἑκατομμυρίων βαθμῶν ἑκατονταβάθμο ἔφθασαν σὲ κατάστασι συντήξεως καὶ ἔδωσαν ἄτομα ἡλίου. Ὁ

διακεκριμένος Ἀγγλὸς ἀτομικὸς ἐπιστήμων σὲρ Τζὼν Κόκροφτ, παρουσιάζοντας τὴν Ζέτα στοὺς δημοσιογράφους, ὑπογράμμισε τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἀποτελέσματα πού εἶχαν ἐπιτευχθῇ δὲν ἦταν παρὰ ἓνα πρῶτο βῆμα πρὸς τὴν εἰρηνικὴ χρησιμοποίησιν τῆς θερμοπυρηνικῆς ἐνεργείας, πού ὡς τώρα δὲν ἐφαρμόζεται παρὰ γιὰ στρατιωτικὸς σκοπὸς: τὴν κατασκευὴ τῆς βόμβας ὑδρογόνου. Σὲ 15 - 20 χρόνια ὅμως — ὅπως εἶπε ὁ σὲρ Τζὼν — ὅταν θὰ φθάσουμε στὴν παραγωγή θερμοκρασιῶν ὅχι πιά πέντε ἀλλὰ 40 - 100 ἑκατομμυρίων βαθμῶν, τότε οἱ ἠλεκτρικὲς γεννήτριες πού θὰ κινοῦνται μὲ τὴν σύντηξι τοῦ ὑδρογόνου θὰ παράγουν ἐνέργεια ἀπεριόριστη.

Μποροῦμε ἐδῶ νὰ ποῦμε μὲ λίγα λόγια μὲ ποῖον τρόπο λειτουργεῖ ἡ Ζέτα: μέσα σ' ἓναν κλειστὸ σωλῆνα, σὲ σχῆμα κυκλικό, ὑπάρχει ἀέριο ὑδρογόνου (εἰδικὸ ὑδρογόνον) πού ὑπόκειται σὲ ἰσχυρότατες ἠλεκτρικὲς κινήσεις πού δημιουργοῦν θερμοκρασία ἴση μὲ τὸ ἓνα τρίτον ἐκείνης πού ἐπικρατεῖ στὸν πυρήνα τοῦ ἡλίου. Ἴσχυρὰ μαγνη-

τικὰ πεδία διατηροῦν τὴ στήλη τοῦ ἀερίου μακριὰ ἀπὸ τὰ τοιχώματα γιατί ἂν δὲν γινόταν αὐτό, ἡ στήλη θὰ ἐξασρονόταν. Ἡ τεράστια θεομότητα συντελεῖ στὴν σύντηξι τῶν ἀτόμων ὑδρογόνου καὶ κάθε ζευγὸς τους γεννᾷ ἓνα ἄτομο ἡλίου. Ἡ ἐνέργεια πού ἀπολευθερώνεται ἔτσι εἶναι, στὴν ἀτομικὴ κλίμακα, σημαντικὴ. Ὅταν ἐπιτευχθοῦν ἐπαρκεῖς θερμοκρασίες τότε θὰ ἀκολουθήσῃ ἀφ' ἐκυτῆς ἡ ἀντίδρασις. Ἡ ἐλευθερωμένη ἐνέργεια θὰ εἶναι σημαντικώτερη ἀπὸ ἐκείνην πού χρειαζεται γιὰ τὴ συντήρησιν τῆς ἀντιδράσεως καὶ τὸ περισσεύμα θὰ μπορῇ νὰ δαμασθῇ καὶ νὰ μετατραπῇ τὲ ἠλεκτρισμὸ.

* * *

Γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Ζέτα δὲν χρησιμοποιεῖται κανονικὸ ὑδρογόνον, ἀλλὰ ἓνα ἄλλο σπανιώτατο εἶδος. Τὸ σπάνιον χαρακτηριστικὸν τοῦ βρίσκεται στὴ σύνθεσι τοῦ πυρήνος τῶν ἀτόμων του.

Μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας μας ἂς εἰσδύσουμε στὸν κόσμον τῶν ἀτόμων — ἓναν κόσμον πού εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ λιλλιπούτεια, ἀφοῦ γιὰ νὰ καλυφθῇ τὸ μῆκος ἑνὸς χιλιοστούμετρον θὰ ἔπρεπε νὰ μπόουνε στὴ σειρά πολλὰ δισεκατομμύρια ἄτομα. Μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας πάντα θὰ δοῦμε κάθε ἄτομον σὰν ἓνα ἡλιακὸ σύστημα σὲ μικρογραφία: ὑπάρχει ἓνας πυρήνας πού ἀντιπροσωπεύει τὸν ἥλιο γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο κινοῦνται ἠλεκτρόνια, μικροσκοπικοὶ κόκκοι ὕλης, φορτισμένα μὲ ἀρνητικὸ ἠλεκτρισμὸ πού παίζουν τὸ ρόλον τῶν πλανητῶν.

Ὁ πυρήνας, πού μοιάζει στὸ σχῆμα μὲ φράουλα, ἀποτελεῖται ἀπὸ κόκκους 1.600 φορές μεγαλύτερους ἀπὸ τὰ ἠλεκτρόνια, συνδεομένους μεταξύ τους. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς κόκκους αὐτοὺς ἔχουν ἠλεκτρικὴ φόρτισιν θετικὴ: εἶναι πρωτόνια πού ὁ ἀριθμὸς τους εἶναι ἴσος μὲ τῶν περιφερειακῶν ἠλεκτρονίων τῶν ὁποίων ἡ φόρτισιν εἶναι ἀρνητικὴ. Δίπλα στὰ πρωτόνια θὰ δοῦμε καὶ ἄλλους κόκκους τοῦ αὐτοῦ μεγέθους, ἀλλὰ πού δὲν εἶναι φορτισμένοι καὶ γι' αὐτὸ ἔχουν βαπτιστῇ οὐδετερόνια. Σὲ κάθε χημικὸ σῶμα ὁ ἀριθμὸς τῶν πρωτονίων τοῦ ἀτομικοῦ πυρήνα εἶναι ὠρισμένος, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν οὐδετερονίων μπορεῖ λίγον νὰ ποικίλλῃ.

Ἄν, πάντα μὲ τὴ φαντασία μας, εἰσχωρήσουμε σὲ ἓναν κόσμον φτιαγμένο ἀπὸ ἄτομα ὑδρογόνου θὰ μᾶς κἀνῃ ἐντύπωσιν μιὰ ἀνωμαλία: ὁ πυρήνας τῶν ἀτόμων αὐτῶν δὲν περιλαμβάνει παρὰ ἓνα πρωτόνιον καὶ καθόλου οὐδετερόνια, τουλάχιστον κατὰ κανόνα. Ἀλλὰ πότε πότε θὰ συναντήσουμε ἓνα «τέρας»: ἓνα ἄτομον μέσα στις 6.000 περίπου, πού παρουσιάζει στὸν πυρήνα του ἓνα οὐδετερόνιον. Αὐτὸ εἶναι τὸ «βαρὺ» ὑδρογόνον ἢ δευτέριο. Ἄν ἔχουμε τύχη — γιατί συνήθως βρίσκται ἓνα στὰ ἑκατὸ δισεκατομμύρια — θὰ βροῦμε καὶ ἓνα «σοῦπερ-τέρας», δηλαδὴ ἓνα ἄτομον πού ὁ πυρήνας του περιλαμβάνει ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πρωτόνια δύο οὐδετερόνια. Αὐτὸ εἶναι τὸ «ὑπερ-βαρὺ» ὑδρογόνον ἢ τρίτιον.

Μ' αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ ἀφύσικα ἄτομα, γιὰ διάφορους λόγους,

εργάζονται οι ατομικοί έπιστήμονες.

* * *

Ακριβέστεροι υπολογισμοί, έπιβεβαιωμένοι από την πείρα, έδειξαν πώς όταν τα βαρέα άτομα π.χ. του ουρανίου 235 ή του πλουτωνίου σπάζουν, δηλαδή όταν γίνεται «διάσπασι», τó είναι χιλιοστό της μάζας τους περίπου μετατρέπεται σε ενέργεια. Τó χιλιοστό αυτό είναι μια σημαντική ποσότητα ένεργείας και αυτή προκαλεί την τόσο μεγάλη καταστρεπτικότητα των ατομικών βομβών.

Αλλά οι υπολογισμοί πάλι έδειξαν πώς αν έλαφρά άτομα και μάλιστα τα άτομα των διαφόρων υδρογόνων βρίσκονταν σε συνθήκες τέτοιες ώστε να μπορούν να συντηχθούν για να μετατραπούν σε άτομα ενός άλλου χημικού σώματος, του ήλιου, ή αναλογία της εξαφανισθείσας μάζας ή μάλλον της μάζας που μετατρέπεται σε ενέργεια είναι σημαντικά μεγαλύτερη: περίπου τó είναι εκατοστό. Όταν όμως οι φυσικοί θέλησαν να πειραματιστούν για να έλέγξουν τα αποτελέσματα των υπολογισμών τους σταμάτησαν μπροστά σε μια δυσκολία, εκ πρώτης όψεως ανυπέβλητη, αλλά που κατώρθωσαν σε ώρισμένες περιπτώσεις να την ξεπεράσουν.

Τα άτομα, όπως είδαμε, είναι κυκλωμένα από δορυφόρους - ηλεκτρόνια φορισμένα με αρνητικό ηλεκτισμό. Όταν δύο άτομα συναντηθούν, έρχονται σε έπαφή αρχικά από τα ηλεκτρόνια τους: επειδή αυτά είναι φοτισμένα με τόν ίδιο ηλεκτρισμό,

άπωθούνται. Τα ηλεκτρόνια δημιουργούν γύρω από τόν πυρήνα ένα πραγματικό ηλεκτρικό φράγμα, που πρέπει να σπάσει για να έρθουν σε έπαφή οι πυρήνες. Για να σπάσει τó φράγμα πρέπει να έκτοξευθούν τα άτομα έναντίον άλλων ατόμων με μεγάλη ταχύτητα και τó πρακτικότερο μέσο για να γίνη αυτό είναι να χρησιμοποιηθή ηύξημένη θερμοκρασία.

Για μās τους κοινούς θνητούς μεγαλύτερη ή μικρότερη θερμοκρασία σημαίνει ότι τó νερό λ.χ. θα βράζει ή θα γίνη πάγος. Για τους φυσικούς οι παραλλαγές της θερμοκρασίας εκδηλώνονται σε όλα τα σώματα, στερεά, υγρά ή αέρια, με αύξησι ή μείωσι της ταχύτητος των κινήσεων των μορίων και ατόμων (παρ' όλο που τó μάτι μας δεν μπορεί να συλλάβη τις κινήσεις αυτές). Όταν ή θερμοκρασία πέφτη, οι κινήσεις επιβραδύνονται ώσπου σταματούν έντελως φθάνοντας στο απόλυτο μηδέν, δηλαδή περίπου 273 βαθμούς κάτω από τó μηδέν των κοινών θερμομέτρων μας. Όταν ή θερμοκρασία ανεβαίνη, οι κινήσεις επιταχύνονται. Όταν ή θερμοκρασία φθάση σε ώρισμένο σημείο, ή αναταραχή των ατόμων είναι τόση, ώστε τα περιφερειακά ηλεκτρόνια εκδίδονται και τó άτομο περιορίζεται στόν πυρήνα του. Τότε σταματά ή απόθησι μεταξύ των ηλεκτρονίων και τó φράγμα του ηλεκτρισμού πέφτει.

Οι ατομικοί έπιστήμονες έξερουν από πολλά χρόνια ότι τó ηλεκτρικό φράγμα είναι ευκολότερο να διαρραγή στα άτομα τού δευτερίου παρά στα άτομα τού

κανονικού υδρογόνου και εύκολότερο ακόμη να έξουδετερωθή όταν πρόκειται για άτομα τριτίου.

Στή βόμβα υδρογόνου οι φυσικοί χρησιμοποίησαν για έναυσμα μια ατομική βόμβα που κάνει την εκपुरσοκρότησι και προκαλεί την σύντηξι των ατόμων τού τριτίου, που αυτά πάλι προκαλούν την σύντηξι των ατόμων τού δευτερίου. Τότε όμως ή κολοσσιαία ένεργεια της σύντηξεως απολευθερώνεται μονομιάς με τα τρομακτικά αποτελέσματα που ξέρουμε. Οι έρευνες που έγιναν στην Βρεταννία και τις Ένωμένες Πολιτείες, στη Ρωσία, τη Γαλλία και τη Γερμανία τείνουν να επιτύχουν τόν έλεγχο της αντιδράσεως αυτής. Η λαμβάνουσα ένεργεια των ατόμων υδρογόνου μπορεί να συγκριθή σε γενικές γραμμές με τη λαμβάνουσα ένεργεια που περιέχεται στα νερά ενός φράγματος: αν τó φράγμα σπάσει και αφήσει ξαφνικά έλεύθερα τα νερά του προκαλεί καταστροφές, αν αντίθετα ένα σύστημα από στρόφιγγες και άγωγους όδηγήσει, κατά βούλησι, τα νερά στους στραβίλους ενός υδροηλεκτρικού εργοστασίου, τότε ή ένεργεια αυτή που θα έλευθερώνεται βαθμιαία μπορεί να χρησιμοποιηθή όπως θέλουμε.

* * *

Σε όλα τα άρθρα που δημοσιεύτηκαν στόν τύπο για την Ζέτα αναφέρεται πώς τó πειραματικό αυτό μηχάνημα μās υπόσχεται «καύσιμη ύλη από τó θαλάσσιο νερό». Θα ήταν ακριβέστερο αν λέγανε πώς μια μικρότατη ανα-

λογία τού νερού που άφθονεί στη γή, νερό θαλάσσιο ή άλλο, θα μπορούσε ασφαλώς να μετατραπή σε πηγή ένεργείας. Τονίστηκε ακόμη πολύ ή δύναμι τού ανθρώπου που, χάρι στόν έγκεφαλό του και μόνο, θα μπορέσει να αναπαραγάγη για τó καλό του αντιδράσεις ανάλογες με εκείνες που δίνουν στόν ήλιο την ένεργειά του.

Σχετικά με τó τελευταίο αυτό σημείο οι δημοσιογράφοι θα μπορούσαν να πάνε ακόμη πιο μακριά, γιατί αν αυτό που όνομάζουμε «κύκλο τού Bethe» φαίνεται ότι παρέχει την ένεργειά του στα άστρα, ό κύκλος αυτός είναι πολύ μεγάλος: μέσα σε πέντε εκατομμύρια χρόνια τó υδρογόνο με καταλυτή τόν άνθρακα μετατρέπεται σε ήλιον και ή απόλεια σε μάζα μετατρέπεται σε θερμότητα και σε παντοειδείς ακτινοβολίες. Αντίθετα ό κύκλος της Ζέτα, στόν όποιο δεν έπεμβαίνει ό άνθραξ, περιορίζεται σε μερικά χιλιοστά τού δευτερολέπτου. Οι φυσικοί βέβαια διάλεξαν για τη συσκευή Ζέτα τά «τερατώδη» υδρογόνα που τά όνομάζουμε «δευτέριον» και «τρίτιον». Στο τρίτιο τó ηλεκτρικό φράγμα καταρρίπτεται στα 40 εκατομμύρια βαθμούς, ενώ στα δευτέριο στα 100 εκατομμύρια βαθμούς. Κι αυτές είναι θερμοκρασίες πολύ ανώτερες από αυτές που επικρατούν στόν ήλιο.

Πώς θα γίνη ή έπιλογή των «τεράτων» αυτών;

Για τó δευτέριο μπορούμε να εφαρμόσουμε την ήλεκτρόλυσι: εξαιτίας της κάπως μεγαλύτερης πυκνότητάς τους τά άτομα «δευ-

τερίου» μένουν στο βάθος και σιγά-σιγά το νερό αυτό που υποκειται σε πολλές διαδοχικές κατεργασίες μās δίνει ένα υγρό πλουσιώτερο σε βαρύ υδρογόνο: είναι το βαρύ ύδωρ που εξάγεται εύκολα από το υδρογόνο. Άλλα ή μέθοδος είναι δαπανηρή γιατί για να έχουμε ένα γραμμάριο βαρέος ύδατος πρέπει να καταναλώσουμε ένατο κιλοβάτ ηλεκτρισμού.

Πιο οικονομική είναι μία άλλη μέθοδος που ξεκινά από τη διαπίστωση ότι με κανονική πίεση το συνηθισμένο νερό βράζει στους 100 βαθμούς εκατονταβάθμου και το βαρύ ύδωρ στους 101,42 βαθμούς.

Μία τρίτη μέθοδος απαιτεί έξοδο ακόμη πιο χαμηλό. Αναμιγνύουν ένα ρεύμα αερίων υδρογόνου μέσα σε κοινό νερό με ώρισμένους καταλύτες. Με την επανάληψη το νερό πλουτίζεται κάθε φορά περισσότερο σε βαρύ

ύδωρ. Η τιμή του βαρέος ύδατος που το αποκοτούμε μ' αυτόν τον τρόπο θα είναι κάπου 100.000 φράγκα ή λύτρα.

Όσο για το τρίτιον, είναι τόσο σπάνιο στη φύση, ώστε οι επιστήμονες προτιμούν να το ετοιμάζουν με μεταποίηση μέσα στις ατομικές στήλες ουρανίου: εκεί υπάρχει λίθιο που υπόκειται στο ρεύμα των ουδετερονίων που κυκλοφορούν στη στήλη και το σώμα αυτό — το ελαφρότερο από τα στερεά — μετατρέπεται τελικά σε υπερ-βαρύ υδρογόνο.

Αυτός ο Χρυσός Αιώνας που μάς τον αναγγέλλουν μετά την επιτυχία της Ζέτα, θα έλθη άραγε ποτέ; Θα θέλαμε να το πιστέψουμε. Πάντως ή επινόησι της συσκευής και τα πρώτα αποτελέσματα της λειτουργίας της αποτελούν ένα πραγματικό κατόρθωμα των επιστημόνων που οδηγεί ασφαλώς στο έτος υπ' αριθ. 1 μιάς καινούργιας εποχής.

♦ Ένας παλαίμαχος και φημισμένος εξερευνητής της άνταρκτικής έδινε μία διάλεξη στη Δέσχη των εξερευνητών με προβολή εικόνας.

Σε πολλές εικόνες φαινόταν μία γριά και άσχημη γυναίκα που έμοιαζε να μην προσφέρει απολύτως καμία υπηρεσία.

Κάποιος από το ακροατήριο ρώτησε τον διηγητή.

— Αυτή ή γριά τί κάνει; Δεν φαίνεται να έχει καμία δουλειά.

— Αυτή ή γριά είναι το μπαστούνι μου. Όταν αρχίσω να τη βλέπω ώραία, καταλαβαίνω πως είναι καιρός να τή μαζέψω για το σπίτι μου.

Ένα μουσικό προφίλ

ΑΓΓΕΛΟΣ Ή ΔΙΑΒΟΛΟΣ;

Ο Νικόλο Παγκανίνι

Οι ιστορίες για διαβόλους και φαντάσματα είχαν πολλή περραση τον περασμένο αιώνα. Πολ- λές φορές, για να εξηγήση ένα καταπληκτικό φαινόμενο, ο κόσμος ζητούσε τη λύση του στην επέμβαση μιάς υπερφυσικής και άπιαστης δύναμης. Το ίδιο έγινε όταν έμφανίστηκε στην Ευρώπη το φαινόμενο Παγκανίνι, ο μοναδικός βιολιστής και συνθέτης, το «μεγαλύτερο καύχημα της Ιταλίας», όπως τον αποκαλούσε ο ποιητής Έρρεκος Χάινε.

Ο θρύλος γύρω από την παράξενη ιδιοφυΐα του Νικόλο Παγκανίνι, που γεννήθηκε στα 1782 στη Γένοβα, δεν έσβησε ως σήμερα, 118 χρόνια μετά το θάνατό του. Όχι μόνο το κοινό, αλλά και οι μεγαλύτεροι μουσικοί του καιρού του, όπως ο Λίστ, ο Μπερλιόζ, ο Μέντελσον, τον θαύμαζαν και του αφιέρωναν τους πιο αποθεωτικούς επαίνους. Όταν μάλιστα βρέθηκε κάποτε σε δεινές οικονομικές στενοχώριες, όπως του συνέβαινε συχνά, ο Μπερλιόζ του έστειλε 20 χιλιάδες φράγκα, αν και ο ίδιος ήταν πολύ στενοχωρημένος τότε. Άλλοι πιστεύουν ότι ο βαρώνος Ρότσιλντ έδωσε μυστικά το ποσό αυτό στον Μπερλιόζ για να το στείλη στον Παγκανίνι.

Όταν το 1840 πέθανε ο Παγ-

κανίνι, ο καθολικός κληρός άπαγόρευσε να γίνη ή κηδεία του στην εκκλησία, αν και σ' όλη του τη ζωή έζησε σαν καλός χριστιανός, γιατί είχε διαδοθή ότι την άσυνήθιστη δεξιοτεχνία του στο βιολί την είχε αποκτήσει με μιά συμφωνία που είχε κάνει με το διάβολο. Εκείνο τον καιρό τέτοιες ιστορίες γίνονταν εύκολα πιστευτές. Ο ίδιος ο Έρρεκος Χάινε, με όλο του τον σκεπτικισμό, μιλάει στις «Ταξιδιωτικές Εικόνες» του για τη «διαβολική υπόσταση» του μεγάλου μουσικού, για «το χλωμό νεκρικό του πρόσωπο όπου ή θλίψη, ή μεγαλοφυΐα και ο Άδης είχαν χαράξει τα ανεξάλειπτα σημάδια τους».

Έτυχε κάποτε στο Άμβουργο να παρακολουθήση μιά συναυλία του Παγκανίνι ο Έρρεκος Χάινε μαζί με το ζωγράφο Λύξερ που είχε κάνει το πορτραίτο του μουσικού. Περιμένοντάς τον να βγή στη σκηνή, οι δυο φίλοι κουβέντιαζαν. «Ο κόσμος υποστηρίζει μιά μεγάλη αλήθεια, άρχισε να λέγη ο ζωγράφος, όταν υποστηρίξη πως ο Παγκανίνι πουλήθηκε σώμα και ψυχή στο διάβολο για να γίνη ο καλύτερος βιολιστής της Ευρώπης, να κερδίξη εκατομμύρια με την κόψη του δοξαριού του και τέλος για να γλυτώση από τα κάτεργα όπου έρεψε

χρόνια ολόκληρο. Γιατί ίσως θα ξέρετε, πώς όταν ήταν διευθυντής ορχήστρας στη Λούκκα, έρωτεύθηκε μιὰ πριγκιπέσσα του θεάτρου, τόν έπιασε ζηλοτυπία με κάποιο μαϊμουδάνθρωπο άββά, τόν άπάτησε ίσως εκείνη και σάν καλός Ιταλός μαχαίρωσε τήν άπιστη έρωμένη του. Τόν έστειλαν φυσικά στα κάτεργα στη Γένοβα και, καθώς σ'ας είπα, πουλήθηκε στο διάβολο για να έλευθερωθ'η και να γίνη ο καλύτερος βιολιστής τής Ευρώπης». Και ο Χάινε συνεχίζει : «Στή σκηνή έμφανίζεται μιὰ μορφή σκυθρωπή που μιιάζει να έρχεται από τόν κάτω κόσμο». Ήταν ο Παγκανίνι με τήν έπίσημη μαύρη φορεσιά του, φράκο μαύρο, ζιλέ μαύρο, φρικτά ραμμένο, όπως τó απαιτούσε, καθώς φαίνεται, ή υποχθόνια έτικέττα στήν αύλή τής Περσεφόνης. Ένα μαύρο πανταλόνι κρεμόταν έλαινά γύρω στα ισχνά του πόδια. Τά μακρυά του τά χέρια φαίνονταν σάν να μάκραιναν ακόμα περισσότερο με τó βιολί που κρατούσε από τή μιὰ και τó δοξάρι από τήν άλλη και θαρρούσε πώς άγγιζε μ' αυτό τή γ'η, όταν άρχιζε να κάνη έμπρός στο κοινό τις άνήκουστες ρεβερέντες του. Οίγωνιώδεις καμπύλες του κορμιού του παρουςίαζαν τήν άποικρουστική δυσκαμψία άνδρείκελου...»

Τήν άλλη μέρα συνάντησαν πάλι οί δυό τους σέ μιὰ δενδροστοιχία τής πόλης τόν Παγκανίνι συντροφιά μ' έναν κοντό, πεταχτό και ροδομάγουλο άνθρωπάκο. «Ο κόσμος που δεν ξέρει, άρχισε πάλι ο ζωγράφος, πιστεύει βέβαια πώς αυτός ο σύντροφός του είναι ο συγγραφέας Χάρρυς από τó Άν-

νόβερο που τόν παίρνει μαζί του ο Παγκανίνι στίς περιοδείες του για να φροντίξη τά οικονομικά του. Ο κόσμος δεν ξέρει ότι αυτός είναι ο ίδιος ο σατανάς που μαζί του είναι δεμένος ο Παγκανίνι μ' ένα αίματηρό συμβόλαιο». Και κάνοντας τόν ποιητή να προσέξη τά μεγάλα βήματα του Παγκανίνι, πρόσθεσε ο Λύζερ : «Δε σ'αφαινεταί σάν να έχη ακόμα δεμένα τά σίδερα στα πόδια του; Έχει συνηθίσει για πάντα σ' αυτό τó βάδισμα».

Όλες όμως αυτές οί ιστορίες για κάτεργα και διαβόλους υπήρχαν φαίνεται μόνο στή φαντασία τών συγχρόνων του. Σ' ένα παλιό περιοδικό του Λονδίνου, στήν «Τριμηνιαία Ξένη Έπιθεώρηση» του Άπριλίου του 1907, υπάρχει ένα άρθρο πολύ χαριτωμένο και κατατοπιστικό για τήν αληθινή προσωπικότητα του Παγκανίνι, γραμμένο από ένα στενό του φίλο που άρχίζει έτσι : «Δε γνωρίζω κανένα που να τόν κακομεταχειρίστηκε τόσο ή γνώμη του κόσμου όσο τόν Παγκανίνι. Στήν πραγματικότητα ήταν ένας ταπεινός και ακίνδυνος άνθρωπος, ακριβώς τó αντίθετο από τόν άσυνείδητο τυχοδιώκτη που θέλουν να τόν παραστήσουν. Τό φέρεμά του είναι μετρημένο και καθόλου κομपाστικό... Φλογερός και ένθουσιώδης, είναι γεμάτος από τήν άνεπιτήδευτη εκείνη άπλόττητα που τή συναντούμε πάντα ζευγαρωμένη με τή γνήσια μεγαλοφυΐα».

Ο Παγκανίνι έζησε πολλά χρόνια με μιὰ τραγουδίστρια από τó Παλέρμο, τήν Άντωνία Μπιάνκι αλλά, τó 1828, μη άντέχοντας πιά στίς ατέλειωτες

ιδιοτροπίες τής πριμαντόνας, τήν έγκατέλειψε. Από τή συμβίωσι αυτή γεννήθηκε ένα άγόρι που τó βάφτισαν Άχιλλέα-Κύρο-Άλέξανδρο και που σ' αυτό συκέντρωσε ο μουσικός όλη του τή στοργή. «Άν χωρίζα και άπ' αυτόν, έλεγε, θά χανόμουν». Τώρα πώς τά έβγαζε πέρα με τά καινούργια του καθήκοντα με τó μωρό και τί χαρακτήρα έδειχνε να σχηματίζει ο μικρός Παγκανίνι, μπορούμε να τó μάθουμε από κάποιον άλλο φίλο που πήγε μιὰ μέρα στο σπίτι του Παγκανίνι όταν ήταν στήν Πράγα, για να τόν πάρη να φάνε μαζί και παρακολούθησε τήν παρακάτω είδυλλιακή σκηνή :

«Μέσα στο δωμάτιο ήταν όλα άνω-κάτω. Έδώ ένα βιολί, εκεί ένα άλλο όργανο, ένα κουτί με ταμπάκο πάνω στο κρεβάτι και ένα άλλο άνάμεσα στα παιχνίδια του παιδιού, παρτιτούρες, χρήματα, καπέλλα, γράμματα, ρολόγια και παπούτσια, όλα μεπερδεμένα μέσα σ' ένα χαριτωμένο ανακάτωμα. Οί καρέκλες, τά τραπέζια, ακόμα και τó κρεβάτι είχαν φύγει από τή θέσι τους. Κι άνάμεσα σ' όλα αυτά, καθισμένος ο Παγκανίνι, μ' ένα μεταξωτό σκούφο στο κεφάλι, ένα κίτρινο μαντήλι γύρω στο λαιμό και μιὰ σοκολατιά ζακέττα ριγμένη στους ώμους του. Κρατούσε άγκαλιά τόν τετράχρονο Άχιλλέο του που ήταν στίς κακές του και δεν άφανε να τού πλύνουν τά χέρια. Επί τέλους ο μικρός ξέφυγε από τόν πατέρα του, άρπαξε ένα σπαθί και άρχισε να τόν κυνηγά. Ο Παγκανίνι τού φώναζε : «Σταμάτα, σταμάτα! Με τρύπησες!», αλλά ο μικρός δε σταμάτησε παρά μόνο

όταν κόλλησε σέ μιὰ γωνιά τόν «Τιτάν» του βιολιού».

Η πιό μεγάλη δυσκολία για τó δοξασιμένο μουσικό, όταν ήταν να δώσει συναυλία, δεν ήταν πώς θά τά κατάφερνε να είναι στήν ώρα του στο θέατρο, γιατί έπρεπε πρώτα να ντύση τόν άνοικονόμητο Άχιλλέο και έπειτα να έτοιμαστή και ο ίδιος. Αρχίζαν λοιπόν οί έξερεινήσεις για να βρεθούν τά παπούτσια, οί γραβάτες, τά γάντια και άλλα. Ο μικρός τά έκρυβε όλα και διασκέδαζε έπειτα βλέποντας τόν πατέρα του να τριγυρίζει αλλόφρων να τά βρ'η. Με όλα τά παρακάτια δε φανέρονε τίποτα. Ο φίλος που παρακολούθησε εκείνη τήν ήμέρα μιὰ τέτοια κωμωδία γελούσε με τήν καρδιά του, όταν ύστερα από ατέλειωτα ψαξίματα και νεύρα βρ'ηκε ο Παγκανίνι τά παπούτσια του μέσα σ' ένα μπαούλο, τή γραβάτα του μέσα στο βιολί του και τó γιλέκο του μέσα στο συρτάρι του μπαφίτου του. Κάθε φορά που έβρισκε κάτι ο Παγκανίνι ένθουσιασμένος έβγαζε ένα θριαμβικό ξεφωνητό και ρουφούσε και μιὰ πρέζα ταμπάκο.

Πολλά έργα του Παγκανίνι, όπως τά περίφημα Κανόνισια του, εκτελούνται από τους μεγάλους βιολιστές. Τά περισσότερα όμως βρίσκονται χειρόγραφα σέ ένα συμβολαιογραφείο στο Μιλάνο, άδημοσίευτα ακόμη.

Ο μεγάλος αυτός καλλιτέχνης πέθανε στή Νίκαια τής Γαλλίας σέ ήλικία 58 χρόνων, πολύ πλούσιος, αλλά και πολύ πικραμένος από τις τρελλές περιπέτειες και τά άπίστευτα καμώματα του μοναχογιού του.

Ένα ἀρχαιότατο ἔθιμο πού ζῇ ἀκόμη στή Θράκη

ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΗΔΕΣ

(Μιά λαογραφική ἔρευνα)

Μέ τόν Ἅγιο Κωνσταντῖνο καί τήν Ἁγία Ἐλένη εἶναι δεμένο ἓνα παμπάλαιο ἔθιμο, ἡ γιορτή τῶν Ἀναστενάρηδων. Πολλά λέγουνε γιά τούτους τοὺς ἀναστενάρηδες, ἀπὸ πού βαστᾶ ἡ φύτρα τους καί τὰ μυστήριά τους, ἀλλὰ ἓνας γέρος καλόγερος, ὁ Ἱερόθεος, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Προφήτη Προδρόμου τῆς Νάουσας, πού κατὰ γότανε ἀπ' τὴν Ἀγαθοῦπολι τῆς Θράκης κι ἦτανε παλιὸς ἀναστενάρης, εἶπε πῶς τ' ἀναστενάρια βαστᾶνε ἀπὸ τοὺς Αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινούπολης.

Ἀναστενάρια ἢ Ἀναστενάρηδες, λέγονται οἱ θιασῶτες καί μύστες, μιᾶς μυστικῆς καί συμβολικῆς ἱεροτελεστίας, ὅσοι λατρεύουνε τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο, ὅχι ὅμως ὅλοι, ἀλλὰ κείνοι μονάχα πού τοὺς «πιάνει» ὁ Ἅγιος.

Τόπος πού γίνονται τ' ἀναστενάρια εἶναι μερικά χωριά τῆς Ἀγαθοῦπολης Θράκης, μὲ κέντρο τὸ χωριὸ Κωστή, κοντὰ στὸν Εὐξείνιο Πόντο.

Οἱ Ἀναστενάρηδες, ἂν καὶ Ἕλληνες ἢ Ἑλληνόφωνοι Χριστιανοί, ἀποφεύγουνε τὴ χριστιανικὴ λατρεία. Ἡ ζωὴ τους εἶναι πολὺ αὐστηρὴ καί οἱ χωριάτες τοὺς θεωροῦνε ἀξιοσέβαστα πρόσωπα. Μονάχα στὴ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης καί τὰ Φῶτα, πού γίνεται ὁ μεγάλος ἀγιασμός, πηγαίνουνε στὴν ἐκκλησιά. Οὔτε ἓνας ἀπ' τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ξομολογίεται στὸν πατᾶ τῆς ἐκκλησίας, καί πού καί πού καμιά φορὰ μεταλαβαίνουνε. Ἐχουνε δική τους παρέα ξεχωρὰ ἀπ' τοὺς ἄλλους χωριάτες πού δὲν εἶναι ἀναστενάρηδες, καί τοὺς διαφεντεύει ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ γέρους, ὁ ἀρχηγὸς τους, πού λέγεται Πρωτοαναστενάρης ἢ Ἀρχιαναστενάρης.

Ἡ λατρεία τους εἶναι ὠργανωμένη καί φροντισμένη μὲ τὸν πιὸ ξεχωριστὸ τρόπο. Τὸ ἔθιμο τοῦτο τῶν ἀναστενάρηδων εἶναι χριστιανικὸ γιατί ἡ πίστι τους καί τὸ σέβας πρὸς τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο, εἶναι τόσο μεγάλη, πού τοὺς κάνει νὰ τὸν λατρεύουνε πιότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἁγίους. Ἀλλὰ στὴν οὐσία εἶναι ἔθιμο πού ἔμεινε ἀπὸ παλιὰ ὀργιαστικὴ λατρεία. Ὅργιο δὲ σύμφωνα μὲ τὴν παλιὰ ἔννοια σημαίνει τὸν ἐνθουσιασμό τῶν ὁπαδῶν τῆς λατρείας καί τὸ παραλήρημα πού τοὺς πιάνει γυρεύοντας νὰ γίνουνε ἓνα μὲ τὸν Μεγαλοδύναμο. Ἡ λαϊκὴ λατρεία τῶν ἀναστενάρηδων ἔχει δικό της τυπικὸ, κανόνες, ἦθη καί ἔθιμα. Ξέχωρα, μὲ ἰδιαιτέρη λατρευτικὴ θιάσο, ὁ ὁποῖος στὴ συνείδησι τοῦ λαοῦ στέκεται πάνω ἀπ' τοὺς ἐπίσημους παπᾶδες τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ, ἀντιπροσωπεύει τὴν πιὸ βαθεῖα πίστι καί τὴ λατρευτικὴ ἢ γιορταστικὴ τάξι. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καί ζήσανε οἱ ἀναστενάρηδες, πού ἡ φύτρα τους κ' ἡ γεννιά τους βαστᾶ ἀπὸ τὰ κατὰβαθα τῶν αἰώνων.

Οἱ ἀναστενάρηδες εἶναι ἀπλοὶ καί ἀγράμματοι χωριάτες, καί κρατᾶνε τὴ λατρεία τους ἀπὸ παράδοσι. Τίποτα γραμμένον δὲν ὑπάρχει πού νὰ τοὺς λέγῃ πῶς νὰ γιορτάζουνε, ἀλλὰ ἔχουνε τὴ μεγάλη τους κληρονομιά παρμένη ἀπ' τοὺς πατεράδες τους.

Ἐχουνε δικά τους κόνισματα, κωδωνοφόρα, τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καί τῆς Ἁγίας Ἐλένης, ὅπως εἶναι τὸ Κόνισμα τοῦ Μίσθρα, πού τοὺς παρίστανε νὰ χορεύουνε. Τὰ κόνισματα

τοῦτα εἶναι μονοσάνιδα, ἀπὸ ἓνα ὠρισμένο ξύλο καί ἀπὸ τὸ κάτω μέρος ἔχουνε ἓνα πιάσιμο γιὰ νὰ τὰ βαστᾶνε οἱ ἀναστενάρηδες. Εἶναι μαλαματοκαπνισμένα καί στολισμένα μὲ διάφορα ἄλλα κοσμήματα, δαχτυλίδια, ἀλυσίδες, σκουλαρίκια, φλουριά καί παλιά νυμίσματα, τὰ λεγόμενα Κωνσταντινάτα. Τέτοια κόνισματα βρίσκονται καί στὶς ἐκκλησίες τῶν χωριῶν, ἀλλὰ σ' αὐτὰ πού τᾶχουνε καί τὰ φυλᾶνε στὰ κονάκια τῶν παπποῦδων δίνουνε πιότερο σέβας κι ἀγιωσύνη. Τὰ κονάκια τῶν παπποῦδων εἶναι τὰ ξεχωρὰ δωμάτια τῶν ἀναστενάρηδων ὅπου φυλάγονται τὰ κόνισματα πού λέγονται παπποῦδες ἢ χάρες καί μπροστὰ τοὺς κρεμάζουμε καντήλι ἀκοίμητο πλὺ φέγγει ὅλο τὸ χρόνο. Κεῖνο πού ἔχει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγιωσύνη καί ὅλοι τὸ τιμοῦνε περισσότερο εἶναι τὸ κονάκι τοῦ ἀρχιαναστενάρη, τὸ μεγάλο κονάκι.

Ἡ λατρεία ἀρχίζει ἀπὸ τὶς 2 τοῦ Μᾶη. Τούτῃ τῇ μέρᾳ οἱ γυναῖκες καί τὰ κορίτσια, οἱ παρθένες τοῦ χωριοῦ, στολίζονται τὰ γιορτινά τους ρούχα, παίρνουνε τὸ κόνισμα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καί πηγαίνουνε στὸ ἀγιασμένο τὸ νερό, πού εἶναι ὅξω ἀπ' τὸ χωριὸ, χωμένο μέσα στὶς φυλλωσιές, σὲ βαθεῖους ἴσκιους καί σὲ ψηλὲς βελανιδιές. Ἀνάβουνε λαμπάδες, θυμιάζουνε, στήνουνε χορὸ καί σὰν τελείωση τοῦτος ὁ χορὸς γύρω ἀπ' τ' ἀγιασμένο νερό, γυρίζουνε ξανά στὸ χωριὸ. Ἐστὶ-ἑπτὰ ἀραμπάδες ξύλα φορτώνουνε ἀπὸ τοῦτο τὸ φράχτη τοῦ ἀγιασμένου νεροῦ καί τὰ φέρνουνε στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ. Ἀπ' αὐτὰ θ' ἀνάψουνε τὴ μεγάλη φωτιά γιὰ τὸν ἀναστενάρικο χορὸ καί τὴ φωτιά γιὰ τὸ μαγεῖσμα τοῦ κρέατος τοῦ ἀγιασμένου ταύρου. Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ἀρχίζουνε οἱ χοροὶ καὶ ἀπόβραδο σὰν παίρνῃ νὰ γέρῃ ὁ ἥλιος, ἴσαμε τὴ μέρα τῆς μεγάλης γιορτῆς καί τοῦ ξεφαντώματος. Μιὰ Κυριακὴ πρὶν τ' Ἁγίου Κωνσταντίνου, γίνεται μιὰ μεγάλη γιορτὴ ἀπ' ὅλα τὰ χωριά τῶν ἀναστενάρηδων, πού εἶναι γύρω ἀπὸ μιὰ τοποθεσία πού λέγεται Τριπόρι. Ξεκινᾶνε οἱ χωριάτες ἀναστενάρηδες

ὅλοι μαζί κι ἐρχονται στὸν ἀγιασμένο τόπο. Μπροστὰ διαβαίνουνε τὰ παιχνίδια, ἡ ἀναστενάρικη μουσικὴ, μὲ τὸ μεγάλο τὸ τούμπανο, τὴ λύρα, τὸ ζουρνά καί τὴ γκάιντα. Ἀπὸ πίσω ἀκολουθᾶνε οἱ χωριάτες πού βαστᾶνε θυμιάτὰ καί θυμιάζουνε χωρὶς σταματημὸ τοὺς ἀναστενάρηδες πού ἐρχονται μὲ τ' ἀγιασμένα κόνισματα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καί τῆς Ἁγίας Ἐλένης πού μονάχα τὴ μέρα τῆς λατρείας τὰ χρησιμοποιοῦνε. Τούτους τοὺς ἀναστενάρηδες τοὺς ἀκολουθᾶνε οἱ οἰκογένειές τους καί τὰ συγγενολόγια τους πού στὰ χέρια τους βαστᾶνε ἀρνὶ γιὰ νὰ τὸ σφάζουνε στὸν ἅγιο, ψωμί καί κρασί. Μ' ὅλο τοῦτο τ' ἀσκέρι ἐρχονται μαζί καί οἱ παπᾶδες τοῦ χωριοῦ πού φέλνουνε καὶ κάνουνε τὸν ἀγιασμό μπροστὰ στ' ἀγιασμένο τρεχούμενο νερό. Ἐνας ἀναστενάρης βγάζει ἀγιασμένο νερό πού μ' αὐτὸ πλένονται καί πίνουνε ὅλοι ὅσοι εἶναι στὸ Τριπόρι. Ὑστερὰ ἀπὸ τὸν ἀγιασμό τὰ κόνισματα τὰ βάζουνε σ' ἓνα μέρος ξεχωρὸ πού τᾶχουνε γι' αὐτὰ καί μόνο. Μπροστὰ στὰ κόνισματα ἐρχονται οἱ χωριάτες ἀναστενάρηδες, ἀνάβουνε λαμπάδες καί θυμιάζουνε καί ξομολογιοῦνται.

Τούτῃ τὴν ὥρα βλογᾶνε τ' ἀρνιά, τὰ σφάζουνε καί τὰ ψήνουνε, κι ὕστερα κάθονται ὅλοι μαζί, τρῶνε, πίνουνε κι ἀρχινᾶνε τὸ χορὸ, τὸ μανιασμένο χορὸ. Ἀναστενάρηδες χωριάτες καί χωριατοποῦλες μὲ ἴσια τὰ χέρια τευταμένα βαστᾶνε ἄσπρα μαντήλια κι ἀρχινᾶνε καί χορεύουνε ἀντικρουστὸ χορὸ. Κουνιοῦνται πότε δεξιὰ καί πότε ἑξερὰ βγάζοντας φωναχτὲς κουβέντες ἀνάκατες κι ἀξεδιάλυτες καί τελειώνουν μὲ τὶς φωνές ἐχ, ἐχ, ἐχ, ἐχ, οὐχ, οὐχ, ὅπως ἡ ἀρχαία Πυθία τῶν Δελφῶν (Ἰάκχη Βάκχη). Ὑστερὰ ἀρχίζουνε ὅλοι μαζί οἱ πανηγυριῶτες τὸ χορὸ, κι ὅταν τοὺς πιάσῃ ὁ ἐνθουσιασμός καί μανιάσουνε κι ὀργιάσουνε, ὀρμᾶνε μέσα στὸ δάσος καί στὰ βουνά, κι ὕστερὰ γυρίζουνε καί συνεχίζουνε τὸ χορὸ ἴσαμε τὴν ἄλλη μέρα τὴν αὐγὴ.

Σὲ τοῦτες τὶς γιορτὲς πού γίνονται στὸ Τριπόρι βγαίνουνε καί τὰ καινούργια ἀναστενάρια. Σὰν χορεύουνε τὸν χορὸ τῶν ἀναστενάρηδων οἱ πα-

νηγησιώτες κυριεύονταί από ένα ένθουσιασμό όργιαστικό. Κείνη τήν ώρα τους πιάνει ό άγιος ή τους έγκλεισι τό κόνισμα και άρχίζουν άξαφνα νά τρέχουν, νά βγάζουν άφρους άπ' τό στόμα, νά άγριεύουν και ύστερα πέφτουν χάμω μέ σπασμούς και λιγοθυμάνε. Τούτους έδώ τους θυμιάζουν οί άναστενάρηδες ίσαμε πού νά έρθουν στά σύγκαλά τους, και σάν άνοιξουν τά μάτια τους άρπάζουν τό κόνισμα τοϋ άγιου και τρέχουν στά βουνά και στά δάση, όπου καταπραίνουν τά νεύρα τους άπό τήν κόυρασι και καταλαγιάζουν. Τούτοι οί νιοί οί φοβόληπτοι είναι τά καινούργια άναστενάρια.

Τήν παραμονή τοϋ "Αγιου Κωνσταντίνου οί χωριάτες μαζεύουν πολλά ξύλα ξερά και τά κουβαλάνε στο Μειντάνι, τήν άγορά τοϋ χωριού. Ό άρχιαναστενάρης άγοράζει μέ τά χρήματα τής άναστενάρικης κάσας ένα ταϋρο πού νά μήν έχει μπη σέ ζυγό, τρίχρονο γιά πεντάχρονο γιά έφτάχρονο (λείψαν τοϋ Παρισισμού). Τόν άγιασμένο ταϋρο, τό Πιγκάδι ή Μπουγάδι, τότε στολίζουν μέ άσπρες και χρωματιστές κορδέλλες σά νύφη, μέ στεφάνια και λουλούδια κι όλοι μαζί οί χωριάτες τόν παίρνουν άπ' τό σπίτι τοϋ άρχιαναστενάρη και τόν φέρνουν στήν έκκλησιά. Τόν δένουν σ' ένα χαλκά πίσω άπ' τ' άγιο βήμα πού γι' αυτό τό σκοπό τόν έχουν βάλει κι ύστερα φεύγουν στά σπίτια τους. Όσοι άπ' τούς χωριάτες δέχονται τάξει, φέρνουν στ' άγιο βήμα και δένουν κι άλλα ζωντανά, άρνιά και ταυριά, πρόβατα και γίδια.

Τούτη τή μέρα, τό βραδινό, τό τοσούρο μαζεύεται στο σπίτι τοϋ άρχιαναστενάρη και πίνει κάμποσο ρακί κι ύστερα όλοι μαζί ξεκινάνε μέ τή μουσική και τ' άγιασμένο τούμπανο κι έρχονται στήν έκκλησιά. Μέσα στήν έκκλησιά μπαίνουν μονάχα τ' άναστενάρια. Ό άρχιαναστενάρης κάνει τρείς μετάνοιες μπροστά στά κόνισματα τοϋ Χριστοϋ, τής Παναγίας, τοϋ "Αγιου Κωνσταντίνου και τής "Αγίας "Ελένης κι ύστερα παίρνει άπό ένα κόνισμα τοϋ "Αγιου Κωνσταντίνου και τό δίνει σέ κάθε άναστενάρη κι αυτός κρατά στο τέλος τό πιό παλιό και τό πιό θαματοργό. Σάν πάρουν τά κόνισματα, δια-

βαίνουνε στο Μειντάνι όπου είναι μαζεμένα τά ξύλα κι ένας παλιός άναστενάρης, πού τόχει οικογενειακό πρόνομιο, άνάβει τή φωτιά. Οί φλόγες τούτης τής φωτιάς είναι άγιασμένες. (Η άγιοσύνη τής φωτιάς θυμίζει τή λατρεία τοϋ Ζωροάστρη). Εκεί κοντά στή φωτιά, μέ τούς ήχους τής μουσικής, άρχίζει ό άρχιαναστενάρης τό χορό, τόν άκολουθάνε τ' άλλα άναστενάρια μέ τά κόνισματα στά χέρια κι οί χωριάτες γύρω-γύρω βαδίζουν, χορεύουν άλλο χορό. Σάν χορεύουν τούτο τό χορό κουνιούνται δεξιά και ζερβά και βγάζουν πάλι άξεδιάλυτες φωνές. Όσο χορεύουν τόσο και πηδάνε πιό γρήγορα και φωνάζουν πιό δυνατά, ίσαμε πού στο τέλος δέν καταλαβαίνουν τί κάνουν, πηδάνε μέ γυμνά παδάρια ή μέ μάλλινες κάλτσες πάνω στ' άναμμένα κάρβουνα και χορεύουν χωρίς νά πονάνε. Μπαίνοντας στή φωτιά και χορεύοντας δέν τραγουδάνε, άλλα λένουν: «Άγιε μου Κωνσταντίνε, μεγάλη χάρι έχεις». "Υστερα άρχινάνε οί άναστεναγοί και οί φωνές. Λένουν ότι τό κόνισμα έγκλει τό καθαρό άνθρωπο, τόν πιάνει ό άγιος πού φωνάζει μέ τό στόμα τοϋ άναστενάρη «τάξετε, τάξετε στον άγιο». Κι αυτόι τάζουν χαρίσματα στίς έκκλησιές. "Υστερα ξαναφωνάζει, «δῶσ' τό άδικο πίσω, δῶσ' τό πίσω, μή σέ χαλάση ό άγιος» και καθένas προσπαθεί νά θυμηθῇ ό,τι άδικία έκανε, γιά νά δώση τό δίκιο πίσω. Όι άλλοι, γύρω άπ' τή φωτιά, τραγουδάνε παλιά τραγούδια πού παinueύουν και ύμνουν τόν Κωνσταντή. "Εν' άπ' αυτά είναι και τούτο :

«Χήρας γιός καυχήθηκε κανένα δέν φοβάται,
μηδέ μικρό, μηδέ τρανό, μηδέ τόν βασιλέα.

Βασιλοπούλα τ' άκουσε, άπ' άψηλό παλάτι, τόν βασιλέα τό λέγει.

Διαλαλητάδες έβαλε, σ' όλες τίς πολιτείες.

Ποιός είναι άγιος και δυνατός, τόν Κωνσταντή νά πιάση ;

Ό Γιάννης ό γενίτσαρης, τής χήρας ό γιόκας

έκείνος άγιος και γλήγορος, τόν Κωνσταντή θά πιάση.

Έπῃγαν και τόν ηῦρανε τόν Γιάννη και τούς ειπε :

— Βάλτε χίλιοι πίσω μου και χίλιοι άπό μπροστά μου, κι ένα μικρό πασόπουλο, μέ τό Σταμπόλ έφέντη,

Στό δρόμο πού επήγαιναν, παρακαλούσαν κι όλος

— Θεέ μ', νά βρούμε τόν Κωνσταντή, στήν κλίνη νά κοιμάται.

— νάν' τό σπαθί του στον σπαθά, και τ' άλογο στον κάμπο.

Και ράψανε τά μάτια του, μ' έννια κατιά μετάξι

και δέσανε τά χέρια του, μ' έννια κατιά λυσίδα,

και βάζουνε στίς πλάτες του, τοϋ μύλου τό λιθάρι

— Άίντε νά πάμε Κωνσταντή, κι ό βασιλιάς σέ θέλει.

— Άν και μέ θέλει γιά καλό, νά πάμε έτσι πώς είμαι

Κι αν μέ θέλει γιά κακό, νά πάρω τό σπαθί μου

— Άίντε νά πάμε Κωνσταντή, κι ας είσαι όπως είσαι.

— Όλα τά κάστρα ντρέστε με, όλα τά καθήλκια,

στοϋ βασιλέα τήν αύλή, μή τύχη μέ περάστε.

Και κείνοι τόν επέρασαν, κάτ' άπ' τά παραθύρια,

βασιλοπούλα τ' άκουσε, άπ' τ' άψηλό παλάτι.

— Δέν σ' έλεγα, μπρέ Κωνσταντή, θά στείλω νά σέ πιάσουν ;

Κι ό Κωνσταντής σαν τ' άκουσε, πολύ τόν κακοφάνε,

και δάκρυσαν τά μάτια του, κι άνελεσε τό μετάξι,

γαργάλεψε τά χέρια του, και κόπκε ή άλυσίδα,

γαργάλεψε τίς πλάτες του, επεσε τό λιθάρι.

Έξω σπαθίν' άρπαξε, μέσα στ' άσκέρι μπήκε,

στά έμπα χίλιους έκοψε, στα έβγα δυό χιλιάδες

όσο νά πῆτε έχε γειά, κόβει πέντε χιλιάδες,

και στα ξαναγυρίσματα, δέν ηῦρε γιά νά κόψη

— Νά πάτε νά πῆτε τόν βασιλέ, αν έχη κι άλλα πρόβατα, νά στείλ' νά τά κουρέψω.

Οί άναστενάρηδες σαν κάνουνε τοϋ-

το τ' άγιο μυστήριο, νά χορέψουνε πάνω στ' άναμμένα κάρβουνα, πιστεύουνε πώς τά παδάρια τους δέν καίγονται, γιάτί πάνω στή φωτιά, μπροστά πηγαίνει ή "Αγια "Ελένη μ' ένα σταμνί νερό, τό χύνει πάνω στή φωτιά και τούς δροσίζει. Άφού χορέψουνε έτσι γιά κάμποσες ώρες όλοι μαζί οί χωριάτες, πηγαίνουνε ύστερα στά σπίτια τους πού είναι άνοιχτά και τούς δίνουνε ένα σωρό δῶρα, χρήματα, τρώγουνε μεζέδες και πίνουνε πολύ κρασί. "Υστερα ξαναγυρίζουνε στή φωτιά κι άφού χορέψουνε πάνω σ' αύτή σαν πρωύτερα, όταν φρενιάσουνε κι όργιάσουνε σαν παλαβοί, τρέχουνε δῶ άπ' τό χωριό μ' άναμμένους δαυλους και τούς άκολουθά τ' άσκέρι μέ τουφέκια στα χέρια και μέ τήν άναστενάρικη μουσική πού παίζει ένα σωρό σκοπούς.

Πηγαίνουνε στο διπλανό χωριό, και μέ τούτο τό γεγόνεμα πού κάνουνε λένουνε πώς ό άγιος γειτονεύει μέ τόν αδερφό του.

Μέ τήν αύριο, σαν άπολύση ή έκκλησιά, ό παπάς βλογά τά ζωντανά πού είναι δεμένα πίσω άπ' τ' άγιο βήμα κι ό άρχιαναστενάρης μέ τ' άγιασμένο τσεκούρι θυσιάζει τόν ταϋρο και προσέχει τό αίμα του νά τρέξη στά θεμέλια τής έκκλησιās. Άμα κομματίσση τό ταυρί μέ τό μαχαίρι, τά κέρατα μ' ένα κομματί πετσό, όσο γίνεται ένα τσαρούχι, τά μοιράζει στα άναστενάρια χωριάτοσπιτα. Τούτο τό τσεκούρι και τό μαχαίρι, πού ό άρχιαναστενάρης σφάζει και κομματιάζει τό ταυρί, θεωρούνται άγιασμένα και φυλάγονται όλο τό χρόνο στο κονάκι.

Τήν άλλη νύχτα ξαναρχίζουνε τό χορό και τά όργια γύρω άπ' τή φωτιά, ξανατρέχουνε σαν παλαβοί τή νύχτα και συνεχίζουνε χωρίς σταματημό όχτώ ολόκερα μερόνυχτα. Άπό τή μέρα πού άρχινά τούτο τό πανηγύρι, ίσαμε πού νά τελειώση, μπροστά στήν πόρτα κάθε άναστενάρη κρεμάζουνε ένα φανάρι άναμμένο γιά νά δείξουνε τήν άγιοσύνη τοϋ οίκοδεσπότη.

Σάν τελειώση τό πανηγύρι τ' άναστενάρια γυρίζουνε όλα μαζί τό χω-

ριό και σταυρώνουν με τὰ κονίσματα τούς τέσσερις δρόμους του κι ύστερα γυρίζουν στο σπίτι του αρχιαναστενάρη, καί, αφού γληντήσουν, αφήνουν τὰ κονίσματα στην έκκλησίά. Έτσι τλειώνει τοῦτο τὸ πανηγύρι.

Στὶς γιορτὲς τοῦτες δὲν ἀφίνουνε νὰ βρίσκονται ξένοι. Κι ἂν κανένας τολμήσῃ νὰ τοὺς κοροϊδέψῃ γι'αὐτὰ πού κάνουνε, τὸν σκοτώνουνε. Ὅπόταν τ' ἀναστενάρια θέλουνε νὰ ἐξομολογηθοῦνε, πηγαίνουνε στὸ δάσος καὶ πάνω σ' ἓνα μεγάλο δέντρο χαράζουνε μὲ τὸ μαχαίρι ἓνα σταυρὸ καὶ μπροστά σ' αὐτὸν ἐξομολογιοῦνται. Κι' ἀντὶς νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησίᾳ πηγαίνουνε στὰ κονάκια τῶν παπποῦδων, ὅπου εἶναι τ' ἀγιασμένα κονίσματα καὶ πιότερο στοὺς παπποῦδες τοῦ ἀρχιαναστενάρη. Ἐξῶρα ἀπ' τὸν ὀργιασμένο χορὸ τ' ἀναστενάρια κάνουνε καὶ δουλειὲς παπᾶ, γιαντροῦ, μάγου, συμβουλάτορα. Ἐξομολογᾶνε καὶ συχωρᾶνε ἁμαρτίες, χρησιμοδοτοῦνε γιὰ ἓνα σωρὸ πράγματα καὶ ἄρρώστιες, βρίσκουνε τοὺς κλέφτες μὲ τὴ μαγικὴ τους δύναμι καὶ ὀρμηνεύουνε τὰ ὄνειρα. Ἄρα πῆση ἄρρώστια στὰ ζωντανά, πιστεύουνε πῶς εἶναι οἱ βρυκόλακες τὸ Γόστελο ἢ τὸ Σμερδάκι, πού τὰ λένε τ' ἀναστενάρια, καὶ γιὰ νὰ τὰ διώξουνε βγαίνουνε ὅλοι μαζί μὲ τὰ κονίσματα καὶ τουφεκᾶνε τοὺς βρυκόλακες πού τοὺς βλέπουνε σὰν τουλούμια γεμάτα αἷμα, κι ἔτσι συμβολικὰ τοὺς σκοτώνουνε. Τοὺς καλένουνε σὲ γάμους καὶ θεμελιώνουνε σπίτια καὶ στὸ μέσο τοῦ οἰκόπεδου σφάζουνε ἓνα μεγάλο πρόβατο. Τ' ἀναστενάρια ἀνάβουνε λαμπάδες καὶ θυμιάζουνε τοὺς χωριάτες πού εἶναι γύρω. Ὑστερα ὁ ἀρχιαναστενάρης θάβει τὸ κεφάλι τοῦ θύματος στὸν τόπο ποῦτρεξε τὸ αἷμα.

Τοῦτα κι ἄλλα πολλά ἔχουνε οἱ ἀναστενάρηδες, πού ἡ φύτρα τους, ὅπως εἶπε ὁ καλὸς γέρος, βαστᾶ ἀπὸ τοὺς αὐτοκρότορες τῆς Κωνσταντινούπολης, μὰ τὰ ἔθιμά τους ἀπ' τὴ λατρεία τοῦ ἀρχαίου Διόνυσου.

Κατὰ τὸ 12ο αἰῶνα ὑπῆρχαν κάποιες ὀργιαστικὲς γιορτὲς πού λεγότανε «Ψυχάρια» καὶ κατὰ τὸ 13ο

αἰῶνα τὰ «σθενάρια». Πιθανώτατα ἀπ' αὐτὰ νὰ προέρχωνται τ' ἀναστενάρια. Κατὰ τὸ ἀνέκδοτο τοῦ Θ. Δ. Λάσκαρη, γίνεται λόγος γιὰ τὸν Αἴμο σὰν πηγὴ μαγανεινῶν, καὶ ὅπως φαίνεται, πρόκειται γιὰ τοὺς «εὐχητάς», τοὺς προδρόμους τῶν «Βογομίλων» καὶ «Παυλικιανῶν» πού φανερωθήκανε κατὰ τὸ 13ο αἰῶνα στὴ Βόρειο Θράκη, στοὺς ὁποίους ἀπὸ τὸν Ψελλὸ ἀποδίδονται μαγικὲς ιδιότητες. Ἀπὸ ἓνα χωρίο τοῦ Χωνιάτη βγαίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι τ' ἀναστενάρια ἦτανε γνωστὰ κατὰ τὸ 12ο αἰῶνα καὶ γινόντανε στοὺς τόπους πέρα ἀπὸ τὸν Αἴμο. Ὁ Κουζουνιὴ γιὰ κείνους πού κατοικοῦσαν στὴ Ροδόπη, καὶ στοὺς ὁποίους ἀποδίδει κάποια ὀργιαστικὴ διονυσιακὴ λατρεία, παρέχει ἀσαφεῖς καὶ ἀόριστες πληροφορίες. Ἀπ' ὅσα ξέρουμε ἴσαμε σήμερα, κανεὶς δὲν μπόρεσε ν' ἀποκαλύψῃ τὴν ἱστορικὴ ἀρχὴ τῶν ἀναστενάρηδων, ἂν βλαδὴ πρωτοφανερωθήκανε στὴ Βόρειο Θράκη κατὰ τὸν μεσαίωνα, ὅπου ἓνα σωρὸ ἔθνη καὶ θρησκευτικὲς αἱρέσεις διασταυρώθηκαν, ἢ ἂν εἶναι παλιὰ προχριστιανικὴ κληρονομία. Στὸ μοναστήρι τοῦ Προφήτη Προδρόμου τῆς Νάουσας, ὁ γέροντας καλὸς γέρος Ἰερόθεος, πού κατοικοῦσε ἀπὸ τὴν Ἀγαθοῦπολιν τῆς Θράκης, καὶ ἦτανε παλιὸς ἀναστενάρης, εἶπε μυστικὰ στὸ μητροπολίτη Βερροῖας Πολύκαρπο, ὅτι τ' ἀναστενάρια εἶχανε σχέσι μὲ τοὺς αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἀπὸ πληροφορίες τοῦ γραμματικῷ τῆς μονῆς Λειμῶνος Μηθύμνης, Βασιλείου Καλλιᾶ, μαθαίνουμε ὅτι στὴ Λέσβο ὑπῆρχε σωματεῖο μὲ τ' ὄνομα «Ἀναστενάρηδες» πού εἶχε δικό του καφενεῖο καὶ κεῖ μαζεῦσαν καὶ πίνανε ρακὶ ἀναστενάζοντας. Ἐξχωριστὰ ἀπ' αὐτὰ, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Χουρμουζιάδης, εἶναι ἀξιοσημείωτὴ ἡ ὁμοιότητα τῶν ὀργιαστικῶν γιορτῶν τῶν ἀναστενάρηδων μὲ τὰ ὄργια τῆς ὀργιαστικῆς λατρείας τοῦ Διόνυσου πού ἀπὸ τὴ Θράκη σκορπιστήκανε σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Τὰ θρακικὰ ὄργια γινόντανε στὰ βουνὰ τῆ νύχτα καὶ μὲ τὸ φῶς τῶν δαυλῶν, ὅπως τὰ Καθέρια τῆς Σαμοθράκης καὶ τῆς Λήμνου. Μουσικὴ πού ἔκανε πολὺ θόρυβο ἀντηχοῦσε, καὶ μὲ τοὺς ἀγριούς σκοποὺς τῆς, τὸ κρασί καὶ τὸν καπνὸ τοῦ κἀναβη πού μεθὰ διεγειρόμενοι οἱ θιασῶτες, χο-

ρεῖνανε βγάζοντας ἀγριὲς φωνές. Ὁ θιασὸς τῶν ὀργιαστῶν ἔτρεχε στὰ βουνὰ χορεύοντας μανιακὸ χορὸ, καὶ παραπατώντας, ἔφευγε πάνω στὸν ἱερό ταῦρο, πού ζωντανὸ τὸν κομματιάσανε καὶ τρώγανε ὡμὰ τὰ κρέατα. Σκοπὸς τοῦτοῦ τοῦ ὀργίου ἦτανε ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ἐνωσις δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Ἡ ὁμοιότητα τῶν ἀναστενάρικων γιορτῶν μ' αὐτὰ τὰ διονυσιακὰ ὄργια εἶναι ὀλοφάνερη. Οἱ ἀρχαῖοι Θράκες ἀποδίδανε μαντικὲς ιδιότητες στὸ Διόνυσο.

Κατὰ τὰ νεώτερα χρόνια, ἴδιες σχεδὸν γιορτὲς γινόντανε ἀπὸ τοὺς μάγους ἢ τοὺς γιαντροὺς τῆς φυλῆς Σιαμάν τῆς Σιβηρίας. Συγγενὴς μὲ τ' ἀναστενάρια εἶναι ἡ αἵρεσις τῆς Ρωσίας «Κρίστι», πού οἱ θιασῶτες τῆς νομίζουνε ὅτι μὲ μεγάλῃ προσευχῇ καὶ ψυχικὴ προετοιμασίᾳ, κατορθώνουνε νὰ γίνουν ἓνα καὶ νὰ βάλουνε μέσα στὸ σῶμα τους, οἱ μὲν ἄνδρες τὸ Χριστό, οἱ δὲ γυναῖκες τὴν Παρθένω Μαρίᾳ. Σύμφωνα μὲ τὰ παραπάνω, τ' ἀναστενάρια εἶναι ἐκχριστιανισμένα λείψανα ὀργιστικῆς θρακικῆς λατρείας τῶν Διονυσίων. Ἀνήκουν στὴ μεγάλη τάξι τῶν ὀργιαστικῶν λατρειῶν, πού ὅλες ἔχουνε σκοπὸ, μὲ τὴ μουσικὴ, τὸ χορὸ καὶ τὴν ἔκσταση, τὴ θέωσι, δηλαδὴ τὴ γέννησι τοῦ θεοῦ μέσα στὸν ἄνθρωπο μὲ τὴ σύναψι τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ Θεὸ ἢ τὴν ἀφομοίωσι τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ θεο. Ἀνταμώνει δὲ κανένας τέτοιες γιορτὲς καὶ στοὺς ντεοβρίσδες, τοὺς φακίρηδες, τοὺς πρωτόγονους λαοὺς τῆς Αὐστραλίας, τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς, τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ ἄλλων χωρῶν, πού προέρχονται ἀπὸ τὴν προβεβλητὴ τοτεμικὴ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος προβάλλει τὴν ἀτομικότητά του, ἐπιβεβαιώνει τὴ θέλησί του καὶ ἀποκαθαίροντος ἐξυψώνεται, καὶ μπορεῖ ἀφοῦ ν' ἀντικρύσῃ τὴν ἐχθρικὴ φύσι καὶ νὰ τὴν ὑποτάξῃ.

Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν τῆς Θράκης, οἱ ἀναστενάρηδες πῆγαν σὲ πολλὲς ἀγροτικὲς περιοχὲς τῆς Μακεδονίας, στὴ Μελικὴ Βερροῖας, στὴ Μαυρολέκη Δράμας, στὴν Ἀγία

Ἐλένη Σερρών στὸ Μπεχτισιὰρ καὶ στὸ Λαγκαδὰ Θεσσαλονίκης καὶ στὴ Θεσσαλία, ὅπου κουβαλήσανε καὶ σώσανε πολλὰ ἀπ' τὴ λατρευτικὴ παράδοσί τους. Ἐξ αἰτίας ὁμοῦ τοῦ διωγμοῦ τοὺς ἀπὸ τὴν ἐπίσημὴ ἐκκλησίᾳ, τὸ κράτος καὶ τοὺς κατοίκους, δὲν μπόρεσανε νὰ συνεχίσουνε ἐλευθέρω. Κάνουνε τὴ λατρεία τους κρυφὰ κι ὀλομόναχοι, ἐπεὶδὴ φοβοῦνται μήπως τοὺς κοροϊδεύουν. Τὸ 1940 στὴ Μαυρολέκη τῆς Δράμας, ὁ Τανάγρας ἔπεισε μὲ ὁμάδα ἀναστενάρηδων κι ἔκανε μπροστὰ σὲ πολὺ κόσμον καὶ ἱατροδικαστὲς ἀναπαράστασι ὀργιαστικοῦ χοροῦ. Οἱ ἀναστενάρηδες, ἀφοῦ πῆραν θάρρος καὶ πιστήσανε, χορεύανε ἐπὶ δυὸ ὥρες, μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς ἀναστενάρικης μουσικῆς. Τὸ ἀπόγευμα ἀνάψανε φωτιά μὲ ξύλα ἀπὸ κλήματα ἀμπελιοῦ, ὅπως καὶ στὸ Λαγκαδὰ τὸ 1950, καὶ πάνω στὰ κάρβουνα ἔγινε πυροβάδισμα. Πρῶτὴ χόρεψε ἡ Πανάγιω Χρίστῃ, ἡ ὁποία μὲ τὰ πόδια γυμνὰ πέρασε τρεῖς φορὲς τὴ φωτιά πατώντας πάνω σ' ἀναμμένα κάρβουνα. Ὑστερα ἔκανε πυροβάδισμα ἡ Ἱφιγένεια Ἀβράμη μὲ χοντρές κάλτσες, ἔχωσε τὰ χέρια τῆς στὴ φωτιά, ἔπιασε ἀναμμένα κάρβουνα καὶ τὰ σκόρπισε δῶ καὶ κεῖ. Μετὰ τὴ γιορτὴ ἄρχισε ὁ ἐλεγχὸς ἀπὸ τοὺς εἰδικούς. Ἐξεταστήκανε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια, χωρὶς νὰ διαπιστωθῇ ὅχι μόνον καμμιὰ βλάβη ἀπ' τὴ φωτιά, ἀλλὰ οὔτε ἓνα ἐλαφρὸ κοκκίνισμα τοῦ δέρματος. Ἐξακριβώθηκε ἀπὸ τὸν ἱατροδικαστὴ Ι. Γεωργιάδη, ὅτι τὰ πέλματά τους δὲν ἦτανε χοντροπετσιασμένα, ἀλλὰ εἶχανε δερμα πολὺ λεπτὸ καὶ εὐαίσθητο, οἱ δὲ μάλλινες κάλτσες βρεθήκανε ἐντελῶς ἄθικτες ἀπ' τὴ φωτιά, χωρὶς οὔτε ἴχνος καψίματος. Διαπιστώθηκε ἀκόμα ὅτι δὲν χρησιμοποιήθηκε κανένα χημικὸ ἢ προφυλακτικὸ φάρμακο. Ἀποδείχθηκε ἱατροδικαστικῶς τὸ θαυμάσιο φαινόμενον τῆς ἀκαΐας, πού εἶναι ἀρχαιότατο. Τὸ ὅτι δὲν καίγονται, οφείλεται στὴν ὑπέρμετρη ψυχικὴ πίστι καὶ συγκέντρωσι, κυρίως δὲ στὴν αὐτοποβολὴ μὲ σκοπὸ τὸν ψυχικὸ καθαρμὸ καὶ τὴν ἐξύψωσι πρὸς τὸ θεο.

Βασίλης Πλάτανος

Τύποι του περασμένου αιώνα

Γεώργιος ΄Εξαρχόπουλος

Για τὸν ΄Εξαρχόπουλο, τὸν πρόδρομο τοῦ σημερινοῦ σουρρεαλισμοῦ καὶ ὅλων τῶν καινούργιων τεχνοτροπικῶν θεωριῶν, λέγουν πῶς ἦταν—ἐπὶ Ὅθωνος—τὸ χάρμα τοῦ διανοούμενου κόσμου, συγγραφέων, ποιητῶν, δημοσιογράφων κλπ., πού ζητοῦσαν τὴ συναναστροφή του.

Τὰ ποιήματά του τὰ ταίριαζε γράφοντάς τα σὲ πεζὸ λόγο μὲ κάποια ἀπόχρωσι ρυθμικῆς καὶ μὲ ὀλωσδιόλου αὐθαίρετες ὁμοιοκαταληξίες. Πολλὰς φορές γιὰ τὴν ὁμοιοκαταληξία καὶ μόνο ἔκοβε στὴ μέση τίς λέξεις, διατύπωνε δὲ τίς ιδέες του μὲ τρόπο σκοτεινὸ καὶ γριψῶδη, ἀφιόντας τοὺς ἀκροατὲς του νὰ βγάξουν ὅποιο συμπέρασμα ἤθελε ὁ καθένας.

Κάποτε ὁ φίλος καὶ ὁμοτράπεζός του Ριζὸς Νερουλὸς τὸν ρώτησε τί γνώμη εἶχε γιὰ ἓνα ποίημά του πού τοῦ τὸ διάβασε. Καὶ ὁ ΄Εξαρχόπουλος τοῦ λέει :

Δὲν μοῦ ἀρεῖ, δὲν μοῦ ἀρεῖ
Καὶ σοῦ τὸ λέγω ἐν παρρηίᾳ...

Κάποτε θέλησε νὰ βγάλῃ ἐφημερίδα. Διάλεξε, λοιπόν, ὕστερα ἀπὸ ὥριμη σκέψι, καθὼς ἔλεγε ὁ ἴδιος, ἓ αν ἀκαταλαβίστικο τίτλο πού ἦταν ἓνα ὀλόκληρο τετράστιχο. Νὰ ὁ τίτλος τῆς ἐφημερίδας του :

΄Αετὸς καὶ ΄Αετούσα,
΄Οθωνας καὶ ΄Αμαλία,
Ροδοζάχαρι καὶ Μέλι.
Καὶ ἔμένα τί μὲ μέλλει.

Τοὺς στίχους του τοὺς γαρνίριζε μὲ ιδιόρρυθμα, δῆθεν γαλλικά, ἐπιφωνήματα :

Ρεῦ - Δελαλεῦ - Δερ Μπαλερ - Ξιφιρ Φαλερ -
΄Αφελμαλεῦ - ΄Αμφιφιλ Φιφιλ Μαλέρ.

Ἡ γραφή του ἦταν κι αὐτὴ κωμικὴ καὶ ἀκαταλαβίστικη :

Γεώργιος ΄Εξαρχόπουλος
ἐξ ΄Αμοργοῦ, Ρομφαῖος καὶ τῶν ποιητῶν κορυφαῖος.
Νῦν μὲν κορυφαῖος, ὕστερον δὲ φανεραῖος.

Σὲ κάποιον πού πῆγε νὰ τὸν πειράξῃ γιὰ τὸ σκοτεινὸ, τὸ γριψῶδες καὶ τὸ ἀκαταλαβίστικο τῶν στίχων του ἔδωσε τὴν ἀκλόουθη ἐπιγραμματικὴ ἀπάντησι :

΄Οταν ἡ γκαμήλα φορέσῃ λαχοῦρι
καὶ ὕγαστρωθῇ γαιδοῦρι
καὶ γεννήσῃ μελανοῦρι...
Γιὰ ἰδὲς μούρη!...

Νὰ κ' ἓνα ποίημά του « πρὸς τὸν γκειεράλην Φαβιέ ».

Λεομπαλέρ, ζήτω - ζήτω ὁ μέγαλον νοὸς καὶ δίκαιος ἄντρας,
Καὶ ἐκεῖνοι πλέκουσι καὶ περιπλέκουσι.
Ἄς γνωρίζουν καλύτερα ἐκεῖνα πού τὸνς πρόπευσι.
Τοὺς φέρουν καὶ τιμῇ
Καὶ ἔχουν καὶ τὴν δόξα ἀπὸ τὸν ποιμένα τῶν ποιμένων
Ὅπου εἶναι ἀνώτερος ὅλων τῶν ἀνωτέρων, διὰ ὅλων τῶν ἡμετέρων
Καὶ πρέπει νὰ περιμένωμεν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος.
Εἰδ' ἄλλέως, Ραμφὴν καὶ Ραμφὶ - Ράμφι,
Τὸ λέγει καὶ ἡ Γραφή Ὑμφι...

Ὅσο γιὰ τὸ φυσικὸ του, ὁ Ριζὸς ὁ Νερουλὸς τὸν ζωγραφίζει ἔτσι :

Μὲ μάτια θειαφοκάπνιστα
μὲ φρύδια σὰν ἀγκάθια
μ' αὐτιά σὰν δυὸ καλάθια,
ὁ Μέγας ΄Εξαρχόπουλος, τῆς ΄Αμοργοῦ καμάρι.

κλπ. κλπ.

Τοῦτο γινότανε στὸ σωτήριον ἔτος 1842.

Π.

♦ "Ἐνα κόκκινο μολύβι συνατᾶ ἓνα κίτρινο :
— ὦ! φωνάζει, πόσο ὠχρὸ εἶσαι!...

Noctuel

♦ "Ἐνα βαζάνι μουστάρδα ρωτᾶ ἓνα μπουκάλι κρασί :
— Πῶς τὰ καταφέρνεις καὶ φθάνεις ὡς τὸ μυαλὸ τῶν ἀνθρώπων ; Ἐγὼ ποτὲ δὲν κατάφερα νὰ ἀνεβῶ ψηλότερα ἀπ' τὴ μύτη τους.

Constellation

♦ "Ἄν ζοῦσα, ἔλεγε κάποιος, στὴν Ἀγγλία θὰ ἤθελα νὰ ἤμουν :
πρῶτα ἄνδρας, ὕστερα ἄλογο, ὕστερα σκύλος καὶ τελευταῖα γυναῖκα.
"Ἄν ζοῦσα στὴν Ἀμερικὴ θὰ ἤθελα τὰ ἴδια πράγματα μὲ τὴν ἀντίστροφη σειρὰ.

Ladies Home Journal

ΓΙΕΝ - ΤΣΕ

Το 5

ΠΟΥ ΣΟΝΓΚ - ΛΙΝΓΚ

‘Ο Πού Σόνγκ-Λινγκ γεννήθηκε και έζησε στην Κίνα τον ΙΗ’ αιώνα. Έγραψε πολλά έργα και απέκτησε μεγάλη φήμη. ‘Ακόμα και οι ‘Ανθολογίες περιέχουν πολλές εκλεκτές σελίδες από το έργο του. Το παρακάτω διήγημα θεωρείται ένα ‘κείμενο της τέχνης του λόγου’. Το άγρό του κύλημα και το ποικιλόμορφο του ύφος το δικαιολογεί και ο χρόνος και κυρίως ο τόπος όπου γραφτηκε το διήγημα αυτό.

Η Γιέν-Τσε ήταν η μοναχοκόρη του γέρου κτηνιάτρου Π’ιέν που ζούσε στην πόλη Τόνγκ-Τσάγκ της επαρχίας Σάν-Τόγκ. ‘Αφ’ ότου πέθανε η μητέρα της, αυτή φρόντιζε, μόνη, το σπιτικό.

Δέν ήταν μόνο πολύ έξυπνη, αλλά και όραία. Και δέν ήταν μόνο όραία, αλλά και καλή. Είχε μάθει όσα έπρεπε να γνωρίζει μια νέα Κινέζοπούλα: μαγείρεμα, ράφιμο, ζαχαροπλαστική, ύπνοταγή στην πατρική έξουσία, κάλους τρόπους και σεβασμό στις παραδόσεις. Πάντοτε ήταν γλυκομίλητη και γελαστή. ‘Ο πατέρας της για όλα αυτά τη λάτρευε. Και όταν η Γιέν-Τσε έφθασε σε ώρα γάμου, προσπάθησε να την παντρεύσει μ’ ένα καλό νέο, μιάς κάπως καλύτερης κοινωνικής τάξεως από τη δική του. Δυστυχώς αυτής της κατηγορίας οι νέοι δέν ζητούσαν ποτέ το χέρι της κόρης ενός κτηνιάτρου και η κοπέλα θά έβλεπε μόνη άκομη, για 18η φορά την άνοιξη να στολίζει με λουλούδια τους αγρούς. Συχνά, χωρίς να την βλέπει ο πατέρας της, η Γιέν-Τσε έκλαιγε για την κακή της τύχη.

‘Η καλύτερη φίλη της οικογένειάς της ήταν η κυρία Γιαγκ, μιά όραία-τατη νέα γυναίκα, που ζούσε στο πλαϊνό σπίτι και συχνά πήγαινε να κάνει συντροφιά στους Π’ιέν. ‘Ο γερο-

κτηνιάτρος δέν την πολυσυμπαθούσε γιατί δέν του άρεσαν τ’ άστεία και οι φάρσες που σκάρωνε, αλλά η κόρη του δέν είχε καλύτερη φίλη. ‘Ετσι περνούσαν μαζί, συχνά, πολλές κι ευχάριστες ώρες.

Την ημέρα που αρχίζει η διήγησή μας η κυρία Γιαγκ έφευγε από το σπίτι των Π’ιέν. ‘Ως την έξωπορτα την συνόδευσε η Γιέν-Τσε. ‘Εκείνη τη στιγμή περνούσε στο δρόμο ένας όραιος νέος μ’ ευγενικά χαρακτηριστικά που φορούσε τα ρούχα των διπλωματούχων*. Μόλις τον αντίκρυσε, τα μάτια της Γιέν-Τσε μελαγχόλησαν, τα μάγουλά της κοκκίνισαν και η ματιά της χαμήλωσε. ‘Ο νεαρός βρισκόταν κι όλος μακρυνά, χωρίς τίποτε να προσέξει, μ’ η κοπέλα δέν μπορούσε να συνέλθει από την όνειροπόλησή της, όσπου — καλή ψυχολόγος — ή πονηρή κ. Γιαγκ, που κατάλαβε ότι η φίλη της ήταν έρωτευμένη με τον άγνωστο, της είπε, μισο-άστεία, μισο-σοβαρά :

* Στην παλιά Κίνα τα ρούχα έκαναν τον παπύ! Πράγματι, ανάλογα με τη μόρφωσή του ο κάθε πολίτης είχε δικαίωμα να φορέει το ένα ή το άλλο ρούχο.

— Γλυκιά μου κοπέλα. ‘Ενα πλάσμα όμορφο σαν κι σένα κι ένα άλλο όραίο σαν κι αυτό που πέρασε, πρέπει να παντρευτούν, γιατί ασφαλώς θα ευτυχίσουν. ‘Αν μπορέσης να τον κάνης άνδρα σου, τότε τίποτε πια δέν θάχης να ζητήσεις σ’ αυτή τη γή.

‘Η Γιέν-Τσε έγινε πιο κόκκινη κι από τους κόκκινους ίβίσκους και πιο άμιλητη από τα βουβά ψάρια.

— Τον γνωρίζεις; ρώτησε η κ. Γιαγκ.

— ‘Οχι, μουρμούρισε διστακτικά η κοπέλα.

— Τον λένε Νγκό, συνέχισε η φίλη της. ‘Εχει τελειώσει το πανεπιστήμιο.

‘Ο πατέρας του, ο Τσίου-Τσάν — πέθανε — ήταν ένας από τους πιο τιμημένους διπλωματούχους. Είχε το μεγαλύτερο βαθμό και ήταν διάσημος. Ξέρω καλά τον Νγκό γιατί μεγάλωσα στην ίδια συνοικία μαζί του. Είναι ευγενικός, τρυφερός, άξιος, μορφωμένος και όραιος.

— Για τον πατέρα του φοβάει πένθος;

— ‘Οχι. Πριν από λίγους μήνες πέθανε η γυναίκα του. ‘Αν όμως σ’ ενδιαφέρει, μπορώ να το μιλήσω.

‘Αλλά η Γιέν-Τσε ήταν πολύ σεμνή για ν’ απαντήσει σε μιά τέτοια άσεμνη — γιατί γινόταν απ’ ευθείας — πρόταση. ‘Από μέσα της, όμως, η καρδιά της φώναζε « ναι »! Και η φίλη της, βλέποντας την ταραχή της, έφυγε γελώντας.

Πέρασαν πολλές ημέρες χωρίς καμιά είδηση ούτε από την κ. Γιαγκ, ούτε από το παλληκάρι. Και η Γιέν-Τσε μελαγχόλησε κι όρρωσθησε από τη στενοχώρια της. Τη σιγοτραγουδούσε πυρετός, ή άπνεια, ή άγωνία. ‘Επρεξε λοιπόν κοντά της η φίλη της και της είπε :

— Γλυκό μου κορίτσι, από την άγápη έφτασες σ’ αυτό το σημείο. ‘Αφησε λοιπόν κατά μέρος τη ντροπή και σκέψου ότι πρέπει να δεχθείς τον άγαπημένο σου. ‘Εγώ σου υπόσχομαι να σ’ τον φέρω ένα βράδυ, γιατί είμαι βέβαιη πως όσο τιμώ και να είναι, δέν θ’ άρνηθής ποτέ να περάσής λίγες ώρες κοντά σε μιά τόσο όμορφη κοπέλα σαν εμένα.

— Θεέ και ούρανε! άναστέναξε

η Γιέν-Τσε. Σου το λέω και τρέμουν τα φυλλοκάρδια μου από ντροπή, ότι άγαπώ τον Νγκό τόσο πολύ, που άρροπεθαίνω μακριά του. Το προτιμώ όμως αυτό, κυρία Γιαγκ, παρά να κάνω κάτι που θα ντροπιάσει την οικογένειά μου. ‘Αν θέλη, παρά την κοινωνική διαφορά που μ’ χωρίζει, να με παντρευτεί όπως προστάζουν οι τύποι της θρησκείας μας, τότε πές του να με ζητήσει από τον πατέρα μου σύμφωνα με τα έθιμα και τα ήθη μας. Το ξέρω πως έτσι μόνο θα γιαντρευτώ. ‘Αλλιώς, αν εκείνος δέν το επιθυμεί αυτό, εγώ προτιμώ το θάνατο.

‘Η μέρα πέρασε και το βράδυ, άργα τη νύχτα, η Γιέν-Τσε άκουσε κάποιον να χτυπά διακριτικά στο παράθυρό της.

— Ποιος είναι; ρώτησε τρομαγμένη.

— ‘Εγώ, ο Νγκό, είπε μιά φωνή.

— ‘Ω! Θεέ μου, ψιθύρισε. Και τί ήρθατε να κάνετε τέτοια ώρα, τόσο νύχτα;

— Μου είπε η φίλη σας...

— ‘Ακουσέ με, τον διέκοψε η Γιέν-Τσε. Σε θέλω στο πλευρό μου για μιά όλοκληρη ζωή κι όχι για μιά νύχτα. ‘Αν μ’ άγαπάς τόσο αληθινά όσο κι εγώ, ζήτησέ με από τον πατέρα μου. ‘Αλλο τίποτε δέν έχω να σου πω, ούτε και θέλω τίποτε ν’ άκούσω.

— Συμφωνώ μαζί σου, γλυκό μου ούρανο τόδε, είπε ο Νγκό. ‘Αφησε όμως να σφίξει το χέρι σου που είναι άπαλό κι όραίο σ’ χρυσάνθεμο.

‘Η Γιέν-Τσε συγκινήθηκε. Κι όπως ήταν καλή κι άθώα, του άνοιξε το παράθυρό της. Μ’ ένα πήδημα εκείνος πέρασε μέσα και στο μισοσκόταδο του παρθενικού δωματίου άρπασε την καλή του, την σφιχταγκάλιασε κι άρχισε να τη φιλά. ‘Αντιστάθηκε όσο μπορούσε η Γιέν-Τσε και στο τέλος του ξέφυγε πέφτοντας στο πάτωμα.

— Τί άπιστος και χυδαίος άνθρωπος είσαι, του φώναξε με θυμό. Σε πίστευα για ευγενικό, αλλά έσύ είσαι βάρβαρος. ‘Αν πράγματι είχες τη μόρφωσή που δείχνουν τα ρούχα σου, θα ντρεπόσουν γι’ αυτό που δοκίμασες να κάνης. Γιατί φέρθηκες τόσο άνάξια, έσύ ο διπλωματούχος της διδασκαλίας του

πιό σωστό δεν θα είναι να βρεθῇ ἐκείνος πού πήρε, ἀδικαιολόγητα, τὴ ζωὴ τοῦ πατέρα σου; Δὲ μοῦ λές παιδί μου, εἶσαι τόσο πολὺ ἐρωτευμένη μὲ τὸν διπλωματοῦχο Νγκό;

— Ναί, ἐξοχώτατε, εἶπε ντροπαλά ἡ κοπέλα.

— Καὶ ὅταν τὸν πρωτοεῖδες δὲν ἦταν κανεὶς μαζί σου;

— Κανεὶς!

— Καὶ πῶς τοῦ μῆνυσες τὴν ἀγάπη σου ὥστε νάσῃ στὸ σπίτι σου;

— Ἦρθε μόνος του.

— Καὶ τώρα, εἶπε στὸν Νγκό ὁ ἀρχιδικαστὴς μανδρινὸς Οὐ, βλέπω πῶς ἡ στενοχώρια σ' ἔχει καταντήσει. Ἄν δὲν εἶσαι ἔνοχος σὲ λυπᾶμαι. Πρέπει ὅμως παιδί μου νὰ λάμψη ἡ ἀλήθεια. Ἐδῶ δὲν εἶναι δικαστήριο. Τρεῖς καλοὶ ἄνθρωποι εἴμαστε. Μίλησέ μας. Ἄνοιξε σὰν νούφαρο τὴν καρδιά σου. Καὶ μὴ φοβάσαι. Ἐκτός πιά ἂν οἱ τύψεις σὲ βασανίζουν. Διπλωματοῦχε Νγκό. Τὴ νύχτα τοῦ φόνου, μπήκες στὸ δωμάτιο τῆς Γιέν-Τσέ;

— Ὁχι, μεγάλε μανδρινέ.

— Τί γνωρίζεις γιὰ τὸ φόνον;

— Τίποτε ἀπολύτως, διδάσκαλε.

— Εἶδες ποτέ ἄλλοτε τὴν κοπέλα αὐτή;

— Ναί, ἐξοχώτατε. Πάει πολὺς καιρὸς. Περνοῦσα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς. Ἦταν στὴν πόρτα μὲ μιὰ γνωστή μου.

— Τ' ὄνομά της;

— Κυρία Γιάγκ. Παλιά μου γειτόνισσα.

— Τοὺς μίλησες;

— Ποτέ... Πῶς ἦταν δυνατόν ἐγώ, ἕνας Κομφουκιανός, νὰ τολμήσω ἔστω καὶ ματιά νὰ ρίξω σὲ μιὰ ἀγνωστὴ κοπέλα;

— Γιέν-Τσέ, εἶπε αὐστηρὰ ὁ μανδρινός, σὲ ρώτησα καὶ μοῦ διέψευσες ὅτι βρισκόταν κάποιος μαζί σου. Καὶ ἡ κυρία Γιάγκ; Πές λοιπὸν ἀμέσως τὴν ἀλήθεια, γιατί ἀλλιῶς θὰ σὲ φυλακίσω.

— Μαζὺ μου ἦταν ἡ κυρία, ἀλλὰ δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μετὰ τὴν υπόθεσι.

— Αὐτὸ θὰ τὸ κρίνω ἐγώ, εἶπε ὁ Οὐ. Ἐσὺ Νγκό θέλω νὰ μοῦ ἐξηγήσης γιατί ὡμολόγησες ἕνα ἐγκλημα πού δὲν ἔκανες.

— Λένε, μεγάλε διδάσκαλε, ὅτι εἰμαι καλὸς μαθητὴς τῆς διδασκαλίας

τοῦ Κομφουκίου. Νομίζω ὅτι τὸ ἀπέδειξα.

Ὁ Οὐ χαμογέλασε μὲ ἱκανοποίησι. Αὐτὸς ὁ νέος, πράγματι, θὰ πήγαине μπροστά.

* * *

Στὸν μανδρινὸ Οὐ, ἡ κυρία Γιάγκ τ' ἀρνήθηκε ὅλα. Ὑστερα, ὅμως, ἀπὸ τὸν τρίτο ραβδισμό ὡμολόγησε τὰ μισὰ καὶ μὲ ἄλλους δυὸ εἶπε καὶ τὰ ὑπόλοιπα. Πάντως, ἀκόμη καὶ στὸν δέκατο ραβδισμό, ἐπέμενε ὅτι δὲν μίλησε καθόλου στὸν Νγκό γιὰ τὸ αἶσθημα τῆς Γιέν-Τσέ.

— Γυναίκα, φώναξε ἀγριεμένος ὁ Οὐ, ὅποιος κοροϊδεύει κάποιον, χάρεται μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν ψυχὴ του. Σὲ ποιὸν λοιπὸν φανέρωσε τὸ αἶσθημα τῆς φίλης σου; Καὶ ἐνῶ ἀνέλαβες νὰ εἰδοποιήσης τὸν Νγκό ὅτι τὸν περιμένει ἡ κοπέλα, ἐσὺ δὲν θάλεγες τίποτε; Ἄν δὲν μοῦ πῆς θάχης ἄλλους 10 ραβδισμούς.

— Στὸ φίλο μου τὸν Σό, εἶπε τρέμοντας ἀπὸ φόβο ἡ κυρία Γιάγκ.

Καὶ ὁ Σό συνελήφθη. Ὁμολόγησε τὰ πάντα, ὅτι δηλαδὴ μόλις ἔμαθε τὰ καθέκαστα ἔτρεξε νὰ πάρῃ τὴ θέσι τοῦ Νγκό, ὅτι τὸν βοήθησε ἡ νύχτα καὶ ἡ ταραχὴ τῆς ἀθώας κοπέλας, ὅτι ἔκλειπε τὸ παπούτσι, ὅτι τὸ ἔχασε πηδώντας ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλὴ καὶ ὅτι τὸ φόνον, πάντως, δὲν τὸν ἔκανε ἐκεῖνος.

* * *

Σὲ βαθειὰ περισυλλογὴ ἔπεσε ὁ σοφὸς ἀρχιδικαστὴς μανδρινός Οὐ. Βεβαίως ὁ Νγκό ἦταν ἀθῶος. Ἀσφαλῶς ὁ Σό ἦταν ἔνοχος. Ἀλλὰ ἡ ζωὴ εἶχε διδάξει πολλὰ τὸν Οὐ. Κάτι τοῦ ἔλεγε ὅτι ἡ ἔνοχη τοῦ Σό σταματοῦσε στὴν ἀπρέπεια κατὰ τῆς κοπέλας. Τὸ φόνον, ἄλλος θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν εἶχε κάνει.

Κοιμήθηκε ἀνήσυχος. Ἐπύνησε βαρύνθυμος. Καὶ ὅπως περπατοῦσε στὸν κήπο του, ξαφνικά φώναξε: «Ὁ Σό δὲν εἶναι ὁ δολοφόνος».

Ἐτρεξε στὸ δικαστήριο, κόλεσε τὸν κατηγορούμενο καὶ τὴ φίλη του καὶ ρώτησε:

— Σό, πότε ἔχασες τὸ παπούτσι τῆς Γιέν-Τσέ;

— Δὲν θυμοῦμαι, ἐξοχώτατε.

— Ὅταν μετὰ τὴν κακὴ σου πράξι πῆγες στὸ σπίτι τῆς φίλης σου κυρίας Γιάγκ τὸ εἶχες;

— Ὁχι, γιατί θυμᾶμαι πῶς πέρασα τὴν πόρτα τῆς χωρὶς νὰ τὸ κρατῶ.

— Δὲ μοῦ λές, εἶπε ἀγρία ὁ Οὐ στὴν κυρία Γιάγκ, ἐκτός ἀπὸ τὸν Σό, ποιοὺς ἄλλους φίλους ἔχεις;

— Κανέναν, ἐξοχώτατε.

— Ὑέματα λές, βροντοφώνησε ὁ Οὐ.

— Τ' ὀρκίζομαι. Βεβαίως μ' ἐνοχλεῖ ἀπὸ καιρὸ ἕνας παλιάνθρωπος, ἀλλὰ ποτέ δὲ γύρισα νὰ τὸν κοιτάξω.

— Περιέργη νοοτροπία. Μιά παντρεμένη ἔχει φίλο, ἀλλὰ τὸν τρίτο ἄνδρα πού τὴν ἐπιθυμεῖ τὸν ἀποκαλεῖ παλιάνθρωπο...

— Σοφὲ Οὐ, εἶπε χαμογελώντας πονηρὰ ἡ κυρία Γιάγκ, ποῖος μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν καρδιά τῆς γυναίκας;

Καὶ ὁ μανδρινός, γελώντας κάτω ἀπὸ τὰ μακρὰ, κρεμαστὰ μουστάκια του, ρώτησε τὸ ὄνομα τοῦ ἄλλου.

— Μάο Τάο τὸν λέν.

— Καὶ μήπως κανεὶς ἄλλος ἄνδρας μπήκε στὸ σπίτι σας, κυρία Γιάγκ, τώρα πού ὁ σύζυγός σας εἶναι ταξίδι.

— Ναί, ὁ Λι καὶ ὁ Τσάο. Ἐρχόντουσαν συχνὰ γιὰ νὰ μοῦ φέρουν δῶρα.

— Μήπως εἶχαν σκοπούς πονηροῦς;

— Φυσικά, ἐξοχώτατε. Μ' ἀγαποῦσαν ἂν καὶ δὲν τοὺς ἀφήσα ποτέ νὰ μοῦ ἐξομολογηθοῦν τὸν ἔρωτά τους.

— Δέχθηκες ὅμως τὰ δῶρα;

— Βεβαία. Γιατί νὰ τοὺς στενοχωρῶ διπλά;

* * *

Ἔτσι, ἀφοῦ ἀποφυλάκισαν τὸν Νγκό, ἐλευθέρωσαν καὶ τὸν Σό καὶ πιάσανε τοὺς τρεῖς θαυμαστὲς τῆς ᾠραίας κυρίας Γιάγκ.

* * *

Τὴν ἐπομένη ὁλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὠδηγήθηκαν στὸ μεγάλο ναό. Ὁ λαὸς πού ἔμαθε ὅτι ὁ σοφὸς Οὐ θὰ δικάσῃ ἐκεῖ, ἔτρεξε ἀπὸ νωρίς. Μετὰ τὴ συνηθισμένη μεγαλοπρέπεια, ἀνάμεσα στὴν τιμητικὴ τὸν φρουρὰ ἔφθασε ὁ ἐπαρχος, ντυμένος τὰ πιὸ πλούσια ρούχα του. Ἀργά, μεγαλό-

πρεπτα μπήκε στὸ ναό, πλύθηκε γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἡ ψυχὴ του καὶ προχώρησε μόνος ὥς τὸ ἄδυτο. Γονάτισε μπροστὰ στὸ ἀγαλμα τοῦ Θεοῦ, προσευχήθηκε καὶ πάντα μὲ ἀργὲς κινήσεις βγῆκε ἔξω, κάθησε στὸ θρόνον τοῦ μανδρινίου - ἀρχιδικαστῆ, κοίταξε μὲ παγερὸ βλέμμα τὰ πλήθη καὶ εἶπε.

— Ἐχὼ ἐδῶ πέντε ἄνδρες. Ἐνας εἶναι ἔνοχος φόνου. Ἄν ὁμολογήσῃ, θὰ τὸν συγχωρήσω. Ἀλλιῶς, θὰ τὸν ἀποκαλύψω γιὰ νὰ τιμωρηθῇ σκληρὰ.

Ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ ὁ Νγκό.

— Κύριε, εἶπε, εἰμαι ἀθῶος.

Ἔπεσε στὰ πόδια του καὶ ὁ Σό. — Κύριε, εἶπε, εἰμαι ἔνοχος γιὰ τὴν προσβολὴ πού ἔκανα σὲ μιὰ κόρη. Εἰμαι ὅμως ἀθῶος γιὰ τὸ αἷμα.

Ἔπεσαν στὰ πόδια τοῦ ὁ Μάο-Τάο, ὁ Λι καὶ ὁ Τσάο καὶ μὲ μιὰ φωνὴ εἶπαν:

— Δὲν σκοτώσαμε τὸν κτηνίατρο Π'ιέν...

— Τότε, βροντοφώνησε ὁ Οὐ, ὁ Θεὸς ἂς ἀποκαλύψῃ τὸν ἔνοχο... Φύλακες, κλείστε ὅλα τὰ παράθυρα καὶ τίς πόρτες, τραβήξτε τίς κουρτίνες. Ἐλῶ ὅλα νὰ σκοτενιάσουν καὶ τίποτε νὰ μὴ διακρίνεται. Μετὰ θέλω νὰ μοῦ γδύσετε τοὺς πέντε ὑποπτους, νὰ τοὺς βάλετε νὰ πλύνουν τὰ χέρια τους στὸ ἱερὸ νερὸ καὶ ὕστερα νὰ τοὺς ὀδηγήσετε μέσα στὸ ἱερὸ ἄδυτο, μὲ τὸ πρόσωπο στὸν τοῖχο. Ἐκεῖ αὐτοὶ νὰ μείνουν μόνον κι ἀκίνητοι. Ὁ Θεὸς θὰ γράψῃ στὴν πλάτη τοῦ ἐγκληματῆ τὴ λέξι «ἐνοχος».

Μιὰ ὥρα ἀργότερα ὁ σοφὸς καὶ δίκαιος Οὐ ἔμπαινε στὸ ἄδυτο, γιὰ νὰ ἐξετάσῃ τίς πέντε ράχες. Ἀτόραχος ἀκούστηκε νὰ λῇ στὸν Μάο-Τάο ὅτι αὐτὸς σκότωσε τὸν Π'ιέν.

Καὶ ὁ ἔνοχος, μὲ τὴ βοήθεια τῶν βασανιστηρίων — γιατί στὴν ἀρχὴ ἀρνήθηκε τὰ πάντα — ὡμολόγησε τὸ ἐγκλήμα του.

* * *

Ὅταν ἐκτελέστηκε ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου τοῦ Μάο-Τάο, ὁ δικαστὴς τοῦ Τονγκ-Τσάγκ πῆγε στὸν προϊστάμενόν του Οὐ γιὰ νὰ τὸν συχαρῇ. Μὲ ὅλο τὸ σεβασμὸ του ρώτησε

πώς πέτυχε να λύση το δύσκολο αυτό πρόβλημα, στο οποίο εκείνος είχε πέσει έξω.

— 'Απ' την αρχή ήξερα ότι ο Νγκό και ο Σό ήταν άθωοι, αφού και οι δυο ούτε από σπαθί ξέρουν, ούτε και τόση δύναμη έχουν για να χωρίσουν με μιάς ένα κεφάλι στα δυο. Από τους άλλους τρεις, μόνο ο Μάο-Τάο έμοιαζε γεροδεμένος. Βεβαίως δεν είχα καμιά απόδειξη. Σκέφθηκα λοιπόν μια μικρή άπατη. Διέταξα κρυφά να μαυρίσουν με καπνιά τους τοίχους του ιερού. Πρόσταξα να μείνουν με το πρόσωπο στον τοίχο οι κατηγορούμενοι, ώστε ο Θεός να γράψη στην πλάτη του ενός ότι είναι ένοχος. Οι Νγκό και Σό, φυσικά,

δεν θα με πίστευαν. 'Υπολόγισα όμως στην αμωφωσιά των τριών άλλων. Ο ένοχος, τρομοκρατημένος, θέλησε να εμποδίση το Θεό να του χαράξη τον πλάτη. Κόλλησε λοιπόν στον τοίχο, με αποτέλεσμα μόνον αυτός να παρουσιαστή με μουτζουρωμένη πλάτη!

— Είσαι δίκαιος και σοφός και καλός και έξυπνος Ού, είπε ο δικαστής. 'Εγώ θα έπαιρνα στο λαιμό μου έναν άθωο. Τί νομίζεις ότι πρέπει να κάνω για να εξαγνισθώ;

— Να υιοθετήσης την όρφανή, να την προικίσης και να την παντρεύης με τον καλό της.

Και όλοι, μετά, έζησαν καλά κι έμεις καλύτερα...

“ΜΙΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ”

Του THOMAS D' ANDRÉ

Η μόδα των διαγωνισμών καλλονής εξακολουθεί να ανθή σ' όλο τον κόσμο με τα γνωστά αποτελέσματα, που συχνά μεταφράζονται, για τις τυχερές, σε ένα έλκυστικό ταξίδι ή σ' ένα κινηματογραφικό συμβόλαιο.

Όστόσο χρειάζεται πάντα κάτι καινούργιο για να κεντριστή το ενδιαφέρον του κοινού που είναι απαιτητικό και βαριέται εύκολα. 'Ακούστε μια πρωτότυπη ιδέα που έρχεται από την Ασία.

Εκεί κάποιος είχε την έμπνευσι να γίνη διαγωνισμός όχι για την επιφάνεια αλλά για την έσωτερική.

Μή νομίζετε πως ό όρος « έσωτερική καλλονή » έχει σχέση με το πνεύμα ή την ψυχή. 'Η έσωτερική καλλονή για τους οργανωτές τών αισθητικών αυτών διαγωνισμών είναι « έσωτερική » στην έννοια ότι δεν σταματά στην επιφάνεια του σώματος.

Φθάνουν πια τα όμορφα πρόσωπα, οι προκλητικές καμπύλες, οι σμιλεμένες γάμπες. Δηλαδή φτάνει πια η σάρκα! 'Ας πάμε βαθύτερα και ας εξετάσουμε... τόν σκελετό!

Στή Σιγκαπούρη, λοιπόν, έγινε διαγωνισμός καλλονής του σκελετού

σε μια ατμόσφαιρα που θα μπορούσε να είναι μακάβρια μά πού, αντίθετως ήταν κοσμική και εύθυμη. Είκοσι πέντε χιλιάδες υποψήφιος παρέλασαν μπροστά στα μηχανήματα της έλλανοδίκου επιτροπής που ήταν βέβαια συσκευές ακτίνων Χ. Και πολλοί σοβαροί ακτινολόγοι εξέτελεσαν εκεί τα καθήκοντά τους με όλη τη σοφία της ειδικότητάς τους. 'Υπήρχαν αντιγνώμεις και αρκετά έπεισδία ανάμεσα στους κριτές και κυρίως ανάμεσα σε γιατρούς και κοινούς θνητούς που έδωσαν ζωηρότητα και χρώμα στην άνιαρη εξέτασι τών ακτινογραφιών.

Η νικήτρια του διαγωνισμού με ακτίνες Χ, κέρδισε ένα σημαντικό βραβείο: για μια φορά δεν ήταν ούτε ο γύρος του κόσμου, ούτε ένα κινηματογραφικό συμβόλαιο, αλλά ένα βραβείο χρήσιμο, δηλαδή μια σημαντική ποσότητα από κάλτσου και βιταμίνες με τις όποιες, για όλη της τη ζωή θα μπορού να προστατεύη και να δυναμώνη τόν σκελετό της. 'Επειτα θα έχη τόν δικαίωμα να ονομάζεται με ένα όνομα που είναι λίγο μακάβριο μά πού δεν φαίνεται να τήν δυσχερύνει, να τιτλοφορηθή « Μίς Σκελετός ».

Φωτιές που γίνονται πέτρα πριν φθάσουν στη γή

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΙΤΩΝ

Τοῦ

JAMES MUNVES

Λίγα λεπτά μετά τις δύο το απόγευμα της 30 Νοεμβρίου 1954 ή νεαρή κυρία Χιοϋλετ Χότζες καθόταν στο σαλονάκι του σπιτιού της στην 'Αλαμπάμα. 'Εκείνη τη στιγμή ακούστηκε ένας δυνατός θόρυβος, τόν ταβάνι φάνηκε να αναίγχει και κάτι χτύπησε τήν κυρία Χότζες στό πλευρό, ενώ τόν δωμάτιο μύριζε θειάφι.

Όταν έγινε ή σχετική εξέταση, τόν αντικείμενο πού είχε πέσει αποδείχτηκε πως ήταν ένας μετεωρίτης πού ζύγιζε κάπου τρία κιλά. Λίγα δευτερόλεπτα προτού χτυπήσει τήν άνυποπτη κυρία, ή πέτρα ταξίδευε στό διάστημα πού ταχύτητα 94.000 μιλίων τήν ώρα.

Τώρα έχουμε στείλει στό διάστημα δορυφόρους φτιαγμένους από ανθρώπινα χέρια και οι δορυφόροι μᾶς έχουν μεταδώσει πολλά σημαντικά μηνύματα. 'Ανάμεσα σε άλλα μᾶς έδωσαν — και εξακολουθούν να μᾶς δίνουν — τις ακριβέστερες παρατηρήσεις πού είχαμε ως τώρα για τόν εἶδος και τήν ποσότητα τῆς ὕλης πού πιστεύουμε πως υπάρχει στό διάστημα. Καί έτσι θά μάθουμε καλύτερα τί κινδύνους διατρέχουμε από κοσμικά

συντρίμματα σάν εκείνο πού έπεσε στην 'Αλαμπάμα.

* * *

Οι καλύτεροι ὑπολογισμοί ως τώρα δείχνουν πως κάπου 25 μετεωρίτες πέφτουν κάθε χρόνο στις 'Ηνωμένες Πολιτείες ή περίπου πέντε ως έξι πέφτουν κάθε μέρα σε όλο τόν κόσμο. 'Η κυρία Χότζες είναι τόν μόνο πρόσωπο πού ξέρουμε ότι χτυπήθηκε από μετεωρίτη στις 'Ηνωμένες Πολιτείες και οι μόνες ζημιές ήταν μώλωπες στό πλευρά και στό χέρι της, μια τρύπα στην όροφή του σπιτιού της και μια άγωγη από τή νοικοκυρά της γιατί είχε ένα τέτοιο βράχο μέσα στό σπίτι!

* * *

'Αν μεταφερθούμε στό νοτιοδυτικό 'Ιράν θά μάθουμε ότι τόν Αύγουστο του 1951 μια βροχή από μετεωρίτες σκότωσε 12 άτομα, τραυμάτισε 19 και προξένησε πολλές καταστροφές σε ζώα. Αένε πως 62 σπίνια καταστράφηκαν από τή βροχή τών μετεωριτών. 'Από τούς 500.000 μετεωρίτες πού έπεσαν στον πλανήτη μας τούς τελευταίους πέντε

αϊώνες, έχουμε θετικές πληροφορίες για την πτώσι μόνο των 475.

Στο Μουσείο Μετεωριτών της 'Αριζόνας ο δρ. Νίνινγκερ συγκέντρωσε πολλές πληροφορίες από αυτόπτες μάρτυρες για τα συναρπαστικά αυτά γεγονότα. Ένας μετεωρίτης έπεσε στο πεζοδρόμιο δίπλα σε μια γυναίκα στο 'Οντάριο το 1887, ένας άλλος σε μια σιταποθήκη τρυπώντας τη στέγη, ένας άλλος σε ένα δωμάτιο όπου κοιμώταν τρία παιδιά και το 1807 ένας μετεωρίτης εξερράγη πάνω από το Κοννέκτικουτ και έπεσαν τα κομμάτια του πάνω στα σπίτια και τους αγρούς.

* * *

Το θέαμα ενός μετεωρίτη που πέφτει είναι κάτι αλησμόνητο. Βοιίζει και συνοδεύεται από καπνούς την ημέρα και χρωματιστές λάμψεις τη νύχτα. Οι μετεωρίτες έχουν όλα τα μεγέθη. Όσοι είναι αρκετά μεγάλοι ώστε να φαίνονται μέσα από ένα τηλεσκόπιο ενώ ταξιδεύουν εκατομμύρια μίλια μακριά, σάν μικροί πλανήτες γύρω από τον ήλιο, λέγονται άστεροειδείς. Ο μεγαλύτερός τους, που λέγεται Δήμητρα, έχει μήκος 480 μίλια.

* * *

Ως τώρα έχουν επισημανθῆ στο διάστημα 44.000 άστεροειδείς μετεωρίτες, μερικοί μάλιστα αρκετά κοντά. Τον 'Οκτώβριο 1935 παρατηρήθηκε ένα σώμα, που ονομάστηκε 'Ερμής, σε απόσταση 4.500.000 μιλίων από τη γῆ που την πλησίαζε με αρκετή ταχύτητα. Στις 28

'Οκτωβρίου βρισκόταν σε απόσταση 1.500.000 μιλίων, στις 30 'Οκτωβρίου πέρασε σε απόσταση 485.000 μιλίων, δηλαδή δυο φορές μακρύτερα από το φεγγάρι.

Η ταχύτητά του ήταν τόσο μεγάλη ώστε οι αστρονόμοι δεν μπορούσαν να καθορίσουν την ακριβή τροχιά του γύρω στον ήλιο. Κάνουν μόνο την υπόθεσι ότι μπορεί στο μέλλον να ξαναπεράσει σε απόσταση 220.000 μιλίων από τη γῆ, δηλαδή πλησιέστερα από τη σελήνη. Ο 'Ερμής είχε διάμετρο ενός μιλίου (ήταν μικρός άστεροειδής) και θα ζύγιζε κάπου ένα δισεκατομμύριο τόνους.

* * *

Ο δρ. Φρέντ Σίνγκερ του πανεπιστημίου του Μαίριλαντ υπολόγισε πως αν ένα σώμα σαν τον 'Ερμή συγκρουσθῆ με τη γῆ, έχει τη δύναμι 100.000 υδρογονικών βομβών.

* * *

Ένας μικρότερος άστεροειδής, σε μέγεθος μέτριου σπιτιού, έπεσε στην 'Αριζόνα πριν από 5.000 χρόνια περίπου. Άνοιξε έναν κρατήρα με διάμετρο 1.200 μέτρα και βάθος 450 μ. Ένας μεγαλύτερος άστεροειδής άνοιξε κρατήρα διαμέτρου δύο μιλίων κοντά στο Κεμπέκ και άλλα μεγάλα ανοίγματα από μετεωρίτες βρέθηκαν στο Τέξας, το Κάνσας, την 'Αφρική, την Αυστραλία, την 'Αργεντινή.

* * *

Στις 30 'Ιουνίου 1908 στις 7 το πρωί ένας γεωργός, ο Σε-

μένωφ, καθόταν στη σκεπαστή βεράντα του σπιτιού του στη βόρειο κεντρική Σιβηρία. Ξαφνικά παρατήρησε μια στήλη φωτιάς να ανεβαίνει στον ουρανό από τον ορίζοντα. Αισθάνθηκε τόσο έντονη ζέστη ώστε φοβήθηκε πως τα ρούχα του θα έπιαναν φωτιά. Τότε ακουσε έναν τρομερό θόρυβο, πετάχτηκε κάτω από τη βεράντα και έχασε τις αισθήσεις του. Συνήλθε λίγα λεπτά αργότερα και είδε το σπίτι του γκρεμισμένο και ένα μεγάλο σύννεφο να σκεπάζει τον ουρανό. Αργότερα διαπιστώθηκε πως ένας μικρός άστεροειδής μετεωρίτης είχε συγκρουσθῆ σε ένα σημείο, κάπου 50 μίλια μακριά από το σπίτι του Σεμένωφ. Η έκρηξη είχε άκουσθῆ σε απόσταση 300 μιλίων. Τραχόσια μίλια μακριά από το σημείο της συγκρούσεως ένας μηχανικός του υπερ-σιβηρικού σιδηροδρόμου σταμάτησε το τραίνο γιατί φοβόταν ότι θα γινόταν μεγάλος σεισμός που θα προκαλούσε έκτροχιασι.

* * *

Η έκρηξη αυτή ανέβασε τη στάθμη των νερών όλων των λιμνών και των ποταμών της κεντρικής Σιβηρίας, έσπασε όλα τα τζάμια σε ακτίνα 80 μιλίων, έκαψε όλα τα δέντρα σε ακτίνα 10 μιλίων και δεν άφησε άθραυστο όρθιο σε ακτίνα 15 μιλίων.

Ένας Ρώσος αστρονόμος υπολόγισε αργότερα πως αν ο μετεωρίτης είχε συναντήσει τη γῆ 4 ώρες και 47 λεπτά αργότερα θα προσγειωόταν στην Πετρούπολη, το σημερινό Λένινγκραντ.

Αν υποθέσουμε όμως ότι ο μετεωρίτης έπεφτε στο Λένινγκραντ ύστερα από πενήντα χρόνια, τον 'Ιούνιο 1958; Θα φαντάζονταν άραγε οι Ρώσοι ότι τους έρριχναν πυρηνικές βόμβες; Και θα καταφεύγανε σε αντίποινα ρίχνοντας στις 'Ηνωμένες Πολιτείες αληθινές βόμβες; Και αν έπεφτε ένας άστεροειδής σε αμερικανική πόλη μήπως οι 'Αμερικανοί θα καθυστέρουσαν την απάντησή τους, για να εξετάσουν ποιά ήταν η αιτία της καταστροφής;

* * *

Κάποια μέρα οι τεχνητοί δορυφόροι ίσως θα μπορούν να μās προειδοποιούν, ακόμη και να εμποδίζουν τέτοιες συγκρούσεις. Τώρα όμως δεν ξέρομε πότε θα συγκρουσθῆ με τη γῆ κανένας άλλος άστεροειδής. Κατά τα τελευταία εκατό χρόνια των οργανωμένων αστρονομικών έρευνών ο 'Ερμής έκανε τουλάχιστον 20 ταξίδια μέσα από την τροχιά της γῆς. Με τα σύγχρονα μέσα που διαθέτουμε τον είδαμε μόνο μια φορά.

* * *

Η γῆ ταξιδεύει γύρω στον ήλιο με ταχύτητα 18 1/2 μιλίων το δευτερόλεπτο μέσα από εκατομμύρια κυβικών μιλίων από συντρίμματα: άερια, σκόνη, σύννεφα άμμου, χαλίκια, ακόμη και νησιά του διαστήματος. Πολλά από τα ούρανια αυτά θρύψαλα είναι οργανωμένα σε μεγάλους «ποταμούς» που κυλούν σε μεγάλες ελλείψεις γύρω από τον ήλιο. Οι κομήτες είναι ωρισμένα σημεία των ποταμών αυτών

όπου ή συγκέντρωσι συντριμμάτων είναι τόσο πυκνή, ώστε να σχηματίζει μια συνεκτική σφαίρα.

Κάθε φορά που ή γή περνά μέσα από έναν τέτοιο ποταμό μάς απειλεί βροχή μετεωριτών. « Μετέωρο » λέμε τή φωτεινή άστραπή που προκαλεί ένας μετεωρίτης που καίγεται καθώς χτυπά στον άέρα. Συνήθως από τους μετεωρίτες δέν βλέπουμε παρά τά « μετέωρο ».

Όστόσο, ό άέρας, καθώς πλήττει και αναφλέγει ένα μετεωρίτη, προκαλεί και τήν επιβράδυνσί του. Και αν ό μετεωρίτης είναι αρκετά μεγάλος μπορεί να επιζήση ώσπου ή ταχύτητά του να φθάση από 44 1)2 μίλια τό δευτερόλεπτο σε 2 μίλια τό δευτερόλεπτο. Στην ταχύτητα αυτή ή τριβή με τόν άέρα δέν είναι πιά αρκετά μεγάλη για να τόν λιώση.

Η ρευστή επιφάνειά του αρχίζει να πήξη και αυτό που μένει από τόν επισκέπτη τού διαστήματος πέφτει στη γή όχι ταχύτερα από κάτι που πέφτει από ένα αεροπλάνο και όχι πολύ θερμό γιατί παρ' όλο που ή επιφάνειά του είναι ζεστή, τó έσωτερικό ενός μετεωρίτου είναι κρύο.

Οί 1400 μετεωρίτες που έχουν συλλεγή από όλον τόν κόσμο έχουν εξεταστή πολύ προσεκτικά γιατί είναι τά μόνα μη γήινα αντικείμενα που έχουμε στα χέρια μας. Τους ξεχωρίζουμε σε τρεις γενικές ομάδες : μετεωρίτες από πέτρα που μοιάζουν με τις γνωστές μας πέτρες, έπειτα σε μετεωρίτες από νικέλιο και σίδηρο και σε μικτούς μετεωρίτες από πέτρα και σιδηρονικέλιο.

Τά στοιχειά που αποτελούν τούς μετεωρίτες είναι όμοια με τής γής αν και ανακαλύφθηκαν σ' αυτούς και όκτώ νέα στοιχειά. Ένα κοινό μετεωρικό στοιχείο είναι ό τροιλίτης, από θείο και σίδηρο. Ό τροιλίτης έδωσε τή μυρωδιά θειαφιού στο σαλόνι τής κυρίας Χότζες όπου έπεσε ό μετεωρίτης.

Τό μετεωρικό σιδηρο - νικέλιο διαφέρει από τά δικά μας προϊόντα στην κρυσταλλική του δομή που δείχνει καταγωγή από τó έσωτερικό βάθος ενός σώματος όμοιου με πλανήτη. Γι' αυτό διατυπώθηκε ή θεωρία ότι μπορεί όλα αυτά τά συντρίμματα να προέρχονται από τήν καταστροφή ενός ή πολλών πλανητών : τó σιδηρο - νικέλιο θά προέρχεται από τó έσωτερικό τού πλανήτη και ή πέτρα, ή σκόνη και τά άερια από τήν επιφάνειά του.

Τό ήλιακό σύστημα έχει ήλικία περίπου τεσσάρων δισεκατομμυρίων έτών. Πρόσφατες αναλύσεις μετεωρικού ύλικού δείχνουν πώς ή παρουσία του στο διάστημα δέν είναι παλαιότερη από 300.000.000 έτών. Ό καθηγητής Σίνγκερ πιστεύει ότι εκείνη τήν εποχή θά συγκρουόσθην δυό πλανήτες και θά προέκυψαν όλα αυτά τά θρύψαλα στο ήλιακό σύστημα. Ό δρ. Σίνγκερ πιστεύει ότι τεράστιες μάζες από συντρίμματα έπεσαν σαν βροχή στη γή και στη σελήνη και άνοιξαν χιλιάδες κρατήρες.

Η επιφάνεια τής σελήνης άποτελεί μαρτυρία τής καταστροφής, ενώ ή ενέργεια τής διαβρώσεως εξαλείφει τά σημάδια αυτά από τή γή. Η πρόσφατη ανακάλυψη τεσσάρων μεγάλων με-

τεωριτών ίσως κρατήρων στο Σασκατσεβάν και στο Όντάριο αποτελούν μιá απόδειξι ότι ή γή θά είχε ίσως κάποτε τήν ίδια όψη καταστροφής όπως και ή σελήνη.

Μόνο ένα κομμάτι βράχος, όχι μεγαλύτερο από ένα σπίτι, αν τó παίρναμε κατά λάθος για ρωσική ή άμερικανική βόμβα, θά μπορούσε να κάνη τή γή να μοιάση πάλι με τó φεγγάρι.

Έν τω μεταξύ οι πέτρες τού διαστήματος εξακολουθούν να πετούν και ή γή συνεχίζει τήν πορεία της στον αιώσιο άμετάβλητο δρόμο της. Και ό άνθρωπος προωθείται και άτενίζει τις μυστηριώδεις εκτάσεις πέρα από τόν πλανήτη του, μαθαίνοντας κάθε μέρα κάτι καινούργιο και ανακαλύπτοντας κάθε μέρα πώς υπάρχουν περισσότερα για να μάθη.

Τί ακριβώς έννοείτε όταν λέτε:

Για κάθε μιá από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε ανάμεσα στους 3 όρισμούς εκείνον που νομίζετε ότι άποδίδει τήν ακριβή σημασία της.

1) ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΣ. Α : Νοικοκύρης. Β : Γνήσιος. Γ : Αύταρχικός.

2) ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΣ. Α : Άνεξάρτητος. Β : Σχισματικός. Γ : Έκκλησιαστικός.

3) ΕΜΒΡΟΝΤΗΤΟΣ. Α : Κατάπληκτος. Β : Θυμωμένος. Γ : Φωνακλός.

4) ΕΠΑΡΑΤΟΣ. Α : Άνιάτος. Β : Καταραμένος. Γ : Έγκαταλειμμένος.

5) ΖΩΠΥΡΟ. Α : Πυρκαϊά. Β : Παξιμάδι. Γ : Προσάναμμα.

6) ΚΛΙΝΙΚΗ. Α : Νοσοκομείο. Β : Ειδικό θεραπευτήριο. Γ : Χειρουργείο.

7) ΚΟΙΤΑΣΜΑ. Α : Στρώμα. Β : Βλέμμα. Γ : Κοτέτσι.

8) ΚΟΡΒΑΝΑΣ. Α : Ταμείο. Β : Παλιός στρατιώτης. Γ : Οίκον. Έφορεία.

9) ΜΑΝΙΕΡΑ. Α : Είδος τυριού. Β : Νεωτερισμός. Γ : Συνήθεια.

10) ΜΕΣΕΓΓΥΗΣΙ. Α : Έγγυήσι τρίτου. Β : Παρακαταθήκη. Γ : Προκαταβολή.

11) ΠΑΡΑΣΑΓΓΗΣ. Α : Πορτοφόλι. Β : Χιλιόμετρο. Γ : Πέντε χιλιόμετρα.

12) ΤΥΧΑΡΠΑΣΤΟΣ. Α : Τυχρός. Β : Πλούσιος. Γ : Μοιρολάτρης.

13) ΥΠΑΙΝΙΓΜΟΣ. Α : Γρατζουνιά. Β : Ψέμα. Γ : Μισόλογο.

14) ΦΕΟΥΔΟ. Α : Μεγάλη φέτα. Β : Δουλεία. Γ : Μεγάλο κτήμα.

(Άπαντήσεις στη σελίδα 127)

Ο Μάης

στά δημοτικά τραγούδια

Τὴν πιό καλὴ θέσι, στὴ δημοτικὴ μας
ποίησι ἀπ' ὅλους τοὺς μῆνες τοῦ
χρόνου τὴν ἔχει πάρει, χωρὶς καμιά
ἀμφιβολία, ὁ Μάης.

« Τώρα Μαγιά, τώρα δροσιά,
τὴν ἄνοιξη κι ἀηδονία.
Τώρα κι ὁ ξένος βούλεται
στὸ σπίτι του νὰ πάγη.
Νύχτα σελλώνει τ' ἄλογο,
νύχτα τὸ καλιβώνει,
βάνει τὰ πέταλα χρυσά,
καρφιά μαλαματένια,
βάνει καὶ τὰ βαλόντουςα
τὰ χρυσοπλουμισμένα ».

« Καὶ μιὰν αὐγὴ ἀνοιξιότικη
μιὰ πρώτη τοῦ Μαΐου,
ποὺ κελαϊδοῦσαν τὰ πουλιά
κι ὁ οὐρανὸς γελοῦσε ».

.....

« Μάη μ', Μάη μ' χρυσομάη μ',
τί μᾶς ἄργησες
καὶ δὲ φάνηκες,
νὰ μᾶς φέρης τὰ λουλούδια
καὶ τὴν ἄνοιξη ; »

Τοῦτο τὸ τραγούδι τὸ τραγουδᾶνε
στὸν Ἅγιο Χριστόφορο τῆς Σιάτιστας
λεβέντες καὶ κοπέλλες, πιασμένοι σὲ
τρελλό γοργό χορὸ πάνω στὶς μυρω-
μένες πλαγιές.

Στὴν ἡρωικὴ Πάργα ἀπὸ τὸ πουρνὸ
τῆς Πρωτομαγιάς, τὰ παιδιά γυρίζανε
στὰ χωριάτοσπιτα καὶ τραγουδάγανε
τὰ τραγούδι τοῦ Μαγιοῦ, στεφανω-
μένα μὲ λουλούδια καὶ βασιτώντας στὰ

χέρια τους μεγάλα κλωνιὰ πορτο-
καλιάς ἢ νερατζιάς, γεμάτα λουλού-
δια.

« Ἐμπῆκε ὁ Μάης, Ἐμπῆκε ὁ Μάης,
ἔμπῆκε ὁ Μάης ὁ μήνας,
ὁ Μάης μὲ τὰ τριαντάφυλλα κι ὁ
Ἀπρίλης μὲ τὰ ρόδα.
Μάη μου, Μάη δροσερὲ κι Ἀπρίλη
λουλουδάτε,
Ἀπρίλη ροδοφόρετε κλπ. ».

Ὁ Μάης στὴ δημοτικὴ μαςποίησι
εἶναι πρόσωπο. Σ' ἓνα τραγούδι μά-
λιστα, πρόσωπο εἶναι κι ὁ Χινόπωρος.

« Ὁ Μάης κι ὁ Χινόπωρος
ἀκόμα τρῶν καὶ πίνουν,
ἀκόμα ἔχουν τοὺς μαύρους των
σ' ἓναν ταβλά δεμένους ».

Ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς καυχίεται
στὸν ἄλλον γιὰ τὶς χάρες του. Κι ὁ
Μάης μ' ὅλη τὴν περηφάνειά καὶ τὸ
καμάρι, λέγει γιὰ τὴν ὁμορφιά του
στὸ Χινόπωρο.

« Ἐγὼ εἶμαι ὁ Μάης ὁ καλὸς
μὲ τὰ πολλὰ λουλούδια,
μὲ τὶς δροσιές, τὶς χλωρασιές,
μὲ τὰ πολλὰ τ' ἀηδονία ».

Στὴν Πορταριά τὴν Πρωτομαγιά
γυρίζουν πέντε μασκαράδες : τὸ κο-
ρίτσι, ὁ γενίταρος ὅλο ἄρματα κι
ἀσήμι, ὁ γιατρός μὲ ψηλὸ φράγκικο
καπέλλο καὶ δύο ἄλλα πρόσωπα.
Βγαίνουν ἐν πομπῇ στὸ χωριὸ καὶ

στὴν πλατεῖα ἀρχίζει ἡ παράστασι.
Ὁ γενίταρος δοκιμάζει νὰ κλέψῃ τὸ
κορίτσι· τὸ κορίτσι ἀπ' τὴν τρομάρα
του πέφτει λιποθυμισμένο. Ἀκολου-
θοῦν μοιρολόγια καὶ κοπετοί. Ὁ για-
τρός ἀνασταίνει τὴν κοπέλα. Ἀκο-
λουθοῦν χοροί, τραγούδια καὶ χαρές.
Ἐνα παιδί, τὸ Μαγιοπούλο, κάνει τὸν
πεθαμένο. Ξαπλώνεται ἀπάνου στὸ
χλωρὸ χορτάρι καὶ τὰ κορίτσια τὸ
στολίζουν μ' ἄνθια καὶ μὲ πράσινα
κλαδιά. Στερνὰ κάθονται τριγύρω
κι ἀρχίζουνε τὸ θρήνο.

« Γιὰ ἰδέστε νιὸ ποὺ ξάπλωσα, γιὰ
ἰδέστε κυπαρίσι !
Δὲ σειέται, δὲ λυίζεται, δὲ σέρν' τὴ
λεβεντιά του.
Ποιὸς σόκοψε τὶς ρίζες σου καὶ στέ-
γνωσ' ἡ κορφή σου ;
Τί μόκαμες, λεβέντη μου, τί μόκαμες,
ψυχὴ μου !
Μῆνα 'ναι καὶ χινόπωρος, μῆνα 'ναι
καὶ χειμῶνας ;
Τώρα ν' ἔρθεν ἡ ἄνοιξη ν' ἔρθεν τὸ κα-
λοκαίρι,
παίρνουν κι ἀνθίζουν τὰ κλαδιά κι οἱ
κάμποι λουλουδίζουν,
ἔρθαν ν' ἔρθεν τῆς ἄνοιξης, ἔρθαν τὰ
χελιδόνια,
γιὰ κ' ἡ μεγάλη Πασκαλιά μὲ τὸ Χρι-
στὸν Ἀνέστη,
τοῦ ντιοῦνται νιοὶ στὰ κόκκινα, γε-
ρόντοι στὰ κουρέλια,
κ' ἐσύ μωρὲ λεβέντη μου, μέσα στὴ γῆ
τὴ μαύρη,
ποῦ νὰ σειστῇς, νὰ λυίστῇς, νὰ σῦρς
τὴ λεβεντιά σου ;
Ξεσφάλισε τὰ μάτια σου ! »

Σ' ἐν' ἄλλο δημοτικὸ τραγούδι ὁ
προσωποποιημένος Μάης εἶναι ἀπλω-
μένος στὶς πλάτες μιανοῦ ἀφρόπλαστου
κοριτσιοῦ, ποὺ παίνεται γι' αὐτὸ καὶ
λέγει :

« Εἶχα τὸ Μάη στὶς πλάτες μου
τὴν ἄνοιξη στὰ στήθια,
τ' ἄστρο καὶ τὸν Ἀυγερινὸ
στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια ».

Καὶ μιὰ κοπέλα παθιασμένη ἀπ'

τὴν ἀγάπη, στὸ « τραγούδι τῆς
Ἀπαρνημένης », μιλά στὸ Μάη καὶ τοῦ
λέγει :

« Μάη κι μάγιπέ τουνα
τὸ νιὸ ποῦ μ' ἀγαποῦσε,
ὅπου φιλοῦσε κι ἔλεγε
ἀγάπη δὲν ἀρνιέται,
καὶ τώρα μὲ παράτησε
σὰν καλαμιὰ στὸν κάμπο ».

Σ' ἓνα τραγούδι τῆς Κερασούντας
ὁ Μάης παριστάνεται μ' ἓνα μῆλο στὸ
χέρι. Τὰ μπόλικά μῆλα βέβαια γί-
νουνται τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινό-
πωρο, ἀλλὰ ὑπάρχει κι ἓνα εἶδος μη-
λιάς ποῦ τὰ μῆλα τῆς τὰ κάνει τὸ
Μάη. Τέτοιο μαγιάτικο μῆλο βαστὰ
μιὰ κοπέλα στὸ χέρι τῆς καὶ τὸ
παίζει.

« Ἡῦρα μιὰ γλυκιέσαν κόρη
ἔπαιζε τοῦ Μάη τὸ μῆλο ».

Ὁ Μάης ἔδωσε ἀφορμὴ νὰ γίνουμε
καὶ κάμποσες παροιμίες.

« Μὲς τὸν Μάη νὰ μὴ φυτέψ'ς
τσί στὴν πρῶτ' νὰ μὴ δουλέψ'ς
τσί τὸν Μάη μὴν παντρεφτῇς
γιὰ νὰ μὴ ριζιλιφτῇς ».

« Μάης ἄβριχους,
Τρυγητὴς χαροῦμενος ».

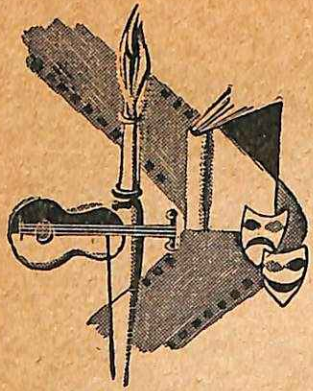
« Μαθ' μένο εἶν' τ' ἄρνι
νὰ κουρεύεται τὸ Μάη ».

Πολλὰ στοιχεῖα ἔχει ὁ Μάης ποῦ
δίνουνε ἀφορμὴ νὰ γίνουμε παρο-
μοιώσεις στὴν ποιήσι. Ἐνα τέτοιο
εἶναι τὸ χιόνι, ποὺ πέφτει βέβαια
σπάνια στὶς μέρες τοῦ Μάη καὶ δὲν
βαστὰ γιὰτὶ ἔχει ἀρχίσει πιά τὸ κάμα.
Μὲ τὸ προσωρινὸ αὐτὸ χιόνι παρο-
μοιάζεται ἡ ψεύτικη ἀγάπη.

« Ἡ ἀγάπη σ' εἶναι ψεύτικη
σὰν τοῦ Μαγιοῦ τὸ χιόνι,
ὅπου τὸ ρίχνει ἀποβραδὺς
καὶ τὸ πρῶτ' τὸ λυώνει ».

◆ Εἶναι σωστὸ νὰ εἴμαστε εὐχαριστημένοι μ' αὐτὸ ποῦ
ἔχουμε, ἀλλὰ ὅχι καὶ μ' αὐτὸ ποῦ εἴμαστε.

Sir James Mackintosh

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — ΣΧΟΛΙΑ — ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις γραμμές αυτές, σκόρπια και με λίγα λόγια, κλείνεται η πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση του μηνός και λίγο... φιλολογικό κουτσομπολιό.

ΜΗΝΑΣ ΠΛΟΥΣΙΟΣ σέ λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά γεγονότα αυτός που μάς πέρασε. Θα αναφέρουμε μερικά, φυσικά τὰ σημαντικώτερα. Λοιπόν:

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν δέχθηκε στους κόλπους της ἕναν καινούργιο Ἀθάνατο, τὸν Στρατῆ Μυριβήλη. Ἄς σημειωθῇ — μεταξύ μας ὅμως αὐτό — ὅτι ὁ ἐκλεκτὸς συγγραφέας τῆς «Ζωῆς Ἐν Τάφῳ» ἔβαλε ἐφέτος γιὰ τρίτη κατὰ σειράν χρονιά ὑποψηφιότητα καὶ κατὰ τὸ λαϊκὸ ρητὸ «Τρίτη καὶ τυχερή».

Πλῆϊ σ' αὐτὴ τὴν ἐπιτυχία τῶν γραμμάτων μας εἶχαμε καὶ μιὰ ἀπώλεια: Πέθανε ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους πεζογράφους μας, ὁ Δημοσθένης Βουτυρᾶς σὲ ἡλικία 86 ἐτῶν. Ὁ Βουτυρᾶς, πού ἀπὸ χρόνια ζοῦσε ἀπομονωμένος στὸ μικρὸ σπιτάκι του στὸ Κουκάκι, καλλιερῶντας τὰ λουλούδια του, ἄφησε ἕνα σημαντικό ἀνέκδοτο ἔργο, ἀνάμεσα σ' αὐτὸ καὶ μιὰ αὐτοβιογραφία του.

Οἱ Εἰκαστικές μας Τέχνες ἐξ ἄλλου εἶχαν μιὰ σημαντικώτατη ἐπιτυχία στὴν Παγκόσμια Ἐκθεστὶς χαρακτικῆς τοῦ Λουγκάνο. Ἡ Ἑλληνίδα χαράκτρια Βάσω Κατράκη, πού ἐκθέτει σ' αὐτὴν ξυλογραφίες της, ἔπῃρε μεγάλο βραβεῖο.

Στὰ γεγονότα τοῦ μηνός πού μᾶς πέρασε καὶ πού σὰς τ' ἀναφέρω σχεδὸν κατὰ τρόπο... τηλεγραφικὸ πρέπει νὰ προσθέσω καὶ τὸν ἐρχομὸ τῶν ξένων κινηματογραφιστῶν γιὰ τὸ γύρισμα σ' ἐγχρωμὴ ταινία τοῦ γνωστοῦ μυθιστορηματοῦ τοῦ Βενέζη «Γαλήνη». Πρωταγωνίστρια στὴ «Γαλήνη» ἡ Ἀμερικανο-ιταλίδα στάρ Νόρμα Βάλντι. Σὰς συνιστῶ νὰ τὴν δῆτε. Ὁ Βενέζης λείει χαρακτηριστικὰ γι' αὐτὴν «ὅτι εἶναι ἡ ζωντανὴ ἐνσάρκωση τῆς Παριζιάνας τῆς Κωσοῦ».

Τέλος ἡ ἑλληνικὴ ταινία «Τὸ τελευταῖο ψέμα» θὰ μᾶς ἐκπροσωπήσῃ στὸ Φεστιβάλ τῶν Καννῶν.

«**ΤΑ ΣΥΝΝΕΦΑ** καὶ ἡ ποίησι» ἦταν ὁ τίτλος τοῦ θέματος πού δόθηκε στὸ μεγάλο ποιητικὸ Διαγωνισμὸ πού γίνεται κάθε χρόνο στὸ Τόκιο. Ἐλαβαν μέρος, — μὴν ἀπορήτε — 17.500 ποιηταὶ καὶ γράφτηκαν φυσικὰ 17.500 ποιήματα γιὰ τὰ σύννεφα. Ἀπ' αὐτὰ τελικὰ ἐγινε ἡ ἐκλογή τοῦ ἐνὸς πού πῆρε τὸ αὐτοκρατορικὸ βραβεῖο ποιήσεως. Θέλετε καὶ μιὰ ἀκόμη λεπτομέρεια; Πρόεδρος τῆς Ἀνωτάτης Ἐπιτροπῆς ἦταν ὁ αὐτοκράτωρ Χιροχίτο!

ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΝΗ ὅμως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ποιητικοῦ βραβείου ἐγινε ἡ προκήρυξι τοῦ προσεχοῦς Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ. Ἄν σὰς ἐνδιαφέρῃ, μπορεῖτε νὰ μάθετε μὲ τί θέμα. Λοιπόν: «Καλοῦνται ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Ἀνατέλλοντος Ἠλίου νὰ συμμετάσχουν στὸν Ποιητικὸ Διαγωνισμὸ τοῦ ἔτους 1958 μὲ ἕνα ποίημα ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ παράθυρο».

Πῶς σὰς φαίνεται τὸ καινούργιο θέμα; Σὰς ἐμπνέει ἕνα παράθυρο γιὰ νὰ γράψετε ἕνα ποίημα ἀξιο νὰ διεκδικηθῇ τὸ αὐτοκρατορικὸ βραβεῖο; Ἄν ναί, μὴ χάνετε καιρό. Ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ νὰ εἰσθε σεῖς ὁ τυχερὸς τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ διαγωνισμοῦ καὶ νὰ κερδίσετε μαζί μὲ τὴν τιμὴ τῆς νίκης καὶ ἕνα σημαντικώτατο χρηματικὸ ἔπαθλο.

Ἀναφέρω συμπληρωματικὰ ὅτι γιὰ τὸν καινούργιο αὐτὸ διαγωνισμὸ παραιτήθηκε ἀπὸ πρόεδρος τῆς Ἀνωτάτης Ἐπιτροπῆς ὁ Χιροχίτο γιὰ νὰ μπορῇ καὶ αὐτὸς νὰ συμμετάσχῃ σὰν ποιητῆς καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὸ τρόπαιο τῆς νίκης!

ΤΟ ΕΓΚΡΙΤΟ φιλολογικὸ περιοδικὸ «Βιβλία τῆς Γαλλίας», πού ἀποτελεῖ καθρέφτη τῆς φιλολογικῆς καὶ ἐκδοτικῆς κινήσεως τῆς Εὐρώπης, δημοσιεύει στὸ τελευταῖο του τεῦχος μερικοὺς ἐξαιρετοὺς ὁρισμοὺς κορυφαίων πνευματικῶν ἀνθρώπων γιὰ τὴ γῆνιν εὐτυχία. Ἀπὸ τοὺς ὀρισμοὺς αὐτοὺς, πού προκάλεσαν εὐρύτατες συζητήσεις στοὺς φιλολογικοὺς κύκλους τοῦ Παρισιοῦ, μεταφράζω μερικοὺς.

Λοιπόν: Ὁ Ζερὰρ Μπωέρ, πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Γκονγκοῦρ λέει: «Εὐτυχία εἶναι ἡ γαλήνη τοῦ πνεύματος».

Ὁ Ἀλεξάντρ Ἀρνού δίνει ἕνα ἄλλο ὁρισμό: «Εὐτυχία εἶναι νὰ μὴ νοιώθῃς ποτὲ πλήρης. Νὰ ἀφίνης πάντα ἕνα περιθώριο γιὰ τὴ φαντασία».

Ὁ γνωστὸς ποιητῆς τοῦ «Τοί εἰ μοί» Πῶλ Ζεραλντῆ ἔδωσε αὐτὸν τὸν ὁρισμό: «Εὐτυχία εἶναι τὸ νὰ σὲ περιμένουν».

Ἐξ ἄλλου ὁ ἐξαιρετὸς πεζογράφος Φρανσουά Μωριάκ εἶπε. «Ἡ σύμπτωση

σι τοῦ ν' ἀγαπᾷς ὅσους σ' ἀγαποῦν».

Καὶ ὁ γνωστότατος συγγραφέας Πῶλ Βιαλάρ διατύπωσε τὴν ἐξῆς ἀποψι: «Νὰ διατηρῇς πάντα μιὰ παιδικὴ καρδιά — αὐτὸ εἶναι εὐτυχία».

ΑΝΑΜΕΣΑ στὰ ἐξαιρετικὰ βιβλία τέχνης πού κυκλοφοροῦν τὸν τελευταῖο καιρό, ἐκεῖνο πού προκαλεῖ τὸ ζωηρότερο ἐνδιαφέρον στὴν Εὐρώπη, εἶναι ἕνας μνημιώδης τόμος τοῦ Οἴκου «Γκαλλιμάρ» μὲ τίτλο «Ἡ Ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς Τέχνης».

Στὸν τόμο αὐτὸ παρουσιάζονται οἱ σημαντικώτερες στιγμὲς τῆς γῆινης ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, μέσα ἀπὸ κορυφαία ἔργα τέχνης ζωγράφων, γλυπτῶν, χαρακτῶν κ.λ.π.

Ἐστὶν στὸν τόμο αὐτὸ ὑπάρχουν ἔργα τοῦ Ντὰ Βίντσι, τοῦ Φρά Ἀντζελίκο, τοῦ Γκρέκο, τοῦ Ρέμπραντ, τοῦ Τισιανού καὶ ἄλλων. Τὸ βιβλίο συνοδεύεται ἀπὸ κρίσεις εἰδικῶν γι' αὐτὰ τὰ ἔργα καὶ ἀπὸ ἀποσπάσματα τῶν Γραφῶν.

ΚΑΙ ΚΑΤΙ ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ κινηματογράφου. Γνωστότατο κινηματογραφικὸ περιοδικὸ, πού κυκλοφορεῖ εὐρύτατα σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, καθιέρωσε μιὰ μεγάλη ἔρευνα μὲ τὸν γενικὸ τίτλο: «Τί δὲν πᾶει καλὰ», καὶ σ' αὐτὴν παρουσιάζει τὰ γνωστότερα ἀστέρια τοῦ παγκοσμίου κινηματογράφου πού ἡ κορριέρα τους αὐτὴ τὴ στιγμή σημειώνει κάμψι. Καὶ ἀποκολύπτει τὶς ἀφορμὲς αὐτῆς τῆς κάμψεως. Ὡστόσο, ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τ' ἀστέρια, ὁ «Βαλεντίνο τῆς Γαλλικῆς Ὁθόνης», ὅπως ἀποκαλοῦν τὸν Ζάν Κλώντ Πασκάλ, διαμαρτυρήθηκε ἐντονότατα. Ἐστειλε μιὰ ἀναλυτικὴ ἀπάντησι στὸ περιοδικὸ καὶ ἐξηγεῖ ὅτι ἡ δική του κορριέρα πᾶει πολὺ καλὰ, ἀφοῦ τὸ τελευταῖο του φιλμ «Οἱ πλύστρες τῆς Πορτογαλίας» σημειώνει ρεκόρ εἰσπράξεων. Ὅτι ὅμως δὲν πᾶει καλὰ εἶναι τὰ μυαλά τῶν συντακτῶν τοῦ ἐν λόγω περιοδικοῦ πού προσπαθοῦν ν' ἀναμφισβητήσουν τὴ δημοτικότητα τῶν γνωστότερων ἀστέρων τοῦ κινηματογράφου.

Ὁ καυγᾶς ἐπῆρε διαστάσεις, ἔλαβαν μέρος σ' αὐτὸν κι ἄλλα ἀστέ-

ρια και άναμένεται με ζωηρό ένδιαφέρον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης.

ΚΑΙ ΑΦΟΥ βρισκόμαστε στὴν περιόχῃ τοῦ κινηματογράφου, ἃς δοῦμε δυὸ σημαντικές ἐλληνικές ἐπιτυχίες. Ἡ Ἑλλη Λομπέτη θὰ πρωταγωνιστήσῃ σὲ τρεῖς μεγάλες ἀμερικανικές ταινίες, ἀπὸ τίς ὁποῖες τίς δυὸ θὰ σκηνοθετήσῃ ὁ Μιχάλης Κακογιάννης.

Μιά ἄλλη Ἑλληνίδα βεντέττα, ἡ Ἄννα Μπρότσου, γιὰ τὴν ὁποία οἱ «Τάιμς» τῆς Νέας Ὑόρκης ἔγραψαν ὅτι εἶναι «μιά νέα Ἄννα Μανιάνι με πολὺ πιὸ φλογερὸ ταμπαραμέντο», χαρακτηρίστηκε ἀπὸ τοὺς κινηματογραφικούς κριτικούς τῆς Βοστώνης ὡς ἡ καλύτερη ξένη νέα ἡθοποιός. Τὸν τίτλο αὐτὸ τῆς τὸν ἀπένειμαν γιὰ τὴν ἐρμηνεύεια τῆς στὸ Φίλμ «Bed of Grass» ποὺ τὸ ἀφώρισε ὁ Καρδινάλιος Πέλμαν γιὰ τὸν ρεαλισμὸ τοῦ.

Τραγουδίστριες καὶ σκύλοι

ΑΣΦΑΛΩΣ θὰ σᾶς φαίνεται πολὺ ἀστείος αὐτὸς ὁ τίτλος. Ὡστόσο τελευταία ἔκαναν τὸ ντεμποῦτο τοὺς στὸ τραγοῦδι τρεῖς σκυλίτσες, οἱ ὁποῖες κυριολεκτικά ἐχάλασαν κόσμον.

Τὴν πρώτη τους ἐμφάνισι τὴν ἔκαναν στὴν τηλεόρασι τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπου τραγοῦδησαν με ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία κλασικὰ βάλς. Τὸ τί ἔγινε, δὲν περιγράφεται. Οἱ τρεῖς αὐτὲς σκυλίτσες, σὰ νὰ ἦταν διάσημες βεντέττες τοῦ τραγουδιοῦ, πῆραν ἀλλεπάλληλες προτάσεις γιὰ συμβόλαια, πρὸς μεγάλην προφανῶς... λυπη γνωστῶν τραγουδιστριῶν, ποὺ βλέπουν νὰ τοὺς γίνεται ἀθέμιτος συναγωνισμός.

Θέλετε τώρα τὰ νεώτερα αὐτῶν τῶν τετραπόδων στάρ; Ὅα γυρίσουν σειρά δίσκων καί, καθὼς λέγεται, μεγάλη κινηματογραφικὴ ἐταιρεία τοῦ Χόλλυγουντ τίς θέλει νὰ παίξουν σὲ μιά μεγάλη ταινία γιὰ παιδιά.

Φυσικὰ ὅμως ὁ τυχερός αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως εἶναι ὁ κύριος τῶν τετραπόδων στάρ ποὺ εἰσπράττει ἀρκετὲς χιλιάδες δολάρια ἀπὸ τίς πρωτότυπες βεντέττες ποὺ καθιέρωσε.

Εἰδησοῦλες στὸ περιθώριο

ΚΑΙ ΤΩΡΑ μερικές σύντομες εἰδησοῦλες :

Μιά συλλογὴ τῶν καλύτερων διηγημάτων τοῦ Ἡλία Βενέζη θὰ κυκλοφορήσῃ στὰ Γερμανικά, σὲ μετάφρασι τῆς Ἰσιδώρας Ρόζενταλ.

Τὸν προσεχὴ μῆνα στὴ Ρώμη θὰ ἐκδοθῇ μιά Ἀνθολογία Ποιημάτων τοῦ νεο-ελληνικοῦ λυρικοῦ λόγου στὴ μεγάλη σειρά τῶν ἐκδόσεων «Σύγχρονοι Λυρικοί».

Ὁ γνωστός ζωγράφος Γ. Μούγιος θὰ ἐκθέσῃ μιά σειρά ἔργων τοῦ στὸ μουσεῖο «Σύγχρονης Τέχνης» τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου. Τὰ ἔργα αὐτὰ θὰ εἶναι μεγάλες συνθέσεις ἐμπνευσμένες ἀπὸ ἐλληνικά θέματα.

Ἡ περίφημη μονογραφία τοῦ Ζαχαρία Παπαντωνίου γιὰ τὸν Ὁθωνα ποὺ ἔχει ἀπὸ χρόνια ἐξαντληθῇ, θὰ κυκλοφορήσῃ ἀπὸ τὸν Ἐκδοτικὸ Οἶκο τῆς «Ἑστίας» σὲ νέα ἐκδοσι. Ἄς σημειωθῇ ὅτι τὰ βιβλία τοῦ Παπαντωνίου ἐξοκολοθοῦν νὰ ἔχουν μεγάλη ζήτησι καὶ νὰ ἐρχοῦνται ἐπικεφαλῆς σὲ κυκλοφορία τῶν βιβλίων ὅλων γενικὰ τῶν παλαιότερων συγγραφέων.

Ἕνα πολὺκροτο βιβλίο

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΒΙΒΛΙΟ τοῦ γνωστοῦ Ἱταλοῦ συγγραφέως Πιέρ Πάολο Πασολίνι, «Τὰ παλιόπαιδα», προκαλεῖ θυελλα συζητήσεων γιὰ τὸ ρεαλισμὸ του καὶ τὴν τολμηρὴ γλῶσσα στὴν ὁποία εἶναι γραμμένο.

Ὁ θόρυβος αὐτὸς κορυφώθηκε με μιά μεγάλη δίκη ποὺ ἔγινε πρόσφατα στὴ Ρώμη με τὴν κατηγορία ὅτι τὸ βιβλίο τοῦ Πασολίνι ἐπερνοῦσε ὅλα τὰ ὅρια τοῦ ἐπιτρεπόμενου λογοτεχνικοῦ ρεαλισμοῦ. Ἡ δίκη αὐτή, ποὺ ἀποτέλεσε μεγάλο φιλολογικὸ γεγονός, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἀθωωθῇ ὁ Πασολίνι καὶ μαζὺ μ' αὐτὸν καὶ τὸ πολὺκροτο βιβλίο του.

Τώρα τὰ «Παλιόπαιδα» ἀποφέρουν στὸν συγγραφέα τοὺς πολὺ μεγάλους ἐσοδα καὶ παράλληλα εἶναι τὸ μῆλον τῆς ἐριδος μεταξὺ τῶν κινηματογραφικῶν παραγωγῶν τῆς Εὐρώπης ποὺ θέλουν ν' ἀγοράσουν τὰ κινηματογραφικὰ δικαιώματα.

N. M.

ΤΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μιά κατατοπιστικὴ εἰκόνα τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐνὸς τόπου δίνουν ἀσφαλῶς τὰ βιβλία ποὺ κυκλοφοροῦν. Γιὰ τοὺς φίλους λοιπὸν τῶν Γραμμάτων ἡ «Ἐκλογὴ» ἀφιερώνει λίγο χῶρον, ὥστε νὰ τοὺς ἐνημερώνη γύρω ἀπὸ τίς νέες ἐκδόσεις.

Κάθε μῆνα στὶς σελίδες αὐτὲς ἀναφέρονται τὰ ἀξιολογώτερα καινούργια βιβλία, τὰ ἐλληνικά καὶ τὰ ξένα, τὰ μεταφρασμένα στὴ γλῶσσα μας.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς ἐκδότες ἐπιθυμοῦν ν' ἀναφέρονται τὰ νέα βιβλία τοὺς στὴ στήλῃ αὐτῇ, ἃς στέλνουν ἓνα ἀντίτυπο στὴν «Ἐκλογὴ» (Σωκράτους 57).

Ζαχαρία Παπαντωνίου: «Ὁθων» (Ἀθήνα, 1948, ἐκδ. Ι. Κολλάρου).

Στὸν κύκλο τῶν φθνῶν ἀλλὰ συγχρόνως καλαισθητῶν ἐκδόσεων τῶν ἐκλεκτοτέρων βιβλίων τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας προστίθεται ἓνα ἀκόμη λαμπρὸ ἔργο. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ μονογραφία τοῦ πρώτου βασιλιᾶ τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας, ποὺ με ἱστορικὴ εὐσυνειδησία καὶ μυθιστορηματικὴ γοητεία ἔγραψε ὁ ποιητὴς τῶν «Θείων Δώρων». Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει ἀπὸ δεκαετίες πᾶρει διαλεχτὴ θέσι στὴ Γραμματολογία μας, γι' αὐτὸ τώρα οἱ ἐπαινοὶ μας ἦταν σκόπιμο νὰ στραφοῦν στὸν ἐκδότη του γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ὑπηρεσία ποὺ προσφέρει με τὴ σειρά τῶν φθνῶν αὐτῶν ἐκδόσεων.

Κώστα Οὐράνη: «Στιγμιότυπα» (Ἀθήνα, 1948, ἐκδ. Ι. Κολλάρου).

Τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι τὸ τελευταῖο τῆς σειράς τῶν «Ἀπάντων» τοῦ λυρικοτέρου πασιδιώτη τῆς λογοτεχνίας μας. Τὴ στάθηκε ὁ Οὐράνης γιὰ τὰ Γράμματά μας πολλὲς φορὲς μὲς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ τὸνίσομε ἀπ' αὐτὴ ἐδῶ τὴ σελίδα. Γιὰ τοῦτο ἀκριβῶς θ' ἀναφέρουμε μόνο πῶς τὸ βιβλίο ποὺ ἐκυκλοφόρησε τώρα εἶναι ἓνας τόμος με μελετήματα καὶ σημειώματα γύρω ἀπὸ μορφὲς καὶ θέματα τῆς λογοτεχνικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς. Κι ὅσο κι ἂν δὲ μπορούμε νὰ πούμε πῶς εἶναι ἀπὸ τίς ἐκλεκτότερες ἐργασίες τοῦ Οὐράνη, φέρουν κι αὐτὰ τὴ σφραγίδα τῆς καλλιέργειας καὶ τῆς καλαισθησίας του.

Μήτσος Λυγίζου: «Τὸ νεοελληνικὸ πλᾶι στὸ παγκόσμιο θέατρο» (Ἀθήνα, 1958, ἐκδ. Μιχ. Σαλίβερου).

Ὁ Μήτσος Λυγίζος, ποιητὴς προι-

κισμένος με πλούσια εύαισθησία, είναι ένας από τους πιο αξιους σκηνοθέτες που φάνηκαν τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας. Τώρα, την άγαπη του και τη συγκροτημένη καλλιέργειά του για τη θεατρική ιδέα την εκδηλώνει και με το βιβλίο του αυτό, που άποτελεί για τη φτωχή σκηνική δοκιμιογραφία μας έναν αξιοσημείωτο θάλο. Σε 670 σελίδες δίνει, με κάποια πικρή αυστηρότητα, μιὰ όσο το δυνατόν πιο πλήρη ανάλυση αξιοθεατρικών έργων που έγιναν γνωστά ή από τη σκηνή ή από το ραδιόφωνο ή τέλος από τη δημοσίευσή τους. Παράλληλα κάνει κι αισθητική τοποθέτηση των ελληνικών παραστάσεων, χρησιμοποιώντας έμμεσα τη μέθοδο της συγκριτικής για να οδηγήσει τον αναγνώστη σε ωρισμένα ουσιαστικά συμπεράσματα. Γενικά μπορούμε να πούμε πως ή νέα αυτή συγγραφική εργασία του Μήτσου Λυγίζου είναι μιὰ προσφορά που αξίζει την τιμή και τον έπαινό μας. Και γι' αυτό ακριβώς πρέπει να πάρη θέση στις βιβλιοθήκες όλων.

Ιουλίας Ιατρίδη: «Καβαλάρης στον άνεμο» (Αθήνα, 1958 εκδ. «Δίφρος»).

Τὰ «Τρία πρόσωπα», ένα βιβλίο εκκυκλοφόρησε πριν από τρία χρόνια και περιείχε τρεις νουβέλλες, στάθηκαν ίκανά να φέρουν την κ. Ιατρίδη στην πρώτη ίσως σειρά της σημερινής γυναικείας λογοτεχνίας. Τώρα το νέο βιβλίο της δείχνει πως όχι μόνο ή αξιολόγησή της αυτή δεν ήταν τυχαία, αλλά και κατά κάποιο τρόπο την καθιερώνει πια με ασφάλεια και έπισημότητα. Είναι ένα μυθιστόρημα γραμμένο γλαφυρότατα και μεστό από ανθρωπιά και αλήθεια ζωής.

Hellas Ducas: «Rampe poétique» (Αθήνα 1958).

Η κόρη του σεβαστού ζωγράφου Έκτ. Δούκα, μεγαλωμένη με γαλλική καλλιέργεια, επιδίδεται από χρόνια στην ποίηση. Τελευταία λοιπόν συγκέντρωσε πολλά απ' τα λυρικά τραγούδια που έγραψε απ' ευθείας στα γαλλικά και τα παρουσίασε σε μιὰ καλίσθητη έκδοσι. Το έπισημο αυτό ποιητικό της φτερούγισμα ύψώνει

τον αναγνώστη σ' ανάνερους κόσμους τρυφερής εύαισθησίας και λεπτής μελωδικότητας. Οί στίχοι της έχουν όπωσ έγραψε σε μιὰ εύγενική έπιστολή του και ό Ζεράρ Μποέρ, μέλος της 'Ακαδημίας Γκονκούρ, όταν ή ποιήτρια τού ζήτησε να προλογίση τó βιβλίο της — τη δροσιά και τη διαύγεια άνοιξιάντικου πρωϊνού.

Ζοζέ Μαρία Καζαντεμόντε: «Ελλάδα» (Ισπανία, 1957).

Ένας νέος Ισπανός δίνει την πρώτη καταβολή τής φλογερής έλληνολατρείας του με τó βιβλίο αυτό. Πρόκειται για ένα ενδιαφέροντα τόμο — άλμπουμ θά τον λέγαμε — με καλλιτεχνικώτατες φωτογραφίες ελληνικών τοπίων, που συνοδεύονται από κατατοπιστικά λογοτεχνικά σημειώματα. Η εργασία αυτή είναι αφιερωμένη στον νομομαθή Άθαν. Στεργιόπουλο που ξενάγησε τον κ. Καζαντεμόντε στη χώρα μας και τού έδραίωσε με γνώσεις την άγάπη του γι' αυτήν. Πώς να μην εκτιμήσουμε αυτή την εύγενική εκδήλωσι έλληνολατρείας και να μην εύχαριστήσουμε τó νεαρό Ισπανό;

Έφης Μπούμη: «Ανάκτορο στο βυθό» — «Ηλεκτρού Μπούμη: «Χριστιανικά όδοφράγματα» (Αθήνα, 1958).

Δύο σύζυγοι συνεταιρίσθηκαν λογοτεχνικά και παρουσιάζουν δείγματα θεατρικών τους έμπνεύσεων στο ίδιο βιβλίο.

Άλέξη Ζακυθηνού: «Τó κακό πουλί» (Αθήνα, 1958).

Ο νέος αυτός ποιητής, από τó πρώτο κιόλας φανέραμά του με τη συλλογή του «Θολά τζάμια», είχε δείξει μιὰ εκλεπτυσμένη εύαισθησία και μιὰ αρκετά ώριμη συνείδησι μουσικότητας των στίχων. Τώρα, οί άρετές του αυτές παρουσιάζονται κάπως πιο άνεπτυγμένες και τού έπιτρέπουν να φίλτράρη καλύτερα τις ψυχικές καταστάσεις και τις λυρικές του συλλήψεις. Με δύο λόγια, τó «Κακό πουλί» κλείνει σε ώρισμένα τραγούδια του τόνους που βρίσκουν άπήχησι και γσητεύουν. Ο κ. Ζακυθηνός ανανεώνει με περισσότερο βάρος πια την υπόσχεσι που έδωσε.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Για τó «ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΙΟΣ»

•

Η έκδοσις τού Βιογραφικού Λεξικού τής «Έκλογής» συνεχίζεται με τακτικό ρυθμό. Ηδη κυκλοφόρησαν πέντε 32σέλιδα τεύχη.

Η προθεσμία τού δώρου των συνδρομητών έληξεν όριστικά την 31 Μαρτίου.

Όσοι ένδιαφέρονται να έχουν τά τεύχη τού «ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΙΟΣ» μπορούν να τά προμηθευτούν άναδρομικώς προς 8 δρχ. κάθε τεύχος, από τó Βιβλιοπωλείο τής «Έκλογής», Σωκράτους 57 1ος όροφ.

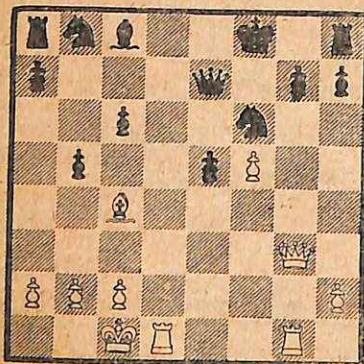
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Ασκήσις άρ. 745

ΜΑΥΡΑ

ΛΕΥΚΑ

Λευκά (10) : Ργ1. Βη3. Πδ1. η1. Αγ4. Σα2. β2. γ2. ζ5. θ2.

Μαύρα (13) : Ρζ8. Βε7. Πα8. θ8. Αγ8. Ιβ8. ζ6. Σα7. β5. γ6. ε5. η7. θ7. Είναι ή σειρά τών Λευκών νά παίξουν.

Παρ' όλην την ύπεροπλίαν τών Μαύρων πλεονεκτούν τά Λευκά διότι όλοι οι πεσσοί των εύρίσκονται έν δράσει.

Πώς πρέπει νά παίξουν όμως διά νά κερδίσουν ασφαλώς ;

"Ασκήσις άρ. 746. 'Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (12) : Ρε1. Βγ3. Πα1. θ1. Αε6. Ιζ7. Σα4. β3. γ4. δ5. ε4. η5.

Μαύρα (14) : Ρη8. Βζ4. Πα8. η7. Αγ8. Ια6. δ7. Σα7. β6. γ5. δ6. ε7. η6. θ7.

Πολλές φορές συμβαίνει και σέ δυνατούς ακόμη παίκτης — όταν βρίσκονται σέ μία πλεονεκτική θέση και ιδίως όταν έχουν την επίθεσι σέ μία

θεαματικώς κερδισμένη παρτίδα — νά μή βρίσκουν πάντοτε την ένδεδειγμένη κίνησι στην πιό κρίσιμη στιγμή της επίθεσεως και νά χάνουν έτσι άδίκως την παρτίδα.

"Ενα τέτοιο ώραιο παράδειγμα είναι τό παραπάνω. Τά Λευκά τών όποιων ήτο ή σειρά νά παίξουν δέν εύρηκαν την σωστήν συνέχειαν και έχασαν τελικώς την παρτίδα.

Μολονότι μειονεκτούν αριθμητικώς έχουν την επίθεσιν και μπορούν, άν παίξουν σωστά, νά κερδίσουν ασφαλώς και ταχέως την παρτίδα.

Ποιές είναι λοιπόν αι κινήσεις που εξασφαλίζουν την νίκη των Λευκών ; "Ασκήσις άρ. 747. Πρόβλημα F. MÖLLER.

Λευκά (6) : Ρα8. Βθ2. Πη4. Αδ2. Ιε4. η2.

Μαύρα (9) : Ρδ4. Πε2. Σγ3. Αα5. γ4. γ6. δ3. δ5. η7.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 748. 'Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (12) : Ρη1. Βε3. Πδ1. ζ1. Αβ5. θ4. Σα2. β2. γ5. ζ2. η2. θ2.

Μαύρα (11) : Ρζ7. Βη6. Πγ8. ζ8. Αβ8. Ιε5. Σα7. β7. ε4. η7. θ6.

Είς την θέσιν αυτήν τά Λευκά — των όποιων ήτο ή σειρά νά παίξουν — έκαμαν την λαυθασμένην κίνησιν Αθ4-η3, ενώ μπορούσαν νά κερδίσουν την Βασίλισσαν.

Μέ ποιόν όμως τρόπον ;

"Ασκήσις άρ. 749. Πρόβλημα ΟΤΤΟ MÖLLER.

Λευκά (7) : Ρθ5. Βα2. Αη8. Ιγ4. ε4. Σγ3. η2.

Μαύρα (6) : Ρζ5. Αβ7. γ5. Σδ7. ζ4. ζ6.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 750. 'Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (10) : Ρη1. Βδ4. Πδ1. ε1. Αβ2. Ιε4. Σα2. β3. γ2. η2.

Μαύρα (12) : Ρε8. Βζ5. Πα8. θ8. Αε6. ζ8. Σα6. β7. γ7. ζ6. η7. θ6.

Είναι ή σειρά τών Λευκών νά παίξουν.

"Αν και έχουν δύο πιόνια όλιγώτερα, ύπερτερούν σημαντικώς από απόψεως θέσεως — καλυτέρα συν τοίς άλλοις ανάπτυξις πεσσών — και έχουν συγκρόνως την επίθεσιν.

Ποίος είναι τώρα ό σωστός τρόπος γιά νά έξακολουθήσουν ;

"Εάν έσείς επαίζατε μέ τά Λευκά και μελετούσατε την θέσιν αυτήν μετά προσοχής, θά έβλέπατε εκείνο που θά σάς πούμε παρακάτω...

"Οτι είς την θέσιν αυτήν άνήγγειλαν τά Λευκά ένα μάτ σέ πέντε κινήσεις ;

"Εάν τό έβλέπατε είσθε ασφαλώς ένας καλός παίκτης !

Ποία είναι λοιπόν ή σωστή συνέχεια ;

"Ασκήσις άρ. 751. Πρόβλημα Α. MOSLEY.

Λευκά (10) : Ρη8. Βθ3. Πδ8. Ιβ4. η3. Αγ8. ε3. Σγ6. δ2. η5.

Μαύρα (8) : Ρε5. Βθ1. Πζ4. Ιγ3. ζ2. Αδ3. Σδ5. ζ5.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Η θεωρία του σκακιού είναι μία έπιστήμη, τό δέ κεφάλαιον των προβλημάτων τέχνη.

Κατ' ουσίαν όμως τό σκάκι έχαρακτηρίσθηκε — κακώς κατά τη γνώμη μας — ως παιχνίδι, ως ένα διανοητικόν σπόρ. "Οπως και είς τό σπόρ, ή ιδέα των ρεκόρ δέν είναι ξένη και είς αυτό τό κεφάλαιον των προβλημάτων.

"Υπάρχουν πολυάριθμα θέματα τά όποια παριστάνουν είς οίανδήποτε κατεύθυνσιν ένα ρεκόρ. Είναι τά λεγόμενα « TASKS ». Εύνόητον είναι ότι τέτοια ρεκόρ προβλημάτων έπραγματοποιήσαν — που άλλου — είς την "Αμερικήν.

"Ολίγα όμως έξ αυτών έχουν ως πρόβλημα καλλιτεχνικήν άξίαν. Τό παραπάνω όμως πρόβλημα-ρεκόρ είναι ένα δικαίως βραβευθέν πρόβλημα και έχει άληθώς καλλιτεχνικήν άξίαν.

Οι λύται μας θά βρούν ότι τά Μαύρα άρνούμενα μπορούν νά πάρουν έναν και τόν αυτόν πεσσόν κατά 8 διαφόρους τρόπους ! "Ενα άληθινόν ρεκόρ.

"Ασκήσις άρ. 752. Πρόβλημα Τ. BROWN.

Λευκά (6) : Ρθ1. Πζ8. Αα6. Ιγ2. θ3. Ση2.

Μαύρα (5) : Ρζ1. Αζ3. Ιε2. Ση6. θ4. Μέ τό παραπάνω πρόβλημα του Μπράουν σάς προσφέρουμε ένα νέον είδος προβλήματος.

Πρόκειται γιά τά λεγόμενα « SELF-MATE » (SELBSTMATT) των Γερμανών). προβλήματα. Τά προβλήματα αυτά κατέχουν μίαν άξιόλογον θέσιν είς την τέχνην των προβλημάτων και αποτελούν ένα έντελώς ειδικόν κεφάλαιον. "Ολοι άνεξαιρέτως οι διεθνούς φήμης συνθέται ήσχολήσαν και μέ την σύνθεσιν τοιούτου είδους προβλημάτων.

Αί συνθέσεις αυτά περιέχουν συνήθως πολλές παγίδες και έκτάκτου ώραιότητος « φινέτσες ». Τά προβλήματα λοιπόν αυτά έχουν τόν αντίθετον σκοπόν από εκείνον που επιδιώκει ό παίκτης σέ μία παρτίδα σκακιού. Δέν προσπαθούμε νά κάνωμε τόν αντίπαλον μάτ, αλλά τόν « αναγκάζομεν » νά μάς κάμη αυτός μάτ !

"Ο όρος λοιπόν είναι αυτός : Τά Λευκά παίξουν κατά τέτοιον τρόπον ώστε τά Μαύρα αναγκάζονται νά θέσουν τά Λευκά μάτ σέ ώρισμένον άριθμόν κινήσεων.

"Η διατύπωσις κάτω από τέτοια προβλήματα είναι πάντοτε :

Τά Λευκά παίξουν. Τά Μαύρα αναγκάζονται νά κάνουν τά Λευκά μάτ σέ ... κινήσεις. Στο δικό μας πρόβλημα σέ δύο κινήσεις !

"Ασκήσις άρ. 753. Πρόβλημα S. PITUK.

Λευκά (13) : Ρα6. Βγ7. Πβ2. ε8. Αα1. α8. Ιδ6. θ5. Σγ5. ε2. ε6. ζ2. ζ5.

Μαύρα (6) : Ρε5. Πγ4. ηΡ. Αζ1. Ιθ4. Σα5.

Τά Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Ενα βραβευθέν πρόβλημα. Σπάνια είναι τά προβλήματα τά όποια παρουσιάζουν τόσον θαυμασίας παραλλαγές « βαριάντες » σαν τό θέμα μας αυτό.

Συνιστώμεν θερμώς είς τους λύτας μας νά μελετήσουν καλά και τις πέντε κύριες βαριάντες.

I. X.

(Λύσις στη σελίδα 128).

Γράμματα

των αναγνωστών μας

Άλληλογραφία Αναγνωστών

Μαρθίλδη Δαπόντε: 'Η ιδέα σας για την 'Ιστορία του Κινηματογράφου θα πραγματοποιηθῇ, ἐλπίζουμε σύντομα.

Σάρρα Δαυτῖδ: 'Η 'Εκλογή δὲν ἔχει σχέσι με ξένα περιοδικὰ καὶ δὲν μπορεῖ αὐτὴ νὰ στείλῃ τὴν ἀγγελία σας. Μπορεῖτε ὅμως νὰ γράψετε ἀπ' εὐθείας σ' ἓνα ξένο περιοδικὸ πού νὰ ἔχῃ εἰδικὴ στήλῃ ἀλληλογραφίας τῶν ἀναγνωστῶν.

Ἀγγελικὴ Ψαλιδᾶ: 'Η περίπτωσί σας εἶναι συγκινητικὴ. 'Όπως ὅμως εἴπαμε ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἐπρόκειτο γιὰ δῶρο τῶν συνδρομητῶν. Σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου οἱ συνδρομηταὶ ἔχουν συνήθως κάποια πλεονεκτήματα πού οἱ ἄλλοι τὰ στεροῦνται. 'Ισως ἀργότερα, ἄλλο μέτρο τῆς 'Εκλογῆς σας εὐνοήσῃ. Σὰς εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ εὐγενικὰ σας λόγια.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ τοὺς λόγια καὶ τὴ συνεργασία τοὺς ἀναγνώστες μας.

Γιῶργο Παπαστεφάνου, Γιάν - Λά, Μ. Μοσχόπουλο, Σταῦρο Φερντίντο, 'Όλγα Κοδέλλη, Νῆο Γεωργακόπουλο.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ: 'Όσοι ζητοῦν ἀλληλογραφία, παρακαλοῦνται νὰ γράφουν εὐκρινῶς τὸ ὄνομά τους. Σὲ ἐνάντια περίπτωσι λυπούμεθα πού δὲν μποροῦμε νὰ τοὺς ἐξυπηρετήσουμε.

Ζητῶ Ἀλληλογραφία

I am Rocky Terrell and I am fourteen years of age. I Would like to correspond with anyone my age or near my age. Please write in english: My address is:

Rocky Terrell
C/o James N. Cade
Arlington, Texas

Μὲ νέους καὶ νέες 17-20 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως τὴ βόρεια, γιὰ λογοτεχνία, θέατρο, βιβλία.

Christos Zachariadis
12 Callia Rd. N. 5
Highbury - London
England

Μὲ φίλους τῆς 'Εκλογῆς γιὰ ζητήματα ἠθικά, κοινωνικά, φιλολογικά καὶ γιὰ λογοτεχνία.

Στρατιώτης
Σταῦρος Φερντίντος
Μηχανικός - Τοπογράφος
188 Π ΠΑΡ.
Β.ΣΤ. 901

Λ Υ Σ Ε Ι Σ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ. 2) ΠΙΘΗΚΟΣ - ΝΤΗΝ. 3) ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ. 4) ΙΛΥΟΣ - ΝΕΟΚΛΗ. 5) ΣΕΡ - ΣΚΟΥΤΑΡΙ. 6) ΟΡ - ΒΟΑΙ - ΚΑΡΛ. 7) ΣΑΠΟΥ - ΝΑΚΙΑ. 8) ΡΣΤ' - ΑΝΗΘΟ. 9) ΟΙΚΙΣΤΗΣ. 10) ΛΑ'Ι'ΔΟΣ - ΕΣ - ΛΑ. 11) ΑΙΤΟ - ΧΑΜ - ΕΥ. 12) ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΕΩΣ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΗΠΕΙΡΟΣ - ΑΛΛΑ. 2) ΜΙΛΛΕ - ΡΑΝ - Α'Ι'Ν. 3) ΕΘΟΥΣ - Ο'Ι'ΤΑ. 4) ΡΗΝΟ - ΒΟΡΙΔΟΣ. 5) Ο «ΚΟ - ΣΙΟΥΣΚΟ». 6) ΜΟΣ - ΡΑΝΤΙΣΜΑ. 7) Η «ΣΙΝΑ'Ι'Α» - ΤΑ. 8) ΤΕΑ - ΚΑΤΕΧΩ. 9) ΙΝΣΟΥΛΙΝΗΣ. 10) ΤΑ - ΚΟΡΑΗΣ - Ε.Ε. (ἐνεστ. ἔτους). 11) ΑΚΛΕΗΣ - ΛΥΩ. 12) Η «ΣΚΡΟΦΑ».

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 39.

1) ΕΥΡΥΧΩΡΟΣ = 44. 2) ΕΠΙΜΥΘΙΟΝ = 34. 3) ΠΡΟΜΟΘΗΣΙΣ = 38. 4) ΠΡΩΤΟΖΩΟΝ = 44. 5) ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ = 38. 6) ΑΝΑΥΛΩΤΟΣ = 37.
Σύνολον = 235!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ;» ἀπὸ σελίδα 32.

1) ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΣ: Β. Ἀρχικά, ἐκεῖνος πού ἀνήκει ἢ ἀναφέρεται στὸν αὐθέντη. Ἐπειτα, ἐκεῖνο πού γίνεται ἢ λέγεται με κύρος, ὁ ἀναμφισβήτητος: αὐθεντικὴ πληροφορία - ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς (ὄχι ἀδέσποτη). Καί: αὐθεντικὸ χειρόγραφο (: πρῶτότυπο, γνήσιο, ὄχι ἀντίγραφο).

2) ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΣ: Α. Αὐτὸς πού εἶναι ὁ ἴδιος κεφαλὴ, ἐξουσία: αὐτεξούσιος, ἀνεξάρτητος: ἢ αὐτοκέφαλος ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Καὶ ὡς οὗς. οὐδετ.: τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἐκκλησίας (: ἢ αὐτεξουσιότης).

3) ΕΜΒΡΟΝΤΗΤΟΣ: Α. Ἀρχικά, ὁ κεραυνόπληκτος. Μεταφ., αὐτὸς πού βρίσκεται σὲ μεγάλη ἐκπληξι, κατὰ-πληκτος, ἐκθαμβος: ἐμεινα ἐμβρόντητος ὅταν τὸ ἀκούσα.

4) ΕΠΑΡΑΤΟΣ: Β. Ὁ ἄξιος ἀρᾶς (= κατάρας), καταραμένος: ἢ ἐπαράτος νόστος τοῦ καρκίνου.

5) ΖΩΠΥΡΟ: Γ. Ἀπὸ τὸ ἐπίθετο ζώπυρος (: ἐκεῖνος πού ἀναζωογονεῖ τὸ πῦρ). Τὸ οὐδ. ὡς οὐσιαστικὸ σημαίνει τὸ καρβουνάκι πού φυλάμε ἀναμμένο μέσα στὴ στάχτη γιὰ προσάνναμα. Μεταφ., τὰ ζώπυρα τῆς πατριωτικῆς ιδέας.

6) ΚΛΙΝΙΚΗ: Β. Εἰδικὸ τμῆμα νοσοκομείου ἢ αὐτοτελὲς θεραπευτήριον γιὰ εἰδικὲς ἀσθένειες: Προϊσταται τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς τοῦ νοσοκομείου... Νευρολογικὴ κλινικὴ.

7) ΚΟΙΤΑΣΜΑ: Α. Στρώμα ὀρυκτοῦ στὴν ἐπιφάνεια ἢ μέσα στὸ ἔδαφος: κοιτάσματα οὐρανίου - πετρελαίου.

8) ΚΟΡΒΑΝΑΣ: Α. (Ἀπὸ τὴν Ἀραμαϊκὴ), ἐσθίμανε ἀρχικά τὸ ἱερὸ θησαυροφυλάκιο, καὶ μάλιστα τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων. Κατ' ἐπέκτασι, ταμεῖο, σήμερα δὲ μεσσιανικὴ διάθεσι, τὸ δημόσιο ταμεῖο.

9) ΜΑΝΙΕΡΑ: Γ. Ἡ ἰταλικὴ λέξι maniera (= τρόπος, συνήθεια) σὲ φράσεις: καλλιτέχνης - λογοτέχνης - πολιτικὸς τῆς μανιέρας: πού ἀκολουθεῖ τὴν παλιά, καθιερωμένη τεχντροπία, σ' ἀντίθεσι πρὸς τοὺς μοντέρνους.

10) ΜΕΣΕΓΓΥΗΣΙ: Α. Κατάθεσι ἀμφισβητουμένου πράγματος, ἐξ αἰτίας χρέους π.χ., στὰ χέρια τρίτου μέχρι διακανονισμοῦ τῆς διαφορᾶς: Ἡ θαλαμηγὸς τοῦ Ἱμπν - Σαοῦντ ἐτέθη ὑπὸ μεσεγγύησιν εἰς Γένοβαν ἐνεκα χρέους ταύτου πρὸς τὸν Ἱταλὸν ναυπηγὸν τῆς.

11) ΠΑΡΑΣΑΓΓΗΣ: Γ. Ἀρχαῖο περσικὸ μέτρο μήκους, ἰσοδύναμο με πέντε χιλιόμετρα. Σήμερα χρησιμο-

ποιεῖται στὴ φράσι ἀπ' ἐχει παρ-
αράγγας, ὅταν θέλωμε νὰ δεί-
ξωμε, κυρίως μεταφορικά, μεγάλην
ἀπόστασι μεταξύ δύο πραγμάτων.

12) ΤΥΧΑΡΠΑΣΤΟΣ : Α. Ἐκεῖνος
ποῦ ἀναδείχθηκε μὲ τὴν τύχη του ἢ
τὶς περιστάσεις καὶ ὅχι μὲ τὶς ἱκανό-
τητές του : τυχαρπαστος πο-
λιτικός.

13) ΥΠΑΙΝΙΓΜΟΣ : Γ. Ἡ πράξι
καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑπαινίττομαι,
συγκεκριμένη ἐκφρασι γιὰ κάτι :
μεῦ ἔκαμε ὠρισμένους ὑ-
παινιγμούς γιὰ τὴν ἰδιω-
τική μου ζωή.

14) ΦΕΟΥΔΟ : Γ. (Ἀπὸ τὸ λατι-
νικὸ feodum), μεγάλη ἔκτασι γῆς πα-
ραχωρομένη κατὰ τὸν μεσαίωνα,
στὴ Δύσι, κυρίως ἀπὸ κυρίαρχο σὲ
εὐγενῇ ἢ στρατιωτικὰ ὄργανα, γιὰ
νὰ τὴν διοικῶν καὶ ἐκμεταλλεύονται
ὡς ἀμοιβή τοὺς γιὰ προσφερθεῖσες
πολεμικὲς ἢ ἄλλες ὑπηρεσίες. Σήμερα,
μεταφορ. : ἡ Μέση Ἀνατολή
ἦταν στὴν πραγματικὴ
τήτα μέχρι σήμερα ἀγγλι-
κὸ φέουδο (συνων. τιμάρσιο).

« ΣΚΑΚΙ » ἀπὸ σελίδα 124

Ἀρ. 745. 1) Π88+, 1ε8. 2) ζ6 !
B×ζ6 (ἐὰν η×ζ6 τότε 3) Βη8+).
3) Βα3+ ἐγκαταλείπουν ! (Ἐὰν
3)... Βε7. 4) Π×η7 ! B×α3. 5)
Πζ7+, Ρη8. 6) Π×ε8+ κλπ.).

Ἀρ. 746. 1) Ιζ7-θ8+ ! Ρ×Ι. 2)
Πθ1×θ7+ ! Ρ×Π. 3) Βγ3-θ3+.
Βζ4-θ4. 4) B×B+ μάτ. (Ἐὰν 1)
Ρζ8 τότε Ι×η6+ κλπ.).

Ἀρ. 747. 1) Βε2-γ7. Ἀπειλή 2)
B×η7+ μάτ.

Ἀρ. 748. 1) Ββ3+, Βε6. 2) Πδ7+,
Ι×Π. 3) Αγ4 κλπ.

Ἀρ. 749. 1) Βζ2 ! ! ἀπειλή Ιη3+
μάτ.

Ἀρ. 750. 1) Βδ7+, Α×Β. 2)
Ιδ6+-. Ρδ8. 3) Ιζ7+, Ργ8. 4) Πε8+,
Α×ε8. 5) Πδ8+ μάτ.

Ἀρ. 751. 1) Ιη3-ε4 ! Μὲ θυσία τοῦ
Ἰππου καὶ μὲ τὴν ἀπειλή : Πδ8-
ε8+ μάτ.

Ἀρ. 752. 1) Ρθ1-θ2 ! η6-η5. 2)
η2-η4, θ4-η3 (παίρνει η4 « en
passant » (ἐν τῇ διελεύσει) Σάχ καὶ
μάτ.

Ἀρ. 753. 1) ε2-ε4 ! ἀπειλή Ιβ5+ μάτ !

ΜΑΥΡΗ ΠΕΝΝΑ (Δ' συνέχεια)

Περίληψις τῶν προηγουμένων. Μετὰ ἀπὸ ἓνα ἀεροπορικὸ ἀτύ-
χημα ὁ Τζέρον Μπρέτον ἐγκαθίσταται μαζὺ μὲ τὴν ἀδελφή του Τζοάν-
να σὲ μιὰ μικρὴ ἐξοχική πόλι, τὸ Λύμστοκ, ὅπου νοικιάζει τὸ σπίτι
τῶν γηραιῶν δεσποινίδων Μπάρτον. Τὸ μέρος εἶναι ἡσυχὸ καὶ τὰ πόρ-
σωπα ποὺ γνωρίζουν σιγὰ-σιγὰ τὰ δύο ἀδέλφια εἶναι φιλήσυχοι ἄν-
θρωποι μὲ μικροαστικὰ ἐνδιαφέροντα. Τὴν ἡρεμία ὅμως ποὺ ἀρχίζουν
νὰ ἀποκοτῶν ἔρχονται νὰ ταράξουν κάτι ἀνόνημα γράμματα ποὺ κατη-
γοροῦν διαφόρους γιὰ φοβερὰ πράγματα. Τὰ δύο ἀδέλφια γνωρίζουν
τὴ Μέρκαν, μιὰ ἀδέλφια, παράξενη κοπέλα καμμιὰ εἰκοσαριά χρόνων,
προγονὴ τοῦ συμβολαιογράφου Σύμμνηκτον ποὺ ἡ γυναῖκα του αὐτο-
κτονεῖ ὕστερα ἀπὸ ἓνα ἀνόνημο γράμμα. Γνωρίζουν ἀκόμη τὸν κῆρο
Παί, μαριόδη συλλέκτη καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων, τὴν κυρία Γκρίφιθ
καὶ τὸν ἀδελφὸ της τὸν γιαιτὸ "Οουεν Γκρίφιθ, τὸν αἰδασμώτατο καὶ τὴ
γυναῖκα του κυρία Κάλερα καὶ μερικὰ ἄλλα πρόσωπα. Ἡ αὐτοκτονία
τῆς κυρίας Σύμμνηκτον εἶναι ἡ πρώτη σοβερὴ συνέπεια τῶν ἀνωμένων
ἐπιστολῶν ποὺ ἔχουν πιά ἀρχίσει νὰ αἰχρῶνι τὴ σκιά ἐνὸς κινδύνου στὸ
ἄλλοτε ἡσυχὸ Λύμστοκ.

Οἱ Μπρέτον προτινοῦν στὴ Μέρκαν νὰ τὴν φιλοξενηθοῦν λίγες
μέρες στὸ σπίτι τους γιὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ θλιβερὸ περιβάλλον τοῦ σπιτοῦ
τῆς μετὰ τὴν αὐτοκτονία τῆς μητέρας της. Ἐκεῖνη δέχεται. Τὴ φιλοξενία
αὐτὴ δὲν τὴν ἐγκρίνει ἡ κυρία Γκρίφιθ, ποὺ ἀφίρει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἡ κατη-
γορία τῆς ἀνώνητης ἐπιστολῆς δὲν ἦταν ἐντελὴς ἀρραβὼν. Ἐκεῖνη γνώ-
ριζε τὸν Ντικ Σύμμνηκτον ἀπό παιδιὰ καὶ τὸ γεγονός ὅτι παροστάθησε
νὰ καλῶν τὴ γυναῖκα του δὲν τῆς ἔκαμε ἐντύπωση.

→

Τύποις: Ἑλλην. Ἐκδοτ. Ἑταιρίας Α.Ε. (Ἐκμετάλλευσις Ἀλεξ. Φιλοπούλου)